

STACK
ANNEX

PA
258
S56K
1877

A

0
0
0
1
3
5
8
7
8
7

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

California
Regional
Library Facility

Ex Libris

C. K. OGDEN

School-Classics

with Introductions and Notes.

BY FRANCIS STORR, B.A.,

CHIEF MASTER OF MODERN SUBJECTS IN MERCHANT TAYLORS' SCHOOL, LATE
SCHOLAR OF TRINITY COLLEGE, CAMBRIDGE, AND BELL
UNIVERSITY SCHOLAR.

Small 8vo.

THOMSON'S SEASONS: Winter.

With an Introduction to the Series, by the Rev. J. FRANCK BRIGHT, M.A.,
Fellow of University College, and Historical Lecturer in Balliol, New, and
University Colleges, Oxford. 1s.

COWPER'S TASK.

By FRANCIS STORR, B.A., Chief Master of Modern Subjects in Merchant
Taylors' School. 2s.

Part I. (Book I.—The Sofa; Book II.—The Timepiece.) 9d. Part II.
(Book III.—The Garden; Book IV.—The Winter Evening.) 9d. Part III.
(Book V.—The Winter Morning Walk; Book VI.—The Winter Walk at
Noon.) 9d.

SCOTT'S LAY OF THE LAST MINSTREL.

By J. SURTEES PHILLPOTTS, M.A., Head-Master of Bedford Grammar
School. 2s. 6d.; or in Four Parts, 9d. each.

SCOTT'S LADY OF THE LAKE.

By R. W. TAYLOR, M.A., Assistant-Master at Rugby School. 2s.; or in
Three Parts, 9d. each.

NOTES TO SCOTT'S WAVERLEY.

By H. W. EVE, M.A., Head-Master of University College School, London. 1s.
WAVERLEY AND NOTES. 2s. 6d.

TWENTY OF BACON'S ESSAYS.

By FRANCIS STORR, B.A. 1s.

SIMPLE POEMS.

By W. E. MULLINS, M.A., Assistant-Master at Marlborough College. 8d.

SELECTIONS FROM WORDSWORTH'S POEMS.

By H. H. TURNER, B.A., Scholar of Trinity College, Cambridge. 1s.

WORDSWORTH'S EXCURSION: The Wanderer.

By H. H. TURNER, B.A., Scholar of Trinity College, Cambridge. 1s.

MILTON'S PARADISE LOST.

By FRANCIS STORR, B.A. Book I. 9d. Book II. 9d.

SELECTIONS FROM THE SPECTATOR.

By OSMUND AIRY, M.A., Assistant-Master at Wellington College. 1s.

BROWNE'S RELIGIO MEDICI.

By W. P. SMITH, M.A., Assistant-Master at Winchester College. 1s.

GOLDSMITH'S TRAVELLER AND DESERTED VILLAGE.

By C. SANKEY, M.A., Assistant-Master at Marlborough College. 1s.

EXTRACTS FROM GOLDSMITH'S VICAR OF WAKEFIELD.

By C. SANKEY, M.A., Assistant-Master at Marlborough College. 1s.

POEMS SELECTED FROM THE WORKS OF ROBERT BURNS.

By A. M. BELL, M.A., Balliol College, Oxford. 2s.

MACAULAY'S ESSAYS:

MOORE'S LIFE OF BYRON. By FRANCIS STORR, B.A. 9d.

BOSWELL'S LIFE OF JOHNSON. By FRANCIS STORR, B.A. 9d.

HALLAM'S CONSTITUTIONAL HISTORY. By H. F. BOYD, late
Scholar of Brasenose College, Oxford. 1s.

SOUTHEY'S LIFE OF NELSON.

By W. E. MULLINS, M.A., Assistant-Master at Marlborough College.

* * The General Introduction to the Series will be found in THOMSON'S *Winter*.

Rivington's Mathematical Series

Small 8vo.

By J. HAMBLIN SMITH, M.A.,

OF GONVILLE AND CAIUS COLLEGE, AND LATE LECTURER AT ST. PETER'S COLLEGE,
CAMBRIDGE.

Algebra. Part I. 3s. Without Answers, 2s. 6d. A KEY, 9s.

Exercises on Algebra. Part I. 2s. 6d.

[Copies may be had without the Answers.]

Elementary Trigonometry. 4s. 6d. A KEY, 7s. 6d.

Elementary Hydrostatics. 3s.

Elements of Geometry.

Containing Books I to 6, and portions of Books 11 and 12 of
EUCLID, with Exercises and Notes. 3s. 6d.

Part I., containing Books I and 2 of EUCLID, may be had separately. *Limp cloth*, 1s. 6d.

Elementary Statics. 3s.

Arithmetic. 3s. 6d. A KEY, 9s.

Book of Enunciations

FOR HAMBLIN SMITH'S GEOMETRY, ALGEBRA, TRIGONOMETRY,
STATICS, AND HYDROSTATICS. 1s.

By E. J. GROSS, M.A.,

FELLOW OF GONVILLE AND CAIUS COLLEGE, CAMBRIDGE, AND SECRETARY TO
THE OXFORD AND CAMBRIDGE SCHOOLS EXAMINATION BOARD.

Crown 8vo.

Algebra. Part II. 8s. 6d.

Kinematics and Kinetics. 5s. 6d.

By G. RICHARDSON, M.A.,

ASSISTANT MASTER AT WINCHESTER COLLEGE, AND LATE FELLOW OF ST. JOHN'S
COLLEGE, CAMBRIDGE.

Crown 8vo.

Geometrical Conic Sections. 4s. 6d.

KEY

TO

GREEK PROSE COMPOSITION

With Exercises

By A. SIDGWICK, M.A.

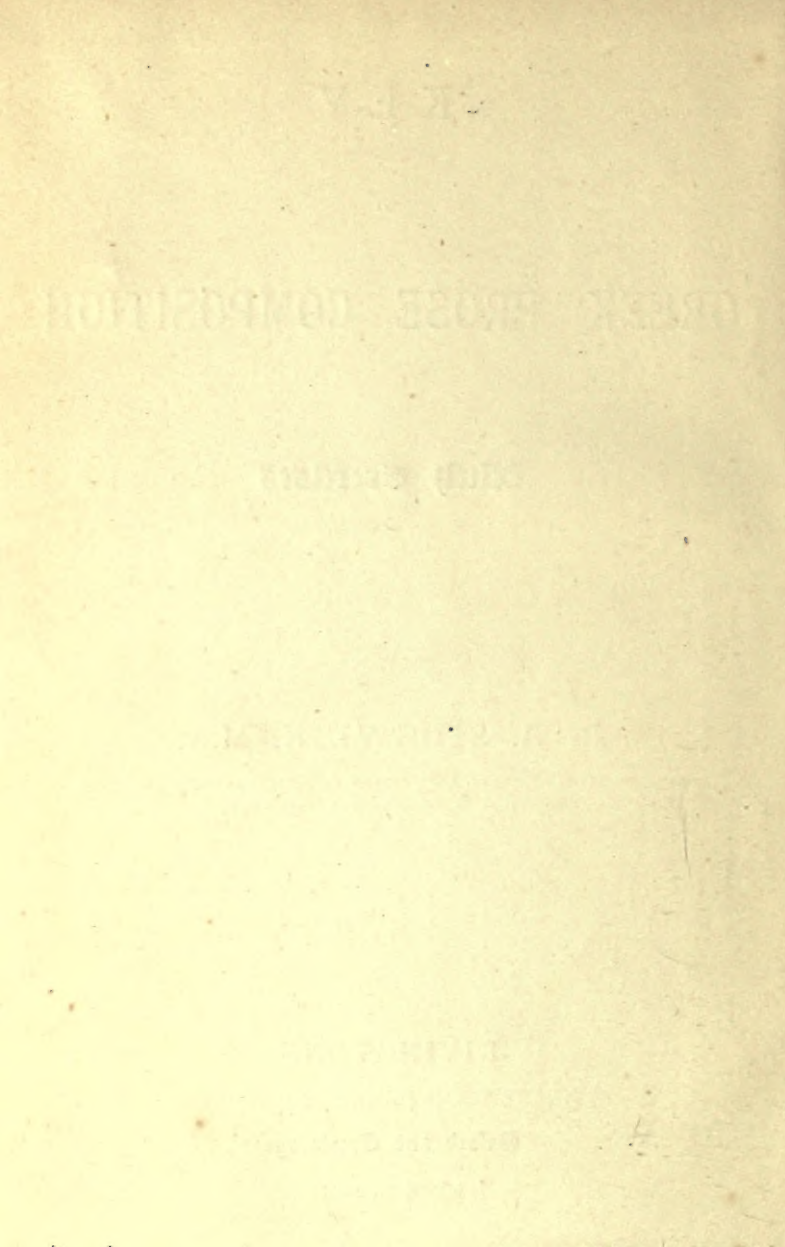
ASSISTANT-MASTER AT RUGBY, LATE FELLOW OF TRINITY COLLEGE, CAMBRIDGE
AND EDITOR OF "SCENES FROM GREEK PLAYS."

RIVINGTONS

WATERLOO PLACE, LONDON

Oxford and Cambridge

MDCCCLXXVII

PA
258
S 56k
1877

NOTE.

IN preparing this Key, I have attempted in the earlier exercises to be as literal as possible, in order to do more good to those learners to whom the versions are given as a model. This has been the easier to do, as they were written with a view to being so translated. In the later exercises, where the English is more thoroughly idiomatic, it is plainly neither desirable nor possible to be quite literal.

I have ventured to add a very few notes at the end of the book, which perhaps may be of use to some teachers, though of course to many they will be superfluous.

I am well aware that there must be many errors and oversights in 100 pages of Greek prose, written in the scanty leisure of a somewhat engrossing profession. I can only appeal to the kindness of those who may use the book to excuse such errors; and I shall be most grateful to any one who will be kind enough to send me any criticisms that may occur to him in using it.

1057589

A. S.

Digitized by the Internet Archive
in 2007 with funding from
Microsoft Corporation

EXERCISES.

PART I.

I.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Βορμεανῶν, γνοὺς τὸν μὲν φόρον ὃν ἀπεδίδου τὸ πλῆθος μείω κατ' ἐνιαυτὸν γιγνόμενον, τὸ δὲ πλῆθος αὐξανόμενον, ἐν νῶ εἶχε τοὺς ἐνοικοῦντας ἀριθμεῖν, ἵνα τοὺς ἐξαπατῶντας ἐξευρῶν κολάζοι. ἐνεθυμείτο δὲ ὅτι, εἰ τοὺς ἄρχοντας κελεύοι τοὺς ἐν ἐκάστη πόλει ἀριθμεῖν, μείω τοῦ ὄντος ἀριθμὸν ἀπαγγελοῖεν, ἵνα λάθοιεν κλέπτοντες. βουλευσάμενος οὖν ὅτι, χρηὴ δρᾶν τέλος εἶπε τὸν θεὸν ἑαυτῷ ὄναρ εἰρηκέναι ὅτι μεγάλη τις νόσος ἐπὶ τὴν νῆσον ἦξοι· φιλεῖν δὲ τοὺς Βορμεανούς, καὶ δείξειν ὅπως τὸ κακὸν ἀποτρέποιεν. δεῖν δὲ ξίφος μέγα σιδηροῦν ποιεῖσθαι, καὶ ἕκαστον μίαν βελόνην πέμπειν· ταύτας δὲ ξυνειλεγμένας ἐν πυρὶ ξυντακεῖν· ὅστις δὲ μὴ πέμψαι τὴν βελόνην, τοῦτον τῇ νόσῳ θανεῖσθαι. πάντες τοίνυν οἱ Βορμεανοὶ τὰς βελόνας τῷ βασιλεὶ ἐπέμψαν, φοβούμενοι δὴ πολὺ μὴ τι θυμουμένου τοῦ θεοῦ πάθοιεν· καὶ οὕτω καίπερ ἐκφυγόντες μὴ θανεῖν, ἠναγκάζοντο ὁμῶς πλείονα τὸν φόρον τῷ βασιλεὶ ἀποδοῦναι, ἐπεὶ ἐξεῦρε ὅσοι ἐν ἐκάστη πόλει ἐνοικοῖεν.

II.

Ὁ δὲ Τίτος εὐδόκιμος ἦν θηρευτής, ἐν μέσῃ τῇ ὕλῃ ζῶν ὡς δὲ γηράσκων ἐνεθυμείτο ὡς θαυμάσια γέγονε τὰ ἔργα, δεινὸν ᾗτο εἶσθαι εἰ οἱ ἄνθρωποι τοῦ ὀνόματος ἑαυτοῦ ἐπιλάθοιντο. ὥστε βιβλίον ἐποίησατο, ἐν ᾧ θαύματα παντοῖα ἐξηγεῖτο. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἄλλοι θηρευταὶ ὅτι Τίτος ξυγγραφὴν γέγραφε, καὶ

εἰδότες ἀλαζόνα ὄντα, πρὸς πόλιν ἔπεμψαν ἄνδρα τινὰ ὅστις ἀπογραφὴν ἀγοράσει, ὡς τῇ ἀναγνώσει ἡσθησόμενοι. ὁ δὲ ἄγγελος ἀμαθέστατος δὴ ὢν οὕτως ὑπὸ τοῦ βιβλιοπώλου ἐξηπατήθη, ὥστε ἀντὶ τοῦ ἀργυρίου ἐδέξατο τὴν Τίτου μὲν οὐ, ἀλλὰ Ὀμήρου ἀπογραφὴν, οὐδὲ δραχμῆς ἀξίαν οὔσαν. ἦκων οὖν καὶ ξυλλέξας τοὺς ἑταίρους ἔτυχε τὸ βιβλίον ἀνοίξας ὅπου περὶ Ὀδυσσέως φησὶν ὁ ποιητὴς ὅτι ἐκείνος μόνος τὸ τόξον δύναται τείνειν· τοὺς δὲ ἄλλους οὐχ οἴους τε εἶναι. οἱ δὲ θηρευταὶ ὡς ἤκουσαν εὐθὺς ἀναπηδῶντες ἐβόων λέγοντες τοῦτο τῷ ὄντι τῷ Τίτῳ γεγράφθαι· οὐδένα γὰρ ἄλλον ἂν τοσοῦτο τολμῆσαι ψεύδεσθαι.

III.

Νεανίας ποτὲ καὶ παρθένος τις ἐβούλευσαν συνελθεῖν εἰς καλὸν τόπον, οὗ λίμνη ἦν ἐν μέσοις ὄρεσι κειμένη. ὁ δὲ κύνα ἔχων μέγαν τε καὶ πιστὸν ἐξῆγει σὺν αὐτῷ εἰς τὸν εἰρημένον τόπον. καὶ οὕτως ἐπόθει τὴν παρθένον ἰδεῖν ὥστε πολὺ δὴ πρωϊαίτερον εἰς τὴν λίμνην ἀφίκετο. ὡς δὲ μακρὸν χρόνον ἔδει μένειν, σφόδρα θερμοῦ ὄντος τοῦ ἡλίου, ἔδοξε λούεσθαι. ἀποδυσάμενος οὖν καὶ φυλάσσειν κελεύσας τὸν κύνα εἰς τὴν λίμνην ἐπήδησε. τέλος δὲ ὡς ἄλις ἀπέλαυσε τοῦ ὕδατος, καὶ οὐ διὰ μακροῦ τὴν παρθένον προσεδόκησε ἀφίξεσθαι, ἐξελθὼν τὰ ἱμάτια ἐπειρᾶτο ἀναδέξασθαι. ὁ δὲ κύων οὐκ εἰδὼς τίς ἔστι διὰ τὸ γυμνὸν εἶναι οὐδὲ προσελθεῖν εἶα· καὶ πολλάκις μάτην καλέσας τὸν κύνα, ριγῶν τε καὶ ἀπορῶν τί ποιοῖ, τελευτῶν εἶδε μακρὰν προσιοῦσαν τὴν πάρθενον. ἐπεὶ δὲ προσιέναι ἄνευ ἐσθῆτος οὐκ ἐδύνατο, ἠναγκάσθη εἰς ὕδωρ πάλιν ἀπιέναι καὶ πέτρας ὀπισθεν ἀποκρύπτεσθαι. ἡ δὲ ἤκουσα καὶ τὰ ἱμάτια μόνον ἰδοῦσα ὡς ἀπολωλότα δὴ πικρῶς ὠδύρετο.

IV.

Ἦν ποτὲ τις Ἀθηναῖος (οἱ Ἀθήνησι) Ἰωνίδης ὄνομα, οὕτω πρᾶϋς ὢν τὴν διάνοιαν ὥστε μηδέποτε μηδενὶ χαλεπαίνειν. οἱ

φίλοι οὖν περὶ αὐτοῦ λέγειν εἰώθεσαν, ὅτι εἴ τις τὸν πόδα αὐτοῦ πατοίη, ξυγγνώμην ἂν αἰτοῖ ὡς ἐμποδῶν γενόμενος. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ πόλει ἔζη ξυνήγορος, ὃν ἔδει τὸν Ἰωνίδην παρόντων τῶν δικαστῶν ἐξετάζειν· ὁ γὰρ ἀδελφὸς ἔφευγε, καὶ ὁ Ἰωνίδης ἦν μάρτυς. ὡς δὲ ἐμαρτύρει ὅτι οὐδὲν ἠδίκησε ὁ ἀδελφός, ἐξοργίζειν ἐπειράσατο λοιδορῶν αὐτὸν ὁ ξυνήγορος, ἵνα ταχέως τι λέγων πρὸς τοὺς δικαστὰς ἐξελεγχθείη ψευδομαρτυρῶν. Ἄλλὰ φύσει πρᾶτατος δὴ ὢν ὠλιγῶρει τῆς λοιδορίας καὶ, ὅ,τι ἔροιο ἐκείνος, ἀληθῶς καὶ ἡσύχως ἀπεκρίνετο. ὥστε ὁ ξυνήγορος γνοὺς ὅτι μάτην ποιεῖ αὐτὸς ἐχαλέπαινε, καὶ σαρδάνιον γελάσας εἶπε τῷ μαρτυροῦντι, Ἄπίοις ἂν ᾧ φίλε· σοφώτατον γάρ σε ὄντα εὐρίσκω. Ὁ δὲ οὐχ ἠσσον πρᾶως ἢ πρόσθεν ἀπιῶν ἀντεῖπε· Καῶγωγ' ἂν τὸ αὐτὸ ἔλεγον, ἔφη, περὶ σοῦ, εἰ μὴ ἀληθῆ λέγειν ὤμοσα.

V.

Καυφάτης τύραννος ὢν νηλεὴς τῶν Περσῶν, τοὺς πολίτας τοσοῦτον ἠδίκηε ὥστε συμβουλευσάμενοι καὶ βία ἐλόντες αὐτὸν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἔβαλον. ὁ δὲ καίπερ τῶν ἄλλων φίλων λελειμμένος πιστὴν μέντοι εἶχε γυναῖκα, ἣτις ποθοῦσα ἰδεῖν τὸν ἄνδρα ἤτησε τὸν φύλακα εἶαν εἰς τὸ δεσμωτήριον εἰσελθεῖν· ὁ δὲ οὕτως ὤμους ἦν ὥστε οὐκ ἠθελε, λέγων οὐδεμιᾶς συγγνώμης ἄξιον εἶναι τύραννον. τελευτῶν μέντοι ἐπέισθη, ἰδὼν ὡς καλὴ ἔστι καὶ κακοδαίμων, ὥστε μίαν ἡμέραν σὺν τῷ ἀνδρὶ μένειν εἶασε, ἐφ' ᾗτε ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου πρὸ νυκτὸς ἀπελθεῖν. ὥστε ἐπιούσης τῆς νυκτὸς, ὁ φύλαξ ἤνοιγε τὴν θύραν ἵνα ἐξίει· ἢ δὲ ταχέως ἐξέφυγε σιγῶσα, ὥστε μέγα ἐκείνος ἐθαύμαζε· τῇ δὲ ὑστεραία ἐν λέχει ἔκειτο ὁ Καυφάτης, πέπλους κεκαλυμμένος τὴν κεφαλὴν, ὡς σφόδρα δὴ νοσῶν. ὁ δὲ φύλαξ, γνοὺς τοσαύτας ἡμέρας μένοντα, ἰατρὸν μετεπέμψατο· ὃς τοὺς πέπλους λύσας εἶρε Καυφάτην μὲν οὐ, ἀλλὰ τὴν γυναῖκα. Οὕτω δὲ διὰ τὴν τε τέχνην αὐτῆς καὶ πιστότητα ἐξέφυγεν ὁ τύραννος.

VI.

Ὁ δὲ Τίμων ἐν ᾧ διήγεν ἐν τοῖς Ἰνδοῖς ἦσθετο κλέπτοντάς τινας τῶν οἰκετῶν· τεκμήριον δὲ οὐδὲν σαφὲς λαβῶν οὐκ ἦδει τίνα αἰτιῶτο. καὶ ὡς πάντας ἐξήτασε καὶ οὐδὲν μᾶλλον ἐξεῦρε τὸν κλέπτην, ἐπεὶ ἀπηνούντο πάντες μὴ δρᾶσαι, τοιόνδε τι ἐμχανήσατο ἵνα μάθοι. Πάντας γὰρ τοὺς δούλους εἰς δεσμωτήριον συγλείσας καὶ χωρίσας καθ' ἕνα ἕκαστον, κλάδους ἔδωκεν, οὓς ἐπιμελῶς εἶπε τηρεῖν, ὡς διὰ τούτων ἐλεγχθησομένους εἴ τι συνειδεῖεν. τῷ γὰρ κλέπτοντι τὸν κλάδον δακτύλῳ μείζω γενήσεσθαι τῆς νυκτός. οἱ δὲ ἀκούοντες ἀνεπαύοντο, οἱ μὲν ἄλλοι μετὰ πολλῆς ἐλπίδος καὶ χαρᾶς· ὁ δὲ κλέπτης πᾶσαν τὴν νύκτα ἐργηγόρει τρέμων τε καὶ φυλάσσω τὸν κλάδον μὴ λάθοι αὐξανόμενος. ὡς δὲ ὑπέβαινε ἢ ἔως, ἀπορῶν τῷ ἀγρυπνεῖν, καὶ ὑποπτεύσας μὴ μείζων δὴ γένόμενος ὁ κλάδος καταγνῶ ἑαυτοῦ, ὁδᾶξ δάκτυλον ἀπέρρηξε τοῦ ξύλου. ὥστε μετρομένων τῶν κλάδων, ὡς βραχύτερος ἦν ἐ τούτου, ῥαδίως ἠλέγχθη.

VII.

Οἱ Κρήτες κατὰ τὴν παροιμίαν οὕτω τὸ ψεύδεσθαι φιλεῖν λέγονται ὥστε εἴ τινα Κρήης περιτυχῶν οὐ φησι τεθνηκέαι, οὐ δεῖ πείθεσθαι.

παρήσαν δὲ ποτε ἐν συμποσίῳ Κρήτες δύο πειρώμενοι ἑκάτερος τὸν ἕτερον νικᾶν ψευδόμενος. ὁ μὲν οὖν ἔφη ἐκ Κρήτης ποτὲ ἐς Σικελίαν ἐπὶ νεῶς πλεῖν· ἐν δὲ μέσῃ τῇ θαλάσῃ γένόμενος, οὕτω μακρὰν ἀπὸ γῆς ὥστε μηδὲ τριῶν ἂν ἡμερῶν κατάγεσθαι, ἄνδρα ἰδεῖν ἐν κύμασι νέοντα. τοὺς δὲ συμπλέοντας ἐλεῆσαι αὐτὸν καὶ θέλειν ἐς ναῦν δέχεσθαι. τὸν δὲ οὐκ ἐθέλειν ἐξ ὕδατος ἐλθεῖν· πέντε γὰρ μόνον ἡμέρας νεῖν, καὶ τριῶν ἡμερῶν ἀφίξεσθαι ὅποι ἔρχεται. ὥστε αἰτεῖν ἔλαιόν τι δοῦναι· βεβρεγμένος γὰρ ἀλείφεσθαι θέλειν· τοὺς δὲ δόντας ἀποπλεῦσαι.

ἐνταῦθα δὲ ὁ ἕτερος ἀναστὰς χαίρειν ἐβόα ὅτι τελευτῶν εἶρε τὸν φίλον· αὐτὸς γὰρ εἶναι ᾧ ἔδοσαν τὸ ἔλαιον· τοῦτο δὲ μόνον μέμφεσθαι, ὅτι σαπρὸν εἶη τὸ ἔλαιον· ὥστε ἀλειψάμενος βδελυρώτατα δὴ ὕξειν.

VIII.

Ἐχίνος ποτε ἐν ἀγρῷ κείμενος, ἔτυχε λαγῶν τινα βλάβας, ὅς ἀφροντίστως αὐτὸν ἐπάτει. ὥστε χαλεπαίνων ὁ λαγῶς, καὶ λυπεῖν βουλόμενος τὸν ἐχίνον, ἠρώτα εἰ θέλει δρόμον πειρᾶσθαι ἐφ' ᾧτε τὸν κρατοῦντα σίτου χοίνικα δέχεσθαι. ὁ δὲ ἐχίνος οἴκαδε ἀπελθὼν καὶ τῇ ἀλόχῳ λέξας τὸ πρᾶγμα, ἦκεν ὑπισχνούμενος πειράσεσθαι. τῇ δὲ ὑστεραία ξυνελθόντων εἰς τὸν εἰρημένον τόπον καὶ ὁμοῦ ἀφορμωμένων, ὡς προσεδόκα ἂν τις, ὁ λαγῶς ῥαδίως τὸν ἐχίνον παρήει. καὶ μετρίως δραμὼν φθῆσεσθαι δὴ ᾗτο ἄνευ πόνου ἐς τὸ τέρμα ἀφικόμενος· ἐλθὼν δὲ καὶ ἰδὼν τὸν ἐχίνον ἤδη αὐτοῦ καθήμενον σχεδὸν ἐξεπλάγη θαυμάζων. οὐ μὴν ἀλλὰ τὸν σίτον ἀπέδωκε· ἤτησε δὲ τὸν ἕτερον αὐθις ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πείραν λαβεῖν. τοῦ δὲ ἐθέλοντος, ὁ λαγῶς, ὡς ἐδύνατο τάχιστα δραμὼν, ἀφικόμενος αὐθις καθήμενον εἶδε τὸν ἐχίνον· ὥστε ἀποδοὺς αὐθις καὶ αἰσχυνθεὶς δύο χοίνικας ἔφη δώσειν, ἣν λέγῃ ὅπως νενίκηκε. ὁ δὲ πάνυ ὁμοίαν αὐτῷ ἔφη ἄλοχον ἔχειν, καὶ ξυμβῆναι τὴν μὲν ἐφ' ἑτέρῳ τέρματι καθῆσθαι, τὸν δὲ ἐφ' ἑτέρῳ.

IX.

Ἐκάλει ποτὲ ὁ Ἀλέξανδρος τὸν δοῦλον· ὡς δὲ ἦσθετο ὅτι καίπερ πολλάκις καλούμενος οὐ παρείη, ἐς τὰ πρόθυρα ἰὼν εὔρε καθεύδοντα. μέλλων δὲ ἐγείρειν γραφὴν τινα εἶδε χαμαὶ κειμένην ἣν νεωστὶ ὁ παῖς ἀνεγίνωσκε· βουλόμενος δὲ ἀκριβέστερον εἰδέναί ὁποῖός τις ἐστὶν ὁ δοῦλος, ἄρας τὴν δέλτον ἀνέγνω. γνοὺς μέντοι τῇ μητρὶ τοῦ παιδὸς γεγραμμένην, ἣτις τὸν παῖδα ἐπῆνει ὡς ἀργύριον πέμψαντα, καὶ πάνυ πιστὸν ἐκέλευσεν εἶναι δεσπότη τοσοῦτῳ καὶ τοιούτῳ, σφόδρα ἦσθη ὁ βασιλεύς, καὶ ἔκρυψεν ἐς τὸν κόλπον τοῦ παιδὸς τὴν γραφὴν μετὰ πενήκοντα χρυσῶν δαρεικῶν. ἡσύχως δὲ ἀνελθὼν ἐς τὴν αὐλήν, καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ ἐγείρας καὶ καλέσας τὸν παῖδα, ὡς ἦλθε τρομῶν καὶ ἐκπε-

πληγμένος, δι' ὀργῆς ἤρετο διὰ τί οὐ πρότερον ὑπήκουσε· ὁ δὲ καταδαρθεῖν ἔφη ἀναγιγνώσκων δέλτον, ὡς δὲ δηλώσαι ἀληθῆ λέγων ἐξείλε τὴν γραφήν. τὸ δὲ χρυσίον ἅμα ἐξῆλθε, ὥστε θαυμάσαντα σιγήσαι τὸν παῖδα· ὁ δὲ βασιλεὺς θαρσεῖν ἐκέλευσε πολλοὺς γὰρ εὐτυχῆσαι εὐδοντας.

X.

Ἦρχέ ποτε τῶν Κασπίων Φερεδυκῆς τις ὃς ἐπιθυμῶν τῶν πέλας μάχῃ κρατεῖν καὶ τὴν χώραν ἐλεῖν, διανοήσατο ὡς ἰσχυρότατον ποιεῖν τὸ στράτευμα. ὥστε ἐκέλευσε τοὺς λοχαγοὺς εἰς πάσας πόλεις ἰόντας οὓς μεγίστους εὐροῖεν ἄνδρας ἐλέσθαι καὶ στρατεύεσθαι ἀναγκάζειν. λοχαγός τις τοίνυν ἰδὼν ποτε ξυλουργὸν θαυμάσιον τῷ μεγέθει, παρ' ἐκείνον ἐλθὼν θήκην μεγάλην ξυλίην ἐκέλευσε ποιεῖν· τοῦ δὲ αἰτοῦντος ἀκριβέστερον ἐξηγεῖσθαι ὁπόσῃν βούλεται ποιεῖσθαι, Τοσαύτην, φησί, ὥστε σε ἔνδον ἂν κείσθαι. καὶ μετ' ὀλίγας ἡκὼν ἡμέρας καὶ ἔτοιμον εὐρῶν τὴν θήκην, ἐσχετλίαζεν ἰδὼν ὅτι ἦσσαν ἐστὶν ἢ ἐκέλευσε· ὁ δὲ ξυλουργὸς Ἄλλ' οὐδαμῶς, ἔφη, καὶ ὡς δηλῶ ὅση ἐστὶ ἔνδον κείσομαι· λέγων δὲ μόγις πῶς ἐς θήκην κατέβαλεν ἑαυτὸν· ἐπεὶ δὲ τάχιστα τοῦτο ἐγένετο, κλείσας ὁ λοχαγὸς τὴν θήκην καὶ μοχλῷ σιδηρῷ πήξας καὶ τοὺς ἐταίρους συγκαλέσας τὸν μέγαν τοῦτον εἰς τὸ στράτευμα ἀπέφερον. ἀφιγμένων δὲ καὶ ἀνοιχθείσης τῆς θήκης νεκρὸς ἀνευρέθη ὁ ἀνὴρ.

XI.

Εὐρυσθένης, δύο τάλαντα παρὰ Ἀγάθωνος δανεισάμενος ἦκε τῇ ὑστεραίᾳ αἰτήσων τρία δανεῖσαι. ὡς δὲ τὰ δύο οὐκ ἀπέδωκε ἐθαύμαζεν ὁ Ἀγάθων εἰ οὕτω ταχέως πλέον αἰτεῖ· παρόντος δὲ τοῦ φίλου Δημαγόρου, ἰσχύνητο αἰσχροκερδῆς φαίνεσθαι· μειδιάσας οὖν ἔδωκε τὸ ἀργύριον, καὶ ὥσπερ σκώπτων ἔλεγε μαρτυρήσειν ἑαυτῷ τὸν Δημαγόραν. καὶ οὐ διὰ πολλοῦ ὡς ἤτησε τὸν φίλον

τὰ πέντε τάλαντα, ἤρνεϊτο μὴ πλείον τριῶν δέξασθαι. ὁ δὲ ἐσχετλίαξε εἰ οὕτως ὑπὸ φίλου ἐξαπατᾶται, ἀπορῶν μέντοι τί ποιοῖ ἀπῆει ἵνα τῷ Δημαγόρῃ συμβουλευσάιτο· οὗτος δὲ πρὸς Εὐρυσθένη ἐκέλευσε ἰόντα προσποιεῖσθαι ὡς ἀμαρτόντα, καὶ αἰτεῖν τὰ τρία ἀποδοῦναι. ὁ δὲ Εὐρυσθένης ταχέως ἀπέδωκε, εἰδὼς αὐτοὺς δίκην ληψομένους, εἰ μὴ θέλοι, ἐπεὶ παρόντος μάρτυρος ἐδανείσθη τὸ ἀργύριον. τοῦ δὲ λαβόντος, "Αγε δὴ, ἔφη ὁ Δημαγόρας, ὁμοῦ προσιώντες αὐθις τὰ τρία τάλαντα αἰτήσωμεν· ἦν δὲ ἤδη ἀποδεδωκέναι φῆ, ἀρνοῦ μὴ εἰληφέναι, ὡς οὐδενὸς μάρτυρος παρόντος.

Οὕτω δὲ οὐ μόνον τὸ δάνεισμα ἀπώλεσεν ὁ Εὐρυσθένης ἀλλὰ καὶ ἕτερον τάλαντον.

XII.

Ἦλθέ ποτε πρὸς τὴν πόλιν σοφιστῆς τις, ὃς προσεποιεῖτο σοφώτερος εἶναι ἀπάντων, ἐπεὶ ὅ,τι ἔροιτό τις δύνασθαι ἀντειπεῖν. φιλόσοφος δὲ τις ἐκεῖ ζῶν, ὀνόματι Πῶλος, πρὸς ἐκείνον ἰὼν ἤρετο τί ἂν ἀποδοίη εἴ τι οὕτω χαλεπὸν ἔροιτο ὥστε μὴ οἶόν τ' εἶναι ἀληθῶς ἀποκρίνασθαι. ὁ δὲ μέγα δὴ φρονῶν ἐπὶ τῇ τέχνῃ δύο τάλαντα ὑπέσχετο δώσειν. "Ακουε τοίνυν, ἔφη ὁ Πῶλος, τί ἔχω ἐρωτᾶν. χάρακος γὰρ ἐν τῇ γῆ πηχθέντος, μέγεθος δέκα πήχεων, ἔλιξ δύο πήχεις τῆς ἡμέρας ἀνέρπει, ἕνα τῆς νυκτός πίπτων. ὁ δὲ σοφιστῆς ὑπολαβὼν, Ἄνωτέρω ἄρα, ἔφη, ἐκάστης ἡμέρας ἐνὶ πήχει γίγνεται ἢ τῇ προτεραίᾳ. ὁ δὲ Πῶλος ὁμολογῶν ἤρετο πόσας ἄρα ἡμέρας δεήσοι ἀναβῆναι πρὶν ἐπ' ἄκρον τὸν χάρακα ἀφικέσθαι. ὁ δὲ σοφιστῆς τοῦ δόλου οὐκ αἰσθόμενος, θαρσῶν εἶπε δέκα ἡμερῶν. δεήσειν ἐπειδὴ δέκα πηχέων εἴη ὁ χάραξ. Ἄμαρτάνεις οὖν, ἔφη ὁ Πῶλος· σκόπει γάρ· ὀκτῶ ἡμερῶν ὀκτῶ πήχεις ἀναβάς, ὡς δύο ἔρπει τῆς ἡμέρας τελευτώσης τῆς ἐνάτης ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀφίξεται.

ὁ δὲ σοφιστῆς, καίπερ ἀγανακτῶν, ἀποδοὺς μέντοι τὰ τάλαντα πρὸς ἄλλην πόλιν ἀπεδήμησε.

XIII.

Ὁ Ἀγρίππας, ὑπὸ Τιβηρίου κατακριθεὶς, ὡς λοιδορηθεὶς αὐτῷ δεδεμένος παρὰ ταῖς πύλαις τοῦ βασιλείου κατέστη. τῷ δὲ καύματι τοῦ ἡλίου βαρυνθεὶς δεινῷ ὄντι, ἔγνω ὑπὸ δίψης ἂν θανὼν εἰ μὴ ὕδωρ λάβοι. ἰδὼν δὲ Θαύμαστον, δούλον τινα, μετ' ἀμφορέως ὕδατος παριόντα, ἤτει ἔαν αὐτὸν πιεῖν. τοῦ δὲ φιλανθρώπως δόντος τὸν ἀμφορέα, ὡς ἔπιεν, Σαφῶς ἴσθι, ἔφη, ὅτι λυθήσομαι ποτε, ὦ Θαύμαστε, ἐκ δεσμῶν, καὶ τῆς εὐνοίας σου οὐκ ἐπιλήσομαι. θανόντος δὲ τοῦ Τιβηρίου, ὁ Ἀγρίππας, οὐ μόνον λυθεὶς ἐκ δεσμητηρίου ὑπὸ Καλιγόλου, ἀλλὰ καὶ ἄρχειν αἰρεθεὶς τῆς Ἰουδαίας, ὡς ἔτυχε ταύτης τῆς τιμῆς, οὐχ οὕτω κακὸς ἦν ὥστε τοῦ Θαυμάστου ἐπιλαθέσθαι· μεταπεμψάμενος δὲ καὶ ἀποδώσειν φάσκων τὴν τιμὴν τοῦ ὕδατος ὕπερ δεδεμένος ἔπιε, ταμίαν αὐτὸν τοῦ βασιλείου οἴκου κατέστησε.

XIV.

ἡ ἀναγκαζόμενος

Βέλπις ποτὲ ἦν βασιλεὺς ὃς πολλὰ ἔχων πονεῖν πρωϊαίτατα τῆς ἡμέρας εἰώθει ἐγερθῆναι. γηράσκων μέντοι ὥστε νόσφ καὶ κόψασθαι, οὐχ οἷός τ' ἦν ἐκ τοῦ αὐτομάτου ἐγείρεσθαι· ὡς δὲ οὐκ ἤθελε παύσασθαι πονῶν τε καὶ ἐπιμελούμενος τῶν περὶ τὴν ἀρχὴν ἕως τελευτῆς, τοὺς δούλους ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐγείραι. ἐπεὶ δὲ ἤδει οὔτε αὐτὸς ἐθελήσων ἐγερθεὶς ἀναστῆναι οὔτε ἐκείνους κινήσοντας αὐτὸν εἰ ὀργιζόμενον ἴδοιεν, ἠπέιλησεν ἢ μὴν κολάσειν αὐτοὺς ἢ πέρα τοῦ τεταγμένου χρόνου καθεύδῃ. ὥστε ἐγερθεὶς ποτε ὑπὸ τοῦ δούλου, ἐδεήσατο σμικρόν τι ἔτι καθεύδειν· νοσεῖν γὰρ καὶ ἀπειρηκέαι. ὁ δὲ δούλος οὐκ εἶα ἐν τῷ λέχει μένειν, ἀλλὰ καὶ ἐτόλμησε τὰ βασίλεια σκέλη ἐφέλκειν. Ἀποκτενῶ σε, ἐβόα ὁ βασιλεὺς, ἢν μὴ εὐθέως ἀποίχη.

ὁ δὲ τολμηρῶς, Ἐγείρου μόνον, ἔφη, ἵνα ῥᾶόν με ἀποκτείνης· Θαρσάλεος γοῦν εἶ, ἔφη ὁ ἕτερος ἀναστάς, καὶ οὕτω πιστῷ γενομένῳ τάλαντόν σοι δώσω.

XV.

Ὁ μὲν Εὐρυτος, ἐπεὶ ἐς Κόρινθον ἀφίκετο, πάντα τὸν χρυσὸν φέρων καὶ ἄργυρον περὶ οὗ ἔγνω τὸν δῆμον πυθόμενον, ἐφοβείτο μάλα τοὺς Κορινθίους, εἰδὼς πολλοὺς ληστὰς ἐν τῇ πόλει ὄντας, ὥστε τοιόνδε τι ἐμηχανήσατο. πίθους τινὰς μεγάλους λαβὼν καὶ μολύβδου καὶ λίθων ἐμπλήσας παρόντων τῶν Κορινθίων καὶ χρυσὸν ἐπιθείς ἐς τὸν Ἀρτεμίδος νεὼν κατέστησε, ὡς τῇ ἀγιότητι τοῦ τόπου πεποιθώς. ἔφη γὰρ ἐναντίον πάντων ὅτι φοβοῖτο τοὺς ληστὰς, καὶ διὰ τοῦτο τὸν χρυσὸν παρὰ τῇ θεᾷ καταθείτο, ἵνα μᾶλλον σώζοιτο. τὸν δὲ λοιπὸν χρυσὸν ἐς κοιλᾶ χαλκᾶ ἀγάλματα λάθρα ἀπέκρυπτε, ἅπερ ὡς παλαιὰ δὴ καὶ οὐδένης ἀξία ὄντα ἐφ' ἅμαξῶν ἐκέλευε κομίζεσθαι, ὡς ἄλλοσε τὸν παλαιὸν χαλκὸν πωλήσων.

ὥστε οἱ Κορίνθιοι τοὺς ^{μὲν}πίθους ἐφύλασσαν, σκοπεῖν μέλλοντες εἰ αἰτίαν τινὰ εὐροῖεν ὥστε ἐπισχεῖν, τὸν δὲ ἀληθῆ χρυσὸν ἀσφαλῶς οἴκαδε ἐκομίζετο. * 6
τῶν οὐ

XVI.

Ὁ Δημοφῶν, ὃς πάλαι μὲν δούλος ἦν, ἀποδρὰς δὲ Ἀθήναζε ἔφυγε, εἰδὲ ποτε φίλου δούλον ἰχθὺν ἐσθίοντα, ὃν κλέψας ἀπὸ τοῦ δεσπότου ἐς τὸν ἀγρὸν ἤνεγκε. ὁ δὲ Δημοφῶν ἦδει κεκλεμμένον ἐπεὶ τῇ προτεραίᾳ παρὰ τῷ φίλῳ δειπνήσας ἐπὶ τῇ τραπέζῃ εἶδε. ὥστε εἶπε τῷ δούλῳ, εἰ μὴ χρυσὸν δοίῃ κατηγορήσειν αὐτοῦ ὅτι ἔκλεψε. Τί δὲ, ἔφη ὁ δούλος, ἦν δηλῶ αὐτὸς μὲν οὐδὲν κλέψας, σὲ δὲ κλέψαντα; ὁ δὲ Δημοφῶν, Ἦν τοῦτο δρᾶς, ἔφη, ἐγὼ τὸν χρυσὸν σοὶ δώσω.

Πρῶτον μὲν οὖν, ἔφη ὁ δούλος, οὐκ ἔκλεψα ἐγώ. σκόπει γάρ ὁ κλέπτων ἀφαιρεῖ τὸν μὲν τι, ὥστε ἐτέρου κτῆμα εἶναι. ἐγὼ δὲ τοῦ ἰχθύος οὐχ ἦσσον κτῆμά εἰμι τοῦ δεσπότου· ἦν ἄρα φάγω τόνδε, κλέπτω μὲν οὐ, μεθίστημι δὲ ἐκεῖθεν δεῦρο· καὶ δὴ καὶ ἦν πεινώ, ἄχρειός εἰμι· ὥστε τόνδε ἐσθίων τὰ δεσπότου φυλάττω,

ὅπερ πιστοῦ ἐστὶ δούλου. Σὺ δὲ σαυτὸν κλέψας φῶρ εἶ, καὶ τοσοῦτῳ ἀδικώτερος ὅσῳ πολλοῦ χρυσοῦ τιμιώτερόν ἐστιν ὁ ἔκλεψας.

ὁ δὲ Δημοφῶν οὐκ εἰδὼς τί ἀποκρίναιτο γελάσας ἀπέδωκε τὸν χρυσόν.

XVII.

Ὁ δὲ Δαρείος ποτε εἰωθὸς περὶ τὴν πόλιν ἰέναι, εἶ τις ἄδικά που πάσχει, πρὸς μέγα δεσμοτήριον ἦλθε. εἰσιῶν δὲ πάντας τοὺς δεσμώτας εἶδε πικρότατα ὀλοφυρομένους, εἶ πως ἰδὼν ὁ βασιλεὺς ἐλεῆσαι, ὥστε λυθῆναι. ὁ δὲ διεξιὼν καὶ ἅπασιν ἐξῆς διαλεξάμενος ἤρητο διὰ τί κατακριθεῖεν ὥστε δεδεσθαι. καὶ ὁ μὲν τοὺς δικαστὰς ἔφη δωροδοκήσαντας ψευδῶς κατεγνωκέναι ἑαυτοῦ· ὁ δὲ τὸν μάρτυρα ψευδῆ μαρτυρῆσαι· ὁ δὲ ἕτερος αὐτὸς μὲν ἀναίτιος εἶναι ὁμοιος δὲ εἶναι τῇ ὄψει τῷ δράσαντι. πάντες δὲ οὐδὲν ἄξιον προσεποιούντο δεδρακέναι τοῦ τοσαύτην δίκην διδόναι. τέλος δὲ ὁ Δαρείος ἄνδρα τινὰ ἰδὼν μόνον καθήμενον σκυθρωπὸν τῇ ὄψει, ἤρητο τί δέδεται· ὁ δὲ χρυσὸν ἔφη κλέψαι. Ἐκπίπτε οὖν τοῦ τόπου, ἔφη ὁ Δαρείος ὡς σχετλιάζων· πῶς γὰρ οὐ δεινὸν εἰ οὗτος ὁ τοιχωρύχος μετὰ τῶν δικαίων παραμενεῖ;

ὥστε ὁ μὲν ἐλύθη, οἱ δὲ ἔμενον δεδεμένοι.

XVIII.

Ὁ Τίτος ὁ θηρευτῆς πλανώμενός ποτε ἐν τῇ ὕλῃ, ὡς ψόφον ὀπίσθε δένδρου ἤκουσεν, ἀναβλέψας εἶδε ἄρκτον ἀμπέχοντα τοῖς ποσὶ τὸ δένδρον ὡς αὐτίκα ἀναβησόμενον. τὸ δὲ δένδρον μεταξὺ ἦν ὥστε μήτε Τίτον μήτε τὸν ἀδελφὸν ἰδεῖν τὸν ἄρκτον μήτε ἐκείνον τούτους. ἐνταῦθα δὲ ὁ Τίτος ἠσύχως προσιῶν καὶ ἐλὼν τῶν χηλῶν τὸν θῆρα ἐκώλυε μήτε ἀναβῆναι μήτε πάνυ κινεῖσθαι. ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς μεθίσθαι ἐδύνατο, αἰσθόμενος ἐλόντα ἂν αὐτὸν τὸν ἄρκτον· ὥστε ἐκέλευσε τὸν ἀδελφὸν δραμόντα οἰκοθεν τὸ τόξον φέρειν. μείνας δὲ πολὺν χρόνον ὥσπερ ἐν δεσμοῖς, ὡς ἀπειρηκῶς

μεθέσθαι ἤμελλε, εἶδε προσιόντα τὸν ἀδελφόν. καὶ ἤρετο τί τοσοῦτον ἄπεστι· ὁ δὲ τοὺς οἴκοι ἔφη δειπνοῦντας εὐρεῖν· ὥστε μείνας δειπνήσαι. ὁ δὲ Τίτος, Ἐχου, ἔφη, τῶν χηλῶν, ἵνα ἀποκτείνω· ἐγὼ γὰρ ἐμπειρότερός εἰμι τοῦ τόξου. λαβομένου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ, τότε δὴ ὁ Τίτος, Κἀγὼ, ἔφη, οἴκαδε ἄπειμι· δειπνήσας δὲ ἤξω καὶ τὸν ἄρκτον ἀποκτενῶ.

XIX.

Ἐν Κορίνθῳ ἔζη πατήρ τις μετὰ υἱοῖν δυοῖν, ὅστις μωρὸς ὦν ὅσα μὲν συνεβούλευον περὶ τῶν παίδων οἱ φρόνιμοι τῶν φίλων οὐδὲν ἐποίει, χρησμολόγοις δὲ καὶ φέναξι παντοίοις ἅπαντα ἐπέθετο. ἦλθε δὲ ποτε γεραιὸς τις μάντις πρὸς Κόρινθον, ὃς οὐ διὰ πολλοῦ σεισμὸν προεῖπεν ἐν πόλει γενήσεσθαι, τοὺς μὲν παῖδας ἀπολοῦντα, τοὺς δὲ γεραιτέρους οὐ. ἀπορῶν δὲ τί ποιῆσαι ὁ πατήρ τελευτῶν ἐβούλευσεν ἐκποδῶν ἀποπέμψαι αὐτοὺς τῷ κινδύνῳ ὡς ἀσφαλῆς αὐτὸς ὦν. ὥστε Ἀθήναζε ἔπεμψε πρὸς φίλον δεόμενος ἐπιστολῇ τρέφειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι ἕως γένοιτο ὁ σεισμός. ἀφικόμενοι δὲ οἱ παῖδες πρῶτον μὲν κοσμίως ἔχοντες οὐδὲν ἄλλο ἔδρων ἢ ὅ,τι κελεύοντο, θαυμάζοντες μόνον τὸν οἶκον καὶ τὰ ἐκεῖ τρεφόμενα ζῶα· τέλος δὲ πρὸς παιδιὰν τραπόμενοι τὰ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ τὰ ζῶα ἔβλαπτον· ἐξύρῃσαν γὰρ τὴν αἴλουρον, καὶ τὸν πίθηκον τῆς κέρκου ἐκρέμασαν, καὶ τᾶλλα ὡσαύτως. ὥστε τελευτῶν ἔγραψε πρὸς τὸν Κορίνθιον ὁ Ἀθηναῖος, ὅτι τὸν παρ' ἐκείνοις σεισμὸν ἠδιδον ἂν ἔχοι ἢ παῖδας τοιούτους.

XX.

Φιλόσοφος τις ἦν Διοκλῆς, οὕτω πένης ὦν ὥστε οὐκ ἐφοβεῖτο μὴ συλῶτο, καὶ διὰ τοῦτο τὸν οἶκον εἰθῶς νυκτὸς ἀνεφωγμένον καὶ ἀφύλακτον ἔαν. ἤδη γὰρ τοὺς φῶρας αἰὲς πυνθανομένους ὅπου χρυσὸς συνείλεκται πρὶν εἰσιέναι· οὐδὲ μωρὸν οὕτως οὐδένα ἐσόμενον ὥστε περὶ κεφαλῆς κινδυνεύειν πλὴν τοῦ μεγίστου κέρδους

ἔνεκα. κείμενος δὲ νυκτός ποτε ἐπὶ τοῦ λέχους εἶδε κλέπτην εἰσιόντα καὶ πάντα περιϋόντα καὶ ἐρευνῶντα, ἣν πῶς χρυσὸν ἢ τίμιόν τι κτήμα ἐξεύρη. σιγῶντα δὲ καὶ ἤσυχον κείμενον τὸν Διοκλέα οὐκ ἤσθετο ἐγρηγορότα ὁ φῶρ· ἐκεῖνος δὲ τοῦτον εἶδε σαφέστατα, οὐ δυνάμενον διὰ τὸν σκότον γνῶναι εἰ ἀνέφκται τὰ ὄμματα. τέλος δὲ πανταχοῦ μάτην ζητήσας δεινὰ ἤρχετο ἐπαρᾶσθαι τῷ Διοκλεῖ, λάθρα μέντοι φθεγγόμενος, μὴ ἐγείροιτο· ἀκούσας δὲ ὁ Διοκλῆς, Σιώπα, ἔφη, ὦ φίλε· μηδὲ χαλεπήνης μηδαμῶς· ἀλγῶ μὲν γὰρ εἰ μηδένα χρυσὸν οἶός τ' εἶ εὐρεῖν. εἰ δὲ ἐγὼ ὁ ἐνταῦθα ζῶν μηδὲν τῆς ἡμέρας δύναμαι εὐρίσκειν, πῶς ἄρα χρή οἶεσθαι νυκτὸς ἂν ξένον περιτυχεῖν;

XXI.

Περιέτυχέ ποτε Βοιωτῷ Ἀθηναῖος, παρὰ τῇ ὁδῷ καθημένῳ καὶ βάτραχόν τινα ἀθροῦντι. ἰδὼν δὲ τοῦτον προσιόντα θαυμαστὸν ἔφη εἶναι τὸν βάτραχον· καὶ ἐπήρετο εἰ θέλοι βατράχων ἀγῶνα παρασκευάζειν, ἔφ' ᾧ τε ἐκεῖνος, ὅποτέρῳ ἐπὶ πλεῖστον πηδῆν ὁ βάτραχος, πολὺ λήψεται ἀργύριον. ὁ δὲ Ἀθηναῖος θέλειν ἔφη εἰ ἐκεῖνος βάτραχον ἑαυτῷ φέροι· ἐγγὺς γὰρ εἶναι τὴν λίμνην· συγχωρήσαντος δὲ καὶ ἀποικομένου τοῦ ἑτέρου, λαβὼν τὸν βάτραχον ὁ Ἀθηναῖος καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα λίθους κατέχεεν ἐς τὴν κοιλίαν, ὥστε φαίνεσθαι μὲν μηδὲν μείζω τοῦ πρότερον, πηδᾶν δὲ μηκέτι οἶόν τ' εἶναι. τοῦ δὲ ἤκοντος καὶ τὸν ἕτερον βάτραχον ἐνεγκόντος ἤρχετο ὁ ἀγών. πιεζόμενος οὖν τῇ χειρὶ ὁ δεύτερος μετρίως ἐπήδησε· εἶτα δὲ τὸν τοῦ Βοιωτοῦ ἐπίεζον. ὁ δὲ συλλέξας ἑαυτὸν ὡς πηδησόμενος καὶ πάσῃ τέχνῃ χρησάμενος ὅμως οὐδ' ὀτιοῦν ἐδύνατο τὸ σῶμα κινήσαι. ἀποικομένου δὲ τοῦ Ἀθηναίου μετὰ τοῦ ἀργυρίου, ὁ Βοιωτὸς θαυμάσας τί ἄρα πάσχει ὁ βάτραχος καὶ ἐπᾶρας ἐξήταξε. ὁ δὲ ἀνατετραμμένος καὶ τὸ στόμα ἀνοίξας ἐξήμισε δὴ τοὺς λίθους.

XXII.

Ὁ Θεόδωρος οὕτω σοφὸς ἦν ὥστε ὅποτε ἐν συμποσίῳ παρείη οὐδενὸς ἄλλον ἠκροῶντο οἱ ἐστιῶντες, ἀλλὰ πάντες τῷ πολλῷ λόγῳ καὶ γέλωτι ἠδοντο. ἐξηγείτο δέ ποτε περὶ ἑαυτοῦ καὶ φίλου τινός, οἷπερ νικτὸς δι' ἐρήμης χώρας ἱππεύοντες πρὸς ὄχθον τινὰ ἀφίκοντο ἐφ' ᾧ κύφων κατέστη. παριόντων δὲ ἐβούλετο σκέψασθαι ὁ Θεόδωρος εἰ νεκρὸς τις ἐπέιη, καὶ διασκοπῶν ἐπύθετο ἔρημον ὄντα. ὥστε ἠγγειλε τῷ φίλῳ τὸν ὑστατον ἔνοικον ἐκδεδημηκένας, τὸ δὲ οἶκημα κενὸν εἶναι, ἦν ξένος τις ἐθέλη πειραῖσθαι. ὁ δὲ ἐγέλασε μὲν ἀκούσας, σκώπτειν δὲ βουλόμενος τὸν Θεόδωρον, ἀντεῖπεν ὥσπερ ἐνθυμούμενος ὡς ἄδικοι δὴ οἱ ἄνθρωποι, ὦ φίλε, ἔφη, εἰ δίκαιοι ἦσαν οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι, καὶ πάντες ὧν ἄξιοι εἶσι ἔπασχον, ποῦ σὺ νῦν ἂν ἦσθα; ὁ δὲ ἤσπον ἂν εὐτυχῆς, ἔφη, ἦν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ φίλος, δείξας τὸν κύφωνα. Πῶς γὰρ οὐ; ἔλεγεν ὁ Θεόδωρος· μόνος γὰρ ἂν ἵππευον.

XXIII.

Ὁ Φέρης ἐπεὶ ἠρξάτο βασιλεύων, ὡς οὕτω πᾶσι βδελυρὸς ἦν ὁ πατήρ διὰ τὴν ἐπιорκίαν καὶ ἀπιστίαν διενοεῖτο αὐτὸς γοῦν σκοπεῖν ὅπως τιμήσεται ἡ ἀλήθεια. καὶ ἐπειδὴ ποταμὸς τὴν γῆν ὠριζε, ἐφ' ᾧ μία μόνον ἦν γεφύρα, ἦν, εἴ τις ἐκεῖσε βούλοιο πορεύεσθαι, ἔδει διαβῆναι, κύφωνα ἐκέλευσε πρὸς τῇ γεφύρᾳ καταστήσαι, καὶ ἐπεὶ διαβαίη τις, ἐρωτᾶν περὶ ἑαυτοῦ, ὅστις ἐστί, ὅποθεν ἔρχεται καὶ τί μέλλει ποιῆσαι· εἰ δέ τι ψευδῶς ἀποκρίνοιτο, ἐκ κύφωνος κρεμάσαι.

Ἰοκλῆς δὲ ὁ φιλοσόφος ταύτῃ παρήει, τοῖς φίλοις καυχησάμενος τοιαῦτα ἀποκρινεῖσθαι ὥστε ἀπορεῖν ἐκείνους ὅτι χρήσονται αὐτῷ· συνηκολούθουν δὲ οἱ φίλοι θαυμάζοντες τι ἄρα λέξοι. ἐρωτηθεὶς οὖν τί μέλλοι δράσαι ἐν τῇ τοῦ Φέρητος, ἀποθανεῖν ἔφη μέλλειν ἐπὶ κύφωνος. ἠπόρουν τοίνυν σφόδρα ἀκούσαντες· εἰ μὲν γὰρ ἀποκτείναιεν, ἀληθῆ μέλλειν εἶναι τὰ ἔπη, ὥστε ἀναίτιον θανεῖν· εἰ δὲ μή, ψευδῆ εἶναι καὶ ἄξιον τοῦ κύφωνος.

XXIV.

Ὁ δὲ Φέρης νέος ὢν ἐπεὶ αἰὲ μετὰ κολάκων διῆγε πάντας ᾤετο τῷ καθαρίζειν τοσοῦτον νικᾶν ὥστε μηδὲ τοὺς ἔλλογιμοὺς Λυδοὺς ἑαυτῷ ἴσους εἶναι. πυθόμενος δὲ ποτε τὸν Ἰωάχιον, ὅς πάντων ἀνθρώπων ἄριστος ἦν καθαρίζειν, πρὸς τὴν πόλιν ἔλθειν διανοούμενον, μεταπεμψάμενος ἠξίου τὴν τέχνην διδάσκειν. τοῦτο δὲ ἔδρασε, οὐκ οἰόμενος ἦσσαν ἐκείνου εἶναι, ἀλλ' ἵνα τὴν τέχνην ἐπιδεικνύοι. ὁ δὲ ἀπλῶς ξυνιέναι προσποιούμενος πειράσασθαι ἔφη διδάσκειν. ἐπεὶ δὲ ὁ Φέρης ἐξηγουμένου ἐκείνου μῆνας οὐκ ὀλίγους ἐμελέτησε, ξυλλέξας τοὺς ξυμβούλους ὡς μουσικῷ ἀγῶνι παρεσομένους, καθαρίζων ὑπὸ πάντων σφόδρα ἐπηρείτο· γνοὺς δὲ σιγῶντα τὸν Ἰωάχιον περιστραφεὶς ἤρετο πόσον ἄρα ἐπιδέδωκε τῇ τέχνῃ. ὁ δὲ, Ὠναξ, ἔφη, μουσικῶν τρία ἐστὶ γένη· οἱ μὲν γὰρ πολὺ ἐπίστανται, οἱ δὲ ὀλίγον, ἄλλοι δὲ οὐδ' ὅτιοῦν· σὺ δὲ οὕτως ἐπιμελῶς ἐμελέτησας ὥστε ἐκ τρίτου γένους ἐπὶ τὸ δεύτερον ἀνέβης.

XXV.

Τοῖς δὲ Βαβυλωνίοις πολλοὶ τε ἄλλοι θανμαστοὶ εἰσι νόμοι, μάλιστα δὲ ὁ περὶ γυναικῶν. ὁ δὲ τοιόσδε τέθειται· ἐν ἐκάστη κώμῃ ἑορτὴ ἐστὶν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, πρὸς ἣν ξυλλέγονται πᾶσαι αἱ γαμίσθαι μέλλουσαι παρθένοι· ξυνηλεγμένων δέ, ἀναστὰς ἐν μέσῳ τῷ ὄχλῳ κῆρυξ ἐκάστην ἐφεξῆς πωλεῖ· ὁ δὲ ὄχλος αἰὲ μέγας ἐστὶν ἰδεῖν ποθῶν καὶ ἀγοράζειν τὰς γυναῖκας. πρῶτον δὲ ἡ καλλίστη πωλεῖται, ἔπειτα δὲ ἥτις μετὰ ταύτην εὐπρεπεστάτη. πᾶσαι δὲ ὡσαύτως ἕως ἐπὶ τὰς αἰσχροὺς καὶ ἀμόρφους καὶ ἐμπήρους ἀφικνούνται, ἃς οὐδεὶς ἔχειν βούλεται. περὶ μὲν γὰρ τῶν καλλίστων ἐρίζουσιν οἱ πλούσιοι, περὶ δὲ τῶν μείων κάλλος ἔχουσῶν οἱ πενέστεροι. ἐπειδὴν δὲ πωλήσωσι ξυλληγεὶς ὁ χρυσοὺς ἀριθμεῖται ὁπόσος γίγνεται. ἀπὸ δὲ τούτου δῶρα διδοῦσι ταῖς αἰσχροῖς, ἵνα καὶ αὗται γάμον τύχῳσι. εἰ γὰρ τις αἰσχροὺς γυναῖκα αὐτῆν ἑαυτῆς ἕνεκα μὴ θέλει ἔχειν, ὁμῶς δὲ μετὰ προικὸς ἠδέως ἂν λάβοι· ὥστε τέλος ἅπασαι ἀνδρας εἰρίσκουσι.

XXVI.

Ἦν δέ τις Πάδιος ὃς πᾶσιν οὔτω τῇ τε σοφίᾳ ἡδονὴν παρέσχε, καὶ τῷ ἐρωτώμενος παράδοξα ἀποκρίνασθαι, ὥστε λέγεται περὶ αὐτοῦ πολλὰ καὶ γελοῖα.

περιτυχῶν δὲ φίλῳ ποτὲ ἐν τῇ πόλει, πρὸς τὴν καινὴν οἰκίαν ἤτησεν ἐλθεῖν, ἣν νεωστὶ ὑποκόδομησε, ἵνα μόνος μόνῳ συνδειπνοίῃ. δειπνησάντων δέ, ἡξίου μεθ' ἑαυτοῦ εἰς ὑπερφῶν ἀναβῆναι· δείξειν γὰρ βίβλια ἃ ἔχει πολλοῦ ὄντα ἄξια. ἀναβὰς δὲ ὁ φίλος δύσπνου μάλα ἐφαίνετο εἶναι· ὥστε θαυμάσας τί πάσχει ἤρετο αὐτὸν ὁ Πάδιος εἰ νοσεῖ τὸ στηθος· μόλις γὰρ οὔτως ἂν κάμνειν εἰ εὖ ἔχει. ὁ δὲ σκώπτειν αὐτὸν οἰόμενος (παχὺς γὰρ ἦν) ἀγανακτῶν ἀπεκρίνατο ὅτι τὴν οἰκίαν δεῖ αἰτιᾶσθαι, οὔτω προσάντους ὄντος τοῦ κλίμακος ὥστε σχεδὸν ἀποθνήσκει τις ἀναβαίνων.

ὁ δὲ Πάδιος Ἄλλ' ἐπίτηδες, ἔφη, οὔτως ὑποκοδομήθη, ἵνα χαλεπὸς μὲν εἴη ἀναβῆναι, καταβῆναι δὲ ῥᾶδιος· παθὼν γὰρ οἶδα ὅτι ἦν ἅπαξ τῆς ἡμέρας ἀναβῶ, δεκάκις καταβαίνω.

XXVII.

Ὁ δὲ Πάδιος καίπερ ἄλλοτε ῥαδίως φέρων τὴν λυπὴν, ὅμως θανούσης τῆς γυναικὸς ἦν σφόδρα ἐφίλει εἰς ἔσχατον δὴ ἄλγος κατέστη. οὐδὲ παραθαρσύνειν οἶός τ' ἦν οὐδεὶς τῶν γνωρίμων, ὥστε ἀπαλλάσσειν τῆς λύπης, πρὶν φίλον ἐπύθετο πρὸς τὴν πόλιν ἐρχόμενον, ὃν ἐκ παιδὸς ἐφίλει. οὗτος δὲ πολλὰ ἔτη ἀπεδεδημήκει· ἀφικόμενος δὲ πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ἀκούσας ὅτι τέθνηκεν ἡ Παδίου γυνή, οὐκ εὐθὺς πρὸς αὐτὸν ᾤετο δεῖν ἵεναι· ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ ξένον ἰδὼν μείζον ὁ τλήμων λυποῖτο. ἐπεὶ μέντοι οἱ φίλοι τοῦ Παδίου ἡξίωσαν ἰόντα ἐκεῖσε διαλέγεσθαι, πρῶτον μὲν ἄγγελον πέμψας ἤρετο εἰ βουλομένη αὐτῷ εἶη· ὁ δὲ ἀντεῖπε ὅτι ἡδέως ἂν δέχοιτο. ἐλθὼν δὲ καὶ ἰδὼν ὡς οἰκτρῶς ἔχει, ἠπόρει δὴ τί λέγοι· βραχὺ δὲ σιωπήσας ἄριστα ᾤετο παραθαρσυνεῖν μὴ περὶ ἐτέρων λαλῶν, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ πάθους ἀπτόμενος. ἐρομένου τοίνυν πότε τοῦτο ἔπαθε, ὁ Πάδιος πολὺν δακρύων, Εἰ μέχρι αὔριον, ἔφη, ἔζη ἢ οἰκτρά, τριάκοντα ἡδὴ ἂν ἡμέρας ἦν τεθνεῶσα.

XXVIII.

Ἄλλοτε δὲ ὁ Πάδιος μετὰ φίλου ὁδοιπορῶν νυκτὸς εἰς πανδοκείον ἀφίκετο· καὶ γνόντες οὐ πλῆρες ὄν, εἰσῆλθον. ἔσω δὲ ὄντων, εἶδεν ὁ Πάδιος ἄνδρα πόρρω καθήμενον, καὶ ἐπεὶ ἤθρησεν ἐπιμελῶς, τῷ φίλῳ προσελθὼν λάθρα τοιαύδε εἶπε· Ὅρας, ὦ φίλε, ἐκείνον ὃς γράφων ἐκεῖ κάθηται καὶ οἶνον πίνων; Μαώνιον τινα οἶμαι εἶναι ὃν πάλαι ἐν τῇ πατρίδι ζῶν ἐγίγνωσκον. ὁ δέ, Ἐπεὶ οὖν, ἔφη, φίλον καὶ γνώριμον οἶε εἶναι, τί δῆτα λαλῶν ἐνταῦθα μένεις, ἄλλ' οὐ προσελθὼν ἀσπάζει ὡς ἀληθεῖ φίλῳ προσήκει; Οὐ θαυμάζω, ἀπεκρίνατο ὁ Πάδιος, εἰ ταῦτά μοι λέγεις· ἦν δὲ ἀκούσης μου, ὁμολογήσεις σῶφρονα εἶναι. τῷ γὰρ ὄντι οὐ σαφῶς ἐπίσταμαι εἰ Μαώνιος οὗτός ἐστι· οὕτω δὲ φύσει φοβερὸς ἐστὶν ἐκείνος, καὶ ἀήθης τοῦ ἑτέροις ὀμιλεῖν, ὥστε ἐὰν δῆλος γένηται ξένος τις ὢν ἀλλὰ μὴ ἐκείνος, τὰ ἔσχατα δὴ πείσεται ὑπ' αἰσχύνης καὶ ἀπορίας· ὥστε ἀμηχανῶ τί δεῖ ποιεῖν.

XXIX.

Ἐν δὲ τῇ αὐτῇ πόλει τῷ Παδίῳ Νέων τις ἔζη, ψ πείθοντος ἱατροῦ, ἐπεὶ ἐνόσει, ἔδοξε εἰς Σικελίαν ἰέναι· ὡς δὲ οὐκ εἶα μόνον ἰέναι ὁ ἱατρός, φοβούμενος μὴ νοσήσειε ἀποδημῶν, μηδὲ ἔχοι μηδένα ὅστις ἐπαρκέσειε, τοὺς φίλους ἡξίου ὁ Νέων συμπορεύεσθαι. ἐπεὶ δὲ πάντες οὐκ ἤθελον, ὡς τὰ πράγματα ἢ τὰς γυναῖκας οὐχ οἰοί τ' ὄντες ἀπολιπεῖν, ἢ διὰ τοιαύτην τινὰ αἰτίαν, τέλος διεπράξατο ὁ Νέων ὥστε δημοσίᾳ προκηρυχθῆναι τῇ πόλει, εἴ τις σὺν αὐτῷ εἰς Σικελίαν θέλοι ἰέναι καὶ ἐπιμελεῖσθαι, αὐτὸς ἀργύριον τε ἅπαν καὶ τὰ ἐπιτήδεια ποριεῖσθαι, ὅσων δέοι ἐς πορείαν. ταῦτα δὲ προειπὼν πολλὰς ἔμενεν ἡμέρας, εἴ τινα τὸ ἀργύριον παρασκευάζων συγγενέσθαι πείθοι. ὡς δὲ οὐδεὶς παρήλθε, μέλλοντος ἤδη αὐτοῦ ἐλπίδα ἀποβαλεῖν καὶ ἄλλη τινὴ τέχνη χρῆσθαι, ἀφίκετο παρ' αὐτὸν ὁ Πάδιος. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Νέων καίπερ οὐπω γνώριμον ὄντα ἤσθη, ὡς ἀγαθὸν ἐσόμενον ἑταῖρον· ὁ δὲ Σὺ δῆπου εἶ, ἔφη, ὁ προκηρύξας ἑταῖρον ζητεῖν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη χαίρων ὁ Νέων. Ἦκω τοίνυν, ἀπεκρίνατο ὁ Πάδιος, ἀπαγγελῶν ὅτι ἔγωγε συγγενέσθαι οὐχ οἶός τ' εἰμί.

XXX.

Οἱ δὲ Θραῖκες οὕτω σκληροὶ λέγονται καὶ δυσπειθεῖς εἶναι τῇ
διανοίᾳ, ὥστε σχεδὸν ἀδύνατον εἶναι ὀτιοῦν πείσαι, καὶ τις σοφώ-
τατά τι λέγῃ· ἦν δέ ποτε Θραῖξ τις ὅσπερ μόνος ζῶν ἄνευ ξυγγενῶι
οὕτως ἀκινήτως διῆγεν, ὥστε σκώπτοντας λέγειν τοὺς ἐν τῇ πόλει
οὐδ' ἂν εἰ σεισμὸς γένοιτο οὐδὲν ἂν δρᾶσαι παρὰ τὸ εἰωθός, οὐδὲ
περὶ οὐδενὸς μετανοῆσαι.

νοσῶν δέ ποτε οὐδὲ εἰδὼς τί πάσχει τὸν ἰατρὸν μετεπέμψατο.
ἐλθόντος δὲ καὶ ἵνα ἄμεινον διαγνοίῃ τὴν νόσον ἐρομένου τί τῇ
προτεραίᾳ τύχοι φαγῶν, Δώδεκα μυραίνας ἀπεκρίνατο. γελάσας
δὲ ἐκείνος οὐδὲν θαῦμα ἔφη εἶναι εἰ κακῶς ἔχει τὴν γαστέρα
τοσαύτας φαγῶν· εἰ γὰρ εἰκόσιν ἔφαγεν, ἀποθανεῖν ἂν. δισχυρί-
σατο δὲ ὁ Θραῖξ ὅτι οὐ διὰ ταύτας νοσεῖ· πολλάκις γὰρ οὕτω
δειπνεῖν. οἰχομένου δὲ τοῦ ἰατροῦ ἐξελθὼν εἰκόσι μυραίνας ἐωνή-
σατο καὶ ἐψήσας ἔφαγε· εἶτα δὲ ἐπ' ὀροφὴν ἀναβὰς καὶ καταβαλὼν
ἑαυτὸν ἀπώλετο. οὕτω δὲ φανερώς ἀπέδειξεν οἷόν τ' εἶναι εἰκόσι
μυραίνας φαγόντα μὴ διὰ ταύτας ἀποθανεῖν.

XXXI.

Ἔβη δὲ ἐν τῇ πόλει ἀνὴρ τις, ὄνομα Ταλιράντης, ὃς οὕτω σοφὸς
ἦν ὥστε εἴ ποτε ἐν συμποσίῳ παρείη πολὺν γενέσθαι γέλωτα, καὶ
πάντας τοὺς δειπνοῦντας τούτου μόνου ὡς ἐπὶ τὸ πολὺν ἀκροᾶσθαι.
ἐλθὼν δέ ποτε ἐς δεῖπνον ἄνδρα τινὰ εὔρε ἀλάξονα καὶ ἄγροικον
ὃς αὐτὸς μὲν μόνος ἠβούλετο ἀγορεύειν τοὺς δὲ ἑτέρους σιωπᾶν.
ὁπότε δὲ πειρῶτο λέγειν ὁ Ταλιράντης ἢ ἕτερος ὅστισοῦν, οὗτος
ἀεὶ ὑπολαβὼν περὶ ἑαυτοῦ τε ἐκαυχᾶτο καὶ τοῦ πλούτου καὶ τῶν
προγόνων. τέλος δὲ ἀγανακτοῦντες ἅπαντες πρὸς τὸν Ταλιράντην
ἔβλεπον, εἴ πως σοφόν τι εἴποι ὥστε τὸν ἀμαθῆ τούτον ἠσσωμένον
σιωπᾶν. ὁ δὲ ἤκουε μόνον, μειδιῶν ὡς τῷ ἀνθρώπῳ ἠδόμενος.
ἐκείνος δὲ πολὺ ἤδη ἀλαζονεύμενος ὡς εὐγενῆς ἐστι, τελευτῶν τὴν
μητέρα ἐπήνει, ὅτι πολλῶ τῶν ἐφ' ἑαυτῆς καλλίστη εἶη. τοῦτο

δὲ τοσοῦτῳ ἀναιδέστερον ἔδοκει εἶναι τοῖς παροῦσιν, ἐπεὶ αὐτὸς βδελυρὸς ἦν τῇ ὄψει πάντων δὲ σιγῶντων ὁ Ταλιράντης ἠδέως μειδιάσας Ὁ πατὴρ τοίνυν, ἔφη, ἦσσόν που καλὸς ἦν.

XXXII.

Ἐτυχε δὲ ἐπιδημῶν ὁ Ταλιράντης ὅτε σοφιστὴς τις ἐκεῖ παρῆν, ὄνομα Ἴων, ὅσπερ ἐπηγγέλλετο πᾶσαν φιλοσοφίαν οἷός τ' εἶναι διδάσκειν ὥστε πάντες οἱ πολῖται προθύμως τοὺς παῖδας ἔπεμπον παρ' αὐτὸν ἵνα μάθοιεν, πολὺ ἀργύριον ἀσμένως ἀποδιδόντες. ἐπεὶ δὲ δύο ἔτη ἐγένετο, οὐδὲ σοφώτεροι ἔδοκουν οἱ νεανίαί γίνεσθαι, μᾶλλον μὲν οὖν τοῦ τε σοφιστοῦ καταφρονεῖν καὶ ὀλιγωρεῖν τῆς φιλοσοφίας, τέλος οἱ πολῖται, μεταγρόντες δὴ τὸ οὕτως ἀμαρτεῖν, ἐσκόπον ὅπως τούτου ἀπαλλαγῶσιν, ὥστε ἕτερον εὐρεῖν σοφώτερον τοὺς παῖδας διδάσκειν. ἔφη δὲ τις Σικελόν τινα γινώσκειν οὗ τοσοῦτον εἶη τὸ κλέος ὥστε καὶ ἐξ Ἀσίας ἦκοντας ἀκούειν· τοῦτον δὲ ἐς τὴν πόλιν μέλλειν παρεῖναι, ὥστε ἴσως ἂν, εἰ πειρωῖντο, ἀντὶ Ἰωνος διδάσκειν ἂν πείσαι. ἀφικόμενος δὲ καὶ αἰτούμενος ἤθελε· καὶ ἔδοξε τοῖς πολίταις τοὺς πατέρας πρῶτον ἀκούειν, ἵνα εἰδέειν εἰ τοὺς παῖδας δεῖ πέμπειν παρ' αὐτόν. τοσοῦτος δὲ ὄχλος ξυνελέγη ὥστε μόγις εἰσιέναι· ἐπειδὴ δὲ ἔλεξεν, τότε δὴ ὁ Ταλιράντης τίς ἂν ᾤετο, ἔφη, οὕτω ταχέως ἡμᾶς τὸν ἀγαθὸν Ἴωνα ἂν ποθεῖν;

XXXIII.

Ἄλλοτε δὲ ὁ Ταλιράντης ἐπὶ τὸν βασιλεῖον οἶκον ἐκλήθη, ἵνα τοῖν βασιλέως θυγατέροι ἠδονῆν παρέχοι διαλεγόμενος, ἀθυμούσαιν πως, ὡς τεθηκότος κυνὸς οὐ ἐφίλουν. τῶν δὲ ἡ μὲν αἰσυχρὰ ἦν, ἡ δὲ καλλίστη. ὁ δὲ Ταλιράντης οὐδαμῶς τῇ καλῇ μόνον διελέγετο, ἀλλὰ πάσῃ μηχανῇ ἐχρήτο ἵνα ἀμφοτέραι ἴσον ἦσθειεν, ὥστε μηδένα φθόνον γενέσθαι. τέλος δὲ ἡ αἰσυχρὰ, γνοῦσα αὐτὸν εὐλαβούμενον ὥστε ἴσον μέρος αὐτῇ νέμειν τοῦ διαλόγου, ἵνα

σκώπτοι τι αὐτὸν μειδιῶσα ὦ Ταλιράντη, ἔφη, εἰ πέσοιμεν ἐγὼ τε καὶ ἡ ἀδελφὴ παρόντος σοῦ ἐς ποταμόν, ποτέραν ἂν σώξειν πειρῶ ; ὁ δὲ ἀπορῶν καὶ ἑκατέραν ἐφεξῆς προσβλέπων τέλος πρὸς ἐκείνην ἀντεῖπε, Γύναι, οὐ γὰρ νεῖν ἐπίστασαι ;

ἄλλοτε δὲ φίλος τις ἃ ὑπέσχετο οὐκ ἐκτελέσας ἀπελογεῖτο ὡς ἐλλείποντος τοῦ χρόνου. ὁ δὲ Ταλιράντης οἶεσθαι ἔφη ὅσον ἔστι πᾶν αὐτῷ ὑπάρχειν.

XXXIV.

ἄλλοτε δὲ ὁμολόγησε τῷ Ταλιράντη φίλος τις ὡς κέρδους ἕνεκα τι ἁμαρτῶν τύχοι. τοῦ δὲ θαυμάζειν φάσκοντος εἰ οὕτω κακός ἐστιν ὥστε κέρδος ἀντὶ τοῦ δίκαιος εἶναι ἐλέσθαι, ὁ φίλος ἀπεκρίνατο, Ἄλλ' οὖν ἀνάγκη δὴ ζῆν. ὁ δὲ Ταλιράντης οὐκ ἔφη οἶεσθαι ἀναγκαῖον εἶναι.

ἕτερος δὲ αὖ φίλος πρότερον αἰσχιστα δὴ ζῶν, εἶτα νοσήσας μετεπέμψατο, ὡς ποθῶν ἰδεῖν αὐτόν. ἀφικόμενος δὲ ἔγνω δεινότηα πάσχοντα, καὶ ἐλέησας ἠπίως προσεῖπε. ὁ δὲ τοσαύτην ὀδυνὴν ἔφη ἔχειν ὥστε ἐν Ἄιδου δοκεῖν εἶναι, τὴν τῶν ἐν ταρτάρῳ δίκην διδοῦς. ὁ δὲ παρεμυθεῖτο, οἰκτρὸν φάσκων εἶναι εἰ ἔφθασε δὴ οἰχόμενος πρὸ τοῦ καιροῦ· πολλοὺς δὲ φίλους εὐρήσειν ἤδη ἀφιγμένους, τοὺς τε ἕτερουσ οὐ διὰ μακροῦ ἔψεσθαι· εἰδέναι γὰρ ὅτι οὐδὲ θανόντες ἀπολείψουσιν ἀλλήλους οἳ γε τοιοῦτοι.

XXXV.

τοῖς δὲ τὰ μέταλλα ἐν Θράκῃ τέμνουσι πολλὴ φιλοτιμία καθέστηκε καὶ φθόνος πρὸς ἀλλήλους, ἐπεὶ οἱ μὲν χρυσὸν ζητοῦσιν οἱ δὲ ἄργυροι, καὶ ἐς δύο στάσεις, ὡς εἰπεῖν, διεστᾶσιν, ὄνομα ἐπώνυμον ἔχοντες ἑκάτεροι, οἱ μὲν Ἄργυροί, οἱ δὲ Χρυσοί. ἦλθε δέ ποτε πρὸς Ἄργυροῦν Χρυσοῦς τις, φίλος τ' ὦν πρότερον καὶ τὸ μέταλλον ἐπιθυμῶν ὄραν εἰ ἐφῆν. οἱ δὲ καὶ ἀσμένως εἶων· νεωστὶ γὰρ μεγάλην φλέβα (ὡς λέγουσι) ἔτυχον εὐρηκότες, ἐφ' ἣ μεγάλα

δὴ ὡς εἰκὸς ἐφρόνου. ὡς δὲ πάντα ἔδειξεν ὁ Ἄργυροῦς, οἷός τε καὶ ὄσος εὐρημένος εἶη ὁ ἄργυρος, μάλα σκυθρωπὸς ἐγίγνετο ὁ Χρυσοῦς. ὁ δὲ τοσοῦτῳ μᾶλλον περιχαρῆς ὢν καὶ ἠδόμενος, ἐπεὶ πάντα τὸν πλοῦτον ἐπέδειξεν, ἤρετο ὅπως ἔχοιεν ἄρα οἱ Χρυσοῖ. ὁ δὲ σεμνῶς τὴν κεφαλὴν τινάξας μάλα ἀθυμεῖν ἔφη τοὺς ἐκεῖ. τότε δὴ ὁ Ἄργυροῦς, Διὰ τί; ἔφη, λάθρα ἐλπίζων ἀποκρινεῖσθαι ὅτι διὰ τὸ μηδένα χρυσὸν εὐρίσκειν δύνασθαι. ὁ δὲ Ἀρτίως γάρ, ἔφη, ἔγνωμεν ὅτι τῷ χρυσῷ τῷ ἐν τῷ μετάλλῳ ἐπίκειται ἐς τριῶν ποδῶν βάθος ἄργυρος, ὃν πολλῷ πόνῳ δεῆσει διακόπτειν.

XXXVI.

Ὁ δὲ Τίτος, περὶ οἷ ἠδὴ ἐλέξαμεν, ἐν χώρᾳ τεθραμμενος ὕλης καὶ θηρίων παντοίων πλήρει, ἐμπειρότατος ἐγίγνετο τοῦ θηρεύειν. ζητῶν δέ ποτε ἐν τῇ ὕλῃ ἔλαφον, ἐπιμελῶς τοῖς ἴχνεσιν ἀκολουθῶν, ἐξαίφνης εἶδεν οἷστοῦ αἰχμὴν ἐφ' ἑαυτὸν μέλλουσαν ἀφεθῆναι. ἄνδρα δὲ οὐδένα εἶδε, διότι ὁ τὸ τόξον ἔχων δένδρου ὀπισθεν εἵστηκε, κλάδοις τε καὶ φύλλοις κεκρυμμένος. γνοὺς τοῖνον ἐν οἷφ κινδύνῳ ἐστί, οὐδὲ τὸν οἷστον οἷός τ' ὢν ἄνευ ἀσπίδος ἀμύνεσθαι, μεγάλη τῇ φωνῇ βοήσας ἀπέειπε τῷ στοχαζομένῳ μὴ ἀφεῖναι. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ χαλάσας τὸ τόξον ἐξῆι ἐκείθεν οὐπερ ἐκεκεύθει· γνοὺς δὲ ξένον ὄντα ὁ Τίτος ἤρετο τί μαθὼν ἄρα διανοεῖται ἀποκτείνειν ἑαυτόν· οὐδεπώποτε γὰρ ἰδὼν οὐδὲν δὴ ἀδικῆσαι. ὁ δὲ οἰκτίζειν μὲν ἔφη, ἀποκτείνειν δὲ ἀνάγκην εἶναι· οἴκοθεν γὰρ ἐλθὼν ὁμομοκέναι ἢ μὴν τοξεύσειν εἰ τινα αἰσχίῳ ἴδοι ἑαυτοῦ τῇ ὄψει· ὁ δὲ βραχὺ τι σιγῇ προσβλέπων τὸ ἐκείνου πρόσωπον, ἀφεῖναι ἐκέλευσε τὸ βέλος· βίου γὰρ οὐδὲν μέλειν εἰ ἐκείνου εἶη αἰσχίων.

XXXVII.

Ὁ Ταλιράντης ποτὲ φίλῳ τῷ περιτυχόν, ὃς τὰ μὲν ἄλλα σπουδαῖος ἦν, αἰὲν δὲ προσεποιεῖτο τοῖς εὐγενέσι γνώριμος εἶναι, καὶ γνοὺς σκυθρωπὸν ὄντα, ὀνόματι καλέσας Τί πάσχεις ὦ Γεραδεῖων ἔφη.

ὁ δὲ ἀθυμεῖν ἔφη διότι δεινόν τι δεῖ ταύτη τῇ ἡμέρᾳ παθεῖν. ἐρομένου δὲ ἐκείνου τί δεῖοι παθεῖν, κεκλήσθαι ἔφη πρὸς δεῖπνον παρὰ τὸν Λακεδαίμονος βασιλέα, ὃς ἐπιδημῶν τύχου· ἐπαχθῆ δὲ τοιαῦτα εἶναι συμπόσια. γνοὺς δὲ ὁ Ταλιράντης ψευδόμενον, οὐδὲ ἄλλου ἔνεκα λέξαντα, ἢ ὅτι καυχᾶσθαι βούλεται περὶ τοῦ βασιλέως ὡς γνωρίμου ὄντος ἑαυτῷ, κεκλήσθαι ἔφη ὁμόσε καὶ αὐτός. ἐρυθριάσας δὲ ὁ Γεραδείων ταχὺ ἀπεκρίνατο ὅτι νοσοῖη οὐδὲ οἶοιτο ἐς δεῖπνον παραγενήσεσθαι. ὁ δὲ Ταλιράντης ἔτοιμος ἔφη εἶναι τῷ ἐστιῶντι ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπολογεῖσθαι. καὶ τότε ἀπορῶν ὁ Γεραδείων ὅπως τοῦ ψεύδους ἀπαλλαγῆ οὐκ ἔφη κεκλήσθαι, ἀλλὰ σκώπτων προσποιήσασθαι. ὁ δὲ ἕτερος Ἡδῆ γὰρ σαφῶς, ἔφη· οὐδὲ γὰρ ἐγώ· γελοῖον δ' ὄμην ἔσεσθαι εἰ ἀναγκάζοιμι σὲ ὁμολογεῖν ὅτι ἐψεύσω.

XXXVIII.

Ὁ Ἴωνίος, βουλόμενος οἰκίαν καὶ παράδεισον ὠνεῖσθαι, ἐπισκεψόμενος ἦλθε πρότερον, εἴ πως ἑλλιπές τι εὔροι ὥστε μεταγνῶναι τὸ πρᾶγμα. ἀφικόμενος δὲ καὶ ἐπιτυχῶν τοῦ ἀνδρὸς ὃς τῆς παραδείσου ἐπεμελείτο, ἤρετο εἰ περιϊόντι ἔξῃστι πάντα ἐπισκοπεῖν. τοῦ δὲ ἐῶντος, ὡς πάντα καλῶς ἔχειν ἐδόκει, καὶ τά τε τοῦ οἴκου καὶ τὰ ἔξω ἄριστα ἐφαίνετο διψηκόμενα, τέλος ἠρώτα τὸν ταμίαν ὅπως ἔχοι περὶ θήρας τὸ χωρίον. ὁ δὲ λαγῶς ἔφη θαυμασίους ὄσους εἶναι, ὥστε ἄποιοι τις βαδίζοι πηδῶντας καὶ τρέχοντας ἰδεῖν. τούτῳ δὲ ἠσθεὶς ἐπήρετο εἰ ὡσαύτως ἔχει περὶ ὀρνίθων, ὥστε τοῖς τοξεύουσιν εὐπορίαν εἶναι. τοῦ δὲ διῶσχυρισμένου τοσοῦτους εἶναι ὥστε μὴ ἰκανὰ εἶναι τὰ δένδρα ἐφῆσθαι, ὑπόπτειε δὴ μὴ ψεύδεται, ἵνα μᾶλλον ἐπιθυμῇ τὴν παράδεισον ἀγοράζειν. ἤρετο τοίνυν τὸν αὐτὸν τρόπον ὅσοι ἵππαλεκτρύονες ἐκεῖ τρέφονται· ὁ δὲ βραχὺ τι σιωπήσας οὐκ ἔφη πολλούς, ἐνίστε δὲ νυκτὸς φανῆναι εἴ τις ἐπιμελῶς γε ζητοῖη.

XXXIX.

Μαώνιος ἐν Σικελίας ὄρεσιν ὁδοιοπορῶν, πᾶσαν μὲν ἡμέραν ἵππευε, νύκτα δὲ μετὰ τῶν Σικελῶν γεωργῶν διήγε. οὗτοι δὲ σπουδαῖοι μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐδόκουν εἶναι θεραπεύοντές τε ἐπιμελῶς αὐτόν καὶ διαλεγόμενοι ὡς ἂν οἱ πάνυ ἐπιτήδειοι· τοῦτο δὲ ἐμέμφετο, ὅτι τὸν σίτον ὃν τῷ ἵππῳ ἐδίδου ἐκλεπτον. τὴν δὲ ἀπατὴν τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἔγνω, οἰόμενος ὅτι ἐδήδοκε τὸν σίτον ὁ ἵππος· ἐπεὶ δὲ ἀσθενῆ ἦσθετο γιγνόμενον καὶ πεινῶντα, ὑποπτεύσας τὴν αἰτίαν τοιόνδε τι ἐμηχανᾶτο. εἰς τὸν σίτον τοῦ ἵππου πέντε λίθους ἐσέθηκε· ἦδη γὰρ τὸν ἵππον, εἰ τὸν σίτον φάγοι, τοὺς λίθους οὐκ ἂν φαγόντα, ὥστε λειφθῆναι ἂν τούτους ἀεὶ ἐν τῇ φάτνῃ· εἰ δὲ κλέπτοι ὁ γεωργός, καὶ τοὺς λίθους ἀφαιρήσοντα. ὅπερ καὶ ἐγένετο· εἰ δὲ λίθους εὗροι λελειμμένους οὐδένα ἐμέμφετο, εἰ δὲ ἀφανισθεῖεν κατηγόρει τῶν ἀνδρῶν ὡς τὸν σίτον κλεψάντων· ὥστε φοβούμενοι αὐτὸν ὡς μάγον ὄντα αὐτόν τε καὶ τὸν ἵππον ἐπαύσαντο ἐξαπατῶντες.

XL.

Ὁ μὲν οὖν Εὐμένης, τὰ τῆς πόλεως διοικῶν καὶ εὐδόκιμος ὢν διὰ τὴν τε σοφίαν καὶ τὴν ἀρετὴν, ἐσεμνύετο δὴ καὶ διενοεῖτο μεγαλοπρεπῆ τάφον ἑαυτῷ δημοσίᾳ οἰκοδομεῖν. ἐπεὶ δὲ σχεδὸν ἦδη ἐτετέλεστο, Πεδίαν μετεπέμψατο τὸν ποιητὴν ὡς συμβουλευσόμενος· διανοεῖσθαι γάρ τι, ὅπερ ἐκείνῳ τιμὴν μεγάλην προσθήσοι. ἐλθόντα οὖν ἀσπασάμενος ὁ Εὐμένης μέγαν τάφον ἔφη ποιήσεσθαι μέλλειν· χάριν τοίνυν αὐτῷ πλείστην εἴσεσθαι, εἰ ἐπίγραμμα ποιήσαι, ὥστε μηδὲν ἐλλείπειν μὴ οὐ τέλειον γενέσθαι τὸ μνημεῖον. ὁ δὲ ἠδέως ἂν ἔφη ποιῆσαι, εἰ πρότερον ἐξείη τὸν τόπον ιδεῖν, ὥστε εἰδέναι εἰ ἰκανός ἐστι τῇ τέχνῃ ἄξιον ἐπίγραμμα εὔρειν. τοῦτο δὲ ἔφη ὑποπτεύων δὴ μὴ σεμνότερον ἔσται τὸ μνημεῖον ἢ ὥστε πολίτου εἶναι· εἰ δὲ τοῦτο γένοιτο, οὐδὲν γράψειν ἰδὼν δὲ καὶ γνοὺς τῷ ὄντι τυράννου ἀξιώτερον ὄν, ἠδέως μὲν, ἔφη,

γράψω σοι τὸ ἐπίγραμμα· σοῦ δὲ ἔτι ζῶντος, οὐπω δεῖ πειρᾶσθαι, ἐπεὶ τοῖς θανούσι πρότερον τῆς ἐμῆς δεῖ τέχνης· σὺ οὖν ἢ ἔσω ἂν ἔρποις ἵνα εὐθὺς ἄρξωμαι, ἢ μίμνε ἕως τελευτήσης, ὡς τότε ἐμοῦ ἂ ὑπεσχόμεν ἐκτελοῦντος.

XLI.

Παρήσάν ποτε ἄλλοι τε τῶν πολιτῶν καὶ ὁ Θεόδωρος ὅτε σοφιστῆς τις Τομπάνιος πολλοῖς περὶ νόμων διελέγετο, ὅπως τε ἄριστα τις θήσει, καὶ τί δεῖ τὸν φιλόσοφον περὶ αὐτῶν φρονεῖν. ἤτιᾶτο δὲ τὴν πόλιν ὡς αἰεὶ τοιούτους τιθεμένην οἷοι ἂν τοῖς πλείοσι δοκῶσι. τοῦτο δὲ οὐκ ἔφη σύμφορον εἶναι· τοὺς μὲν γὰρ σοφοὺς αἰεὶ ὀλίγους, πλείονας δὲ τοὺς ἀνοήτους, ὥστε ἀνοήτους καὶ τοὺς νόμους γίνεσθαι. δεῖν δὲ μᾶλλον τοῖς μὲν ὀλίγοις πείθεσθαι, χαίρειν δὲ λέγειν τοὺς πολλοὺς.

ταῦτα δὲ οὕτω σοφῶς καὶ πιθανῶς ἔλεγε, ὥστε ἐπήνουν αὐτὸν σχεδὸν ἅπαντες οἱ παρόντες. ὁ δὲ Θεόδωρος ἀναστὰς οὐκ ἔφη ταῦτ᾽ ἀφρονεῖν ἐκείνῳ, πολλοὺς δὲ εἶναι καὶ ἄλλους οἷτινες λόγῳ μὲν ἐπαινοῦσι τῷ δὲ ὄντι οὐ πείθονται. ψηφίζόμεθα τοίνυν, ἔφη ὁ Τομπάνιος· ψηφισάμενοι δὲ πάντες ἐφάνησαν ὁμοφρονοῦντες πλὴν Θεοδώρου. ὁ δὲ αὐθις ἀναστὰς καὶ μειδιάσας νικᾶν ἔφη τὴν ἑαυτοῦ γνώμην· τοὺς γὰρ ὀλίγους σοφωτέρους εἶναι τῶν πολλῶν.

XLII.

Ὁ δὲ Μαώνιος τὴν ῥητορικὴν βουλόμενος μαθεῖν πρὸς σοφιστὴν τινα ἦλθεν ὡς ἐπηγγέλλετο διδάσκειν δύνασθαι. συνεχώρησε δὲ τούτῳ ὥστε ἦν εὖ διδάσκη πολὺ ἀποδοῦναι ἀργύριον· ὡς δὲ οὐκ ἤμελλεν εἰδέναι εἰ εὖ ἔμαθε εἰ μὴ ἔργῳ πειρώμενος, οὐδὲν δεῖν ἀποδοῦναι ἕως δικαζόμενος λόγῳ πείσαι τοὺς δικαστάς. ἦν δὲ κατακρίνωσι, μηδὲν ἀποδοῦναι.

ἐπὶ τούτοις οὖν μανθάνων, ἐπεὶ ἐπαύσατο, μετὰ χρόνον τινα πέμψαντος πρὸς αὐτὸν ἐκείνου καὶ μισθὸν αἰτήσαντος, οὐδὲν

ἀπεκρίνατο. ὡς δὲ πολλὰ πειρασάμενος ὁ σοφιστὴς τὸ ἀργύριον πρασσόμενος οὐκ ἐδέξατο, τέλος πρὸς τοὺς δικαστὰς προσεκαλεῖτο αὐτόν. ἐρωτηθεὶς δὲ ὁ Μαώνιος πότερον οὐ δίκαιον εἶη τὸν σοφιστὴν τοσοῦτον πονήσαντα τὸν χρυσὸν λαβεῖν, ἀπεκρίνατο τοιάδε· Συνεχωρήσαμεν γὰρ μὴ ἀποδοῦναι ἐμὲ εἰ μὴ πείσαιμι τοὺς δικαστὰς. εἰάν τοίνυν ὄφλω τὴν δίκην, ἐκ τῆς συνθήκης οὐδὲν ὀφειλήσω· ἐλὼν δέ, τῷ νόμῳ οὐδὲν ὀφειλήσω. ὁπότερον ἂν οὖν γένηται ἀπολεῖ τὸ ἀργύριον ὁ σοφιστής.

XLIII.

Ἦν ὁ σοφιστὴς ἀκούσας ἀγγέλου ὅτι ὁ Εὐρυμένης, ὃς φρόνιμος ἦν καὶ ἐλλόγιμος ἀνὴρ, τὸν υἱὸν μέλλοι πέμπειν ἵνα διδάσκει, ἦσθεις ἔφη ἀσμένως διδάξειν. καίπερ γὰρ εἰδὼς τὴν Εὐρυμένους γυναῖκα μωροτάτην οὖσαν, καὶ πλείστ' ἂν πράγματα παρασχούσαν διὰ τὸ πολυπραγμονεῖν, ἐφίλει ὁμως τοσοῦτον καὶ ἐτίμα τὸν Εὐρυμένην, ὥστε χαίρειν μᾶλλον ἢ λυπεῖσθαι. οὐ γὰρ μικρὸς, ἔφη, μισθὸς ἀντὶ μεγάλου κέρδους; ἦν γὰρ ἄφρονα γυναῖκα ἀνέχωμαι λαλοῦσαν, σοφωτάτου φιλοσόφου ἀπολαύσομαι. ὥστε ἐλθόντος τοῦ παιδὸς καὶ δύο μῆνας μαθόντος, βαρέως ἔφερεν αἰσθόμενος οὔτε φιλομαθῆ ὄντα οὔτε πονεῖν ἐθέλοντα ἵνα σοφώτερος γένοιτο. ἀμαθεστέρου δὲ ποτε δοκούντος εἶναι ἢ πρότερον, ὁ διδάσκαλος ἀγανακτῶν δὴ ὅτι οὕτως ἐπιλήσμων εἶη, καὶ ὑποπτέυσας μὴ οὐδὲ ἀνέγκωκεν ἅ ἔδει μαθεῖν Θαυμάζω, ἔφη, εἰ οὕτως ἀμαθὴς ἐστὶ ὁ υἱὸς τοῦ σοῦ πατρός. ὁ δὲ Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις· ἐγὼ δὲ τῆς μητρός εἰμι υἱός.

XLIV.

*Ἦν ποτε ἔμπορός τις, ὃς καλὴν τε καὶ πλουσίαν πάρθενον ἔγημε, αὐτῆς μὲν οὐκ ὀλίγον ἐρῶν, μάλιστα δὲ τοῦ πλοῦτου ἐπιθυμῶν. γήμας δὲ ἤτησε συγχωρεῖν, ὥστε τοῦ μεγάλου ἔνεκα

ἔρωτος, εἰ ὁ ἕτερος αὐτῶν ἀποθάνοι, τὸν ἕτερον ἑαυτὸν βιάζεσθαι. καὶ οὐ διὰ πολλοῦ ἑτέραν ἰδὼν κόρην πλουσίαν τε οὔσαν καὶ καλὴν, ἀντὶ ἐκείνης ἐβούλετο ἔχειν. πιστὸν τοίνυν λαβὼν θεράποντα, δύο ἡμέρας ἀποδημῶν ἀπέστειλε ἐκείνον πρὸς τὴν γυναῖκα, ὡς ἀπαγγεῖλειε τὸν ἄνδρα, ἐν ᾧ ποταμὸν διαβαίνει, ἀπολωλότα· καὶ ἅμα τὸ ἱμάτιον ἐκέλευε δεῖξαι, ὡς τῶν ἄλλων ἀπάντων σὺν τῷ βανόντι ἀφανισθέντων. ἡ δὲ γνοῦσα ἀργύριόν τι οὐδαμοῦ ὄν, ἵπερ ἐς τὸ ἱμάτιον ἀπέκρυψε, οὐδὲν ἀληθὲς ᾤετο λέγειν. σιγῶσα δὲ ἃ ἐφρόνει, καὶ λήκνυτον λαβοῦσα ἐπεὶ ἔπιεν Ἄπιθι, ἔφη, τῷ δήμῳ ἀπαγγελῶν ὡς πιστὴ γυνὴ φαρμάκῳ ἀπόλλυται, τεθνηκότος τοῦ ἀνδρός. ὁ δὲ τῷ ἐμπόρῳ ἠκων θανοῦσαν φαρμάκῳ ἀπήγγειλε· καὶ οὗτος δὴ τὴν ἑτέραν ἔγημε. οἴκαδε δὲ μετὰ τῆς νύμφης ἀφιγμένον, θύρασι δεξαμένη ἡ γυνή, Ἄφες ταύτην, ἔφη, τὴν πάρθενον, ἣτις οὐκ ἐστὶ σοὶ γυνή· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔπιον ἢ οἶνον.

XLV.

Ὁ δὲ Φέρης, ἐπεὶ μάλιστα ἐφίλει τὸ τὰ καλὰ θεωρεῖν, ἄγαλμα ἐκέλευσε ποιεῖν λευκοῦ λίθου, ὡς ἂν κάλλιστον ποιῆσαι ὁ σοφώτατος τῶν ἀνδριαντοποιῶν· ἵνα δὲ καὶ πλέον κοσμήσαι, ἐκ χρυσοῦ ἔδει τὰς χαίτας γλύφειν· δεδιὼς δὲ μὴ τολμῶη τις νυκτὸς βίβη ἐς τὸ ἱερὸν εἰσπεσεῖν, κηρυχθῆναι ἐκέλευσε, εἴ τις καὶ δάκτυλον ἀφέλοι τοῦ ἀγάλματος, ἐκκαυθέντα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀποθανεῖν. καταφρονήσας δὲ τις τοῦ βασιλείου κηρύγματος τῇ δευτέρᾳ νυκτὶ ὡς κατέστη τὸ ἄγαλμα, ἔλαθεν ἀποσφάζων τοὺς φύλακας καὶ τὰς χρυσᾶς χαίτας ἔχων ἀπόχετο· ἄλους μέντοι καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἀγόμενος ἀπελογήσατο ὡς οὐ δεῖ ἀποθανεῖν· εἰσελθεῖν γὰρ ἰδεῖν μόνον ἐπιθυμῶν τὴν λιθίνην πάρθενον, ὡς δὲ τὰς χαίτας ἤσθετο χρυσᾶς οὔσας, μεμνήσθαι τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ, ᾧ ἐρυθραὶ εἶεν αἱ χαίται. ὥστε ἀφελεῖν οἴεσθαι δεῖν ταύτας, ἐπεὶ οὐ δίκαιον ἐστὶ τὸ ἔργον τοῦ δημιουργοῦ σεμνότερον εἶναι.

XLVI.

Βασιλεὺς δέ τις παρὰ τοῦ πατρὸς δακτύλιον πολυτελῆ ἐδέξατο, οὕτω θαυμαστὴν δύναμιν ἔχοντα, ὥστε ὅστις περιθεῖτο ὑπὸ πάντων τιμᾶσθαι τε καὶ φιλεῖσθαι. τοῦτον δὲ καὶ οἱ πρόγονοι πρότερον ἐκέκτηντο, παραδιδόντες ἕκαστος τῷ μάλιστα ἑαυτὸν φιλοῦντι τῶν υἱῶν· τούτου δὲ ὁ πατὴρ μόνος δικαστῆς, διὰ τὴν μεγάλην δὴ σοφίαν. τούτῳ δὲ τῷ βασιλεῖ τρεῖς ἦσαν υἱοί, ἐνίοτε μὲν ἀπειθῶντες πάντες, ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πολὺ οὕτως εὖ φιλοῦντες αὐτὸν ὥστε διακρίναι μὴ οἷόν τ' εἶναι. γνοὺς τοίνυν ἐπιόντα τὸν θάνατον, σοφὸν τινα δημιουργὸν ἐκέλευσε δύο δακτυλίους ποιῆσαι τῷ πρότερω οὕτως ἀκριβῶς εὐοκίας ὥστε πάντας τῇ ὁμοιότητι ἐξαπατηθῆναι. τοὺς δὲ υἱοὺς λάθρα προσκαλέσας πολλά τε σωφρόνως παρήγει καὶ δακτύλιον ἕνα ἑκάστῳ περιέθηκε. θανόντος δὲ τοῦ πατρὸς, συνελθόντες οἱ υἱοὶ ἠξίωσαν αὐτὸς ἕκαστος κρατεῖν, ὡς τὸν ἱερὸν δακτύλιον κεκτημένους. ἐπεὶ δὲ συγχωρεῖν οὐκ ἐδύναντο, δικαστὴν τινα σοφὸν ἤτησαν διαγνῶναι τὸ πρᾶγμα· ὃς πάντα ἀκούσας τοιαύδε ἔλεξε.

Ὑμεῖς μὲν περὶ τῆς ἀρχῆς ἐρίζετε· ὁ δὲ δακτύλιος οὐ τῷ μάλιστα ἀρχεῖν ἐπιθυμοῦντι δίδεται, ἀλλὰ τῷ τὸν πατέρα ἄριστα φιλοῦντι. νῦν οὖν ἀφήσω ὑμᾶς, ἤξοντας πάλιν μετὰ ἑκατὸν ἔτη ἐπὶ τὴν κρίσιν, ὅτε γενναῖα δράσαντες φανερόν πεποιηκότες ἔσεσθε, τίς τὸν ἀληθῆ δακτύλιόν κέκτηται.

XLVII.

Ὁ δὲ Λόχιος ἐμπειρότατος ἦν τοξότης, ὥστε ξυλλεγέντων πάντων τῶν πολιτῶν ἵνα τόξῳ περὶ ἄθλου ἀγωνίζοιντο, πολλάκις ἤδη ἐνίκησε. τοῦτο δὲ τοσοῦτῳ θαυμαστότερον ἦν, ἐπεὶ τυφλὸς ἦν τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν· διασκοπῶν γάρ ποτε οἴστου αἰχμὴν τρώσας ἔτυχε τὸν ὀφθαλμόν· καὶ ἐπεὶ φαρμάκῳ ἐπέπλαστο, τυφλὸς ἐγένετο. ἀλλὰ δυοῖν ἕνεκα τοῦτο ῥαδίως ἔφερε, ὅτι τε τῷ

ἑτέρῳ ὁμοίος ἐφαίνετο ὁ ὀφθαλμός, καὶ ταχέως οὐχ ἦσσαν ἐτόξευε τοῦ πρότερον. ἐρίζων δέ ποτε πρὸς Χεστρίαν τινὰ καὶ μόλις νικήσας, αἴθις ἔφη πειρᾶσθαι θέλιν ἐφ' ᾧτε τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν κεκλεισμένον ἔξει, καὶ νικήσας χιλίας μνᾶς δέξεται. ὁ δὲ ῥαδίως συνεχώρησε, οἰόμενος εἰ σχεδὸν ἐνίκα τοῦ ἑτέρου ἀμφοτέροις χρησαμένου τοῖς ὀφθαλμοῖς νῦν τάχα δὴ νικήσειν. ὁ δὲ Λόχιος αἴθις σμικρὸν τι προεῖχε, ὥστε ἔδει τὸν Χεστρίαν ἀποδοῦναι. τί δὴ; ἔφη ἀγανακτῶν, πῶς ἄρα οὐχ ἦσσαν τοξεύεις κεκλεισμένῳ τῷ ἑτέρῳ ὀφθαλμῷ; ὁ δὲ γελάσας Διότι τυφλὸς εἰμι, ἔφη, τούτῳ.

XLVIII.

Φέρης ὁ τύραννος τὸν τόπον ἐξελόμενος οἱ οἰκοδομεῖν δεῖ τὸ βασιλεῖον, ἐβούλευσεν, ἐπεὶ δίκαιος ἤθελε φαίνεσθαι καὶ δικαστήριον βασιλεῖον ἐν τῇ πόλει κατέστησε, μὴ ἀναγκάζειν τοὺς ἔχοντας ἀποδοῦναι τὴν γῆν, ἀλλὰ δικαίῳ τρόπῳ ἀγοράζειν. ὡς δὲ εἰκὸς ἦν τοὺς γεωργοὺς εἰ εἰδέειν ὠνησόμενον τὸν τύραννον πλείον ἢν αἰτῆσαι ἢ παρ' ἰδιώτου, ὁ βασιλεὺς ἐνεσκενάσατο ἑαυτὸν ὡς γραμματέα. ὡς δὲ πόρρω ἀπέιχε τῆς πόλεως τὸ χωρίον ὥστε μὴ γνῶριμον εἶναι αὐτὸν τοῖς ἐνοικοῦσι οὐκ ἂν ᾤετο αὐτοὺς εὔρειν τὴν ἀπατήν. οὕτω δὲ καὶ ἐγένετο ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. ἔλαθε γὰρ πᾶσαν τὴν γῆν ἀγοράζων πλὴν ἀμπελῶνος μικροῦ, μετρίου ἀργυρίου. τοῦτον δὲ οὐδενὶ τρόπῳ ἔπειθε τὸν κεκτημένον πωλεῖν. ἀπελογείτο γὰρ ὅτι πάλαι ὁ τε πατήρ εἶχε καὶ οἱ πρόγονοι, ὥστε ἀσεβὲς δοκεῖν εἶναι ξένῳ ἀποδόσθαι. χαλεπαίνων δὲ ὁ Φέρης, Τί δὲ ἂν, ἔφη, δράσαις εἰ μάθοις αὐτὸν τὸν τύραννον βουλόμενον ἐμὲ λαβεῖν τὸν ἀμπελῶνα, ἐγὼ δὲ τοσοῦτῳ ἀνδρὶ πεποιθὼς βία ἀφέλοιμι; ὁ δὲ γεωργὸς Οὐδὲν δὴ, ἔφη, φοβοίμην ἂν προσκαλοίμην γὰρ ἂν σε ἐπὶ τὸ Φέρητος δικαστήριον, ὅπου ὁ βίαια πράξας αἰεὶ δίκην δίδωσι.

ταῦτα δὲ ἀκούσας οὕτως ἦσθη ὁ Φέρης ὥστε τὸ βασιλεῖον ἀλλαχοῦ ὠκοδόμησε.

XLIX.

Ἐν ᾧ ἦρχον οἱ Πουρετανοὶ τῆς χώρας πάντας οὕτω σφόδρα ἐσπούδαζον πρὸς ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην τραπέσθαι, ὥστε τὰς γυναῖκας οὐκ εἶων ἐπὶ σκηνῆς φανῆναι· τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναι τοῦ ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας πολλὰς διαφθαρῆναι. ἄμεινον γὰρ ᾤοντο εἶναι εἰ ἄνδρες φανείεν ἐν τοῖς παροῦσι ὡς βασιλεῖαι καὶ πάρθενοι ἐνεσκευασμένοι, ὥστε γελοῖα γενέσθαι τὰ τῶν ἐλλογίμων ποιήματα, μᾶλλον ἢ αἰσχυρθῆναι τὴν πόλιν διὰ τὴν ἀσέβειαν ἢ τὸ ἀπρεπέες, ὃ δὲ βασιλεὺς Κάρολος ἐπεὶ νικήσας τοὺς Πουρετανούς πρὸς τὴν πόλιν ἀφίκετο, ἐπὶ τὸ θέατρον ἦει θεωρήσων τὴν τραγωδίαν. χροσιζόντων δὲ τῶν ὑποκριτῶν ἀγανακτῶν ὁ βασιλεὺς ἔπεμψε τινα πευσόμενον τί γίγνεται καὶ τίνας ἔνεκα οὕτω πάρεισι. ὃ δὲ ἤκων ὅπου ἐκάθητο ὁ βασιλεὺς ὑπὸ γέλωτος μὲν τὸ πρῶτον ἐκωλύετο μὴ λέγειν δύνασθαι· μεμψαμένον δὲ ἐκείνου καὶ ἀπειπόντος μηκέτι φλυαρεῖν ἀλλὰ διηγείσθαι τὸ πρᾶγμα, ᾧ βασιλεῦ, ἔφη, παρέσονται εὐθὺς οἱ ὑποκριταί· μόνον γὰρ μένουσιν ἕως ἂν ἡ σεμνὴ Ἀντιγόνη τὸν πωγῶνα ἀποκείρηται.

PART II.

L.

Ἐν Μεσολήνῃ ἦν τις ἰατρὸς πάνυ ἐλλόγιμος γενόμενος, ἐπεὶ ἐξεύρεν ὅπως ἄριστα θεραπεύοι, εἴ τίς τινα μανία νοσοῦντα πρὸς αὐτὸν ἄγοι. τοὺς γὰρ μεμνηότας ἔφη τούτους εἶναι οἷτινες ἄγαν αἰθέριοι ἀποφαίνονται τῇ διανοίᾳ, τὴν γῆν ἀπολιπόντες ἔνθεν ἐγένοντο· εἰ οὖν ἐγγὺς τῆς γῆς ἀναγκάζονται οἰκεῖν, ἀπαλλαγῆναι ἂν τῆς νόσου. ἐξορύξας τοίνυν τὴν γῆν, εἰ μὲν τις μικρὸν τι μαίνοιτο μέχρι τῶν γονάτων ἔθαπτεν, εἰ δὲ πλέον, μέχρι στήθους· τοὺς δὲ πάνυ, παντὶ τῷ σώματι πλὴν κεφαλῆς. ἀνὴρ δὲ τις σχεδὸν ἔμφρων αὐθις γενόμενος, ὡς ἔτυχέ ποτε πρὸς τοῖς ὀρύγμασι καθήμενος, πλούσιόν τινα εἶδε μετὰ πολλῶν κυνῶν ἐξιόντα καὶ θεραπείων, καὶ ὄπλων σιδηρῶν πολυτελῶν. ἐρομένου δὲ ποῖ ἴοι, Ὡς ὄρνιθας, ἔφη, ἀποκτενῶν· ὁ δὲ νοσῶν αὐθις ἐπήρετο πόσου ἄρα ἄξιαί εἰσι σύμπασαι αἱ ὄρνιθες ἅς ἐνιαυτοῦ ἀποκτείνει. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι Χιλίων μῶν· βουλόμενος δὲ περὶ τοῦ πλούτου καυχᾶσθαι, ἐδήλου ὅτι εἰς δούλους καὶ κύνας καὶ τὴν τῶν ὀρνίθων τροφήν οὐ μείον τετρακισχιλίων ἀναλίσκοι. ὁ δὲ ἕτερος μεγάλη τῇ φωνῇ Ἄπερρε, ἔφη, ὦ τᾶν, ἵνα μὴ ἐνταυθοῖ κατορυχθῆς ὥστε μηδὲ τρίχα μίαν ἐκστήναι.

LI.

Τίθας, ὁ βασιλεὺς τῶν Μενίων, πόλεμον καταγγείλας τοῖς Παλίοις καὶ στρατεύμα συλλέξας, ἀγγέλους πρὸς τὸ χρηστήριον ἐπεμψεν οἷτινες πεύσσονται ὅπως συμβήσεται ἃ διανοεῖται. ὁ δὲ προφήτης ἀπεκρίνατο, ὅποτέροις ὁ στρατηγὸς πολεμῶ ξίφει ἀποθάνοι, τούτους νικήσειν. οἱ μέντοι Πάλιοι ἔλαθον τὸν Τίθαν πρότερον κατάσκοπον ἐκείσε πέμψαντες, ὃς κεκρυμμένος ἐν μυχῷ

τῆς πέτρας ἤκουεν ἅπερ ἔχρησε. ἤκοντος οὖν καὶ τῷ στρατηγῷ δείξαντος, παρηγγέλθη τοῖς Παλίοις, ὡς τοῦ βασιλέως δεῖ φεισάμενους μόνοις τοῖς στρατιώταις μάχεσθαι. ἐς χεῖρας τοίνυν ἔλθόντων, ὡς τὸ βασιλέως ἄρμα ἐς μέσους τοὺς Παλίους ἐφέρετο, ἀπεχώρουν οὗτοι, ὡς εἶρητο, οὐδε οἷσθὸν ἀφέντες οὐδένα. δοῦλος δέ τις τῶν Μενίων ὃς περὶ ἐμάχετο τὴν τάξιν ἀπολιπὼν καὶ μόνος ἐπὶ τοὺς πολεμίους προέδραμε· τέλος δὲ θαυμαστὴν ἀποφῆνας τὴν ἀρετὴν μόγις κατεκόπη. οἱ δὲ στρατιῶται, συλῶντες τὸν νεκρὸν ἐπεὶ τὸ κράνος ἀφεῖλον, τὸν Τίθαν ἀνέγνωσαν, ὡς δοῦλον ἐνεσκευασμένον. ὥστε ἀθυμοῦντες οἱ Πάλιοι καὶ ταχέως ἐς φυγὴν καταστάντες ἠσσήθησαν.

LII.

Τῷ μὲν οὖν Φέρητι τρεῖς ἦσαν υἱοί· καλὸν δὲ νομίζων τὸ ἀργὸν εἶναι (τὸ γὰρ πλήθος δεῖν πονεῖν) τοῖς παισὶν ἔλεξεν, ὅστις ἀργότατος δηλώσει ὢν, τούτῳ διαδώσει τὴν ἀρχήν.

ἐνταῦθα δὲ ὁ γεραίτατος οὐκ ἔφη λυπεῖσθαι δεῖν τοὺς ἄλλους μάτην ἐλπίζοντας· αὐτὸς γὰρ σαφῶς μέλλειν τὴν ἀρχὴν λήψεσθαι. ψυχρὸς γὰρ ποτε ὢν, καὶ τοὺς δούλους πῦρ ἅπτειν κελεύσας, καθίσαι οὕτως ὥστε φλέγειν τῷ καύματι τὰ σκέλη· ἀλλ' ὅμως, καίπερ σφόδρα ὀδυνώμενος, ἀργότερος εἶναι ἢ ὥστε κινήσαι.

ὁ δὲ ἕτερος παρῆνει μὴ λίαν πεποικέναι· αὐτὸς γὰρ τῷ τείχει τυχεῖν παραστὰς ἐξ οὗ κρέματα τὸ ξίφος. τύχῃ δὲ ὤσας, καὶ γνοὺς οὕτως ἀναπηδησόμενον ὥστε τὴν γαστέρα τραυματίσαι, ὑπ' ἀργίας ὅμως ἠσυχάζων τετρώσθαι.

ὁ δὲ τρίτος πρῶτος ἀντεῖπεν ὅτι δέδοικε μὴ αὐτὸς ὅμως ἀργότατος εἶσθαι. ἀκούσας γὰρ τῶν ἀδελφῶν πολλὰ καὶ δεινὰ ψευδομένων ἵνα τὴν ἀρχὴν λάβοιεν, καίπερ αὐτὸς εἰδὼς δεινότερον ἂν ψεύσασθαι δυνάμενος, ὅμως δι' οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀργίαν σιωπήσασθαι.

τότε δὴ ὁ βασιλεὺς τὸν τρίτον ἔφη δεῖν βασιλεύσαι· τὸν μὲν γὰρ ὑπ' ἀργίας τὸ σκέλος, τὸν δὲ τὴν γαστέρα βλάπτειν, τοῦτον δὲ πάντα τὸν βίον.

LIII.

Ὁ Παλῆς δένδρον ἐν τῷ ἀγρῷ θεὸς ἵνα τοῦ καρποῦ ἀπολαύσαι δεινῶς ἐψεύσθη δὴ ὦν ἠλπιζεν. ἐρῶν γὰρ καλῆς τινὸς νεανίδος, ἐπεὶ ἔγημεν αὐτήν, εὐδαιμόνως μὲν ἐξ μῆνας μετ' αὐτῆς διήγεν· ἡ δὲ ἀπροσδοκῆτῳ ἐκπλαγείσα μανίᾳ ἐξ ἐκείνου τοῦ δένδρου ἀπιούσα ἐκρέμασεν ἑαυτήν. καὶ μὴν καὶ ἕτερα τις γυνή, ἣν μετ' ἐκείνην ἔγημεν ὁ ἀνὴρ δύο ἔτη ὀδυνάμενος, τῇ δευτεραίᾳ τὸ κακόδαιμον τοῦτο παριούσα δένδρον, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐβιάσατο ἑαυτήν. τότε δὴ μόγις ἐκωλύετο ὁ τλήμων μὴ καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀποκτείνειν· πεισάντων δὲ τέλος τῶν φίλων τὴν λυτὴν ῥῆον φέρειν, ἀξίνην λαβών, Ἄλλὰ τό γε δένδρον, ἔφη, εὐθὺς κατακόψω. καὶ ἐκδραμῶν κάλῳ ἐπεχείρει δεῖν ὅπως ἀσφαλέστερον κατακόψει. φίλος δὲ τις πάντα ἀκούσας, ἄφρονα καὶ αὐτὸς ἔχων γυναῖκα, Ἐπίσχος, ἔφη, ὦ φίλε, μηδὲ οὕτω τίμιον δένδρον κατακόψης· μάλλον δὲ ἦν κλάδον μοι δῶς ὥστε φυτεῦσαι, πολλῷ ἀργυρίῳ σε ἀμείψομαι. ὁ δὲ συγχωρήσας καὶ πολλοὺς κλάδους κατ' ἐνιαυτὸν ἀποδόμενος μάλα πλούσιος ἐγένετο.

LIV.

Γοργόνιος ὁ βασιλεὺς, θανούσης ἦν ἐφίλει γυναικός, καὶ τοιαύτης ἐπιμελείας ἔτι δεομένου τοῦ παιδίου, τούτου ἕνεκα ἕτεραν γαμῆν ἐβούλευσεν. ἡ δὲ ὡς εἰκὸς μὴ ὅτι ἐφίλει τὸν παῖδα ἀλλ' ὠμότατα ὑβρίζεν. ταῦτα δὲ πολλὰ ἔτη φέρων μέχρι οὗ ἀνὴρ ἐγένετο, τότε δὴ χαίρειν εἰπὼν τῷ πατρὶ πολλὰς ἔφη χώρας ἰδεῖν βούλεσθαι ὥστε σοφὸς γενέσθαι· εἰ δὲ ἑαυτοῦ δέοι, μηδὲν ἀλγεῖν· φιλεῖν γὰρ τοσοῦτον ὥστε καίπερ ἀπὼν αἰσθῆσθαι καὶ ταχέως κατελθεῖν. οἰχόμενος οὖν καὶ γενόμενος ἰατρὸς Κλεάρχου ἐμάνθανε τὴν τέχνην, ὅς τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ σοφώτατος ἦν. ὄναρ δὲ ποτε ἰδὼν τὸν Γοργόνιον ἐπὶ λέκτρον κείμενον ἀκίνητον καὶ ὠχρόν, ὡς νοσοῦντα ἔγνω, τῇ ὑστεραίᾳ εὐθὺς οἴκαδε πάλιν ἀφωρμήθη. ἀφι-

κόμενος δὲ οὕτως τῷ ὄντι εὖρε νοσοῦντα ὥστε τοὺς αὐτόθεν ἰατροὺς μηδεμίαν ἐλπίδα ἔχειν· ἰδὼν δὲ ἐκείνος τὸν υἱὸν τὸν φίλτατον ἀνέπνευσε. τέλος δὲ ὡς τῇ τέχνῃ αὐτοῦ ἰσχυρὸς ἐγένετο, τῆς γυναικὸς εἴτε δι' ἔχθραν εἴτε ἄλγει νοσησάσης, ἤτησε τὸν υἱὸν καὶ ταύτην ἰᾶσθαι. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο τοιαύδε· "Ὅ,τι ἂν τις νοσῶν ποθῆ ἦν οἶόν τ' ἦ δοτέον· αὕτη δὲ ἐμὲ ἀπελθεῖν ποθεῖ. ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ μὲν ἀπόχετο, ἡ δὲ οὐ θεραπεύσαντος ἔθανε.

LV.

Τὸν δὲ Ἐργολέοντα πάνυ μὲν ἐτίμων οἱ συστρατευόμενοι, ὡς πάνυ ἀγαθὸν ὄντα καὶ δίκαιον· μεθυσθέντα δὲ, οἷα δὴ στρατιῶται, διηγωνίζοντο εἴ τις μᾶλλον ἐτέρου ἐξαπατή. γνοὺς δὲ ἐκείνος ἐφυλάσσετο, εἴ ποτε ξυνειδείῃ ἑαυτῷ ἀφθόνως πως πεπωκότι. ἦν δὲ στρατιώτης τις, ὅσπερ αὐτὸς τε ἔμπειρος ὢν τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς ἐστάναι τοὺς τε ἄλλους ταῦτὸ διδάξας, κάλλιστα οὕτω διενοεῖτο τὸν στρατηγὸν ἐξαπατῆσαι, ἣν ποτε μεθυσθῆ. καὶ μελετώντων ποτὲ ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἐτέρων, τὸν στρατηγὸν οὗτος ἦσθετο προσιόντα, μετρίως δηλονότι δεδειπνηκότα· ὥστε πάντας ἐκέλευσε ἐπὶ κεφαλῆς στάντας ἠσυχίαν ἄγειν· ὁ δὲ ἐπειγόμενος εἰσῆει καὶ περιβλέπων τὸν τοῖχον ἐξεπλάγη, ὡς ἀνεστραμμένων δὴ τῶν στρατιωτῶν· καὶ σιγῶν ἐξέφυγε. θαυμάσαντες δὲ τῇ ὑστεραία ἐπήροντο αὐτὸν εἴ τι εἶδε τῶν παρὰ τὸ εἰωθός· τοῦ δὲ οὐ φάσκοντος καὶ ἅμα ἐρυθρίασαντος, ἐπὶ κεφαλῆς ἔφασαν πάντες ἐστηρίχθαι, τότε δὴ Νῆ τὸν Δία, ἡ δ' ὅς, μανθάνω γάρ· ἀνεστραμμένους δὲ ἰδὼν ὑμᾶς ἀναπασόμενος ἀπωχόμεν, δείσας μὴ αὐτὸς ἄρα ὑπὸ τοῦ πλείον τι πεπωκέναι ἐξηπάτημαι.

LVI.

Ἐδῶκόν ποτε Ἀρκάδα τινὰ Βοιωτοὶ τρεῖς, ὑπόπτειοντες ὡς ἀργύριον κλέψαντα. οὐ μὴν ἤδη σαφῶς οὐδεὶς τοῦτον ἀδικήσαντα, ἐπεὶ δὲ ἠφανίσθη τὸ ἀργύριον καὶ αὐθημερὸν ἀπόχετο ὁ Ἀρκάς,

τῶν ἐτέρων δούλων πάντων ἐπαιτιωμένων, οὐδεὶς δὴ ἤθελεν ἀμφισβητεῖν μὴ οὐκ αἴτιον εἶναι. ἔλθόντων δὲ ἐπ' οἰκίαν τινά, οὗ ἐπὶ ταῖς θύραις ἐγγράπτο Τοὺς Ἀρκάδας εἰσελθεῖν, ὡς πανδοκεῖον δὴ οὖσαν ὑπ' Ἀρκάδος ᾠκοδομημένον, τῶν Βοιωτῶν τις, Οὐδὲν δεῖ, ἔφη, πορρωτέρω ἰέναι· δῆλον γὰρ ὅτι ὁ φῶρ ἐνθάδε παρὰ τοῖς ἑαυτοῦ κέκρυπται. ὁ δὲ δεύτερος, Ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἴ γε ἡμᾶς ᾤετο διώκειν, οὐδὲν μᾶλλον ἔφευγεν ἢ ταύτην τὴν οἰκίαν ὡς μελλόντων ἡμῶν αὐτοῦ ζητήσειν. ὁ δὲ τρίτος ὑπολαβὼν, Καὶ εἰδὼς γε, ἔφη, οὕτω σοφοὺς ἡμᾶς ὄντας ὥστε ταύτη μὴ ζητοῦντας πορρωτέρω διώκειν, μεταγνοὺς ἔμελλεν ἐς αὐτὴν ταύτην κρύπτεσθαι. τούτου δὲ σοφωτάτου δοκοῦντος εἶναι, ἔδοξε πείθεσθαι· ὥστε εἰσελθόντες ἐζήτουν. ἀλλ' οὐδὲν μᾶλλον ἐξεῦρον τὸν ἄνδρα, ἐπεὶ οὐχ οἶός τ' ὦν ἔτυχεν ἀναγνῶναι τὸ γεγραμμένον, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐπέσχε.

LVII.

Περὶ Μαλωνίου τινὸς μῦθον τοιόνδε λέγουσιν οἱ Βοιωτοί, ὃς καὶ αὐτὸς Βοιωτὸς ὦν ἀεὶ ἔκανχᾶτο ὡς τῶν ἐτέρων πολλὴ κρείσσονες εἶεν οἱ Βοιωτοί, εὐσεβοῦντές τε μᾶλλον ἐς τοὺς θεοὺς, καὶ ὑπὸ σῶφρονος ὀλιγαρχίας εὐδαιμόνως ζῶντες.

ὁ δὲ ἐν νηϊ ἔτυχέ ποτε πλέων· χειμῶνος δὲ χαλεποῦ ἐπιγενομένου, οὕτω βαθεῖα ἦν ὀμίχλη ὥστε τοὺς ναύτας ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τὸν ἥλιον μὴ ὀρῶντας ἀγνοεῖν ὅποι φέρονται. τέλος δὲ διαρραγείσης τῆς νεὸς ἀπώλοντο μὲν οἱ ἕτεροι ἅπαντες· αὐτὸς δὲ ἐπὶ ξύλου ὀχούμενος ἐς γῆν διέφυγε. καὶ πρῶτον μὲν οἰόμενος ἔρημον εἶναι τὴν νῆσον σχεδόν τι ἐλυπεῖτο ὅτι οὐ μετὰ τῶν ἐτέρων ἀπέθανε· προῶν δέ τι καὶ εὐρών τινα ἐκ κύφωνος κρεμάμενον, Ἡράκλεις, ἔφη, τῶν Βοιωτῶν οὗτοι οὐχ ἦσσαν εὐσεβοῦσι. καὶ οὐ διὰ πολλοῦ ἄλλον τινὰ εἶδε παρὰ τῇ ὁδῷ κείμενον καὶ μεθύοντα· ἰδὼν δέ, Ὡ θεοί, ἔφη, ὀλιγαρχίαν δῆπου ἔχει ἢ χώρα τῆς ἡμετέρας καὶ φρονιμωτέραν· Βοιωτὸν γὰρ οὐδένα πώποτε εἶδον τούτου εὐδαιμονέστερον ἔχοντα.

LVIII.

Τοῖς δὲ Κορνεύταις ἐπεὶ ἐπαύσθη ἡ στάσις, κρατερῶς μὲν ἀμυνομένοις χρόνον δὲ οὐ πολὺν, ἄρτοπώλης τις, οὐχ ἥκιστα τῆς ἐπιβουλῆς μετέχων, δείσας μὴ ἀλοὺς δῶ δίκην τοιόνδε τι ἐμηχανήσατο ὥστε ἐκφυγεῖν. καλέσας γὰρ τὸν θεράποντα εἶπεν ὅτι χρόνον τινὰ ἐκδημήσοι· ξένους δὲ τινας μέλλειν ἀφικέσθαι ἀπόντος ἑαυτοῦ καὶ ἐπαγγέλλεσθαι τι περὶ τοῦ ὠνεῖσθαι τὸ ἄρτοπώλιον· ἐλθόντων δὲ δεῖν προσποιεῖσθαι ὡς αὐτός ἐστιν ὁ ἄρτοπώλης, ἵνα μὴ ἀπολοιτο τὸ ἀργύριον. οἰχομένου δὲ οὐ πολὺν χρόνον ἦκεν ὁ ἄγγελος παρὰ τοῦ βασιλέως μετὰ στρατιωτῶν τινῶν, σκεψόμενος περὶ τοῦ ἐπαναστάντος ἄρτοπώλου· εἰρημένον δὲ μὴ δηλοῦν ὅτι διανοεῖται, ἤρετο μόνον εἰ ἔξεστι τὸ ἄρτοπώλιον ἰδεῖν, ἐπεὶ ἐν νῶ ἔχει ὠνεῖσθαι. ὁ δὲ θεράπων ἐπεὶ ξυνεχώρησεν ἐρωτηθεὶς εἰ ὁ ἄρτοπώλης ἐστί, εὐθὺς ὠμολόγει εἶναι, καὶ τρία ἤδη ἔτη ἐκεῖ ζῆν. ὁ δὲ ἄγγελος Συλλαμβάνω σὲ τοίνυν, ἔφη, ὡς συνωμότην, ἅμα τοῖς στρατιώταις εἰπὼν ἀποκτεῖναι. ἐνταῦθα δὲ ὁ τλήμων διῶσχυρίζετο ὅτι ψεύδοιτο· μόνον γὰρ θεραπῶν εἶναι. ὁ δὲ ἀπλῶς ἀπεκρίνατο ὅτι εἰ τοῦτο ἀληθὲς εἴη τοσοῦτω μᾶλλον δέοι ἀποθανεῖν ὡς τοὺς βασιλέως ἀγγέλους πειρασάμενον ἐξαπατήσαι.

LIX.

Ἐξῆ ποτὲ Ἀθήνησι Ῥόχιός τις πλούσιος ὦν, ὃς οἰκέτην ἐξ Αἰτωλίας μετεπέμψατο, πυθόμενος δὴ τοὺς ἐκείθεν οἰκέτας, καίπερ οὐ πᾶν σοφοὺς ὄντας, πράους μέντοι καὶ ἀστείους εἶναι, ὥστε τοῖς ἐκείσε φοιτῶσι ξένοις εἰκὸς εἶναι ἀρέσκειν. τοῦτο δὲ περὶ πλείονος ἐποιεῖτο, ἐπεὶ πολλοὺς δὴ ξενίζειν εἰώθει· ἦκοντος δέ, ταχέως νοσήσας ὁ Ῥόχιος, καὶ αἰσθόμενος ὅτι θανεῖσθαι μέλλει, τὸν Αἰτωλὸν μεταπεμψάμενος γραμματεῖα ἐκέλευσεν ἀγαγεῖν μέλλων γὰρ θανεῖσθαι τὴν διαθήκην βούλεσθαι ποιεῖσθαι. ἀπιὼν δὲ ὁ

δοῦλος ὡς ζητήσων τὸν γραμματέα, ἐπειδὴ εἶρεν, ἔλεξε τοιάδε· ὁ Ζεὺς σώξοι σοὶ τὸν βίον, ὃ πάντων σοφώτατε· ὁ δεσπότης Ῥόχιος εἰπεῖν ἐκέλευσε, ὅτι βούλεται, ἐπεὶ θανεῖν ἐώτος σου μέλλει, τὴν διαθήκην σου ἐπαρκούντος ποιεῖσθαι.

γελάσας δὲ ὁ γραμματεὺς καὶ ὑποσχόμενος ἦ μὴν ταχέως παραγενήσεσθαι ἀφῆκε τὸν δούλον· ἐπεὶ δὲ παρὰ τὸν Ῥόχιον ἤμελλεν ἔναι, αὐθις ἦκων ὁ δοῦλος καὶ προσκυνῶν αὐτὸν, ὦ γραμματέων μέγιστε, ἔφη, ὁ δεσπότης ἐμὲ ταπεινῶς κελεύει σε ἀσπασάμενον, ξυγγνώμην αἰτεῖν εἴ τί σε μάτην ἀξιῶν ἐτάραξα· μεταγρόντα δὲ οὐκέτι παρὰ σου ὠφελείας δεῖσθαι, ἐπεὶ ἔτυχε τελευτήσας.

LX.

Κρατερωτάτους μὲν ἐς πάντα ὄντας τίς οὐκ οἶδε τοὺς Θεσσαλοὺς, εἰ δὲ τις ἀδίκως πειράται ἀργύριον ἀφαιρεῖν, παντὶ τρόπῳ ἀμύνησθαι προαιρουμένους μᾶλλον ἢ ἀνέχεσθαι καὶ ὑπὸ πλειόνων ἐξαπατωμένους.

ἐβάδιξε δὲ Θεσσαλὸς τίς ποτε ἐπὶ Θηβῶν, πῆραν φέρων βαρεῖαν δοκοῦσαν εἶναι· διὰ δὲ κόμης ἰόντα γρόντες τρεῖς κλέπται, ὡς πολὺν ψόντο πλοῦτον τῇ πῆρᾳ φέρειν, συνεχώρησαν ὥστε δρόμῳ προιόντες, καὶ περιμένοντες ἐς ὕλην τινὰ δι' ἧς ἔδει παρελθεῖν, ἐπιθέμενοι συλᾶν. ἐψευσμένοι μέντοι ἦσθοντο τούτῳ, ὅτι ταχὺ ψόντο κρατήσειν, ἐπεὶ κρατερῶς ἀντέστη· οὐδὲ ἐδύνατο αὐτὸν νικῆσαι πρὶν εἶς τις τὰς χεῖρας οὕτω συντόνως τῷ ζωστῆρι ἔδησεν ὥστε μηκέτι πατάξαι. λαβόντων δὲ τὴν πῆραν, Ἄγετε δὴ, ἔφη ὁ ἡγεμῶν, μετασχῶμεν τῆς μεγάλης τῆσδε λείας, ὑπὲρ ἧς ἄξιον ἦν οὕτω κρατερῶς μάχεσθαι. ἀνοίξαντες δὲ ἐξεπλάγησαν, ἀργυρίου μὲν μόνον πέντε δραχμὰς εὐρόντες, λοιπὸν δὲ οὐδὲν πλὴν ἱματίων παλαιῶν. ὁ δὲ κλέπτης Ἔοικεν, ἔφη, σαφέστατα, ὅστις οὕτως ὑπὲρ πέντε δραχμῶν ἐμάχετο, οὗτος εἴ γε μίαν εἶχε μνᾶν πάντας ἂν ἡμᾶς τρεῖς ὄντας ἀποκτεῖναι.

LXI.

Ἐπεμψάν ποτε τῆς πόλεως ἄρχοντες τὸν Ἰωνίδην, ἕς λόγους ἐλθεῖν τῷ Αἰθίοπι Εὐρικῷ, ἐπιθυμοῦντες μὲν πάλαι πολλῆς χώρας ἧς ἐκεῖνος ἦρχε, καὶ τοῦτον οἰόμενοι πείσειν αὐτὸν τῇ σοφίᾳ ὥστε ἀποδόσθαι. ἀφωρμάτο τοίνυν ὁ Ἰωνίδης ἐπὶ Αἰθιοπίας παρασκευασάμενος πρῶτον κόσμον τε πολλὸν καὶ λαμπρόν, καὶ ξίφη καὶ δῆ καὶ πέπλους πέντε βασιλείους οὕτω μεγαλοπρεπεῖς ὄντας ὥστε σαφέστατα δὴ μέλλειν τὸν βάρβαρον χαίρειν ὀρῶντα. ἀφικόμενος δὲ τὴν μὲν ἐσθήτα οὐκ ἔδωκε, ἐκάλει δὲ τὸν βασιλέα πρὸς μέγα τι δεῖπνον, ἐν ᾧ διηκόνουν αὐτῷ δοῦλοι πέντε τῇ τε ὄψει κάλλιστοι ὄντες καὶ τούτους τοὺς πέπλους περιβεβλημένοι. τῇ δὲ ὑστεραία προσελθὼν αὐτῷ ὁ Εὐρικὸς ὄναρ ἔφη ἐλθόντα οἱ τὸν Ἰωνίδην τοὺς τε δούλους δοῦναι καὶ τοὺς πέπλους. ὁ δὲ θαυμάζειν προσποιούμενος πολὺ τῷ λόγῳ σαφῶς ἔφη οὕτω γενήσεσθαι· καὶ τῇ ὑστεραία ἅπαντα ἔδωκε. καὶ οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὑστερον τῷ βασιλεῖ ἔφη προσελθὼν ὁ Ἰωνίδης καὶ ἑαυτῷ ὄναρ συγχωρῆσαι ἐκεῖνον τῆς χώρας ἄρχειν, ὃ ἂν μέρος βούληται προελόμενον. μειδιάσας δὲ ὁ Εὐρικὸς τοῦτο ἔφη τὸ ὄναρ, ὡς οἴοιτο, οὐχ ἦσσαν τοῦ ἑτέρου δεῖν γενέσθαι· δούς δὲ τὴν χώραν ἐλπίζειν ἔφη τοὺς θεοὺς μηκέτι οἱ ὄνειρατα ἐφείναι ἐκεῖνου γε ἐπιδημούντος, ἐπεὶ φανερὸς δὴ ἐστὶ πολὺ σοφώτερον ὄνειροπολῶν.

LXII.

Ὁ βασιλεὺς Δήρισκος, ὅποτε προσέλθοι στρατιώτης βουλόμενος ἐν τοῖς φύλαξιν ἐγγράφεισθαι, τρία ταῦτα εἰώθει ἐρωτᾶν, πόσα ἔτη γεγονὼς εἶη καὶ πόσον χρόνον ἐστρατευμένος, καὶ εἰ πάνν ἄρεσκοι ὃ τε μισθὸς καὶ ἡ δίαίτα. Πέρσης δὲ τις νέος ποτὲ στρατιώτης ἀφίκετο, Ἑλληνιστὶ οὐ δυνάμενος λέγειν· ἀκούσας δὲ ἂ δέοι ἀποκρίνεσθαι, καὶ παρὰ φίλον μαθὼν οἷοις ἔπεσι χρῆσθαι ἀνάγκη, ταῦτα μόγις πῶς καὶ μακρὸν μελετήσας παρεσκευάσαστο

ὥστε ἐρωτῶντος ἐκείνου ἀντειπεῖν. ὡς δὲ ὁ Δῆρισκος πρῶτον ἔτυχεν ἐρόμενος ἕτερ εἰώθει δεύτερον, ὁ στρατιώτης, ξυνηϊεὶς μὲν δὴ οὖ, λέγοντος δὲ τοῦ βασιλέως Πόσον ἤδη χρόνον στρατεύει, μεγάλη τῇ φωνῇ ἀπεκρίνατο ὅτι πέντε καὶ εἰκόσιν ἔτη. ὁ δὲ νέον ἰδὼν αὐτὸν τῇ ὄψει ὄντα ἐξεπλάγη καὶ ταχέως ἤρετο Πόσα γὰρ ἔτη γέγονας; ὁ δὲ Πέντε, ἔφη, ὦ βασιλεῦ. ἐνταῦθα δὲ γελασάντων τῶν ἐκεῖ πολὺ, οἰόμενος ἐξ ἐπιβουλήσιν σκώπτειν τὸν νεωϊάν καὶ θυμούμενός τι Οὐκ οἶδα, ἔφη, πότερον σὺ μαινεῖ οὕτω γελοῖα φλυαρῶν, ἢ ἐγώ, ᾧ δοκεῖς μὲν ταῦτα λέγειν, λέγεις δὲ οὐ. ἐκείνος μέντοι τρίτον ἐρωτᾶσθαι νομίζων, οὐδὲν οὔτε δεδιὼς οὔτε αἰσχυρόμενος Ἀμφότερα, ἔφη, ὦ βασιλεῦ. ὡς δὲ ἐξεπλάγησαν τούτῳ ἅπαντες, γνοῦς τι οὐ καλῶς ἔχον, ὁ στρατιώτης ὠμολόγει ὅτι οὐ δύναται Ἑλληνιστὶ λέγειν, ὥστε φανερὸν ἐγένετο τὸ πᾶν.

LXIII.

Ὁ Κονδαῖος οὐχ ἡσσον ἐλλόγιμος ἦν ἐπεὶ ἀγροικόν ἑαυτὸν παρεῖχε, ἢ διὰ τὴν ἐν τῷ πολέμῳ θαυμασίαν ἐμπειρίαν καὶ τέχνην. καίπερ δὲ πικρὰ πολλάκις λέγων, ὀλίγους μέντοι ἐς ὄργην ἐκίνει, ἐπεὶ δῆλος ἦν σκώπτων ἵνα γελῶεν οἱ παρόντες· καὶ πορευόμενος ποτε διὰ Σένης, ὡς ἐπεκηρυκεύοντο πολλοὶ ἐπαινοῦντες αὐτὸν οἷα πολέμῳ ὠφέλησε, ἦδετο πάσῃ τέχνῃ πειρώμενος, εἰ δεινὰ ἀποκρινόμενος ἐς ἀπορίαν καταστήσαι τοὺς πρέσβεις. καὶ ἄλλοι τε ἦκον καὶ ἱερῆς τινες, ἡγουμένου Βοηλεοῦ πάνυ σοφοῦ ὄντος καὶ ἀγχίνου. ἀφικόμενοι δὲ καὶ πρὸς τὸν Κονδαῖον ἀγόμενοι, ἠπόρουν δὴ αἰσθόμενοι ὅτι σιωπῆ καὶ ἀκίνητος ἔστηκε, οὐδὲ κεφάλην τινάξας ἀλλὰ δεινότερα τοῖς ὄμμασι παπταίνων. οὐδὲν δὲ δείσας ὁ Βοηλεός ἀλλὰ χαριέντως μειδιάσας, τοιάδε προσεῖπε τὸν στρατηγόν·

ὦ Κονδαῖε, ἔφη, οὐ δεῖ θαυμάσαι εἰ οὕτως ἀνδρείος εἰμι, μεθ' ἱερέων τινῶν πρὸς σὲ παρελθόν· εἰ δὲ τρισμυρίων στρατιωτῶν ἡγούμην, εἰκότως ἂν φόβῳ ἡμιθνήσῃς ἐγιγνόμην. τούτῳ δὲ ἦσθη τοσοῦτον ὁ Κονδαῖος ὥστε σφόδρα δὴ ἐγέλασε.

LXIV.

Ὁ Κονδαῖος, περὶ οὗ ἤδη μοι εἴρηται, ὡς διὰ τε τὴν ἀγροικίαν ἐπίσημος ἦν καὶ τὴν ἐς πόλεμον τέχνην, τοῖς ἐταίροις ποτὲ ἔφη ὅτι Πεισενῶνί τινι χαλεπαίνει, ὃν οἰκειότατον εἶναι αὐτῷ πάντες ᾤοντο. πυθόμενος δὲ ὁ Πεισενῶν ἐπεὶ πρῶτον ἐξῆν παρὰ Κονδαῖον ἦλθε ἵνα ἔροιτο τί αἰτιᾶται ὁ ἀνὴρ, καὶ ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἀπολογοῖτο. οὐδὲν γὰρ ξυνήδει ἑαυτῷ ἀδικήσαντι οὐδὲ προδόντι ἐκείνον. εἰσελθόντα δὲ ὁ Κονδαῖος βραχὺ τι σιγῇ ἀθρήσας, περιστραφεὶς ἀπόψατο. ἐνταῦθα δὲ ὡς ὑπερηδόμενος ἐβόα ὁ Πεισενῶν, ὦ φίλε, χάριν ἔχω τοῖς θεοῖς διότι ἐψεύδετο ὁ νῦν δὴ μοι λέγων περὶ σοῦ φανερὸς γὰρ νῦν εἶ οὐκ ἔχθρὸν ἐμὲ ποιούμενος. καὶ εἰ θαύμαζε μὲν ἀκούσας ὁ Κονδαῖος, ἀπεκρίνατο δὲ δυσκόλως, οὐδὲν μᾶλλον τὸν ἕτερον προσβλέπων, ὦ δαιμόνιε, ἔφη, τί μαθὼν οὐκ οἶε ἐμὲ σὲ ἔχθρὸν νομίζειν; ὁ δὲ, Διότι, ἔφη, καίπερ τῶν φθονερῶν πολλὰ περὶ σοῦ ψευδῶς λοιδορουμένων, οὐδεὶς πω οὕτως ἀναιδῶς ἐτόλμησε ψεύδεσθαι ὥστε μεταστραφέντα λέγειν τοῖς πολεμίοις σὲ πρόποτε ὑποχωρεῖν.

LXV.

Ὁ δὲ Φερίδης ὅτε ξυνήγορος ἦν πολλάκις ἠγανάκτει ὅτι οὕτως ἀναιδεῖς εἶεν αἱ ἐκ τῆς πόλεως γυναῖκες καὶ τὰ βδελυρὰ ἀκοῦσαι ἐπιθυμοῖεν, ὥστε εἴ ποτέ τις ὡς δεινὸν ἀδικήσας φεύγοι, ἀθρόας ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐστηκέσαι, ὅσφ δεινότερά τις ἐγκαλοῖ τοσοῦτῳ ἰσχυρότερον ἀκροᾶσθαι ποθοῦσας. ἠτιᾶτο δὲ καὶ τοὺς δικαστάς, ἐπεὶ ἐξὸν νόμῳ μεταστῆσαι τοὺς παρόντας, οὐκ ἠθελον κωλύειν καὶ τὰ ἀπρεπέστατα ἀκοῦειν. τέλος δὲ ἐπεὶ Φερίδης δικαστῆς ἠρέθη, ἐς πᾶσαν δὴ προσδοκίαν κατέστησαν πάντες τί ἄρα βουλεύων κωλύσει τὸ κακόν. ὦδε δὲ ἐγένετο. ἀγομένου γὰρ ποτε πρὸς αὐτὸν ἀνδρὸς ὡς δεινὰ δράσαντος, καὶ νοήσας τὸν τόπον ὡς εἰώθει γυναικῶν ἐμπεπλησμένον, ἐξεπίτηδες ξυλλεγεῖσῶν ἵνα τὰ

αἰσχροὺς ἀκούσαιεν, μεγάλη φωνῇ πάσας ἐκέλευε τὰς σπουδαίας ἀποχωρεῖν. ἀπιουσῶν δὲ ὡς πέντε, Νῦν ἄρα, ἔφη ὁ δικαστής, ἐπεὶ αἱ σπουδαῖαι πᾶσαι οἴχονται, τὰς αἰσχροὺς τάσδε αἱ ὑπολείπονται οἱ φύλακες ἐκβαλοῦσιν.

LXVI.

Ὁ Ἀλβάνιος φύσει μὲν πρῶτος ἦν τὴν διάνοιαν, ὅποτε δὲ μετὰ πολλῶν ἐταίρων ὁμιλοῦν, οὕτω νεανικὸς ἐγίγνετο ὥστε βίαιον οὐδὲν ὅ,τι οὐκ ἔδρα. βαδίζων δὲ ποτε Ὀλυμπίασι πλησίον τοῦ ποταμοῦ μετὰ ἐταίρων τριῶν ὑβριστικῶν, ἄνδρα τινὰ εἶδε καλὸν ἱμάτιον ἔχοντα καὶ τῇ θέᾳ ἠδόμενον, ἃν ἦδει κναφέα ὄντα Ἀθηναῖον. ὥστε γελοῖον ἐδόκει ἔσεσθαι εἰ τοῦτον προσελθὼν οὕτω προσείποι ὥστε πάντας τοὺς ἀκούοντας εἰδέναί κναφέα ὄντα· οὕτω γὰρ πολλῶν ἐναντίον Ἑλλήνων αἰσχυρῆσθαι. προσελθὼν τοίνυν καὶ μέγα φθεγγόμενος ἐλοιδορεῖτο ὅτι τὸ ἱμάτιον ὃ φέρει οὕτω κακῶς ἐποίησε· ἐπαχθὲς γὰρ εἶναι τοιαῦτα αἰσχυρῆσθαι ἐν πᾶσιν Ἑλλησι. ὁ δὲ μὴ ὅτι ἀγανακτῶν ἀλλ' οὐδὲ ἐρυθρίασας, ἐπεὶ μετέστρεψεν αὐτὸν ἤθρει καὶ ἐθίγγανε τοῦ ἱματίου, ὥσπερ τὸ ἐλλιπὲς δὴ σκέψομενος, καὶ τελευτῶν ὑπέσχετο ἀνορθώσειν ἐπειδὴ Ἀθήναζε ἦκοι. ἐλάνθανε δὲ ἐν τούτῳ τὸ ἱμάτιον γύψῳ ἅπαν ἀλείφων, ὥστε ὁ νεανίας οὐχ ὅπως ἐς ἀπορίαν κατέστησε τὸν κναφέα ἀλλ' αὐτὸς δὴ ἐν ἅπασιν γέλωτα ὠφλίσκανε.

LXVII.

Οὕτως ἀγχίνους ἦν ὁ Θεόδωρος, ὥστε πολλοὺς ἐς δειπνὸν αὐτὸν καλεῖσθαι οὐ φιλίας μᾶλλον ἔνεκα ἢ ἵνα διαλεγόμενου αὐτοῦ ἦδοντο. καὶ παρὰ φίλῳ ποτὲ δειπνῶν ἄνδρα τινὰ εἶδε οὕτω ἀλάξονα ὄντα καὶ ἄγροικον ὥστε πᾶσιν ἐπαχθῇ γενέσθαι· οἱ δὲ ἕτεροι ἀδύνατοι ὄντες ἀμιλλᾶσθαι αὐτῷ ἠλπιζον δὴ λυπήσειν τὸν Θεόδωρον, ὡς μέγαν ἀγῶνα ὀψόμενοι. ὡς δὲ ἀλαζονεύοντα καὶ καυχώμενον ἦκουε φιλικώτατα ὁ Θεόδωρος, βαρέως δὴ ἔφερον, τοσοῦτῳ μᾶλλον

θαναμάζοντες ἐπεὶ αἰσχιστος ἦν τῇ ὄψει, ἐκείνον δὲ ἤδεσαν τοιούτοις ἐγγελαῖν φιλοῦντα. τέλος δὲ ἐς τοῦτο ἀναιδείας ἦκεν ὁ ἀνὴρ, ὥστε παρόντων τῶν συμποτῶν καλύπτραν λευκὴν τῇ κεφαλῇ περιέθετο, λέγων τοῦτο εἰσθῆναι ποιεῖν μετὰ δεῖπνον. συγῆσαντος δὲ ἐκείνου ἀγανακτῶν ὁ ξένος ἤρετο πότερον οὐκ εὐπρεπῆς δοκεῖ εἶναι ἡ καλύπτρα· ὁ δὲ Θεόδωρος πραῦτα Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη· πάντας δὲ οἶμαι συγχωρεῖν ὅτι καὶ ἔτι μᾶλλον ἂν ἦν εὐπρεπῆς, εἰ μὴ κεφαλὴν μόνον ἐκάλυπτες ἀλλὰ καὶ τὴν ὄψιν.

LXVIII.

Ὁ Εὐμένης νέος ὢν οὕτως ὑβριστικὸς ἦν ὥστε εἴ τι κωλύοιτο ἄμετρον ἐθυμοῦτο. καὶ βαδίζοντας ποτὲ πρὸς τὸν Πειραιεῖα μεγαλοπρεπῆς φοροῦντος ἱμάτιον, ἦλθε ξυλουργός τις ὄπισθεν πευκὴν φέρων· ὡς δὲ οὕτω βαρεῖα ἦν, ὥστε μὴ οἶόν τ' εἶναι τὴν κεφαλὴν ἐπᾶραι ἵνα μάθοι εἴ τις ἐμποδῶν εἶη, ἐβόα ἰὼν τοῖς παριούσιν εὐλαβεῖσθαι τὴν πευκὴν μὴ ἄρα τι πάθοιεν. ὁ δὲ Εὐμένης ἀνάξιον οἰόμενος εἶναι εἰ ξυλουργῷ δεῖ παραχωρεῖν, οὐδὲν ἠύλαβεῖτο, ὅθεν ξυνέβη ὥστε προσβαλοῦσα ἡ κορυφὴ τοῦ δένδρου τοῦ ἱματίου πολὺ τι ἀπέσχισε. δεινότερα δὲ λυπούμενος ὁ Εὐμένης εἶλκε τὸν ἄνδρα ἐπὶ τὸ δικαστήριον, καὶ τοῖς δικασταῖς ἐσχετλίαζε οἷα ἠδίκηται καὶ δίκη ἀπῆται. ὁ δὲ ξυλουργὸς φόβῳ δὴ ἡμίθνης γενόμενος ἀντειπεῖν οὐδὲν ἐδύνατο· γνόντες δὲ ὡς ἔχει οἱ δικασταὶ οὐκ ἔφασαν ἄνδρα κολάσειν διότι κωφός ἐστι. ὁ δὲ Καὶ πῶς, ἔφη, κωφός ἐστιν οὗτος ὃς οὐποτε ἐπαύετο Ἐκποδῶν βοῶν, μείζον δυοῖν ταύροιον φθεγγόμενος; οἱ δὲ, Ἔδει τοίνυν, ἔφασαν, πείθεσθαι· καὶ εὐθὺς ἀπέλυσαν τὸν ξυλουργόν.

LXIX.

Ὁ Κρείος τῶν ἐν Ἀσίᾳ πόλεων ἄρχων, ἐπεὶ τὰς δίκας ἔδει διαγνῶναι ἄς ἀνέφερον οἱ ἐκεῖ, πολὺν ἔπαινον εἶρετο πάντα σοφῶς

τε καὶ δικαίως διακρίνων. ἦλθε δὲ ποτε πρὸς αὐτὸν Συμυρναία τις γυνή, ἣν ἤτιῶντο ὡς τὸν ἄνδρα καὶ τὸν υἱὸν ἀποκτείνασαν. ἡ δὲ ἀληθῶς μὲν ἔφη κατηγορεῖν, δικαία δὲ εἶναι ποιῆσαι, ὡς αὐτὴ δεινὰ ὑπ' ἐκείνων ἠδίκημένη. παῖδα γὰρ ὄν ἐκ προτέρου ἀνδρὸς εἶχε δόλῳ λαβόντας φαρμάκῳ ἀποκτείνειν· τούτου δὲ τοσούτους παρείχετο μάρτυρας ὥστε μηδὲ τοὺς κατηγοροῦντας ἀπαρνεῖσθαι μὴ οὐχ οὕτως εἶναι. ὁ δὲ Κνεῖος ἠπόρει μὲν τὸ πρῶτον· ἄδικον μὲν γὰρ ἐδόκει εἶναι γυναικα ἀποκτείνειν τοιαῦτα ἠδίκημένην, ὁ δὲ νόμος σαφῶς ἐκέλευε, ὅστις φόνου κατακριθείη τούτον τὰ ἔσχατα παθεῖν. ἐρόμενος σὺν τοὺς γραμματέας εἰ ὁ νόμος διέγνω ἐντὸς πόσου χρόνου δεῖ δίκην δοῦναι, ἐπεὶ οὐδὲν περὶ τοῦ ὁπότε πείσεται εἶρε κελεύσαντα, θάνατον μὲν κατέγνω ἐπὶ δὲ τὸ αὐτὸ δικαστήριον εἶπε παρελθεῖν διὰ ἑκατὸν ἔτων ἵνα δίκην διδοίη.

LXX.

Τὸν Ἀννίβαλόν φασιν ἀνδρίαντα χρυσοῦν ἐκ τοῦ νεῶ τῆς Ἥρας ἐξελόντα, ἐπεὶ οὐκ ἦδει πότερον ἅπας χρυσοῦς ἐστὶ ἢ τὰ ἔξω κεχρυσωμένοι, διατεμεῖν. εὐρόντα δὲ πάντα χρυσοῦν οἴκαδε κομίζειν βουλευσαί· τούτο δ' ἂν ποιῆσαι, εἰ μὴ αὐτὴ ἡ Ἥρα ὄναρ φανείσα ἐκώλυσε, ἀπειλήσασα ἐὰν μὴ ἀποδοῖ τυφλὸν γενήσεσθαι τῷ ἐνὶ ὀφθαλμῷ ᾧ ἔτι βλέπει. τὸν δέ, καίπερ οὐ πάνυ εὐσεβῆ ὄντα πρὸς τοὺς θεοὺς, οὕτω μέντοι ἐκπλαγῆναι διὴ τῆ ὄψει, ὥστε μὴ μόνον τὸν ἀνδρίαντα ἀνορθῶσαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς τούτῳ χρυσὸν τῇ θεᾷ ἀναθεῖναι ἵνα παύσειε αὐτὴν τῆς ὀργῆς.

λέγεται δὲ καὶ ὁ Ἀμίλκαρος τὰς Συρακούσας πολιορκῶν θείαν ἰδεῖν τινὰ μορφήν, ἣτις προεῖπεν ὡς τῇ ὑστεραίᾳ ἐν τῇ πόλει δειπνήσοι. ἀκούσας δὲ τότε μὲν ἀνεθάρσησε· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, τοσούτου ἐν τῷ στρατοπέδῳ γενομένου θορύβου ὥστε τοὺς στρατιώτας ἐς μάχην ἀλλήλοις τραπέσθαι, γρόντες οἱ Συρακόσιοι ἔλαθον εἰς τὸ στρατόπεδον εἰσελθόντες καὶ ἐλόντες τὸν στρατηγὸν ἐς τὴν πόλιν ἀπήγαγον. οὕτω δὲ ἀπέβη τὸ εἰρημένον.

LXXI.

Νόμος ἦν τοῖς Θηβαίοις, ἐπεὶ τις στρατηγὸς κατασταίῃ, δώδεκα μὲν μῆνας ἄρχειν, μετὰ δὲ τοῦτο δεῖν αὐτὸν καὶ εὐτυχέστατα ἂ ἐχρῆν πράξαντα, οὐδὲ λήξαντός πω τοῦ πολέμου, οἴκαδε ἀνελθόντα τὴν ἀρχὴν ἄλλῃ παραδοῦναι.

Ἐπαμεινώνδας δὲ ποτε ὁ ἐλλόγιμος τέσσαρας μῆνας ἦρχε πέρα τοῦ εἰρημένου χρόνου· ἦκοντα δὲ ἐπητιῶντο αὐτὸν οἱ ἐχθροὶ ὡς ἀδικήσαντα. παρῆχε δὲ ἑαυτὸν ἐναντίον τῶν δικαστῶν τοιοῦτον ὄντα τῷ σχήματι, ὡς τὸν θάνατον οὐκ ἐν πόλει μᾶλλον δεδιώς ἢ ὅτε ἐμάχετο. Κατακρίνει μὲν ἐμοῦ, ἔφη, ὁ νόμος· οὐδὲ ἀπαρνοῦμαι μὴ οὐ δίκαιος εἶναι ἀποθανεῖν. ἀξιῶ δὲ ταῦτα μόνον τῷ τάφῳ ἐπιγράφειν· Ἐπαμεινώνδα ἀπέκτειναν οἱ Θηβαῖοι, διότι ἠγάγασεν αὐτοὺς συμμίζαντας νικᾶν τοὺς Λακεδαιμονίους, πρότερον οὐδὲ ἐναντίον τολμῶντας ἐμβλέπειν· καὶ διότι ἄρχοντας ἐκείνου τὴν Λακεδαίμονα ἐπολιόρκουν, ἦτις ἔρμαιον ἐποιεῖτο εἰ τὸν θάνατον ἔφυγε.

λέξαντα δὲ τοσοῦτῳ θορύβῳ ἐπήνουν οἱ παρόντες, ὥστε καταγνῶναι οὐκ ἐτόλμησαν οἱ δικασταί.

LXXII.

Ὁ Δόλιος, μόνος ἐν Θεσσαλοῖς ζῶν ὄρεσι, ἐπεὶ οὐδὲν μᾶλλον ἐφίλει τοῦ θηρεύειν, πολλὰ ἔπαθε ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς κώμης, οἵπερ λόγῳ μὲν ἦσαν φιλικοί, ὁπότε δὲ μόνος ἐξίοι, τὴν οἰκίαν ἐσελθόντες ὅ,τι εὐροῖεν ἐσύλων. ἐτιμωρήθη δὲ τοιῶδέ ποτε τρόπῳ· ἀπόντος γὰρ τὴν οἰκίαν ὡς εἰώθεσαν εἰσιόντες κωμῆται δύο, εἰ λείαν ἴδοιεν, θαυμασίως ὡς ἦσθησαν ἰχθὺν εὐρόντες ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐν λεκάνῃ ὠπτημένον. ταῦτα δὲ μάργως φαγόντες ὡς περιεσκόπουν εἴ τι καὶ ἄλλο παρείη, ἐξεπλάγησαν ἰδόντες ἄσσον τῆς τραπέζης χαμαὶ κειμένην φαρμάκου λήκυθον, σχεδὸν κενήν, ὥσπερ εἰ νεωστὶ ἐχρήτο. εὐθύς δὲ τεκμηράμενοι ὡς τὸ φάρμακον μετὰ τοῦ ἰχθύος φαγόντες, ἐσκόπουν δὴ ὅπως ἀπαλλαγεῖεν, δεδοι-

κότες μὴ ἀποθάνωσι ταχέως οὖν ὁ μὲν σαπρόν τι ἔλαιον μεγάλη ἐνὸν ληκύθῳ ἔπιε, ὁ δὲ ἅλα ἔφαγε θαυμασίαν ὄσιν· καὶ οὕτω πολὺ ἐμοῦντες, ὠχροὶ μὲν καὶ μάλα ἀσθενεῖς ᾤχοντο, χαίροντες δὲ ὅτι ἐκ τοῦ φαρμάκου δῆθ' ἐῖσι σεσωσμένοι. ἐξιόντες δὲ περιέτυχον τῷ δεσπότη, ὃς φιλικῶς ἀσπασάμενος ἦτι τοῦ σπουδαίου τούτου ἰχθύος μετασχεῖν, ὡς αὐτὸς ἐς δεῖπνον ἦκων· οἱ δὲ ἤδη ἔφασαν ἄλις ἔχειν.

LXXIII.

Γρηνεὺς ἦν τίς ποτε, ὃς ἐν ἐταίροις ἐλέγετο πάντων ἀνθρώπων αἰσχροκερδέστατος εἶναι, ὥστε εἰσθ' ἐπὶ πολλοὺς εἰπεῖν, εἰ ἐκεῖνος ἠῦξ' ἀτό τι τοῖς θεοῖς δώσειν ἵνα ὠφέλειάν τινα λάβωι, διαπράσσεσθαι αἰεὶ λαβόντα ὥστε ἂ ὑπέσχετο ἐξαπατᾶν. δεῖπνον δὲ ποτε γενομένου ὁ βασιλεὺς παρόντος τοῦ Γρηνεῦς, ἐπεὶ ἐδειπνήσαν ἠγγελλε τοῖς συμπόταις περὶ φιλοσόφου του οἷα ἔπαθεν, γνωρίμου ὄντος πρότερον πᾶσι τοῖς παρούσι. ἐλευόντων δὲ πάντων εἰσφέρειν ἐκέλευεν ὁ βασιλεὺς ἀργύριόν τι ἵνα ὠφελοῖεν τὸν δυσδαίμονα· ἐπαινούντων δὲ τῶν ἐτέρων, ἀναστὰς αὐτὸς ὁ βασιλεὺς περιήει περὶ τὴν τράπεζαν ὡς συλλέξωι τὸ ἀργύριον παρὰ τῶν συμποτῶν. ἦσθησαν δὲ ἅπαντες εἰ Γρηνεὺς ὁ αἰσχροκερδὴς ὠδε εἰσφέρειν ἀναγκασθήσεται· ἦδεσαν γὰρ τοσοῦτων παρόντων οὐ τολμήσοντα μηδὲν διδόναι ἄλλως τε καὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως αἰτοῦντος. ὥστε ἐπεὶ πάντες ἔδοσαν, ἦρετο τὸν Γρηνεῖα εἴ τι ἔδωκε, ὡς οὐδὲν δὴ νοήσας. τῶν δὲ παρόντων τις ᾤ μέγιστε, ἔφη, βασιλέων, εἶδον τοῦτον διδόντα σοὶ τὸν στατήρα. εἰ δὲ μή, οὐκ ἂν ἐπίστευσα. Καὶ ἐγὼ γὰρ εἶδον, ἔφη ὁ βασιλεὺς· ἀπιστῶ δὲ ὅμως οὐχ ἦσσον.

LXXIV.

Φαίδων τις κύνα εἶχε ἐξ Ἡλείρου κομισθέντα, ὃς ἅλλα τε σοφὸς ἦν, καὶ πρὸς οἰκίαν τινὰ ἰὼν κρέας εἰώθει τῷ δεσπότη ἀποφέρειν, φορμὸν τῷ στόματι βαστάζων. ἰὼν δὲ ποτε ἐσπέρας παρὰ τὸν

Φαίδωνα, τὸ δεῖπνον ὡς πρότερον φορῶν, εἶδε δύο κύνας ὀπισθε τοῦ τείχους περιμένοντας, ὡς τὸν φορμὸν συλῶεν. γνοὺς δὲ ἐπαίνου ἀξιώτερος ἔσεσθαι τῇ ἀρετῇ εἰ τοσοῦτω κρείσσονας νικῆ, προῆει οὐδὲν φοβούμενος. ἀφικομένου δὲ πρὸς τὸ τείχος, ἐξεπηδάτην τῷ κύνε ἐπ' αὐτὸν καὶ μετὰ τοσοῦτου θορύβου ὥστε διὰ πολλοῦ ἀκοῦσαι ἐς μάχην συνήλθον. καὶ πρῶτον μὲν ὡς εἰκὸς τοῦτο μάλιστα εὐλαβεῖτο ὅπως τὸν φορμὸν φυλάξει· τάχα δὲ τὸν δεινότερον τῶν ἐπιθεμένων οὕτως ἠπέιγετο νικῆσαι ὥστε ὀλίγον τι τὸν φορμὸν ἀφύλακτον κατέλιπε. γνοὺς δὲ ὁ ἦσων τῶν κλεπτῶν ἐφίετο εὐθὺς τοῦ κρέως εἰ κατεσθίοι ἐν ᾧ τὸν πολέμιον ὁ ἕτερος ἀποκτείνει· ὁ δὲ Φαίδωνος κυῶν αισθόμενος ἀδύνατον ὄν ἅμα μὲν ἀμύνεσθαι ἅμα δὲ τὸ δεῖπνον σώζειν τῷ δεσπότῃ, καὶ κρείσσον οἰόμενος εἶναι τὸν δίκαιον ἔχειν μᾶλλον ἢ τοὺς ἀδίκους, ἐπεὶ ὁ δεσπότης οὐκ ἐδύνατο, αὐτὸς τὸ κρέας ἐνέκαψε.

LXXV.

Ἐν τοῖς Ἰνδοῖς ἕξη Βραμίων τι γένος, οἵπερ μέγα δὴ ἐφρόνου ἐπὶ τῷ εὐγενέστεροι εἶναι τοῦ πλήθους καὶ ὀσιώτεροι τὴν διαίταν. τοῦ δὲ ἄρχοντός ποτε ἐπὶ τὰ ἑκατὸν ἔτη μέλλοντος ἀφικέσθαι, συμβουλευσαμένων ἐκείνων (ἐπεὶ ἐγγὺς ἦν ἡ ἡμέρα), ὅπως ἄριστα δεῖ τὸν ἄνδρα τιμᾶν, ἄριστα καὶ σοφώτατα ἔχειν δοκοῦντα ἀπάντων, μεγάλην ἑορτὴν ἔδοξε ποιησαμένους οἶνον ἱεροῦ πίθου μέγαν δωρεῖσθαι· οἰόμενοι δὲ ἡδίων φανεῖσθαι καὶ φιλικώτερον τὸ δῶρον ἦν πάντες μετασχῶσι, τὸν πίθον ἐβούλευσαν παρ' ἐκείνῳ στηῆσαι, εἰς ὃν χωρὶς ἕκαστον δέοι τρυβλίον καταχεῖν τοῦ οἴνου· οὕτω δὲ ὄντινα ἕκαστος ἔχοι ἄριστον, τούτου πίμπλασθαι τὸν πίθον. παραγενομένης δὲ τῆς ἡμέρας, φέροντες τὰ τρυβλία ἔχον ἐς τὸν πίθον, τετρημένης ὥστε δέχεσθαι τῆς κορυφῆς· ἐπεὶ δὲ πλησθέντος τοῦ πίθου ἐγένετο ἡ ἑορτή, ἔπεμψεν ὁ ἄρχων τινὰ τρυβλίον πληρῶσοντα, ὥστε πιεῖν τοὺς δειπνοῦντας. τούτου δὲ ἀνοιχθέντος ὕδωρ ἐφάνη ἀλλ' οὐκ οἶνος. ἐπεὶ αὐτὸς ἂν λαθεῖν ᾤετο ἕκαστος, εἰ μόνος ὕδωρ διδοίη.

LXXVI.

Μεγαρεύς τις ἐλλόγιμος ὢν τῷ τε γένει καὶ πλούτῳ, ἐπεὶ τῶν ὄντων τὰ πολλὰ ἀνῆλωσε, ἐς τοῦτο ἀφίκετο πενίας ὥστε τέχνη παντοία ἠναγκάζετο χρῆσθαι, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν δανεισάντων πράγματα ἔχοι. ἐκ δὲ τούτων σκυτότομός τις πένης ὢν ἐπεὶ πολλάκις ἠξίωσε τὸν Μεγαρέα ἃ ὀφείλοι ἀποδοῦναι, οὐδὲ ἐδέξατο μᾶλλον οὐδὲν, ἠνάγκαζε τέλος ξυγγραφὴν διδόναι ἢ ὠμολόγει μὲν ὀφείλειν, ἀποδώσειν δὲ ἐντὸς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὑπέσχετο· ἐπεὶ δὲ τελευτῶντος τοῦ ἔτους αὐθις ἔφερε τὴν ξυγγραφὴν προσεποιεῖτο ἐκείνος ὡς νοσῶν δῆθεν· τὸ δὲ τρίτον ἤκοντος ἀπῆν. οὕτω δὲ αἰεὶ ἐγίγνετο, καινὴν ἕκαστότε πρόφασιν παρέχοντος τοῦ Μεγαρέως μέχρι οὗ ἔγνω ὁ σκυτότομος μετὰ λυπῆς οὐδὲν μᾶλλον διὰ τὴν ξυγγραφὴν ἔχων, ἦν μετὰ τοσοῦτου πόνου ἐκτίσατο, ἢ πρὶν κτήσασθαι. τέλος δέ, ἐπεὶ ὑπέσχετο αὐθις ἐκείνος ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἀποδώσειν, δεινὰ ποιούμενος ὁ σκυτότομος ὅτι οὕτως ἀναιδής ἐστι, Οὐκ ἀμφισβητῶ, ἔφη, μὴ οὐ δίκαιόν σε εἶναι· ἐπεὶ δὲ σαπρὰ αὕτη ἐστί, ἄλλην ξυγγραφὴν ἂν αἰτοίην, βεβαίωτερον γεγραμμένην. ὁ δὲ Οὐδὲν γάρ, ἔφη, χρυτοῦ βεβαίωτερον· καὶ ἅμα ἀπέδωκε τὸ ὀφειλόμενον.

LXXVII.

Ὁ δὲ Πρόκλος βουλευτὴς ἦν βασιλέως, ἔνδοξος ὢν ἐν τῇ πόλει ὡς ἀγχίνους τε καὶ οἶος αὐτοσχεδιάζειν ἦν τι δέη, καὶ ἴσως καὶ μᾶλλον ἐπεὶ αἰσχωτος ἦν τῇ ὄψει. τούτῳ δὲ ἠλθέ ποτε ἄλλος τις πολίτης, ὀνόματι Σῶρος, ὃς καὶ αἰσχίων ἦν ἐκείνου, καὶ ἰκέτης γενόμενος δεῖσθαι τινος ἔφη παρ' αὐτοῦ. πολλὰ γὰρ ἠδικῆσθαι ὑπό του, ὃς τὴν γυναῖκα ἔλαθε ψευδῶς αἰτιώμενος, ὥστε πολλοὺς πείθειν αἰσχρὰ περὶ αὐτῆς δοξάζειν. ὥστε οὐκ ἔξὸν νόμῳ κολάζειν μόνος μόνῳ ἐς χεῖρας ἐλθὼν ἀποκτείνει· αὐτὸς δὲ νῦν νόμῳ περὶ κεφαλῆς κινδυνεύων ἀξιούν τὸν Πρόκλον θάνατον αὐτῷ παρὰ βασιλέως παραιτήσασθαι. συγχωρήσας δὲ ἐκείνος οὕτω προθύμως

ἐλιπάρησε ὥστε ἀτεχνῶς τὸν βασιλέα ἐβιάζετο τῇ ἱκετείᾳ συγγνώμην ἔχειν τῷ ἀδικήσαντι· συγγνώμην δὲ ἤρητο τὸν Πρόκλον διὰ τί τοσοῦτον πόνον ἔχει περὶ τὸν ἄνδρα, ἐπεὶ οὐκ εἴθεεν οὕτως εὐμενῆς εἶναι τοῖς κακούργοις. ὁ δὲ βουλευτὴς ἀπεκρίνατο, ὦ βασιλεῦ, εἰ γὰρ οὗτος ἀπέθανε, οὐδεὶς ἂν ἦν τῶν ὑπὸ σοῦ ἀρχομένων αἰσχίον ἐμοῦ τῇ ὄψει.

LXXVIII.

Πολλὰ μὲν ἤδη περὶ Παδίου λέλεκται οἷα γέλωτος ἄξια φαίνεσθαι· ἦν δέ τις τὴν Παδικὴν ἐπέλθη ὁσήμεραι γνώσεται τοιοῦτόν τι ἀκούων· ὥστε εἰ πάντα ὅσα γελῶια λέγουσι καὶ δρῶσιν οἱ Πάδιοι πειρῶτό τις γράφειν, οὐκ ἂν ῥαδίως τὸ ἔργον ἐκτελέσαι.

ἦν δὲ τις ἱερεύς ποτε τῶν ἐκεῖ, ὃν τοὺς ἀποθανόντας ἔδει θάπτειν οὓς τις προσφέρει, ἀρνίον ὑπὲρ τούτων θύοντα. ἔφερε δέ ποτε αὐτουργὸς τις νέκυν ὃν ἔφη ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ εὐρεῖν τῇ θαλάσῃ δηλονότι ἐξενεχθέντα. οἴεσθαι δὲ φίλον εἶναι ὃς πλοίῳ ἀνήχθη ὡς ἰχθῦς θηρεύσων· σαφὲς δὲ οὐδὲν ἔχειν εἰπεῖν, ἐπεὶ γυμνὸς ἐξηνέχθη ἄνευ κεφαλῆς ὁ νέκυσ. αἰτεῖν δ' οὖν τὰ νενομισμένα ὑπὲρ αὐτοῦ θύσαντα θάπτειν. καὶ ἅμα παραδοὺς ἀπόχετο. ὁ δὲ κεφάλην μόνον ἀρνίου θύσας τὰ ἄλλα ἔσωζε τοῦ θύματος ἑαυτῷ ἐπὶ δεῖπνον· καυχησάμενος δὲ ταῦτα, ἐπεὶ δεινὰ ποιούμενος ἐπήρητο ὁ αὐτουργὸς τί οὕτως ἀδिका πράσσοι, δικαιοτάτα μὲν οὖν ἔφη δρᾶσαι· δεῖν γὰρ ὑπὲρ μέρους ἀνθρώπου μέρος τι θυσίᾳς δοῦναι, ὅσῳ δὲ τιμιώτατον ἀνθρώπου κεφάλῃ, τοσοῦτῳ ἀρνίου σώμα· ὥστε ἦν ἀνθρώπῳ ἑλλιπῆς ἢ κεφάλῃ, δίκαιον εἶναι καὶ ἀρνίῳ σῶμα.

LXXIX.

Ὁ Μόριος σοφὸς μὲν οὐ πάντῃ ἦν, ἀστεῖα δὲ πολλὰ ἔλεγε ἐν συμποσίῳ, ὥστε καλεῖν πολλοὺς καίπερ οὐ φιλοῦντας. ἐς δεῖπνον ἵνα ῥῶον διαλέγοιντο οἱ παρόντες καὶ γέλῳτι ἤσθειεν. Εἰστιᾶτο δὲ ποτε Μόριος παρὰ φίλῳ, κεκλημένων ἄλλων τε καὶ ἀνδρός του

ὅς σεμνός πως ἦν καὶ σκυθρωπός, οὐδὲ αὐτὸς πολὺ ἔλεγε, τοῦτο δὲ μόνον ἐπεχείρει ὅπως τοὺς μῦθον λέγοντας ἐξελέγξει, ὡς δὴ ψευδομένους δηλώσων. ἠγανάκτουν δὲ οἱ ἄλλοι, οὐ διαφέρειν οἰόμενοι εἰ ψευδῆ τὰ λεγόμενα, συμπίπτου δὲ εἶναι γελοία λέγειν· τέλος δὲ ὁ Μόριος γνοὺς τὸ πρᾶγμα ὡς διάκειται μάλα σπουδάζων ἔφη ἱερῆ ἰδεῖν θύοντα, καὶ ἱμάτιον μὲν φοροῦντα ῥόδου χρῶμα ἔχον, ζωστήρα δὲ κεράσου. ὁ δὲ δύσκολος Ψεύδει οὖν, ἔφη· τίς γὰρ οὕτως ἀμαθῆς ὥστε ἀγνοεῖ τὸ μὲν ἱμάτιον λευκὸν εἶναι τῷ ἱερεῖ, τὸν δὲ ζωστήρα μέλανα; Σὺ μὲν οὖν ἀμαρτάνεις, ἔφη ὁ ἕτερος, ἐμὲ οὕτως ἀπερισκέπτως αἰτιώμενος ὡς ψεύδομαι· λευκῷ γὰρ τῷ ῥόδῳ ἦκαζον τὸ ἱμάτιον, μελαίνῃ δὲ τῇ κεράσῳ. γελόντων δὲ πάντων κάρδαμά δὴ βλέπων ὁ ἀνὴρ σιγῇ ἀπόχετο.

LXXX.

Μαλαβρίων ἐστὶ τι βάρβαρον γένος, οἱ πολλὰ τε ἄλλα ψευδῶς δοξάζουσι ὥστε μηδένα πείθειν μὴ οὐκ ἀληθῆ εἶναι· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν θανόντων ζῶοις ἐνοικεῖν, ὥστε πάντας δεῖν ζῶον φείδεσθαι ἢν καὶ ὑποπτεύῃ ἐνεῖναι ἢ θεοῦ ψυχὴν, ἢ τῶν φίλων του τῶν τεθνηκότων. ἔτυχε δὲ ποτε Ἄγγλος τις ἔμπορος ἡμέρας τινὰς παρὰ τοῖς Μαλαβρίοις διάγων, ὃς ἐς ὕλην ἐπὶ θήραν ἰὼν κακῇ τινὶ τύχῃ ὄρνιθά τινα ὑπὸ τῶν ἐκεῖ περὶ μῆλον καλούμενον, ᾧ θεοῦ ψυχὴν οἶονται ἐνεῖναι. αἰσθόμενοι δὲ τοῦτο γενόμενον, ἐλόντες ἀπήγαγον τὸν ξένον ὡς θεῷ τῷ ἡδικημένῳ θύσοντες. ὡς δὲ ἔγνω τί διανοοῦνται καὶ τοῦ ἔνεκα ἀγανακτοῦσι, ἀγχινοὺς ὦν τοιόνδε τι μηχανᾶται ἵνα σώζηται· αἰτήσας γὰρ ὥστε ἀπολογεῖσθαι, ἔφη ἐν πλοίῳ καταδύντα τὸν πατέρα ἀπολέσθαι, καὶ τὴν ψυχὴν ἐς ἐγχέλυον εἰσβῆναι· ἰδὼν οὖν ἐγχέλυον ἐν θαλάσῳ νέοντα καὶ ὑπέρθε πετόμενον περὶ μῆλον ἐπιθέσθαι μέλλοντα, αἰσχροὺς οἶεσθαι εἰ τὴν τοῦ πατρὸς ψυχὴν περιόψεται ἀδικουμένην, καὶ ἀποκτεῖναι τὸν περὶ μῆλον. οἱ δὲ δικασταὶ οὐ μόνον ἀπέλυσαν ἀλλὰ καὶ μέγα δῶρον ἔδοσαν ἀντὶ τῆς εὐσεβείας.

LXXXI.

Ἦν δέ ποτε Αἰτωλός τις Ἀξιὸς ὀνόματι ὃς φύσει μὲν πάνυ ἐπεικὴς ἦν καὶ χρηστός, τοῦτο δὲ μεμπτός, ὅτι οὐποτε δείπνου μετασχεῖν ἐδύνατο ὥστε μὴ οὐ πλέον πιεῖν ἢ προσῆκε, ἕξαχθεὶς δὴ ὑπὸ τε τῶν σιτίων καὶ τῆς ὀμιλίας. παρῶν δέ ποτε ἐν δείπνῳ μετὰ πολλῶν καὶ σοφῶν συμποτῶν ὥστε ἦδοντο διαλεγόμενοι καὶ γελῶντες, τοσοῦτο ὡς εἰώθει ἔπιεν ὥστε οἴκαδε βαδίζων οὐ τι σαφῶς ἦδει ὅ,τι ποιεῖ. ἔδει δὲ ὡς ἔτυχεν ὀδῶ ἵεσθαι παρ' ἧ δένδρα ἐπεφύκει πολλὰ καὶ μεγάλα. δύο δὲ τῶν συμποτῶν οὐ διὰ πολλοῦ ὀπισθεν ἰόντες ἐθαύμαζον δὴ ἰδόντες αὐτὸν ἀβεβαίως τε βαδίζοντα καὶ τύχῃ τινὶ πρὸς μεγάλην δρῦν πταίσαντα. ἀναστὰς δὲ καὶ κύψας ταπεινῶς, χαριέντως ὡς εἰώθει μεγάλη φωνῇ ἀλγεῖν ἔφη ὅτι ἔλαθε τὸν ἄνδρα τύψας, ἐλπίζειν δὲ συγγνώσεσθαι νυκτὸς οὔσης. αὐθις δὲ προίων καὶ ταῦτὸ παθὼν ὡσαύτως ἀπελογέιτο. πολλάκις δὲ ταῦτὸ δράσας, ἰδόντων ἐκείνων, ἐν μέσῃ τῇ ὀδῶ ὡς ἀπορῶν καθημένος Ἄμεινον, ἔφη, αὐτοῦ μένειν μέχρι οὗ πάντες οἱ μακροὶ οὔτοι παρέλθωσι.

LXXXII.

Θώμιος βουλευτὴς ὢν βασιλέως ἄλλων τε ἕνεκα ἐλλόγιμος ἦν καὶ ὅτι οὕτω σοφὸς ἦν ὥστε εἴ ποτε ἐξαίφνης ἐς κίνδυνον ἔλθοι, αἰεὶ ἐμηχανᾷτό τι ὥστε ἐκφεύγειν. καθήμενον δέ ποτε ἐπὶ τοῦ οἴκου, ὅποι τῆς ἑσπέρας ἐφοίτα ἵνα τῷ ψύχει ἀναπνεύσαι, λάθρα τις εἰσελθὼν ἀνέδραμε πρὸς αὐτόν καὶ μέγα βοῶν καταπηδᾶν ἐκέλευσε. ὁ δὲ καίπερ εἰδὼς μεμνηνός, ἐπεὶ πολλάκις εἶδε παρὰ ἰατρῷ ὃς ἐθεράπευε, ὅμως αὐτὸς γεραίτερος ὢν ἢ ὥστε βίᾳ ἀντιστῆναι, ἦσθετο οὐκ ἂν ἐκφυγῶν εἰ μὴ δόλῳ ἕξαπατῶν τὸν ἄνδρα. ὥστε καταπηδᾶν ξυνεχώρησε· εὐρήσειν δε μᾶλλον ὅπως ἄριστα ἐπιχειρήσαι, εἰ τὴν αἴλουρον (ἢ παρεκάθητο) πρότερον καταβάλοιεν. ὁ δὲ ἀκούσας ἦσθη, καὶ ἔλὼν τὴν αἴλουρον κατέρριψε· πεσοῦσα δὲ ἀνέστη καὶ ἀπέδραμε, ἐπεὶ πολὺ δύνανται πίπτειν οἱ

αἰλουροι ὥστε μὴ βλάβησθαι. Ἄγε δὴ, ἔφη ὁ Θώμιος, καταβὰς ζῆτει αὐτὴν ἵνα οὕτω καταβάλωμεν, ὥστε νῦν γε μὴ οἶόν τ' εἶναι ἐκφυγεῖν· τοῦ δὲ προθυμουμένου δρᾶσαι καὶ ἀποικομένον, ὁ Θώμιος χρησάμενος τῷ καιρῷ ἔκλεισε τὴν θύραν.

LXXXIII.

Οἱ Ἑπειῶται καίπερ ἐν ὄρεσι ζῶντες καὶ πολλάκις βάρβαροι λεγόμενοι ὑπὸ τῶν πόλεις οἰκούντων, φιλόανθρωποι ὅμως εἰσὶ, ὥστε ἦν τις παραμένῃ πολλὰ ἔχει ἤκων ἀγγέλλειν. τούτων δέ τινα μέτριον πλοῦτον κεκτημένον ἤτησε πένης τις τῶν ἐκεῖ, ὀνόματι Τόρνος, τριάκοντα μνᾶς δανείσαι, εἰ δὲ μὴ, ἐν φυλακῇ δεῖν γενέσθαι ὡς οὐκ ἀποδιδόντα. ὁ δὲ εἰδὼς ψευδῆ τε ὄντα τὸν Τόρνον καὶ ἀργὸν οὐκ ἤθελε, διὰ πολλὰς φάσκων κρυφίας αἰτίας οὐ βούλεσθαι δρᾶν ἂν αἰτεῖ. ὁ δὲ Τόρνος ἐσχετλίαζε καὶ δεινὰ ἐποιεῖτο, ὡς θαυμαστὸν ὄν εἰ ξένοις μὲν πολλοῖς δανείζει φίλῳ δὲ μὴ. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι εἰ δανείσαι τὰς μνᾶς, ἐπεὶ καιρὸς γένοιτο ἀποδοῦναι, ἀξιοῖ ἂν ἐκεῖνος μῆνα ἕτερον περιμένειν· διαλιπόντα δὲ τοσοῦτον χρόνον οὐδὲ τότε ἔτοιμον ἔσεσθαι, ὥστε τελευτῶντας μηκέτι φίλους εἶναι ἀλλὰ ἐχθροὺς γενέσθαι. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ἔφη, κρείσσον πολὺ ἠγοῦμαι φθάσαι ἐχθρὸς γενόμενος πρὶν τριάκοντα μνᾶς ἀπολέσαι.

LXXXIV.

Ἐν Συρακούσαις ἀρτοπώλης τις ἦν ὃς κλέος εἶχεν ὡς πλακοῦντας θαυμαστοὺς ποιῶν, ὥστε Ἀρχίας τις ποιητῆς ὢν τῶν αὐτόθεν, ὃς περὶ παντοίων πραγμάτων ἐποίει μέλος τι συνέγραψεν εἰς τοὺς πλακοῦντας, ἀστειότατον ὄν καὶ τοῖς πολίταις πάνυ ἄρεσκον. ἦσθη δὲ καὶ ὁ ἀρτοπώλης εἰ ὑπὸ Ἀρχίου ὑμνεῖται, ἐπεὶ δὲ οὐ πάνυ ἤρεσκεν αὐτῷ τὰ κομψὰ ταῦτα τὰ ἐκ τοῦ μέλους, τοιαῦτα ἐμηχανάτο ἵνα ὁ ποιητῆς μᾶλλον γελοῖος γένοιτο. ποιήσας γὰρ πλακοῦντα ἄριστον, δέον ἐπὶ βίβλῳ ὀπτᾶν, τῷ Ἀρχίου μέλει

ἐχρήτο, καὶ ἐπέμψε πρὸς ἐκείνον χάριν ἅμα ἔχων οἷα ἄσας τυγχάνει. ὁ δὲ φαγὼν σφόδρα ἤδeto· ἐπεὶ δὲ τελευτῶν τὸ ἑαυτοῦ μέλος εὗρεν ὑποκείμενον, μικρόν τι καὶ ἐχαλέπαινε· προσελθὼν οὖν τῷ ἄρτο-πώλῃ καὶ χρόνον τινὰ διαλεγόμενος ἤρετο τί τὴν ποιητικὴν ὑβριζε· ὁ δὲ Οὐδείς γάρ, ἔφη, ἀμφισβητεῖν δύναται μὴ οὐ δίκαια ἐμὲ πρᾶξαι· σὺ μὲν γὰρ μέλος ἐπὶ τοὺς ἐμοὺς πλακοῦντας ἐποίεις, ἐγὼ δὲ πλακοῦντα ἐπὶ τὸ σὸν μέλος.

LXXXV.

Λυδὸς τίς ποτε, ὃν κατέλιπεν ὁ πατήρ οὐκ ἔχοντα ὀπόθεν τροφήν λάβοι, ἐβούλευσε ληστῶν τινὶ λόχῳ προσχωρεῖν· εἰδὼς οὖν ἐν ὕλῃ ζῶντας προσελθὼν ἐπεὶ ἐδέξαντο εἶπε τί βουλόμενος ἦλθε. οἱ δὲ αἰσθόμενοι αὐτὸν ἰσχυρόν τε ὄντα τῷ σώματι καὶ ἀγχίνουιν συνεχώρησαν ὥστε ἐς τὴν συνουσίαν δέχεσθαι ἐὰν πρότερον σοφῶς τι κλέψας δηλώσῃ ἐπιστήμων ὢν. ἔλεγον οὖν γεωργόν τινα παρὰ τὴν ὕλην βοῦν παχείαν μέλλειν τῇ ὑστεραίᾳ ἄγειν, ὥστε καλῶς παρασχεῖν εἰ θέλοι τὴν τέχνην φανερώσαι. Ἄναστας οὖν πρὸς τῆς ὑστεραίας καὶ λαβὼν ἐμβάδα τινὰ καλὴν ἦν οἴκοι εὗρεν, ἐν τῇ ὁδῷ ἔθηκε ἢ ἰεναὶ ἐμελλεν ἢ βοῦς· ἑαυτὸν δὲ δένδρου ὀπισθεν ἀποκρύψας ταχέως τὸν γεωργὸν εἶδε μετὰ τῆς βοῦς προσερχόμενον· σκεψάμενος δὲ τὴν ἐμβάδα κειμένην κατέλιπε ὡς μόνην οὔσαν καὶ οὐδενὸς ἀξίαν. ἐπειδὴ δὲ παρήλθε, ἀναλαβὼν ὁ Λυδὸς τὴν ἐμβάδα καὶ βραχυτέρα ὁδῷ δι' ἀγροῦ τρέχων αἰθίς ἔθηκεν ἐν τῇ ὁδῷ. ὁ δὲ ἄγροικος ἰὼν καὶ τὴν ἐτέραν ἐμβάδα ἰδεῖν οἰόμενος, ἀπέδραμε τὴν προτέραν εὐρήσων· ἐν δὲ τούτῳ ἀπήγαγε ὁ Μάστρος τὴν βοῦν.

LXXXVI.

*Ἄλλοτε δὲ ὁ Μάστρος ἵππον κλέψας ἐκ μέσου τοῦ στρατοπέδου τῶν Λακεδαιμονίων, ἀλοὺς δὲ ὑπὸ στρατιωτῶν οἵτινες τὸν ἵππον ἀνέγνωσαν πρὸς τὸν στρατηγὸν ἀπήγατο. ὁ δὲ χαλεπαίνων εἰ

οὕτω τολμηρῶς ἔκλεψε μᾶλλον ὁμως ἐθαύμαζεν εἰ ἐκ μέσων τοσούτων ἀνδρῶν τὴν λείαν ἐδυνήθη ἀποφέρεισθαι. ὑπέσχετο οὖν τῷ Μάστρω τῆς ζημίας τι ἀφήσειν ἢν δηλοῖ ὅπως ἔδρασε. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ἔργῳ ῥᾶον ἢ λόγοις δηλώσειν, καὶ ἐπεὶ ξυνήσαν ἐκεῖσε ὅπου τὸ πρᾶγμα ἐγένετο, Σκόπει δὴ, ἔφη· ὦδε ἐν τοῖς εὐδοοῖσιν εἶρπον, εὐλαβούμενος ὥστε λαθεῖν τοὺς φύλακας μηδὲ ψόφῳ ἐξεγείραι τοὺς ἐτέρους. ἐκεῖ δὲ ἦν ὁ ἵππος ὃν ἔμελλον κλέψαι, ταχέως δὲ ἐς τοῦτο ἀγαγὼν τοῦ τείχους καὶ ῥαδίως πως ὑπερβάς ὦδε ἀπέφυγον. ταῦτα δὲ εἰπὼν ἅμα τε ἐφ' ἵππον ἀναπηδήσας ὃς ἔτυχε παρὼν ἔφθασε ἀποιχόμενος πρὶν ἐλεῖν τινὰ τῶν περιστηκόντων.

LXXXVII.

Ἄρκτος τις ὑπὸ Ἰνδοῦ θηρεύτου τοξευθείς, ἐπεὶ διερράγη ἡ ῥάχισ, πεσὼν οἰκτρότατα ὠδύρετο, ὥσπερ λύκος πεινῶν. ὁ δὲ θηρεύτης βέλος μὲν οὐκέτι ἀφήκε προσελθὼν δὲ τοιάδε ἔλεξε· ὦ ἄρκτη ἴσθι κακὸς ὢν ἀλλὰ μὴ ἀνδρείος ὡς προσποιεῖ. εἰ γὰρ ἦσθα, καρτερῶν ἂν ἐδήλους οὐδὲ ἔκλαιες ἂν καὶ ἐμαλακίζου ὥσπερ γραῦς· πολέμια μὲν γὰρ οἶσθα ὄντα τὰ ἡμέτερα ἔθνη, τοὺς δὲ παρὰ σοὶ πρῶτον ἀδικήσαντας· ἡμῶν δὲ ἰσχυροτέρων γενομένων, λανθάνεις περιτρέχων τὴν ὕλην καὶ τοὺς χοίρους κλέπτων· ἴσως δ' ἂν καὶ νῦν χοίρεια ἂν τύχοις ἐν γαστρὶ ἔχων. εἰ μὲν γὰρ σὺ ἐνίκησας, καρτερήσας ἂν ὡς ἀγαθὸς ἀνὴρ ἀπέθανον· σὺ δὲ ὦ τῶν καθήμενος σχετλιάζεις καὶ μαλακίζόμενος τοὺς σεαυτοῦ αἰσχύνεις.

LXXXVIII.

Ἄθόλιος Ἡπειρώτης πλοισιώτατος μὲν ὢν τοῦ πλούτου ὁμως οὐ μᾶλλον τῶν ἐτέρων τοιούτων εἰθῶς τοῖς πενεστέροις μεταδύναι, ἔγνω ποτὲ ὅτι τῶν ἀγροίκων τινὲ τῶν μισθοῦ ἑαυτῷ γεωρ-

γούντων παῖς μέλλοι γενέσθαι. ὥστε φιλικόν τι ἐδόκει δράσειν, ἐπεὶ πένης ἦν ὁ ἀνὴρ καὶ πολλοὺς εἶχε παῖδας, ἦν παρ' αὐτὸν ἐλθὼν ἔρηται πῶς ἄρα πράσσει ἢ γυνή. ἀφικομένου δὲ διδύμους ἔφη γεγονέναι ὁ ἄγροικος ὥστε ἀπορεῖν ὀπόθεν τοσοῦτους θρέψῃ οὕτω φαύλου ἀργυρίου μεμισθωμένους. ὁ δὲ Ἀθόλιος, Ἀλλ' ὦ φίλε, ἔφη, οἰκτεῖρω μὲν σε πολύ· μέμνησο μέντοι τοὺς θεοὺς, ὀπόταν παῖδας ἀνθρώποις δῶσι, διδόντας ἀεὶ καὶ ὀπόθεν θρέψουσι. θρυλοῦσι γὰρ ταύτην τὴν παροιμίαν περὶ παίδων οἱ Ἑπειρῶται. Πάνυ μὲν οὖν, ἢ δ' ὅς, ὦ μέγιστε Ἀθόλιε· δοκοῦσι μέντοι μοι εἶσθαι ὅτε ἄγγελον ἄφρονα πέμπειν, ὅς ἀμαρτάνων ἄλλοσε μὲν τοὺς παῖδας ἄλλοσε δὲ τὴν τροφήν φέρει. γελάσας δὲ ὁ Ἀθόλιος τῆ ὑστεραία βουῆν ἔπεμψε τῷ ἀνθρώπῳ, ὡς παρ' ἑαυτὸν ἀμαρτόντων τῶν θεῶν ἤκουσαν.

LXXXIX.

Πολεμοῦντος τῷ Σολιμάνῃ ποτὲ Ῥιχάρδου τοῦ βασιλέως, εἶ πως τὸ ἱερὸν σῆμα ἔλοι ὅπερ ὑπὸ τῶν Μυσυλαμίων ἐάλω, ἠγανάκτει ἐκείνος γνοὺς καὶ φαῦλον λόχον τῶν πολεμίων πολὺ πλείονας τῶν σφετέρων ἐς φυγὴν δυνάμενοι καθιστάναι. βουλευσάμενος οὖν τοιόνδε τι ἐμηχανήσατο ὥστε φόβον παρέχειν τοῖς πολεμίοις. ἐς φυγὴν γάρ ποτε τρέποντος τοῦ Ριχάρδου μετὰ ὀλίγων τινῶν πολλοὺς τῶν Μυσυλαμίων, πέμψας ὁ Σολιμάνης ἄγγελον ἐκέλευσε κάλλιστον ἵππον διδόντα τῷ βασιλεῖ, λέγειν τοιαύδε· ὦ βασιλεῦ, καίπερ πολέμιος ὢν ὁ Σολιμάνης ἄχθεται ὅμως εἰ οὕτως ἀγαθὸν ἄνδρα περὶ δεῖ ἐν τοσοῦτοις πολεμίοις ἰέναι. λέξαντος δὲ ἐδέξατο τὸ δῶρον ἐκείνος, κελύσας ἅμα χαίρειν λέγειν τὸν Σολιμάνην καὶ πολλὴν χάριν ἀνταποδοῦναι. ὑποπτέυσας δὲ μὴ δόλος τις ὕπescτι, στρατιώτην τινὰ τῷ ἵππῳ ἐπέθηκε· ὁ δὲ γνοὺς ἐφήμενόν τινὰ ὡς ἐδιδάχθη πρὸς τὸν δεσπότην εὐθὺς ἀπέδραμε. καὶ ἐχαλέπαινε δὴ ὁ Σολιμάνης ἐπεὶ ἦσθετο σοφώτερον ὄντα τὸν βασιλέα ἢ ὥστε τοιαύτη τέχνη ἐξαπατηθῆναι.

XC.

Περὶ δὲ Τίμωνος τοῦ Ἀθηναίου τίς οὐκ ἐπίθετο, ὃς οὕτω μισάνθρωπος ἦν τὴν διάνοιαν ὥστε αἰεὶ ἐκέϊσε ἐφοίτα ὅπου μηδενὶ μέλλοι περιτυχεῖν, συλλόγους ἅπαντας καὶ συνόδους τῶν πολιτῶν ἀποφεύγων. ἐνὶ δὲ μόνῳ ἐδόκει ὁμιλῶν ἡδεσθαι, τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἐρομένου δέ του διὰ τί οὕτω φιλεῖ αὐτόν, ὄντων πολλῶν ἐν τῇ πόλει ἀμεινόνων, δι' αὐτὸ ἔφη τοῦτο ἀρέσκειν, ὅτι οἶδε πολλῶν κακῶν τοῖς Ἀθηναίοις αἴτιον ἐσόμενον.

ἄλλοτε δὲ μόνος μετὰ φίλου τινὸς λεγομένου δειπνῶν, ἐπεὶ ἄριστα ἦν τὰ τε ὄψα καὶ ὁ οἶνος, ἐπαινοῦντος ἐκείνου πάντα ὡς ἡδὺ ὄν οὕτω ἐστιᾶσθαι, Καὶ ἡδιδιον ἂν ἦν, ἔφη, σοῦ ἀπόντος.

ἄλλοτε δὲ μόνον παρὰ θαλάσση ἀλώμενον ἦκων τις γνώριμος ἠσπάζετο, καὶ ἤρετο εἴ τι βούλοιτο Ἀθηνάζε φέρεσθαι· ὁ δὲ σκυθρωπὸς ὢν Οὐδὲν πάνυ, ἔφη, εἰ μὴ τὴν σὴν κεφάλην ὑπὸ σκηπτῷ.

PART III.

XCI.

Οἱ δὲ πρότερον ξύμμαχοι ὄντες Σαμνῖται καὶ Λουκανοὶ οὔτε προθύμως ἐδέξαντο, οὔτε, καίπερ ὠφελείας παρ' αὐτοῦ ἐφίεμενοι, εἶχον ὀπόθεν ἀργύριον αὐτῷ ποριοῦσι, ἀμήχανοι δὴ ὄντες, οὐδὲ εἰ πιστεῦειν ἤθελον ὡς ἀληθῶς ὁμοφρονοῦντι. οὕτω τοίνυν ἀπορῶν ὡς ἐκ Ρηγίου παρὰ Λοκροῦς εἰς Τάραντον παρέπλει, πειθόντων τινῶν τῶν περὶ ἑαυτὸν τὸ Περσεφόνης ἱερὸν ἐσύλησε. πολὺ δὲ ἀργύριον, ἐν τοῖς κάτω οἰκήμασι ἀνάριθμα ἤδη ἔτη ὀρωρυγμένον, ὅπερ οὐδεὶς πω ἀνθρώπων ἐδύνατο ἰδεῖν, λαβὼν ἐσέθηκεν ἐς τὰς ναῦς ἵνα εἰς Τάραντον κατὰ θάλασσαν κομίζοι. χειμῶνος δὲ γενομένου αἱ νῆες μὲν ἀπώλοντο τὸ δὲ ἀργύριον ἐς Λοκροῦς ἐξηνέχθη. φοβούμενος δὲ ὁ Πυρρὸς αὐθις ἐς τὸν τῆς θεᾶς νεῶν κελύσας ἀναθεῖναι ἔθυσεν αὐτῇ ὡς παύσων τὸν χόλον. ὡς δὲ οὐδαμοῦ ἐφάνη δεξαμένη τὴν θυσίαν, ἀπέκτεινε μὲν τοὺς πείσαντας συλῆσαι, τρεῖς ὄντας ἄνδρας· ἐξεπλήσσετο δὲ καὶ τότε φοβούμενος αἰεὶ μὴ ἡ θεὰ ἔτι ὀργιζομένη διώκει, ὥστε τὴν στρατιὰν ἡσσωμένην ἀπολέσθαι.

XCII.

Ἐν δὲ τούτῳ ἐκ φαύλης αἰτίας γενομένης στάσεως, μέγιστα ἂν ἐκινδύνευσεν ἡ πόλις εἰ μὴ τύχῃ τινὶ ἐσώθη. κελύσαντος γὰρ τοῦ στρατηγοῦ λόχον ἕνα τῶν ἐν Ὀστίοις ἐς πόλιν ἐλθεῖν, λοχαγὸς τις Φάριος, ᾧ εἶρητο ὅπλα παρασκευάσαι, ἵνα ἡσυχαιότερον ἐκτελέσαι ὅπερ ἔδει, τῷ στρατηγῷ ὑπέσχετο νυκτὸς πορεύεσθαι, καὶ

τὰς ἀμάξας εἶπε ὅψὲ ἐς τὸ στρατόπεδον μετὰ τῶν ὄπλων ἄγεσθαι· γνόντες δὲ οἱ στρατιῶται ὅτι μηχανᾶται τι οὐδὲ δηλοῖ οὐδεὶς τί βουλεύεται, ὅσῳ μᾶλλον ἔκρυπτε τοσοῦτῳ ὑπόπτειόν τι κακόν. οἱ μὲν γὰρ τοὺς δούλους ἔφασαν ὀπλίξασθαι ἐπὶ τῷ ἀποκτείνειν τὸν τύραννον, τοὺς δὲ λοχαγοὺς αὐτοὺς τὰ τέλη ξυλλήψεσθαι· οἱ δὲ οὕτως ἐμεθύσθησαν ὥστε οὐδὲν ξυνιέντες πάντα μᾶλλον ἐτάρασσον. τέλος δὲ οἱ ἐκ τῶν λόχων τοὺς κωλύοντας ἀποκτείναντες καὶ λαβόντες τὰ ὄπλα ἐς τὰ βασίλεια δρόμῳ ἐφέροντο.

XCIII.

Οὕτω δὲ ἀθύμως τῶν πολιτῶν καὶ δυσχερῶς διακειμένων, οἱ στρατιῶται πάντες ἐκ τῆς πόλεως ὄντες πλήν τινων τῶν περὶ τὸν ἄρχοντα, οὐκ ἔφασαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν θέλειν εἰσελθόντες τὰ ἑαυτῶν ἰδεῖν καθαιρούμενα. ὅτι δὲ ὁ ἄρχων αὐτῶν ἐπικαλουμένον ἤκει βοηθήσων, ἄλλα τε πολλὰ καὶ οἰκίαν προεῖς τοῖς πολεμίοις, οὐδὲ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν προτιμήσας ὥστε τῷ δήμῳ ἐπαρκεῖν, τούτων οὐδὲν ἐφρόντιζον, αἰσχροκερδεῖς δὴ ὄντες καὶ τοῦ κοινοῦ ὀλιγωροῦντες. γνοὺς δὲ ὁ ἄρχων ὅτι δυσχεραίνουσι, τῶν σπουδαιοτέρων τινὰς ἐκέλευσε ζητεῖν ὁπόσοι βούλονται, τῶν ἰδίῳ πάντως ἀμελοῦντες, προθύμως ἐσελθόντες ἑαυτῷ ξυγκινδυνεύειν, ἐν νῷ ἔχων ἦν μὴ ἱκανοὶ ὦσιν ἀμύνεσθαι, ἐκ τῶν πλησίον χωρίων ἄλλους μεταπέμψασθαι. πυθομένῳ οὖν πολλοὶ ἐφαίνοντο τῶν περὶ Νικίαν θέλοντες μὲν εἰσελθεῖν, πρότερον δὲ εἰδέναί ἀξιοῦντες τὸν στρατηγὸν ὅ,τι χρήσεται ἑαυτοῖς· ὥστε ἐκκλησίας γενομένης πᾶσιν ἐξαγγέλλεται οἷψ ἐν κινδύνῳ εἰσίν, ἵνα φθάσωσι δὴ περὶ ἑαυτῶν τε καὶ τῶν χρημάτων βουλεύσαντες πρὶν παρεῖναι τοὺς πολεμίους.

XCIV.

Ὁ δὲ Δεκέβαλος ἄλλο τι μηχανᾶται τοιόνδε· Λόγγινον γὰρ δόλῳ λαβὼν τῶν πρώτων τινὰ Ρωμαίων δηλῶσαι ἐκέλευσε ὅ,τι

διανοείται ὁ στρατηγός· ὡς δὲ οὐκ ἤθελε, θαύμασας ἐκείνος ὡς ἀνδρείός ἐστι, καὶ αὐτὸς γενναῖος ὢν, τῶν μὲν δεσμῶν ἀπέλυσε, Ὀμηρον δὲ κατέχων εἰρήνην ἤξιωσεν ἀντὶ τούτου ἐπὶ καλοῖς ποιεῖσθαι. τοῦ δὲ Τραϊάνου οὐδὲν σαφὲς ἀποκρινάμενου, ὥστε μὴ ἀποθανεῖν τὸν δεδεμένον, γνοὺς ὁ Δόγγινος ἀποροῦντα αὐτὸν ἀπαλλάξαι διανοεῖτο ἐκουσίως θανάων· καὶ ἀπελεύθερόν τινα ὡς Τραϊάνον πέμψας, ὡς ἐπὶ διαλλαγῇ τῶν στρατηγῶν, λάθρα ἐκέλευσεν εἰπεῖν ὅτι δέοι ὡς προθυμότερα διαπολεμῆσαι. ἀπελθόντος δὲ τοῦ ἀγγέλου φάρμακόν τι παρεσκευασμένος κατέπιεν. ὡς δὲ ἦσθετο ἠπατημένος ὁ Δεκέβαλος, ἀποδοῦναι ἤξιωσε τὸν ἄνδρα ὡς τὸν τεθνεῶτα ἀντιδώσων· ὁ δὲ Τραϊάνος δεινὸν ἐποιεῖτο εἰ τὸν ζῶντα τοῦ νεκροῦ ἀνταμείψει· ὥστε ἡμαρτεν ἐκείνος τῆς τιμωρίας.

XCV.

Ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ ταύτης τῆς μάχης ἐς τὴν πόλιν ἠγγέλθη τῇ βουλῇ εὐθὺς ἔδοξε τὸν Παπίριον αὐθις ἠγεμόνα ἐλίσθαι· ὡς δὲ ὀνομασθῆναι ἔδει τὸν ἠγεμόνα ὑπὸ τοῦ ἐτέρου τῶν ὑπάτων, οὐδὲ τὸν Μάρκιον ἦδει οὐδεὶς ὅ,τι ποτε πέπονθεν, πρέσβεις ἐπεμψαν ἐς Ἐτρουρίαν πρὸς τὸν Φάβιον, οἵτινες ἀξιόσωσιν αὐτὸν τοῦτο δρᾶσαι. ὁ δὲ τῷ Παπιρίῳ ἐχθρὸς ἐτύγχανεν ὢν, ἐμέμνητο γὰρ δὴ ὑπ' ἐκείνου ποτὲ ἀπαραιτήτως χαλεπαίνοντος σχεδὸν ἀπολόμενος. διὰ ταῦτα τοίνυν ἐς τὴν πρεσβείαν τοὺς πάνυ βουλευτὰς εἴλοντο, ὡς τούτων οὐχ ἦσσαν πεισόντων αὐτὸν τοῦ τῆς βουλῆς ψηφίσματος, ὥστε ἐκείνοις καίπερ δυσχεραίνοντα μὴ ἀντιστῆναι. ὁ δὲ τοῦ τε ψηφίσματος ἀναγινωσκομένου ἤκουε καὶ τῶν βουλευτῶν ἀξιούντων πείθεσθαι· οὐδὲν δὲ οὔτε λόγῳ ἀποκρινάμενος οὔτε ὄψει, ἀπεχώρησεν εὐθὺς τοῦ συνεδρίου. ἀναστὰς δὲ μέσης νυκτός ὠνόμασε κατὰ τὸ εἰωθὺς τὸν Παπίριον· ἐπαίνουντων δὲ αὐτὸν τῶν πρέσβειων ὡς εὖ δρᾶ τῆς ὀργῆς οὕτω κρατήσας, σιγῇ αὐθις ἤκουε καὶ οὐδὲν ἀντειπὼν ἀπέπεμψε.

XCVI.

Ἦσσημένη δὲ τῇ μάχῃ, ἡ Μαργαρίτη ἔφυγε μετὰ τοῦ παιδὸς εἰς ὕλην τινά, ἐν ἣ κρύπτεσθαι ἐπειρᾶτο ὥστε μὴ ἀποθανεῖν. σκοτεινῆς δὲ οὕσης τῆς νυκτός, ὡς λησταὶ ἐπιθέμενοι τὸν χρυσὸν ἀφείλον, γνοῦσα οὕτω σφόδρα ἀμφισβητοῦντας αὐτοὺς τίς τὸ μείζον μέρος ἔξει, ὥστε μηκέτι κατανοεῖν ὅ,τι δρᾷ, λαβοῦσα τὸν καιρὸν εἰς τὴν ὕλην κατέφυγε. ἐνταῦθα δὲ ἐπειδὴ πεινώσα καὶ ἀπειρηκυῖα τοσοῦτον ἐπλανᾶτο ὥστε κόπῳ ἡσσωμένη ἤμελλε ἀπολέσθαι, ληστὴν ἐξαίφνης εἶδε μετὰ ξίφους προσιόντα, καὶ οὐκ ἔχουσα ὅπως φύγοι ἐβούλευσεν ἀξιούν αὐτὸν οἰκτεῖραι· ὥστε προσελθοῦσα καὶ ὅπως ἔχει δηλώσασα, τὸν παῖδα ἔφη ἐπιτρέπειν αὐτῷ, πατρὸς ὄντα βασιλέως. ὁ δὲ θαυμάσας ὡς ἐπὶ δεινῷ πράγματι ὑπέσχετο μὴ μόνον ἀφέξεσθαι ὥστε μηδὲν ἀδικεῖν ἀλλὰ καὶ πάσῃ τέχνῃ τοὺς πολεμίους κωλύσειν. τούτου οὖν ὠφελούντος χρόνον μὲν τινα πολλὸν ἐν τῇ ὕλῃ ἐσώζετο, τέλος δὲ εὐρούσα καιρὸν εἰς Γαλλίαν ἀπέφυγε, ὑποσχομένη εἶ ποτε δύναμιν λάβοι ἢ μὴν μισθὸν αὐτῷ ἀποδώσειν.

XCVII.

Τῶν δὲ στρατοπέδων κατὰ τὸ τότε εἰωθὸς τρεῖς μάλιστα σταδίου ἀπεχόντων, ἐξελθόντες οἱ πολέμοι ὡς ἐς μάχην ἐτάξαντο. ὁ δὲ στρατηγὸς προσήλανε ὅπως τοὺς Ῥωμαίους κατασκέψαιτο· γνοὺς δὲ πλείους τε γενομένους καὶ ἐτέρως πως ἄλλο τι ὑπόπτως ἔχων, τοὺς μὲν ὀπλίτας ἀνήγαγε, ἰππέας δὲ τινὰς ἐξέπεμψε τοὺς πευσομένους τὸ γιγνόμενον. τῶν δὲ Ῥωμαίων πρὸς τὸ στρατόπεδον ἀναχωρησάντων διὰ μακροῦ περιήσαν οἱ ἰππεῖς, ὡς σκεψόμενοι τε εἰ μείζον ἄρα γεγένηται, καὶ ἅμα τοὺς διεσπαρμένους καταληψόμενοι. τοῖς δὲ ᾧδε μόνον ἐδηλοῦτο τὸ πρᾶγμα· λέγουσι γὰρ τὴν σάλπιγγα, ἣ ἐκάστῳ αἰεὶ εἶ τι δέοι πράξαι ἐσήμαινε, ἐν μὲν τῷ

ἐτέρῳ στρατοπέδῳ ἄπαξ, ὡς εἰώθει, ἀκοῦσαι, δις δὲ παρὰ τῷ Λιφίῳ. ὥστε γνοῦς ὁ Ἄσδρῦβαλος ὅτι ἄμφω πάρευσιν οἱ στρατηγοὶ οὐδὲ οἷός τ' ὦν ξυνεῖναι ὅπως δὴ ὁ Νέρων ἐκπέφευγε τὸν Ἀννίβαλον, ἀλλὰ δείσας μὴ τὰ ἔσχατα πάθωσι, πορρώτερω ὑποχωρεῖν ἐβούλευσε· καὶ τὰ πυρὰ ἀποσβέσας τὸ στράτευμα ἅμα νυκτὶ ἀναστήσας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ἀπῆγεν.

XCVIII.

Ἐς φυγὴν οὖν καταστάντες οἱ μὲν ὡς ἕκαστος οἴκημά τι ἴδοι κατέδραμον· ταῦτα δὲ ξύλινα ὄντα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ταχέως ἤπτετο· οἱ δὲ ἐς ἱερά, ἄλλοι δὲ οὐκ ὀλίγοι ἡγουμένων ἱερέων τινῶν τοὺς μεγαλοὺς πύργους κατέσχον. λόγος δὲ ἦν, ὡς εἴρηται, ὅτι ἦν τι τοῦ τείχους καθαιρεθῆ, ὃ θεὸς μέγα ῥεῦμα ἐκχέας ἀπολεῖ τοὺς πολεμίους. οἱ δὲ πειθόμενοι, μόγις ἀνασπάσαντές τι τῶν λίθων, ὡς κόνις ἀλλ' οὐχ ὕδωρ ἀπέρρει, οὐδὲ ἐβοήθουν δὴ οὐδὲν τοῖς δεομένοις οἱ θεοί, ἀνέλπιστοι οὖν ὄντες ἐς τὰς ξυλίνας ἐπάλξεις τὰς ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ συνέδραμον. ἐντεῦθεν δὲ λίθους καὶ ἀκόντια καὶ πυρφόρους οἷστοὺς καταρρίπτοντες τοὺς πολεμίους ἐπειρῶντο ἀποθεῖν, ὥστε μὴ τὴν μεγάλην κλίμακα ἀναβῆναι· ἢ δὲ διὰ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι βάρων ἐπ' ἄκραν τὴν πυραμίδα ἀνέφερε. οἱ δὲ ὡς σιδηρῆς ἔχοντες τὰς κυνᾶς ὠλιγώρουν τοῦ πυρός, ἀναλαβόντες δὲ τοὺς οἷστοὺς τὴν ἐπάλξιν ἤψαν, ὥστε ξυλίνῃ οὔσα ταχέως κατεκαύθη. ὅμως δὲ ἔτι ἀντείχον οἱ ἔσωθεν, οὐδὲ ἐξὸν δὴ σωθῆναι ἐνδοῦσιν οὐδεὶς ἤθελε πλὴν ἐνὸς μόνου· οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῆς ἐπάλξεως καταπηδήσαντες οἱ δὲ πυρὶ ἐμπρησθέντες πάντες ἀπώλοντο.

XCIX.

Τούτων δὲ ἀφικομένων, ἡγουμένου τοῦ Νέωνος, ὃς οὐδένης ἦσσαν ἦν τῶν Χίων γνώμην τε καὶ ἀρετὴν, ἐθάρσουν αὐθις οἱ στρατιῶται.

ὁ δὲ εὐθὺς παραγενόμενος τὸν Νικίαν ἔπειθεν ὦν διανοοῖτο μεταστάντα μείζονι τῇ δυνάμει τῷ στρατοπέδῳ τῶν πολεμίων προσβαλεῖν. οὗτος δὲ τότε μὲν ἠσυχάζειν ᾤετο δεῖν, καὶ ἦσων δὴ ὦν ἢ ὥστε ἐξ ἴσου μάχεσθαι, ὡς καὶ πρότερον δεδήλωται, τειχισάμενος τὸ χωρίον ἐκαθέζετο ὡς ἐκείνους, ἣν ἐπίωσιν, ὑποδεξόμενος. νῦν δὲ πολὺ δὴ περιέστη τὸ πρᾶγμα· ἐπιγενομένων γὰρ τῶν Χίων καὶ ἀτακτοῦντος τοῦ στρατοῦ τῶν Λακεδαιμονίων οὐκέτι ὁμοίως ἦσσαντες ἦσαν. ἠπίσταντο δὲ δὴ τοὺς μὲν ἐπιόντας κἂν δεινὸς ἢ ὁ κινδύνος οὕτω προθύμους καὶ τολμηροὺς φερομένοις ὥστε καὶ πολὺ πλειόνων κρατῆσαι· οἷς δ' ἂν παρὰ γνώμην τις προσβάλλῃ τούτους οὐχ ἦσσαντες ἐκπλαγέντας καὶ σχεδόν τι πρὶν συμμίξαι νικωμένους. ὥστε ταῦτα λογισάμενος καίπερ εὐλαβῆς ὦν συνεχώρησεν ὥστε ἐπιχειρεῖν. ἔδοξε δὲ εὐθὺς μετὰ τὰ Ἴσθμια ἐπιέναι, ὡς ἀπροσδοκῆτους τοὺς Λακεδαιμονίους ἑορτάζοντας ληψομένους.

C.

Ὁ δὲ ἄγγελον πρὸς πόλιν πέμψας ἃ ἐν νῶ ἔχει ἠγγειλε, στρατεύματα δεῖν ξυλλέξαι οὔτινες τὴν Ῥωμαίαν αὐτοῦ ἀπόντος φυλάξουσι. πρότερον μὲν γὰρ διὰ τῶν Κιμινίων ὁρῶν ἔπεμψε πευστόμενόν τε τὰ ἐκείθεν καὶ τῶν Οὐμβρίων τινὰς ἣν ἐλπίεται πείσοντα ὥστε συμμάχους σφίσι γενέσθαι. ὁ δὲ ἐνσκευάσας ἑαυτὸν ὡς ποιμένα, ἐπεὶ αὐτὸς τε τῇ Τυρρήνων γλώσση ἐχρήτο καὶ δούλον ἕνα παρέλαβε ὡσαύτως χρώμενον, ὃς ἐκ παιδὸς συνετέθραπτο αὐτῷ, διὰ τῆς Τυρρηνίδος δὴ μέχρι Καμέρτης τῆς Οὐμβρίας (καλοῦσι δὲ ἕτεροι Καμέρινον) ἀφίκετο, πέρα τῶν Ἀπεννίνων πρὸς βορέαν κειμένης. οἱ δὲ ἀσμένως δεξάμενοι ἀγγεῖλαι ἠξίουσαν τῷ στρατηγῷ, ἣν προσέλθῃ, πανδημει προσχωρήσειν καὶ διὰ μηνὸς ὅλου ποριεῖν τὰ ἐπιτήδεια. ἤκοντος οὖν καὶ τοιαῦτα ἀπαγγείλαντος, ἀναθαρσήσας ὁ Φάβιος φθάσαι δεῖν ᾤετο πράξαντα ἃ διανοοῖται, ὑποπτεύων δὴ μὴ ἢ βουλή, ἔαν μελλήσῃ, ἀπέιπῃ μὴ τοιαῦτα τῷ στρατεύματι κινδυνεύσαι.

CI.

Τῶν δὲ Ῥωμαίων καὶ Λατινῶν οὕτως ἐνάντιον ἐστρατοπεδευμένων, ἀπέειπον οἱ στρατηγοὶ ὡς μάλιστα μηδένα εἰκῆ ἀκροβολεῖσθαι μηδὲ κατ' ἄνδρα τοῖς πολεμίοις συμβαλεῖν. τοῦτο δὲ ἐποίησαν, ἵνα μὴ εἰκῆ συμμίζαντες ταραχθεῖεν, ἐπεὶ ἀμφότεροι ὁμοιοὶ ἦσαν γλώσση τε καὶ ὄπλοις, καὶ ὕψος καὶ βουλόμενοι μηκέτι τοῖς Λατινοῖς συγγενέσθαι, ἵνα μήτε ἐκεῖνος τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν πύθοντο, μήτε οἱ στρατιῶται τῆς προτέρας φιλίας ἀναμνησθέντες φροντίζοιεν πότερον ἐπ' ἀξιόχρεω αἰτία πολεμοῦσι. ἐνταῦθα δὲ Τίτος Μάνλιος ὁ τοῦ στρατηγοῦ, προκαλουμένου Γεμίνου τοῦ Τουσκαλανοῦ, ὀλιγωρῶν τοῦ εἰρημένου ἐς χεῖρας γενόμενος ἀπέκτεινε. ὡς δὲ ἐνίκησε, ἤκων ἐς τὸ στρατόπεδον τὰ σκῦλα παρὰ τὸν πατέρα κατέθηκε· ὁ δὲ ἀποτρεπόμενος καὶ συγκαλέσας ἐς μέσον τὸ στρατόπεδον τοὺς στρατιώτας, πάντων παρόντων ἐκέλευσεν ἀποκτεῖναι τὸν νεανίαν.

CII.

Ἄλλοι δὲ τῶν βουλευτῶν χαλεπώτερον ἐβούλοντο πράξαι· τούτων δὲ τις καλέσας τοὺς πρέσβεις τῶν Πριφερνατῶν, οἵτινες συγγνώμην ἤκον αἰτήσοντες, ἤρετο τί ἄρα καὶ ἑαυτοῖς ἀξιοὶ εἶναι παθεῖν δοκοῦσι· τῶν δὲ τινος ἀποκριναμένου ὅτι τοιαῦτα δὴ οἶα οἱ ἐλεύθεροι ἀξιούντες γενέσθαι, δείσας ὁ στρατηγὸς μὴ χαλεπαίνοιεν ἔτι μᾶλλον τοιαῦτα ἀκούσαντες, καὶ βουλόμενος πειρᾶν εἰ μετριώτερόν τι λέξουσι, Ἄλλ' ἡμῖν, ἔφη, ἦν νῦν σώζωμεν, ποῖαν δεῖ εἰρήνην ἐλπίζειν τὸ λοιπὸν πρὸς ὑμᾶς ἔσεσθαι ;

οἱ δὲ ἀληθῆ καὶ ἀσφαλῆ ἔφασαν, ἦν γε ἐπὶ καλοῖς συμβῶσι· εἰ δὲ μὴ, οὐ διὰ μακροῦ λελύσεσθαι· ἐνταῦθα δὲ οἱ μὲν ἀντικρυς ἔφασαν ἀφεστάναι τοὺς τοιαῦτα λέγοντας· οἱ δὲ πλείονες οὐδὲν τοιοῦτον ἐνεθυμοῦντο, καὶ ὁ στρατηγὸς πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους περιστραφεῖς οἵπερ ἐγγὺς ἐκάθητο, πάντων ἀκουόντων ἔφη ὅτι οἱ τῆς ἐλευθερίας οὕτω σφόδρα ἐπιθυμοῦντες δίκαιοι δὴ εἰσι Ῥωμαῖοι γενέσθαι.

CIII.

Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, οὕτως ἐν χωρίῳ ἀπειλημένοι ὡσπερ καὶ πρότερον ὁ Φλαμίνιος ἐν Θρασυμενῶ παντάπασιν μὲν ἠσσωῶντο, νυκτὸς δὲ ἐπιγενομένης ἐσωθησαν μὴ πάντες ἀπολέσθαι. οὐδὲ μὴν πρὸς τὸ πῆδιον ἀναχωρεῖν ἐξῆν, ἐπεὶ τὴν ὀπισθεν ὁδὸν ἢ τὸ στενὸν εἰσῆλθον κατεῖχον οἱ πολέμιοι, ὥστε οὐδὲν ἄλλο ἐδύναντο δρᾶν ἢ ἐν τῷ στενῷ στρατοπεδευσάμενοι, οὐ πολὺν ἀπέχοντες ὅθεν ἐγένετο ἡ ἡσση, ἐκεῖ ἀνέλπιστοι περιμένειν τί συμβήσεται. κρατοῦντες δὲ οὕτω οἱ Σαμνῖται τῶν πολεμίων ἔμενον ἡσσοῦ καὶ αὐτοὶ ἕως λιμῶ ἀπόλοιτο· τὴν δὲ ὁδὸν κατέχοντες ἐκείνων ἐκατέρωθεν, καὶ φυλάσσοντες εἴ πῃ πειρῶντο ὑπὲρ τὰ ὄρη ἐκφυγεῖν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἐξορμᾶσθαι βιαίως ἐπιχειροῦντας ῥαδίως ἐκώλυν. οὐδὲ ἡμελλον δὴ τοσοῦτοὶ γε ὄντες καὶ ἐν στενῷ ἀπροσδόκητοι περιβεβλημένοι τροφήν ἔχειν ἐπαρκῆ εἰ μὴ βραχύν τινα χρόνον. ὥστε τέλος ἐνέδοσαν ἑαυτοὺς τοῖς Σαμνῖταις.

CIV.

Ἰδὼν δὲ ποτε λοχαγόν, ὄνπερ ὡς συστρατευσάμενος ἄριστον ὄντα ἤδει στρατιώτην, νῦν δι' ἀγορᾶς ἀγόμενον πρὸς τὸ ἐργαστήριον τῶν δανεισάντων, ταχέως προσῆλθε, καὶ μαρτυρόμενος ὡς δεινὰ πάσχει, αὐτὸς ἀποδοῦς τὸ ἀργύριον ἐξέλυσε τὸν ἄνδρα· ὡς δὲ τοῦτο δράσας φίλτατος ἐγένετο πᾶσι ἐξήγητο τοιαῦτα ἔτι διαπράσσεσθαι· καὶ δημοσίᾳ τὰ τιμιώτατα τῆς οὐσίας πωλήσας οὐκ ἔφη πολίτην οὐδένα περιόψεσθαι διὰ τὸ δεδανείσθαι δεσμώτην γενόμενον, ἕως αὐτὸς ἔχει ὅτῳ ἐκσώσει. τοῦτο δὲ ὑποσχόμενος οὕτω καὶ ἐξετέλει ὥστε καὶ τετρακοσίοις δανείσας λέγεται καὶ τόκον οὐδένα πράξας τά τε χρέα λῦσαι καὶ αὐτοὺς μὴ ἐν δεσμοῖς εἶναι ἐκσῶσαι.

τοιαῦτα δὲ ὠφελήσας πᾶσιν ἀμέτρως φίλος ἐγένετο, ὥστε καὶ δήμου πατὴρ κεκληθῆσθαι καὶ περὶ τὸν οἶκον τὸν ἐν ἀκροπόλει ἀεὶ πλήθος πολιτῶν συναγείρεσθαι.

CV.

Οὐ μὴν ἀλλὰ πολλοὺς ἤδη ξυνομόσαντας ὥστε ἀποκτείναι ἑαυτὸν, οὓς οὐκ ᾔετο τῷ βασιλεῖ ὡς ἀληθῶς εὐνοίαν ἔχειν· τὸν δὲ Συνδερκόμιον, πανὸ ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ πρότερον πρόθυμον ὄντα, ὃς ἤδη οὐχ ἄπαξ μέλλων ἀποκτενεῖν θεία τινὶ τύχῃ ἐπ' αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπροσδοκῆτως ἔτυχε σφαλεῖς, ἐπεὶ φανερώς ἐπιβουλεύοντα ξυνέλαβε, ἐλεγχόμενον παρὰ τῷ δικαστῇ οὕτω θαρσοῦντα εἶδρε, ὥστε οἶσθαι δοκεῖν καὶ ἔτι ἀποκτενεῖν, καὶ φανερόν γενέσθαι ὅτι πολλοὶ εἰσι καὶ ἕτεροι ξυνομόσαντες ἄδηλοι, οὐχ ἦσσαν θαρσοῦντες· ἐπεὶ δὲ διεπράξατο ὥστε κατακριθῆναι, τοιοῦτος ὁμως τῷ τε σχήματι καὶ τοῖς λόγοις ἐδόκει εἶναι οἶος ἂν τις πεποιοῦς μηδὲν πείσεσθαι· ὥστε οἰόμενος στρατιωτῶν τινὰς ἐξελεῖν μέλλοντας αὐτὸν τοῦ κινδύνου, ἀκριβέστατα ἐκέλευσε τηρεῖν τὸ δεσμωτήριον, καὶ φύλακας ἱκανοὺς θεῖ παραμένειν. γενομένης δὲ τῆς ἡμέρας οὓς μὲν ᾔετο πιστοτάτους εἶναι ἐπὶ τῷ ὄρει κατέστησεν ἔνθα ἦν ὁ κυφῶν· τῶν δὲ φυλάκων ἐξεγειρόντων τὸν ἄνδρα τεθνηκῶς ἐπὶ τῆς κλίνης ἐφάνη.

CVI.

Μόνος δὲ ὁ Μισχέριος οὐκ ἔφη διαρρήδην οὔτε αὐτὸς πρότερον ἀπολείπειν τὸ στράτευμα οὔτε τῶν ἑαυτοῦ οὐδένα, πρὶν ὡς εἰρητὸ εἰς Γαλλίαν ἐσβάλοιεν. ἀνάγκην γὰρ εἶναι τοῦτο μὲν δρᾶσαι πιστόν γε ὄντα· ἀφικόμενος δὲ καὶ καταστάντος τοῦ στρατοπέδου μόνος ὡς βασιλεῖα ἐλθὼν παραιτήσεσθαι ὥστε ἀπελθεῖν, ὡς μετὰ τοῦ ἄρχοντος ξυνθέμενος, εἴ τι οἴκοθεν δέοι ἀποχωρεῖν ἐξείναι αὐτῷ τε καὶ τοῖς στρατιώταις. οἱ δὲ ἀντείπον ὅτι νῦν μὲν οἶός τ' ἐστὶν ἐννόμως ὅ,τι ἂν βούληται ποιεῖν· ἦν δὲ ἐν Γαλλίᾳ καταληφθῆ ὧν οὐκέτι δυνησεσθαι· ὁ δὲ αἰτεῖν μὲν ἔφη δεῖν ἑαυτὸν, ἐκείνον δὲ εἶσαι· σαφῶς δὲ εἶδέναι, ἐπειδὴν αὐτὸς ἐκτελῆ τὸ ξυμβᾶν οὐδὲ ἐκείνον ἐξαπατήσοντα. ἦν δὲ καὶ πειρᾶται οὐδὲν

πλέον ἔξειν, ὡς ἑαυτῷ τοὺς στρατιώτας ὅποι ἂν ἀπὴν ἀκολουθήσοντας· ὥστε ἀξιοῦν ἀπαγγεῖλαι τῷ τε βασιλεῖ καὶ τῷ Ἰβήρῳ ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἤξειν, εἰ δὲ στρατοπεδεύεσθαι ἔξειν οὐ διὰ πολλοῦ παρέσεσθαι καὶ τοὺς στρατιώτας.

CVII.

Ὁ δὲ Ὀρμόνδιος σαφῶς ἠδὴ ἐπηγγείλατο τῷ βασιλεῖ λάθρα αὐτὸς ἐς Ἀγγλίαν ἔλθων τοῖς προθύμοις συγγενέσθαι· καὶ εἰ μὲν εὖ τύχοι βεβουλευμένον, θαρσυνεῖν τε καὶ τοὺς ἄλλους πείσειν προσχωρεῖν, εἰ δὲ μήπω δόξαι ἔτοιμα εἶναι, κατασκευάσειν ὥστε ἡσυχάζειν· τῶν δὲ ἐν τῇ χώρᾳ τὰ γε βασιλέως φρονούντων οὐδέν' ὄντιν' οὐκ εὐθὺς πείσεσθαι.

Ὁ δὲ θεσμοθέτης οὐκ ἠθελε συγχωρεῖν, οἰομένους αὐτὸν ἀνοήτως ἐπὶ τὰ ἀδύνατα ὠρμηῆσθαι, οὐδὲ ἔχων ὅπως τι ἀπ' αὐτοῦ ἐλπίζοι. ὁ δὲ Ὀρμόνδιος τοῦ μὲν κινδύνου κατεφρόνει τὸ παράπαν, ὡς πάντων τολμώντων μετὰ θαυμασίας ὄσης ἀσφαλείας ἐς Ἀγγλίαν ἔλθειν καὶ μῆνα διατρίψαντας ἐν τῇ πόλει ἀναχωρεῖν, καίπερ τοῦ Κρομύελλου οὐχ ἡκιστα δὴ τότε ἀκριβῶς φυλάσσοντος. συγχωρῶντος δὲ βασιλέως ὥστε ἵεναι αὐτὸν τοῦτο μόνον εὐλαβοῦντο μὴ ἀπὸν φθόνον παρέχοι καὶ λόγον ποῖ ἄρα ἀποδημεῖ· ὥστε χρόνον τινὰ ἐθρύλουν ὡς μέλλει δὴ εἰς Γερμανίαν πλειεσεσθαι ἵνα παρὰ τοῦ Νεοδήμου ὃς εὖ πρὸς βασιλέα διέκειτο δύο λόχους ἐκείνῳ κομίζοιτο.

CVIII.

Ὁ δὲ κίνδυνον μὲν λέγουσι ἐνεγέλασε καὶ ἤρετο τί ἄρα φοβοῦνται στρατηγούντος ἑαυτοῦ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἀποθανεῖν ἐθέλοντος. ὁ δὲ Νικίας οὐκ ἀλόγως ἔφη τοῦ κινδύνου μνήσασθαι ὅτι διέρχονται ὀσημέραι ταύτῃ στρατιῶται, καὶ ἠδὴ ἓνα λόχον

ἐν τῇ πόλει παρεῖναι· ὥστε ἕως ἀπόντος ἐκείνου φθάσαι ἂν ἀπολόμενοι πρὶν βοηθείας τυχεῖν· καὶ ἅμα ἐξηγεῖτο οἷα ὑβρίζουσι. ὁ δὲ πρὸς πάντα ἀπεκρίνατο ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν ὄπλων τοσαύτην ἔχει ἔνδειαν ὥστε λαβεῖν ἀνάγκην εἶναι. οἱ δὲ ἅ αὐτοὶ τοῦ σφετέρου ἀργυρίου ὠνήσαντο ταῦτα προσήκειν τι ἑαυτοῖς ἠξίου· ὁ δὲ οὐδὲν προσεῖχεν, ἀλλὰ βεβουλεύσθαι ἔφη ἀρπάζειν. ὥστε ἀπολιπὼν αὐτὸν ὁ Νικίας καὶ πολλοὺς εὐρῶν συλλεγέντας ἀπήγγελλε πάντα ὅσα διελέγοντο· οἱ δὲ ἀντεῖπον, εἰ ἐκείνος μόνον συγγένοιτο, καὶ ἀποθανεῖν ἔτοιμοι εἶναι ὥστε μὴδ' ὅτιοῦν λαβεῖν τὸν στρατηγόν· καὶ δὴ καὶ ἀναβάντες αὐτόν τε καὶ τὸν θεράποντα καταβαλόντες ἐκτραχηλιεῖν.

CIX.

Καὶ τῷ μὲν ἄρχειν οὐχ ἠδεσθαι, ἐπαχθὲς ποιούμενος· ἀξιωθεῖς δὲ τούτου, ἐθέλειν τοῖς τοιαύτην τιμὴν διδοῦσιν ὑπηρετεῖν, ἣν μὴ βαρὺ πως ἢ τῶν παρόντων τινί· ἐὰν δέ τις οὕτως ἔχων δηλώσῃ πρὶν ἄρχοντα προκηρυχθῆναι, εὐεργεσίαν ἠγήσεσθαι. οἱ δὲ κοινῇ ἔφασαν οὐχ ὅπως ἀρκεῖν ἑαυτοῖς τοῦτο ἀλλὰ ἠδονὴν παρέχειν μεγίστην. ὁ δὲ ἀντεῖπεν ὅτι εἰ ἀληθὲς εἶη ὅπερ λέγοιεν ἀξιοῖ αὐτοὺς προθύμως καὶ ἀπροφασίστως τῶν τῆς πόλεως συνεπιλαβέσθαι· λιπαρεῖν δὲ σφόδρα, εἴ τι μὴ ἀρέσκει ἢ αὐτὸς ἢ τὸ τὴν πόλιν παρὰ τοῦ πέρυσιν ἄρχοντος διαδέχεσθαι, εὐθὺς σαφῶς δηλώσαι, ὡς τότε μὲν λέγουσι χάριν πολλὴν εἶσεσθαι, ὕστερον δὲ μεταχειρίζαντι τὸ πρᾶγμα ἢν τις ἀντιστῆ καὶ ὅτιοῦν ἢ τῇ ἀρχῇ ἀνθαμιλλᾶται, οὐκ ἀνέξεσθαι· ἄρχων μὲν γὰρ οὐκ ἀκριβολογήσεσθαι, ὅσα δὲ ἔννομον καὶ δίκαιον εἶη ἀξιῶσαι, οὐδένα ἑάσειν παραβῆναι.

οἱ δὲ ἅπαντες ὁμοίως δίκαιον εἶναι ἔλεγον καὶ ἐπιτήδειον ἄρχειν, αὐτοὶ δὲ ὠφελήσειν μᾶλλον ἢ τῆς ἐξουσίας τι ἀφαιρεῖν πειράσεσθαι.

CX.

Πειρωμένῳ δὲ πάντῳ χαλεπὸν ἐγένετο κατέχειν τὸ χωρίον, τοσούτων περιεστηκότων πολεμίων· εἰ δὲ μὴ τῇ τε ἀρετῇ ἀήσθητος ἦν, καὶ τὰ τε τῶν θεῶν καὶ τῆς πόλεως ἐν τοῖς πρώτον προὔθυμειτο, οὐκ ἂν τοσαῦτα κινδυνεύειν ἵπέστη, ἐπεὶ πάντα σαφῶς προείδεν, οὔτε νέος ὢν ἔτι οὔτε ἀξύνετος. τοὺς μὲν γὰρ ἐν τῇ πόλει ἤδη τὸ πλέον τῷ δήμῳ ἐναντιουμένους· εἰ δὲ καὶ πάντες ἄλλως ἐφρόνουν, πολλοῦ δεῖν τοῦ μὴ οἴους ἔ' εἶναι πλείοσι μαχομένους ἀμύνεσθαι· οὐδὲ τοὺς τὰ δήμου φρονούντας στρατιώτας διὰ τοσούτου ἀπεχόντας ὠφέλειαν εἰκὸς εἶναι ἐν καιρῷ πέμψαι. οὐδὲ ἐλπίδα δὴ εἶναι ἄλλην τοῖς ξυγκινδυνεύουσι πλὴν ἑαυτοῦ· ὥστε τοῖς μὲν ἱππεύσιν ἐξεῖναι, ἐπεὶ οὐκέτι περὶ πατρίδος δύναιντο μάχεσθαι, ἵποχωροῦσι γοῦν καλῶς ἐς τὸ στράτευμα σώζεσθαι· δεῖν δὲ ἑαυτὸν ἢ νικήσαντα ὀρθοῦσθαι ἢ ἐν ἀσθενεστάτῃ πόλει καρτεροῦντα σφαλῆναι. Ὁ δὲ Λάμαχος καίπερ τὰ αὐτὰ δοκῶν κινδυνεύειν, σοφῶς μέντοι διεπράξατο ὥστε λόγῳ μόνον στρατηγῶν ἐκείνῳ πάντα ἔργῳ ἐπιτρέπειν, ἐλπίζων δὴ κατορθώσας μὲν ἔξειν τὸ κλέος, εἰ δὲ μὴ, ἀναχώρησιν γοῦν ὑπάρχειν.

CXI.

Ἐνταῦθα δὲ χρόνον τινὰ ἐπισχών, ἐπεὶ Ἰππίας Θήβηθεν ἐξορμώμενος φόβον πάρεσχε μὴ ἐπὶ τὴν πόλιν δὴ ἔλθῃ, καταλιπὼν τι τοῦ πεζοῦ καὶ τῆς παρασκευῆς ἐκείνῳ παρηκολούθει· ὁ δὲ γνοὺς διεισησατο φθάσαι πρὶν ἐπελθεῖν τοὺς μέλλοντας μάχην συμβαλόν, ἐθελόντων δὲ ἐκείνων ἰσόρροπος ἐγένετό τις μάχη περὶ ἧς τοῖς τὰ τοιαῦτα συγγράψασι καθ' ἕκαστον δεδήλωται. τῷ δὲ Ἰππία ἀπέθανε μὲν ὁ στρατηγός, τὸ δὲ σημεῖον ἐάλω, ὃ ὕστερον ἐκομίσαντο· τοῦ δὲ δήμου πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ἀπέθανον καὶ ἐλήφθησαν. καὶ ὁ μὲν Νικίας ἐς Θεσπιάς ἀφίκετο, ὁ δὲ Ἰππίας ἐς Κόρινθον ὄθεν ὁ Ἀλκιβιάδης κατέδραμε τὴν χώραν πολλὰ δῆῶν καὶ βλάπτων. ὥστε φοβουμένων τὸν Ἰππιαν τῶν οἴκοθεν, μετεπέμψατο τὸν Νικίαν ὁ δῆμος εἰπὼν περὶ τὴν πόλιν καθῆσθαι· ἐπεὶ δὲ ἦκεν καὶ

παρῆν ὁ Ἰππίας ἐς Ἐλευσίνα, ἐλθόντες πρέσβεις τινὲς ἠξίωσαν ἐς σύμβασιν ἐλθεῖν· ὁ δὲ τὸν θεὸν ἐμαρτύρετο ἢ μὴν ἄχθεσθαι ἕφ' οἷς ἔπαθον, καὶ ἵνα τὰ περὶ εἰρήνης πράσσοι ἐς πόλιν ἐθέλειν μεταστὰς ἂ αἰτοῦσι πυθέσθαι καὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν.

CXII.

Τότε δὲ συγκαλέσας τοὺς ἑαυτοῦ, καὶ δηλώσας αὐτοῖς οἷψ πράγματι ἐπιχειροῦσι, σαφῶς ἔφη εἰδέναί ὅτι δίκαιοί γε καὶ εὐσεβεῖς ὄντες οὐκ ἂν οὐδ' εἴ τι γένοιτο σφαλεῖν ὧν γε ἄπαξ ἠξίωσαν ἄρχεσθαι· οὐ τοίνυν ἀποκνεῖν μὴ οὐ πάντα ἐξηγεῖσθαι τὸν κίνδυνον, ὃν ἔτι δύνανται φεύγειν, ὥστε ἐπιχειρήσαντες ἢν δεινὰ πάθωσι, αὐτοὶ προελλόμενοι οὐκ ἂν δικαίως τὸν στρατηγὸν αἰτιάσασθαι. προκαλουμένων γὰρ τοιαῦτα ἐλθεῖν εἰκὸς τοὺς πολεμίους, καὶ τὰ ἔσχατα ὑπ' αὐτῶν παθεῖν σφᾶς, ὥστε μηδὲν δεινότερον μηδὲ ἐνθυμήσασθαι μηδένα. οὐ γὰρ ἀγανακτεῖν δεῖν ἢν οἰκίας ἴδωσι φλέγουσας, ἀλλ' αὐτοὺς μᾶλλον ἢν δέη καθάπτειν, οὐδὲ ἢν τοὺς ἑαυτῶν κλήρους δηουμένους ὀρώσι καὶ φανερώς τεμνομένους· ἀνέχεσθαι μὲν οὖν καρτεροῦντας, προσβάλλοντας, φαύλως καὶ φειδωλῶς διαιτῶντας, καὶ εἰ τύχοι καὶ πεινῶντας καὶ πάνυ χαλεπῶς διακειμένους. οὐδὲ μὴν τοιαῦτα παθοῦσι φανερὰν σωτηρίας εἶναι ἐλπίδα, ἀλλὰ κινδυνεύειν παντὸς μᾶλλον τὸ τείχισμα ἢ τὸ χωρίον φυλάσσοντας, ὅπερ ἀτείχιστον ὃν ὡς ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου εἰκάσαι οὐκ ἂν κατασχεῖν τοσοῦτων γε πολεμίων μελλόντων ἐπιέναι.

CXIII.

Πάντα οὖν οὕτως ἡσυχάζοντα γνοὺς ὁ δῆμος, οὐδὲ κίνδυνον ἔτι ὄντα μὴ τι σφαλερὸν γένοιτο, σφόδρα δὴ τὸν στρατηγὸν ἐπόθει εἰς Σκοτίαν ὡς πρότερον καθῆσθαι. ὁ δὲ οὐδὲν παρ' ἐκείνων προσδεχόμενος ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπορεύετο· ὥστε οὐχ εἶχον ὅπως ἐπ' ὠφέλειαν μεταπεμψάμενοι αὐτὸν ἀθθῖς ἀπίεναί κελεύοιεν, μὴ συγγενόμενοι μηδὲ μισθὸν καὶ χάριν ἀποδόντες ὧν ὑπηρέτησε πέμψαντες μέντοι ἠξίουσαν τοὺς μὲν ἄλλους ἐς Σκοτίαν ἀφεῖναι,

αὐτὸν δὲ ἐς τὴν πόλιν ἔλθειν μὴ πλείονας πεντακοσίων ἔχοντα ἰππέων· ὁ δὲ ἀφείς ὄσους ἱκανοὺς ἠγάειτο πρὸς τὰ ἐκείσε, αὐτὸς προσῆει μετὰ ὀπλιτῶν καὶ ἰππέων ὡς πεντακισχιλίων, τοιούτους ἐξελέμενος οὓς πιστοὺς ἐσομένους σαφῶς εἰδείη. ἀφικόμενος δὲ ἐς Ἐβροράκον, τὸν Φάριον κατέλαβε κατέχοντα, ὃς ἀσμένως ἐδέξατο, ὡς διὰ τοῦτο τοσοῦτους συλλέξαντα καὶ λαβόντα τὸ χωρίον, ἵνα μὴ φθάσαντες ἐκείσε οἱ τοῦ δήμου ἐμποδῶν αὐτῷ γένοιτο δι' Ἀγγλίας πορευομένῳ.

CXIV.

Γνοὺς δὲ ἐθαύμαζε μὲν ὁ Λαμβέρτης, ἰδὼν δὲ πολλῷ πλείονας ὄντας τοὺς πολεμίους, ἐπεὶ ἀπεχώρησέ τι τῆς ἑαυτοῦ στρατιᾶς, πρέσβεις ἔπεμψεν ὥστε ἐς λόγους ἔλθειν. πείσας δέ, ἄρχοντα ἔφη δοκεῖν τὸν Ῥίχαρδον αὐθις καθιστάναι, αὐτὸς δὲ ὠφελήσειν μεθ' ὧν πείθειν δύναίτο. ὁ δὲ ἀνόητον μὲν τοῦτο ὄν καὶ ἀδύνατον ἔγνω, πρότερον δὲ ἄμεινον ἠγούμενος τῷ στρατηγῷ πιστὸς παρέμενεν, ὡς τὰ βασιλέως δὴ φρονοῦντι· ὥστε οὐκ ἤθελε τὸν λόγον δέξασθαι. ἐκατέρων τοίνυν αὐθις πόλεμον παρασκευαζόντων, αἰσθόμενος ὁ Λαμβέρτης ἕτερον λόχον ἀφεστῶτα πρὸς τὸν πολέμιον, φυγῇ ἂν μόνον ᾤετο σωθῆναι ὡς ταχὺν δὴ ἔχων τὸν ἵππον. τηρῶν δὲ ἐκείνος οὐδ' ἤσσω ἔχων ἵππον καὶ αὐτός, καταλαβὼν ἐζώγει, πολλὰ καὶ δεινὰ μάτην μαρτυρούμενον ὥστε ἀποφυγεῖν.

CXV.

Ὁ δὲ Φίλιππος οὐκ ἐθέλων δὴ τοῖς ἐκεῖ πλέον συγγίγνεσθαι, πρότερον μὲν οὔτε Αἰσχίνη οὔτε ἄλλον οὐδένα πρεσβεύτην πρὸς ἑαυτὸν εἰσεδέχετο· δόξαν δὲ πεμφθῆναι τῇ Μεγαρέτῃ ἐπιστολὴν ἔπεμψεν, ὡς ἐκείνον μὲν ἠδέως δέξεται, τοῖς δὲ ἄλλοις οὐδὲν ἐπιτιμήσει. ὅτι δὲ οὐκ ἄνευ κινδύνου ἀφίκετο, σημεῖον ἔτι καὶ νῦν ἔχομεν συγγραφὴν τινα θαυμαστήν, ἣν ἔγραψαν τῶν περὶ Αἰσχίνην τινές, τῷ ἑαυτοῦ ἕκαστος αἵματι χρησάμενοι. ἐνταῦθα γὰρ

ἡγγυῶντο ἢ μὴν εἶπερ ἀγαθοὶ γέ εἰσι καὶ πιστοί, ἦν τι πάθῃ ἀποδημῶν ὁ ἄγγελος, δίκην λήψεσθαι ἱκανὴν εἴτε παρὰ Φιλῶνδου εἴτε ἄλλου ὁτουοῦν ὅς ἂν αἴτιος γένηται. οὗτος γὰρ τοῖς ἐκεῖ παντὸς μᾶλλον βδελυρὸς ἐφαίνετο εἶναι. ὥστε ταύτην τὴν συγγραφὴν γράψαντες ἐπὶ τῶν πάνυ πολιτῶν, οἵτινες ὕστερον στασιαζούσης τῆς πόλεως σχεδὸν ἅπαντες λαμπροὶ ἐγένοντο, παρὰ τὴν Αἰσχίνου γυναῖκα κατέθετο, μέλλουσαν δὴ ὡς εἰκὸς ἐκπλαγῆναι μᾶλλον τῷ γε τοιούτῳ ἢ πεπυσμένην θαρσῆσαι.

CXVI.

Διὰ ταύτην οὖν τὴν στρατείαν πολλῶ ἥσσοις ἐγένοντο τῷ ἀξιώματι οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὥστε τὴν ἡγεμονίαν οὐκέτι ἡξίουσαν ἔχειν τοῦ μέλλοντος ξυνάγεσθαι στρατεύματος, οὐδὲ ἄλλως οὐδαμῶς πρωτεύειν· ἀλλὰ πρέσβεις ἔκ τε Λακεδαίμονος πέμψαντες καὶ ἐκ πασῶν τῶν ξυμμάχων πόλεων ἐς Ἀθήνας, ἐθέλειν ἔφασαν ἐκείνους ναυαρχεῖν ἐφ' ᾧτε αὐτοὶ κατὰ γῆν στρατηγήσουσι. ταύτην δὲ τὴν ξύμβασιν καίπερ ἀμφοτέρων ἀξίαν δοκοῦσαν εἶναι, τοιούτων γε καὶ τοσούτων ὄντων, ὅμως οὐκ ἐδέξαντο, οἰόμενοι τοὺς ἐπιβάτας τε καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐπὶ νεῶν οὐδενὸς ἀξίου εἶναι πρὸς τοὺς ἰππέας τε καὶ ὀπλίτας οἳ κατὰ γῆν ἐστρατεύοντο, πάντες ἐλεύθεροι ὄντες καὶ πολῖται Ἀθηναῖοι, ὑπὸ Λακεδαιμονίοις μέλλοντες εἶναι. ξυνεχώρησαν οὖν ὥστε κατὰ χρόνον διανέμειν τὴν ἀρχὴν, ἑκατέρων πέντε ἡμέρας ἐφεξῆς ἡγουμένων, ὥστε παντὸς ἀρχεῖν τοῦ τε πεζοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ. οὕτω δὲ ξυμβάντες φανεροὶ εἰσι φιλοτιμούμενοι μᾶλλον ἢ τοῦ κοινῆ ξυμφέροντος ἐπιμελούμενοι· τοῦτο γὰρ σκοπεῖν σὺχ οἶόν τε, οὕτω δὲ ὀλίγου δέον ἐτέρους ἀνθ' ἐτέρων λόγῳ τε βουλεύεσθαι καὶ ἔργῳ ἐπιχειρεῖν.

CXVII.

Τοὺς δὲ ὄριθας ὁ θεραπεύων τῷ στρατηγῷ ἀπήγγειλεν ὅτι οὕτω προθύμως ἐσθίοιεν ὥστε τῶν σιτίων τι χαμαὶ καταβαλεῖν· ὅπερ δὴ ἄριστος οἰωνός. μέλλοντι οὖν σημαίνειν τῷ στρατηγῷ προσ-

ελθὼν ὁ Παπίριος ψευδῶς ἔφη ἀγγεῖλαι τὸν ἄνδρα· τάληθές γὰρ εἶπείν τῶν ἑταίρων τινὰς, τοὺς ὄρνιθας μὴ ὄτι προθύμως φαγεῖν ἀλλ' οὐδὲ γεύσασθαι ἐθέλειν τοῦ σίτου· ὁ δὲ Καλῶς, ἔφη, ἐποίησας τοῦτό μοι ἀπαγγέλλας· εἰ δὲ ἐψεύσατο ἐκείνος τοὺς θεοὺς αὐτὸς σκοπεῖτω. ἤγγειλε γάρ μοι ὡς ἄριστα ἔχειν τὰ ἱερά· ὥστε εὐθὺς σημαίνω. ὁρᾶτε δὲ ὑμεῖς, ἔφη ἑκατονταρχαῖς τισὶ τοῖς παροῦσι, ὅπως ἐν πρώτῃ τάξει μαχοῦνται οὗτός τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. συνέβη δὲ ἀκοντίῳ βεβλημένον τὸν ἄνδρα, πρὶν ἑκατέρους παιανίσαι, καταπεσεῖν τεθνεῶτα. ἄπερ πυθόμενος ὁ στρατηγός, Οἱ θεοί, ἔφη, παρόντες ἡμῖν τὸν αἴτιον δὴ ἐτιμωρήσαντο. ἔτι δὲ λέγοντος, κόραξ τις ἔμπροσθεν πετόμενος μέγα ἐφθέγγατο· ὁ δὲ στρατηγός εὐθὺς ἐσήμηνε, βωῶν ὅτι οὐδεπώποτε οἱ θεοὶ φανερώτερον δηλώσαιεν παρόντες τε καὶ ὠφελούντες· ἄραντες δὲ τὸν παιᾶνα ἐν πολλῇ δὴ ἐλπίδι ἐπήεσαν.

CXVIII.

Νυκτὸς γὰρ ἐκεῖσε ἀφικόμενοι δεινὰ ἐπάσχομεν ὑπὸ ἀνέμου καὶ ὕδατος μεγάλου καὶ χαλεποῦ. πολὺ γὰρ πορευσάμενοι οὐκ εἶχομεν ὅποι κοιμώμεθα· εὐρόντες δὲ ἱερόν τι ἐν τῷ προαστείῳ καὶ καλύβας τινὰς καὶ οἰκίας φαύλας, εἰς ταύτας αὐλισάμενοι καὶ καιρὸν λαβόντες τοὺς ἔνδον προῦκαλεσάμεθα ἐνδοῦναι. ἐπεὶ δὲ τὸν κήρυκα οὐκ ἤθελον τὸ πρῶτον δέχεσθαι ἀλλὰ τοῖς τόξοις ἐστοχάζοντο, ἔχοντες ἡμεῖς γνωρίμους τινὰς ἐκείνοις λοχαγούς, ἐπέμψαμεν δηλώσοντας ὅτι μέρος τι μέγα τῆς στρατιᾶς πάρεστι. χαλεπαίνοντες δὲ μάλιστα πολὺ ἐφ' ἡμᾶς ἔβαλλον, καίπερ οὐδὲν τόξευμα ἀφέντας· νυκτὸς γὰρ οὐ προσήκειν προκαλεῖσθαι.

τέλος δὲ ξυνεχώρησεν ὁ ἄρχων ὥστε πρέσβεις δύο ἐκπέμπειν, σκεψομένους δὴ μᾶλλον εἰ ἱκανοὶ ἔσμεν ἀναγκάζειν. λόγων δὲ πᾶσαν σχεδὸν τὴν νύκτα γενομένων παρέλαβον ἅμα τῇ ἔφ τὴν πόλιν ἐπὶ καλοῖς ὡς νομίζεται. ἐγὼ δὲ τοσοῦτῳ ῥῆον ὠμολόγησα ἐπεὶ διακοσίους μὲν μάλιστα εἶχον ὀπλίτας, μηχανὰς δὲ καὶ κλίμακας οὐπω, οὐδὲ μὴν οὐδὲν ὄτῳ ἂν ἐβιαζόμην.

CXIX.

Ο δὲ ἐν ᾧ ταχὺ πορεύεται τότε πρῶτον ἔγνω ὄντινα τρόπον εἰκὸς τοὺς Μασσιλιώτας ἀμύνεσθαι· τούτων δὲ οὕτω χρήσιμος ἡ βοήθεια, ὥστε ἀφικόμενος εὐθὺς ἠξίου ἐς λόγους ἐλθεῖν τοῖς πεντεκαίδεκα ὧν ἦν ἡ ἀρχὴ· ἠκόντων δὲ προθύμως ἐς τὸ στρατόπεδον, ἔπειθε τῇ βουλῇ μᾶλλον τῇ ἐκ τῆς πόλεως πείθεσθαι ἢ ἰδιώτῃ ὑπήκοος γενέσθαι· οἱ δὲ πρὸς ἐκάτερον ἔφασαν διεστάναι δοκεῖν τὴν πόλιν, τοὺς μὲν πρὸς Καίσαρα, τοὺς δὲ πρὸς Πομπεῖον· χάριν δὲ αὐτοὶ ἀμφοτέροις πολλὴν ὀφείλοντες οὐδὲ ἱκανοὶ ὄντες τοιοῦτους ἀνταγωνιστὰς διαγνῶναι, οἶσθαι δεῖν ἀμφοτέρους ὁμοίως ἐξῶσθαι.

ἐπεὶ δὲ τάχιστα οὗτοι ἀπόχοντο, καταγόμενον τὸν ἐκείνων ναύαρχον ἐς τὸν λιμένα μετὰ τῶν νεῶν προθύμως οἱ πολῖται εἰσεδέξαντο. ὑπαρχόντων μὲν γὰρ τῶν ἄλλων, καὶ ἐς πάντα αὐτοὶ προθυμούμενοι, μόνον στρατηγὸν οὐκ εἶχον οὐδένα.

CXX.

Ὁ δὲ Ποστούμιος, ὡς πάντα αὐτῷ παρεσκεύαστο τοῖς πολεμίοις ἐπιθέσθαι, τοιόνδε αὖ τρόπον ἐσεμνύετο. ὁ μὲν γὰρ Φάβιος τῶν ἐν τῇ Σαμνιτικῇ, ὡς εἶρηται, ἠγούμενος, Κορίνιον ἐπολιόρκει, ὅπερ τῶν Ῥωμαίων πρότερον ἐλόντων καὶ κατακαυσάντων οἱ Σαμνῖται πάλιν ἐτείχισαν. εἰπόντος δὲ ἐκείνου ὑποχωρεῖν ὁ Φάβιος τῇ βουλῇ ἔφη ταῦτα πείθεσθαι· ἐπ' αὐτὸ γὰρ τοῦτο ᾧ ἐπιχειρεῖ, στρατηγεῖν ἔτι προστετάχθαι. ὡς δὲ καὶ πρέσβεις παρὰ τῆς βουλῆς ἠκόντες ἀπέειπον τῷ Ποστούμῳ μὴ οἷς κελεύει ἐναντιοῦσθαι, ἀπεκρίνατο ἑαυτοῦ εἶναι στρατηγοῦ γε ὄντος τῇ βουλῇ ἐπιτάσσειν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνων ἑαυτῷ. οἱ δὲ καὶ πρότερον μόλις ἂν οἴομενοι οὕτως αὐθαδῆ ὄντα ἀναπείθειν, οὐ μέντοι οὕτως ὑβριστικῶς ἀποκρινεῖσθαι προσεδόκων· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν αὐτοῖς εἶρητο πλὴν τὰ ἐπεσταλμένα ἀπαγγεῖλαι, οὐδὲ εἶχον ὅπως τῷ στρατηγῷ

ἀπειθοῖεν, ἀπήεσαν οὐδὲν ἔτι πράξαντες. ὁ δὲ ἐς τὸ Κομίνιον ἐχώρει, ὡς τὸν Φάβιον ἀναγκάσων· γνοὺς δὲ οὐδὲν ἐναντιούμενον αὐτὸν οἴκαδε ἀπέπεμψε, καὶ ἀμφοτέρων αὐτὸς ἦρχε τῶν στρατευμάτων.

CXXI.

Καὶ οὐ διὰ πολλοῦ πρὸς τὸν υἱὸν περιστραφεῖς ὃς περιέμενε ὅτι κελεύσει ὡς αἰδούμενος δὴ μάλα, οὕτω προσεῖπε· Εἰ τὰ νῦν διδόμενα τοσαῦτα ὄντα διεδέχου πολλήν ἂν χάριν ἔδει σε ἔχειν· ὅσῳ δὲ μᾶλλον, ὅστις παρὰ ζῶντος τοῦ πατρὸς ἐκουσίως προιέμενα παρέλαβες. ταύτην δὲ καίπερ τοσαύτην οὔσαν ἀποδεδοῦσθαι νομιῶ ἅπασαν, ἐὰν μόνον τοὺς ἀρχομένους τὰ δέοντα πράξῃς, τοιαῦτα ἀρχῶν ὅσπερ ἂ νυνὶ δρῶ ἐπαίνου ἀλλὰ μὴ ψόγου ἄξια φανῆναι. σὺ δὲ ὡσπερ ἦρξω οὕτω καὶ διατέλει, εὖσεβῶς καὶ δικαίως καὶ ἐννόμως διάγων, καὶ τὸ μέγιστον τὰ τῶν θεῶν θεραπέων καὶ ταῦτα δρῶντι δοῖέν σοι υἱὸν οἱ θεοί, φτινι γηράσκων καὶ νόσῳ ἀρρωστῶν τὴν ἀρχὴν δυνήσει εὐνοία τοιαύτη παραδοῦναι ὡς καὶ ἐγὼ σοί. τοιαῦτα δὲ λέξας, ὡς ἐκείνος κλαίων πρὸς πόδας ἤμελλε πεσὼν διῶσχυριεῖσθαι, ὅτι πάσῃ τέχνῃ διανοεῖται τοιούτου πατρὸς ἄξιος γενέσθαι, ἄρας ἔπεσχε μετὰ πολλῶν δακρύων ἀσπαζόμενος· εἶτα δὲ ἀπειρηκῶς καὶ θαυμασίως ὡς ὠχρὸς γενόμενος ἐς τὴν ἔδραν κατεκλίνετο, καὶ τὸν δῆμον ἐμβλέπων σμικρῆ τῇ φωνῇ τοὺς θεοὺς οὐχ ἅπαξ μόνον εὐξάτο ἐπιμελεῖσθαι.

CXXII.

Ὁ δὲ βασιλεύς, ἵνα λανθάνοι δὴ δεινὸς ὢν προδότης, προσεποιεῖτο ὡς φανερὰ γέγονε συνωμοσία τις τῶν Εὐγενῶν, ὥστε αὐτὸν καταλαβεῖν, καὶ δι' ἀσφάλειαν ἀναγκασθῆναι τοιαῦτα κολάζειν. καὶ τὸν Φενελῶνα τὸν ἐν Ἀγγλίᾳ προξενοῦντα πέμψας ἐκέλευσε παρὰ τὴν βασιλείαν ἐξουσίαν παρασκευασάμενον τὰ

νεωστὶ γεγενημένα ἐξηγεῖσθαι. ὁ δὲ σπουδαῖός τε ὦν καὶ ἀγανακτῶν δὴ ὅτι οὕτω ἄγριοι καὶ ἄπιστοι ἐφάνησαν οἱ περὶ τὸν βασιλέα, οὐδὲ ἀπώκει μὴ οὐκ αἰσχρὸν φάσκειν τὸ Γαλλικὸν κεκλήσθαι· ἀνάγκη δὲ ὁμῶς ἦν πείθεσθαι καὶ ὡς εἶρητο ἀπολογεῖσθαι. οἱ δὲ Ἄγγλοι πάντες τοιούτῳ τρόπῳ ἐδέχοντο αὐτόν, ὡς ἄξιον ἦδη ὄν τῶν ἐκείθεν γενομένων, καὶ οὕτω σεμνοὶ ἐφαίνοντο ὥστε μηδὲν ἂν δεινότερον λέγεσθαι. πάντων γὰρ τῇ ὄψει σκυθρωπούτων, καὶ σιγῇ ὡσπερὶ νυκτὸς ἐφ' ἅπαντα τὰ βασίλεια ἡσυχάζοντων, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἑκατέρωσε πενθικῶς ἐχόντων, οὐδενὸς οὔτε ἀσπαζομένου οὔτε εὐνοίᾳ προσβλέποντος εἰς αὐτὴν τὴν βασιλείαν προήγετο.

CXXIII.

Ἡ δὲ Ἑλισσα, πυθομένη τά τε ἄλλα καὶ ὅτι ταῦτα ἀμφισβητεῖται, τὸ πρᾶγμα ᾗτε σαφέστερον κατορθώσῃ τῆς μέχρι τούτου ἐλπίδος· ὥστε δόξαν ἅπαντα φανερὰ γενέσθαι, τοὺς πρέσβεις ἐκέλευε πρὸς πόλιν ἦκοντας βουλευέσθαι, ὡς διὰ τοσούτου βραδύτερον πράσσοντας. ἐλθοῦσι δὲ τῶν πάντων τινὰς βουλευτῶν προσέθηκεν ὥστε συμπράσσειν. ἡ δὲ Μαρία ἀγνοοῦσα τοιαῦτα λάθρα διανοουμένην, καὶ οἰομένη ἢ δείσαντα τὸν Μοραῖον ἢ αἰσχυνθέντα ἀποκνήσειν ἔτι μηδὲν δεινὸν αὐτῆς κατηγορεῖν, ἠδεσθαι ἔφη ὅτι ἀλλόσε ποι μεθιστᾶσι τὴν ἐξέτασιν, ὡς οὐδενὶ ἂν μᾶλλον ἐπιτρέψασα ἢ τῇ Ἑλίσση, τῇ ἤδη μελλούσῃ παρεῖναι καὶ ἐπισκέψασθαι. γενομένης οὖν αὐτῆς ἐν τῇ πόλει τῆς ἐξετάσεως, οἱ τῆς Μαρίας πρέσβεις οὐδὲν μᾶλλον τοῦ πρὶν ἀπέσχοντο ὥστε μὴ οὐ παραγίγνεσθαι.

CXXIV.

Ἐφέλιμον δὲ τοῦτο μάλιστα ἔφη εἶσεσθαι αὐτοῖς, ἦν ἑκατὸν προσχωρήσωσι μάχιμοι ἄνδρες, οὓς πρότερον ἔδει ἐπὶ νεῶν εἶναι. οὐδὲ γὰρ εἰ ἐσώθη τὸ ναυτικὸν οὐδὲν ἂν χρήσασθαι ἐπὶ ταύτην γε

τὴν στρατείαν· ἐπεὶ κατορθοῦσι μὲν οὐδὲν νεῶν ὄφελος, σφαλέντας δὲ οὐδ' ἂν ἐφικέσθαι, διὰ τοσούτου ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἀπόντας. δι' ὃ ἄλλο τι σκοποῦντας καὶ φυγῆς τε καὶ τῶν τοιούτων ὡς εἰκὸς ἄνδρας ἀγαθοὺς καταφρονοῦντας δεῖν ἔργον ᾧ ἐπεχείρησαν ἐκτελέσαι, ὡς σφαλερὸν μὲν ὄν τὸ μεταγνῶναι τοῖς ἅπαξ ποι προχωρήσασι· ἦν δὲ ἑαυτοῖς τε καὶ τῷ στρατηγῷ ὡσπερ καὶ πρότερον πεπειθότες θαρσῶσι, σαφέστατα κατορθώσειν· αὐτὸς μὲν γὰρ μένειν βεβουλεύσθαι ἕως ἂν συνῆ εἰς τις ἄλλος· τοὺς δ' ἑτέρους, ἦν τις δειλὸς ὢν μὴ ἐθέλη συγκινδυνεύων τῆς δόξης μετασχεῖν, τούτους νῆ Δία χρῆναι τὴν μόνην ἔτι παρούσαν ναῦν ἐσβάντας οἴκαδε ὀρμάσθαι, ἵνα τοῖς ἐκείσε ἀγγείλωσι ὡς τόν τε στρατηγὸν καὶ τοὺς στρατιώτας προδεδώκασι, καὶ σφᾶς αὐτοὺς περιμένωσι πολλὴν τὴν λείαν κομιζομένους.

CXXV.

Ἄλουσῶν δὲ τῶν γεφυρῶν, ἔπεμψεν ὁ στρατηγὸς πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἄγγελόν τινα, ὃς πόρῳ τινὶ τῶν κάτω διαβὰς τὴν ξυμφορὰν ἐς τὴν πόλιν κατήγγειλε. κήρυκα δὲ ἐκείσε πέμψαντες, τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τεθνηκότας ἐς πόλιν ἐφ' ἁμαξῶν κομισάμενοι ἔθαιψαν, εἴκοσι μάλιστα ὄντας ἰσχυροὺς καὶ καρτεροὺς ἄνδρας· τῇ δὲ ἰσχύϊ ὅτε πλείστον ἔδει οὐδὲν δὴ ἐδύναντο χρῆσθαι, ὡς πλήθους ἀπροσδοκίτους καταλαβόντος. τῶν δὲ πολεμίων πᾶσαν ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ πόλει παρακαθημένων, οὕτω δὴ τὰ ἔξω φοβούμενοι καὶ ἔνδον δυσθυμοῦντές τε καὶ δεινὰ ποιούμενοι πάνυ χαλεπῶς εἶχον. τοῖς δὲ πολίταις οἱ τὰ βασιλέως φρονοῦντες τὴν ἀκρόπολιν ἐπηγιῶντο ὡς ἐπικίνδυνον ἐσομένην· τὸν γὰρ ἄρχοντα μετὰ τῶν ἑαυτοῦ ἐκείσε καταφυγόντας τὴν πόλιν ἀφύλακτον καταλείψειν. ἐπεὶ δὲ ὁ στρατηγὸς διαρρήδην ἀπέειπε μηδένα τῶν ἐκεί ἔξω τοῦ χωρίου νυκτερίζειν, μὴ καὶ τοῦτο ἀλοίῃ, ἐλοιδοροῦντο αὖθις οἱ πολῖται τοῖς ἐν τῇ ἀκροπόλει ἅπασιν· ὁ δὲ ὀλιγωρῶν οἷα ἀδίκως σχετλιάζουσι σὺν τῷ θεῷ τὴν τε πόλιν καὶ τὸ ἄκρον ἐφύλασσε μέχρι οὗ ἀφίκετο ὁ ἀδελφός.

CXXVI.

"Αλλα δὲ ἐμηχανᾶτο ὁ ὕπατος ἵνα τῆδε φανερόν γένοιτο τὸ πρᾶγμα· εἰρῶν γάρ τινας τῶν συμπρασσόντων τοῖς ἐκ τῆς πόλεως συνωμόταις γράμματα ἔχοντας, ἐπεὶ ἀνέγνω ταῦτα, συλληφθῆναι ἐκέλευσε τοὺς ἄνδρας καὶ χωρὶς ἕκαστον πρὸς τὴν βουλὴν ἐξήλεγε παρόντων ὧν αὐτοὶ ἐξέπεμπον, δείξας ἅμα ἃ αὐτοὶ ἐσφράγιζον γράμματα. οἱ δὲ βουλευταὶ κρυφῆ ἐξήταζον τὰ ἐγκλήματα, σκοποῦντες οἷα ἐδήλωσαν οἱ συνωμόται. ἰδίᾳ γὰρ ὑπὸ τούτων ὅτι ἕκαστον ἔδει πράσσειν ἐμηνύετο, τὸν μὲν ἀποκτείνειν τὸν ὕπατον, τὸν δὲ τὸ κοινὸν συλᾶν, ἕτερον δὲ ἐμπρῆσαι τὴν πόλιν· ἅμα δὲ καὶ τὰ σημεῖα ἐλέγετο τὰ συγκείμενα, καὶ ὅπως δεῖσοι διανέμειν τὴν λείαν. ἐπεὶ δὲ ἐξελεγχθέντες κατεκρίθησαν, πρὸς τὸν δῆμον ἀγορεύων οὐδὲν τεκμηρίον παρείχε τῆς ἐπιβουλῆς, τοῦτο μόνον δηλώσας ὡς φανεροὶ εἰσι τῷ Κατιλίῳ συμπράσσοντες τῷ κοινῷ ἐχθρῷ, καὶ τῶν Ἀλλοβρόγων πρεσβέσι τισὶ συγγενόμενοι.

CXXVII.

Βραδὺς δὲ πάντα ἦν καὶ ἄπορος ὁ Ἀντώνιος, ὥστε εὖνους ὑπωπετεύετο εἶναι καὶ ἴσως καὶ τι συμπράσσειν τοῖς πολεμίοις οὓς ἔδει καταστρέψασθαι. οἱ δὲ ὕπαρχοι ἔτυχον πρόθυμοι ὄντες καὶ συνετοὶ ὥστε σώζεσθαι τὴν πολιτείαν· ὁ μὲν γὰρ Μέτελλος ἐπειγόμενος μετὰ μυρίων καὶ πεντακισχιλίων στρατιωτῶν, καὶ Πίκηνον καὶ Οὐμβρίαν κατέχων φυλάσσων τε τὰ πρὸς βορείαν τοῦ ὄρους, ἐν ἀταξίᾳ ὄντας τοὺς ἐκεῖ ἔπεσχε. καὶ ἐν Βρυττίῳ καὶ Ἀπουλίᾳ ἐπαναστάντας τινὰς ἀβούλως καὶ μετ' οὐδεμιᾶς παρασκευῆς ταχέως ἐς ἡσυχίαν ἔθεντο· ἐπεὶ δὲ χειμῶν ἦν, εἰ ὁ Κατιλίνας τοὺς περιβάλλοντας ἐδύνατο ἐκφυγεῖν, τοὺς Ἰτάλους ἂν ἀπέστησε καὶ τὰ ἐπιτήδεια κατεσκευάσατο ὥστε τοῦ ἐπιγενομένου ἐνιαυτοῦ πολεμεῖν. ἀλλὰ ἐν Φαισόλαις ὧν ἐπεὶ δῆλους γενομένους ἔγνω τοὺς συνωμότας καὶ ἡσσημένους, τὴν Πιστορικὴν διαβάς, εἴ πως ἐς Γαλλιαν ἀφίκοιτο, ὡς τὰ ὄρη ἤμελλε ὑπερβαλεῖν, τὸν Μέτελλον εὗρεν ἐναντιούμενον.

CXXVIII.

Ὁ μὲν οὖν Εὐρυμέδων δεινὰ ποιούμενος ὅτι ἢ μὲν χώρα τέμνεται, στρατιῶται δέ τινες μὴ ὅτι ὠφελοῦσιν ἀλλὰ καὶ δηροῦσι τὰ μικρὰ ταῦτα χωρία ὅθεν μόνον ἐλπίς ἦν πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια, τῶν δὲ Θερμαγόρου συλησάντων τινὰς τῶν ἑαυτοῦ προσελθὼν ἠξίωσε ἀποδοῦναί τε καὶ κατασχεῖν τοὺς ἄνδρας μηδὲν ληΐζεσθαι. τοῦ δὲ φάσκοντος ὅτι περὶ ἐλευθερίας μαχόμενος ἐλεύθερος ἀξιοῖ εἶναι τὰ πάντα, ὡς πολλὰ ἀντειπόντες ἐλοιδороῦντο, ὁ Θερμαγώρας τῷ δήμῳ ἐκέλευσε δηλῶσαι ἣν τι ἀδικῆται. ἀγανακτοῦντος δὲ τοῦ Εὐρυμέδοντος, ἐπεὶ ἐν φανερῷ ταῦτα ἐγίγνετο, ὁ στρατηγὸς καὶ αὐτὸς πολλὰ παθὼν ὑπ' ἐκείνου, βαρέως ἔφερεν εἰ ἢ πόλις οὕτω βλαβήσεται, καὶ τοσοῦτους ἐς οὐδὲν ἀναλώσουσι ὅ τε ἡγούμενος ἄπειρος ὢν, καὶ οἱ ἄλλοι ἀπειθοῦντες καὶ ἐν ἀταξία ὄντες. ὥστε συνβουλεύοντο ἀμφοτέροι ὁμοίως πρόθυμοι ὄντες ἐς τὸ κοινόν, εἴ πως μηχανὴν εὐροίεν· καὶ πρεσβεύτην ἐπὶ τὴν πόλιν ἔπεμψαν, οὐδὲν ἡδιον πράσσοντα ἢ τοιαῦτα δι' ὧν ἡμελλον οἱ ἐν τέλει ἀτιμωθῆναι εἶτε ἀξιοὶ δὴ εἰσι εἶτε καὶ οὐ· τοῦτον οὖν ἐκείθεν ἔπεμψαν τῷ δήμῳ δηλώσοντα τὸν Θερμαγόραν οἷα διαπράσσεται, ὑποπτεύειν τε αὐτὸν ὡς προδότης ὢν τὴν στρατίαν κάκιστα διώκησεν.

CXXIX.

Καὶ τοὺς μὲν Ἴσπανοὺς ἔλαθε γενόμενον τοῦτο, πάντων κρυφῆ πρασσόντων· ὁ δὲ στρατηγὸς οὐδὲ καθεύδων ἡμελλεν ἀπροσδόκητος καταληφθῆναι. λαμπρᾶς δὲ τύχῃ σελήνης οὐσης ἐπεὶ ὄψῃ ἦν τοῦ θέρους τῶν φυλάκων τις πολλοὺς ἰδὼν Ἴνδους διὰ μακροῦ σφίσι προσιόντας, εὐθὺς ἐμήνυσε τὸ πρᾶγμα. οἱ δὲ στρατιῶται εὐδοντες ὡς εἴρηται παρὰ τοῖς ὄπλοις, τῶν ἵππων πλησίον δεδεμένων καὶ παρεσκευασμένων, ταχὺ ἅπαντες τὰ ὄπλα ἀνέλαβον. ἐνταῦθα δὲ ὁ στρατηγὸς ἰδὼν τοὺς Ἴνδους εὐλαβῶς τὸ πεδῖον διαβαίνοντας, ὑπερέχοντας τῇ κεφαλῇ τοῦ σίτου ᾧ ἐπεκρύπτετο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ γῆ, οὐδαμῶς ἤθελεν ἐν τῷ τειχίσματι περιμένειν, ἀλλὰ

ἐκδραμῶν τοῖς πολεμίοις ἐπιθέσθαι ὑπὸ τὸ ὄρος ἀφιγμένοι. οἱ δὲ λάθρα καὶ βραδέως ἐπιόντες οὐδὲ ἐκείθεν οὐδ' ὅτιοῦν ἀκούοντες πάντας ᾤοντο ὑπνῷ κεκοιμηθῆσθαι· ἐπεὶ δὲ τάχιστα ἐς τὸ καταντὲς ἀφίκοντο, μεγάλη φωνὴ οἱ Ἴσπανοὶ ἄραντες τὸν παιᾶνα ἐξαίφνης πανστρατία ἐφαίνοντο τοῦ τειχίσματος ἐξορμώμενοι καὶ τοῦ ὄρους καταδραμόντες ἐκπεπληγμένοι ἐπέθεντο.

CXXX.

Τοιαῦτα τοίνυν ταρασσόμενος ὁ Βίβυλος καὶ ἀπορῶν, ἐπεὶ δημάρχους τινὰς πείσας παρὰ τῷ δήμῳ κωλύειν τὸ πρᾶγμα οὐδὲν μᾶλλον οὐδ' οὕτως ἔπρασσειν, οἰωνίζεσθαι προσποιούμενος τὸ λοιπὸν τοῦ ἐνιαυτοῦ ὅσιον εἶναι ἐκήρυξεν. ὡς δὲ οὐτ' ἔννομον οὔτε σύνηθες ἦν οὔτε δὴ ὅσιον ἐν τῷ τοιούτῳ δημοσίᾳ οὐδὲν πρᾶξαι, τολμηρότατος ἐδόκει εἶναι ὁ τοῦ ἐνθυμίου ὀλιγωρῶν, καίπερ φανερώς ψευδοῦς ὄντος· τοῦ δὲ δήμου οὕτω θυμουμένου ὥστε καὶ πάντων καταφρονεῖν, ἔδοξε ῥητῇ ἡμέρᾳ τὸ ψήφισμα ἐς τὴν ἐκκλησίαν εἰσφέρειν. ἄθροοι δὲ ἔωθεν ἐς ἀγόραν συναγειρόμενοι ἵνα μὴ τῶν ἐτέρων ἔμπλεως γένοιτο, ἤκοντος ὁμῶς τοῦ Βιβύλου καὶ αὐτῷ τῷ Καίσαρι τολμηρῶς ἐναντιουμένου ἐς τὴν στοὰν τοῦ Διοσκούρων ἔνθεν δημηγορεῖν ἡμελλεν, τέως μὲν παρεχώρου· ὡς δὲ τῷ λόγῳ λαιδορεῖν ἐπεχείρει, εὐθὺς καταβαλόντες τῆς κλίμακος καὶ ῥήξαντες τὰς ῥάβδους αὐτόν τε καὶ τοὺς συνόντας ἐπιθέμενοι ἐτραυμάτιζον.

CXXXI.

Τῶν δὲ δημάρχων δύο τὸ μὲν διάδημα ἐκέλευσαν ἐκ τοῦ στεφάνου περιαιρεῖν, τὸν δὲ περιθέντα τοῦτο τῷ ἀνδριάντι συλλαβεῖν· γνοὺς δὲ ὁ Καῖσαρ πολλὰ καὶ δεινὰ ἐλοιδορεῖτο αὐτοῖς ὅτι εἰς ὄργην δὴ ἑαυτῷ τὸ πλῆθος παροξύνουσιν, ὡς τυράννῳ κεκλήσθαι ἐπιθυμοῦντι· καὶ ἀπειπὼν μηκέτι δημαρχεῖν καὶ ἐκβαλὼν τῆς βουλῆς (ὅπερ ἐξῆν τῷ γε τιμητῇ) ὀλοφύρασθαι ἅμα λέγεται ὡς δεινὰ

πάσχοι, ὄντινα φύσει φιλάνθρωπον ὄντα ἢ τάνάντια δεῖ πράσσειν ἑαυτῷ ἢ ὑβριζόμενον ἀνέχεσθαι. καὶ οὕτω φασὶν ἀγανακτεῖν αὐτὸν τοῖς ταῦτα ἐργασαμένοις, ὥστε καὶ τὸν πατέρα ἠξίωσε τὸν τοῦ Καισετίου ἐξώσασθαι τὸν υἱόν, ὡς αὐτὸς ἦν πείθηται τοῖν ἑτέροιον ἱκανὴν τροφὴν παρέξων. ὁ δὲ γέρον ῥῆον ἂν ἔφη αὐτὸν πάντας τοὺς παῖδας ἀφελεῖν ἢ ἓνα πείσαι ἐξώσασθαι ὡς οὐκέτι ἄξιον ὄντα ὑπὸ πατρὸς τρέφεσθαι.

CXXXII.

Τοιούτους οὖν τοὺς νεανίας ἔτρεφεν ὁ Σεβαστός, ἄλλην οὐδεμίαν ἐλπίδα ἔχων πρὶν γε ἄνδρες γένοιτο οἱ υἱεῖς· ὥστε ἠξίου αὐτοὺς ἑαυτῆ τε καὶ τῆ πόλει πάντα ὑπηρετεῖν, καὶ ἐς βαρβάρων μεθόρια ἀπέπεμψε καὶ τὰ πορρωτάτω χωρία ὥστε μὴ ταῖς οἴκοι ἡδοναῖς διαφθαρῆναι. σαφῶς μὲν γὰρ ἤδη ὅτι ἀπόντες μὲν φίλοι ἂν γένοιτο τῷ πλήθει μᾶλλον ἢ ἔγγυθεν συνδιαιτῶντες· Τιβέριον μὲν τοίνυν ἐς Πανωνίαν ἔπεμψε τοὺς ἐκέῖσε ἐπαναστάντας καταστρεψόμενος, τὸν δὲ Δροῦσον ἐς Γαλλίαν τὰ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐς πόλιν ἠκοντος διοικήσων. τὰ δὲ ἔθνη τὰ πέρα τῶν Ἀλπῶν βαρέως ἔτι φέροντα ὅσα ἔτασσον οἱ ἐκ τῆς πόλεως τελεῖν, ἐξετάσεως ἐν Δουγδυνῷ γενομένης τοῦ τε πλήθους καὶ τῶν χρημάτων, καὶ πλείονος διὰ τοῦτο ταχθέντος τοῦ φόρου, πολλῷ δὴ μᾶλλον ὡς εἰκὸς ἐδυσχέραιεν. τῶν δὲ Γερμάνων τηρούντων καὶ πρότερον ἦν καιρὸν λάβωσι, τότε δὲ παρασκευαζομένων ὥστε τὸν Ἕρηνὸν διαβῆναι, προεῖπεν ὁ Δροῦσος ὅστις πιστὸς εἴη τῷ βασιλεῖ πάντας ἐν Δουγδυνῷ βωμὸν καταστήσαι.

CXXXIII.

Γνοὺς δὲ ὁ Ὄθων ἀνέλπιστα ὄντα τὰ πράγματα ἠσσημένους τε τῆ περι ἀρχῆς μάχῃ τοὺς ἑαυτοῦ βουλευσάμενος τί χρῆ δρᾶν πάντας συνεκάλεσε· οὐδὲ ῥᾶδιον δὴ ἦν ἐς ἠσυχίαν καταστήσαι οἵτινες τολμῇ τε καὶ ὀργῇ ἐκφρονες γενόμενοι τὴν πόλιν ἔτι οἶόν

τε ἐβίων σῶζειν οὐδὲ ἀνελπίδα δεῖν εἶναι τὸν ἄρχοντα φη πιστῶ
 ἔτι εἰσὶν οἱ στρατιῶται· ὠφελήσειν γὰρ ἢν μὴ ἀθυμήσῃ ὥστε
 πάντα κατορθῶσαι. ὁ δὲ ἐπήνει μὲν τῆς εὐνοίας, κλαίων δὲ οὐ
 τοσούτου ἔφη ἄξιον σωθῆναι. τὸν γὰρ πόλεμον, ὡς οὐκ αὐτὸς
 ἤρξατο, οὕτως οὐδὲ αἷτιος δοκεῖν βούλεσθαι τοῦ μὴ διαλύεσθαι·
 οὐδὲ μὴν οὔτε τιμωρίας ἐπιθυμεῖν οὔτε παραμυθίας, καὶ τοῦτο δεῖν
 τῆς ἀρετῆς νομίζειν τεκμήριον, ὅτι μέλλων ἀποθανεῖν οὐδένα
 αἰτιᾶται.

τοιαῦτα δὲ παρακελευσάμενος ἐς τὴν σκῆνην ἀπεχώρησε· θόρυ-
 βον δὲ οὐ διὰ μακροῦ ἀκούσας ἐπεὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἦκε ἤρετο
 τί πράσσοιεν· γνοὺς δὲ ἀποκτείνειν ἀπειλοῦντας τοὺς στρατιώτας
 ἦν τις ἀπιέναι ἐπιχειρῆ, καὶ τοῖς ἡγουμένους καταμεμψάμενος,
 πάλιν ἀπῆλθε. δύο δὲ μαχαίρας μεταπεμψάμενος καὶ πείραν
 ποιησάμενος ὁποτέρᾳ ἐστὶν ὀξυτέρα καὶ ταύτην προελόμενος ὥστε
 χρῆσασθαι ἐφ' ἑαυτὸν ἡσύχως κατακείμενος τὸ τελευταῖον ἐκοιμήθη.

CXXXIV.

Τὸν δὲ ὡς μάλιστα ταῦτα πράξαντα μετεπέμψατο ὁ τύραννος,
 ἔτι ἀγνοοῦντα ὅτι φανερὸς γεγένηται, καὶ παρ' ἑαυτὸν καθίσας
 ἡγόρευεν, ἀπειπὼν μὴ ὑπολαβεῖν· παρεσκευάστο γὰρ αὐτῷ ἅπαντα,
 ὥσπερ εἰώθει καὶ ξυγγράφαι εἴ τι περὶ τῶν μεγίστων μέλλοι λέγειν.
 διεξῆλθεν οὖν οἷα εὐεργέτησεν αὐτόν, καίπερ ἐχθρὸν ὄντα καὶ
 πατρὸς ἐχθροῦ γεγονότα· σώσας γὰρ μὴ θανεῖν καὶ πλοῦτον δεδω-
 κέναι καὶ τιμάς, ὥστε καὶ ἱερέα καταστήσαι πολλῶν τῶν περὶ
 ἑαυτὸν προελόμενος. Σὺ δὲ τοσαῦτα, ἔφη, ὠφελημένος εἶτα
 ἀποκτεῖναί με διανοεῖ; ὁ δὲ καὶ πρότερον δυσχεραίνων τότε δὴ
 οὐκ ἐτι ἠνέσχετο σιωπῶν ἀλλὰ διῶσχυρίσατο ἢ μὴν μηδὲν τοιοῦτον
 ἐπιβουλεύσαι· ὁ δὲ τύραννος, Ἄλλὰ ὑπέσχου γάρ, ἔφη, μηδὲν
 ὑπολαβὼν ἀντερεῖν· καὶ ἅμα ἡσύχως διεξῆει τὰ περὶ τοὺς ξυνε-
 στῶτας ἅπαντα, καὶ τελευτῶν ἐπήρετο τί ἄρα βουλόμενος ταῦτα
 διανοοῖτο· Πῶς γάρ, ἔφη, ἄρχειν ἂν ἡξίους, ὅστις οὐδ' ἰδιώτης ὢν
 ἄξιον οὐδὲν διαπράσσει;

CXXXV.

Οἱ δὲ Ὀλλάνδιοι ἐν τοιοῦτῳ κινδύνῳ περιελημμένοι κατὰ τύχην τινὰ ἐσώθησαν. τοῦ γὰρ ἄρχοντος ἐξαίφνης τελευτῶντος οἱ στρατιῶται δυσχεραίνοντές τε διὰ μισθοῦ ἔνδειαν, καὶ ἀτακτοῦντες ὡς οὐδενὸς ἡγουμένου, βιαίως ἐπαναστάντες πάντα ἐτάρασσον. πορθοῦντες γὰρ καὶ συλῶντες Μαστρίχιον καὶ Ἀντέρπην τοὺς ἐνοικοῦντας ἐπὶ πολὺν ἀπέκτεινον, τὰς ἐτέρας πόλεις τὰ αὐτὰ δρᾶσειν ἀπειλοῦντες· ὥστε πάντες πλὴν Λυξιπόλεως κοινῇ ξυγχωρήσαντες ὥστε ἀλλήλοις ἀμύνειν τὸν τε Ὀράγγιον καὶ τοὺς Ὀλλανδίους ἐπὶ βοήθειά ἐπήγοντο. καὶ ξυνέβη ὥστε σπονδὰς ποιήσασθαι, ἐφ' ᾧτε ἕκαστοι τοὺς ἀλλοφύλους πειράσσονται ἐκβαλεῖν, καὶ ἐλεύθεροι ὥσπερ τὸ ἀρχαῖον γενέσθαι. ἄρχων τοίνυν καταστὰς ὁ Ἰωάννης, νόθος ὢν καὶ Φιλίππου ἀδελφός, ἐπεὶ ἐς Λυξίπολιν ἀφίκετο, τὸν μὲν δῆμον οὕτω τετειχισμένον εἶρε τοὺς δὲ Ἰσπανοὺς τοῖς χωρίοις διεσπαρμένους, ὥστε οὐχ ἱκανὸς ὢν ἐναντιοῦσθαι ἃ ἦτον ξυνεχώρει. καὶ ἐκπεσόντων ἐκείνων τέλος ἀναπνεῦσαι τι ἐδόκει ὁ δῆμος τῆς κακοπαθείας.

CXXXVI.

Ὁ δὲ Κόρτης, μὴ ὅτι ἡγανάκτει ἐπὶ τῷ βιαίῳ ἢ καὶ αὐτὸς τοιαῦτα ἀντέλεγε, ἀλλὰ μετρίως μᾶλλον οὐδὲν ἔφη ἦσσαν θέλειν ἢ παρὰ τὰ εἰρημένα τι δρᾶσαι. καὶ αὐτὸς μὲν ἦδιον ἂν αὐτοῦ μένων κέρδος παρὰ τῶν βαρβάρων προσκτᾶσθαι· ἐπεὶ δὲ ἄλλως ἐκείνοις δοκεῖ ξυγχωρήσας ἀπιέναι κελεύσειν, ὥσπερ καὶ βούλονται. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἐκήρυξεν ἐτοίμους εἶναι πάντας εἰς τὰς ναῦς ἐμβῆναι ὥστε ἐπὶ Κύβης πλεῖν.

ἀκούσαντες δὲ ἐν πολλῷ δὴ θορύβῳ ἦσαν· οἱ μὲν γὰρ πρότερον βοῶντες ὥστε πλεῖν, μεταβαλόντες ὥσπερ εἰώθασιν οἱ ῥῆον τυχόντες ὢν ἐφίενται, τότε δὲ δεινὸν ἐποιοῦντο, οἱ δὲ φίλοι τοῦ Κόρτου μεγάλη τῇ φωνῇ ἐσχετλίαζον, καὶ ἄθροοι περὶ τὴν σκῆνην γενόμενοι καὶ προδοδῶσθαι φάσκοντες ἠξίωσαν ἀναθέσθαι ἃ ἐκήρυξε.

ἤκειν μὲν γὰρ ἐπὶ τῷ ἀποικίαν καταστήσαι ἣν ἱκανοὶ ὦσι τὰ περὶ τὴν χώραν, νῦν δὲ μανθάνειν ὅτι οὐκ ἔσ' ὁ ἄρχων. ἀξιούν δὲ ἄλλους, τὴν γῆν κυριωτέρους ὄντας κτήσασθαι, ὡς οὐκ ἐκείνου οὔσαν ἀλλὰ τοῖς οἴκοι ἐξευρεθείσαν, ὥστε ἀποικίαν δεῖν καταστήσαι ἢ τὰ τούτων φυλάξουσιν, ἀλλὰ μὴ μάτην κερδαίνοντας διατρίβειν μηδὲ οἴκαδε ἀπιέναι, οὐδ' ἐκ τῶν παρόντων οὐδὲν αἰσχιον.

CXXXVII.

Ὁ δὲ πρότερον μηχανὴν τινα διανοούμενος τότε δὴ ἐβούλευσε πρᾶξαι. εἰδὼς γὰρ ὅσα μὲν αὐτός τε καὶ οἱ ἀποικοὶ νεωστὶ ἐπρασσον, μὴ συνεπαινοῦντος τοῦ βασιλέως, πάντα ἂν ἄκυρα γενόμενα, τὸν δὲ Φελάσκιον, ὡς μέγα παρ' ἐκείνῳ δυνάμενον, ἦν ἀποστάντα γνῶ, οὐδὲν ἂν ἄλλο διαπραξάμενον ἢ ὥστε λαθόντα ἀπολέσαι, φθάσαι δὴ οὖν βουλόμενος ἐν νῶ εἶχε ναῦς οἴκαδε πέμψας αὐτῷ τῷ βασιλεῖ μνηῦσαι ὅσα τε καὶ οἶα ἐξεῦρε, καὶ πείθειν ἦν δύνηται ἐπαινέσαι. καὶ μὴν καὶ εὐνούστερον παρέχειν διανοήσατο, τοιαῦτα δωρησάμενος ὥστε μεγάλα φανῆναι οἶα ὠφέλησε. κοινολογησάμενος οὖν τοῖς λοχαγοῖς αὐτούς τε ἔπειθε τὸ ἑαυτῶν μέρος μεθεῖναι, καὶ τοιαῦτα τοὺς ἄνδρας αἰτήσαι, ὡς προθυμουμένου ταῦτα τοῦ στρατηγοῦ, καὶ αὐτοῦ ἐν τοῖς πρώτον τὸ ἑαυτοῦ προέντος, οὐχ ἦσσαν ὃν τοῦ βασιλεῖ προσήκοντος. ἕκαστον μὲν γὰρ ὀλίγον τι μεθιέντα κοινῇ μέγα τι δῶρον εἰσοίσειν καὶ ἄξιον ἐκείνου ψ̄ δωροῦνται. καὶ ταῦτα νῦν ἐνδόντας εἰκὸς εἶναι τῶν τε γενομένων συγγνώμης τυχεῖν καὶ τὸ λοιπὸν χάριν καταθέσθαι, καὶ ἔπειτα πολὺ πλείω ἐπικτήσεσθαι, ἀσφαλῶς τὸν ἐκείθεν πλούτον ἔχοντας.

CXXXVIII.

Ὁ δὲ πάντα πράξας ὅσα πρὸς τὴν πόλιν ἔδει καὶ οὐδὲν ὧ ἤτησε λαβῶν, οὕτω παρ' ὀλίγον ὅμως ἔθετο, ὥστε μὴ ὅπως ἐπαύ-

σατο ἄλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον προὔθυμείτο. ἔπειτα οὖν τῷ Ἰβηρίας βασιλεῖ ἐπηγγέλλετο, ὡς ἐν τῇ ἐκείνου πάλαι ἤδη μετοικῶν, ὥστε δεύτερον αὐτὸν ἡγεῖτο, ᾧ δεῖ ὑπηρετεῖν. καὶ διὰ πάντα ἐν πολλῇ ἐλπίδι ἦν παρὰ τοῦτον ἡκων, ὡς αὐτὸν μὲν τολμηρὸν τε ὄντα καὶ τῆς ναυτικῆς οὐκ ἀνεπιστήμονα, καὶ μέγα δὴ φρονοῦντα ἐπὶ τῷ βοηθεῖν τοῖς τῆς γῆς τὰ ἀνεύρετα ἐρευνῶσι, τοὺς δὲ ἐνοικούντας νεῶν οὐδενὸς ἦσσον ἐμπείρους ὄντας, καὶ ἡκιστα ἂν ἐκπλαγέντας τῷ ἀηθές τι κινδυνεύειν. τοῖς δὲ ἐδόκει, εἰδόσιν αὐτὸν τέχνη ἅμα καὶ ἀρετῇ διάφορον ὄντα, οὔτε ἀνόητον οὐδὲν εἰκὸς εἶναι διανοεῖσθαι, οὔτε ὑποπτεύεσθαι ὡς κακῶς σφίσι φρονοῦντα· ὥστε ἀσμένως ἤκουεν αὐτοῦ ὁ βασιλεύς.

CXXXIX.

Μάταια δὲ ἀπέφαιναν ὄντα καὶ ἐπικίνδυνα ἃ ἔγραψεν ὁ Βελεύς, ὡς τὸ βασιλικὸν καθαιροῦντα· τούτῳ δὲ ὅστις καὶ λόγῳ ἐπιχειροῖ, φανερόν δεῖν πολέμιον νομίζειν. τὸ γὰρ μὴ ἔαν χρῆσθαι τῇ βασιλείᾳ ἐξουσίᾳ, τί διαφέρει, ἔφη, τοῦ ἀπαρνεῖσθαι μηδὲ εἶναι βασιλείαν; ἐκείνοις δέ, καίπερ σαφῶς εἰδόσιν ὅτι οὕτω φιλόανθρωπός ἐστιν ὥστε εἰκότως ὑβρίζειν τοὺς ἀρχομένους, ἀνόητον μέντοι ἐς τυράννους ἀσελγέστερόν τι νεανιεύεσθαι. δεῖν γὰρ τὸν περὶ τοῦ λαγῶ μῦθον μνημονεύειν, ὅστις εἰρημένον πάντα τὰ κεράσφορα ἐκπεσεῖν παρὰ τοῦ βασιλέως εὐθέως ἀπόψαχτο μὴ κέρα δὴ ἀντὶ ὧτων δοκοῖν φορεῖν. τῷ δὲ μύθῳ ἀπεσήμαινε δῆπου, ὅστις τὰ τοιαῦτα καὶ ἀκοῦσαι ἐθέλοι μὴ ἐπιτιμῶν, μηδὲ τοῦτον ἔξω εἶναι τοῦ κινδύνου. ὥστε εὐλαβητέον, ἔφη, μὴ εἰ οὕτως ἔτι πολυπραγμοιοῖεν, ἐκείνη τὴν ἑαυτῆς δύναμιν φυλάσσοι, ἐπεὶ οἷα τε ἐστὶ τοὺς ἐλευθέρους εἶναι ἀξιούντας καταδουλώσαι καὶ ἂν ἀνδοκῆ πράσσειν, ὅμοια δράσῃ τῷ Γαλλίας τύραννῳ καὶ (τὸ λεγόμενον) τὴν ἀρχὴν ἐξελευθεροῖ μηκέτι ἐπιτροπεύεσθαι.

CXL.

Καὶ οἱ μὲν ὑπὲρ τῶν ἀρχόντων λέγοντες σφόδρα ἐκέλευον ἀποκτεῖναι, οἱ δὲ ἐξ ἐναντίας οὐχ ἦσσον ἀντέλεγον, ὡς εἰκὸς δὴ

ἦν τόν γε δῆμον μὴ ἐθέλειν κυρίαν εἶναι περὶ θανάτου τὴν βουλὴν· οὐ γὰρ ἔννομον εἶναι εἰ μὴ φεύγειν ἐκείνους ἢ δεδέσθαι. καὶ οἱ μὲν ὑπωπτεύοντο ὡς διεφθαρμένοι ἢ οὐκέτι πιστοὶ ὄντες, ὁ δὲ Κάτων δικαίως δὴ ἐφαίνετο λέγειν ὑπὲρ τῶν ὀλίγων, ὅτι πολέμιοι εἰσιν οἱ κατεγνωσμένοι, ἀλλ' οὐκέτι πολῖται, ἐπεὶ τοῖς πολεμίοις συμπράσσοντες ἄτιμοι ἐγένοντο. καὶ αὐτὸς γε ὁ Κικέρων ἀποκτείνει ἠξίωσεν· οὐδέτεροὶ μὲντοι τῷ νόμῳ ἀκριβῶς ἐχρῶντο, τὸ συμφέρον καὶ τὸ ἐπιτήδειον μᾶλλον σκοποῦντες. τέλος δὲ ἔδοξε μὴ φείδεσθαι, τῷ δὲ στρατηγῷ τολμᾶν προθυμουμένῳ συνήνεσεν ἡ βουλή.

CXLI.

Ἐδυσχέραине δ' οὐχ ἦσσαν ἡ Μαρία τὴν κρίσιν, ὥστε πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ χρησαμένη ἡ Ἐλισσα μόλις πῶς ἔπεισε τοῖς συγκειμένοις ἐμμένειν. οὐ γὰρ ἔφη ἐλέγξειν, ἦν μὴ κελύη καὶ συνεπαινῇ ἐκείνη, ἀλλὰ ἀπολογουμένην μόνον ὡς φίλη ἀκούσεσθαι, ὡς ἂν συκοφαντοῦσιν οἱ πολέμιοι πάντα ῥῆδιον ἐσόμενον ἐξελέγξαι· ἦν δὲ μὴ πάνυ πείθη, ἀλλὰ αὐτὴ γοῦν προθυμήσεσθαι ὥστε μέτριόν τι συμβῆναι, ὡς οὐποτε διανοουμένη ἐς δίκην τοὺς ἀποστάντας ὑπηκόους τὴν ἄρχουσαν προσκαλεῖσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτοὺς κρίνεσθαι περὶ ὧν ἔδρασαν. ἐπεὶ δὲ τοιαῦτα εὐπρεπῶς ἐπαγγελλομένη ἔπεισε, συνεχώρησεν ἡ Μαρία ὥστε συνηγόρους πέμψαι οὔτινες πρὸς τοὺς ἐκείνης δικαστὰς ἀπολογήσονται.

CXLIH.

Κατηγοροῦντος δὲ τοῦ Κικέρωνος ὀλίγα μὲν ἀντεῖπεν ὁ Κατιλίνας δεινὰ δὲ ὅμως ἀπειλῶν· ἐπεὶ δὲ ἀπεχώρησε, ἐπιστολὴν πέμψας πρὸς τοὺς πάνυ τινὰς τῶν πολιτῶν, πρὸς Μασσιλίαν ἔφη ἐν νῷ ἔχειν ἐκὼν φεύγειν. τῷ δὲ Κατιλῷ ὄν οἰκειότατον ἑαυτῷ ἢ ἐνόμιζεν ἢ νομίζειν προσεποιεῖτο, φανερώς ἤδη ἐδήλου ὅτι τῶν ἐχθρῶν βία χρωμένων τὰ ἔσχατα ἀναγκάζεται βουλεύσασθαι, οὐδὲ

ἀνέξεται οὐκέτι τοὺς μὲν κακοὺς τιμωμένους καὶ ἀρχὴν ἐπιτετραμμένους αὐτὸς δὲ διὰ ἄδικον ὑποψίαν ἀπωθούμενος· συνελόντι δὲ εἰπεῖν, ἤδη βεβουλεύσθαι νεωτερίζειν τὰ πράγματα. τοῦτο γὰρ δῆλος ἦν διανοούμενος, ἐπεὶ λόγῳ γε ἠπέλει ὡς προστάτης τῶν πενήτων καὶ ταλαιπωρουμένων ἐσόμενος τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ πάσῃ Ἰταλίᾳ. Ἀρρέτιον δὲ ἀφικόμενος καὶ πάντα ὡς στρατηγὸς πράσσειν ἐς τὸ Μαλλίου στρατόπεδον πιστοῦ ὄντος προσῆει· οὗτος γὰρ προεκπεμφθεὶς ὡς φανερώς ἤδη ἀποστήσων τὰ χωρία τοὺς ἀγροίκους προθύμως ἐπώτρυνε.

CXLIII.

Ταῦτα δὲ ἀκούσαντες, οἱ Ἰσπανοὶ τὸν μὲν Νάριον οὐχ ἤσπον ὑπώπτειον ὡς προδιδόντα τὰ πράγματα· ὁ δὲ Κόλυμβος σαφῶς γνοὺς οὐ καιρὸν ὄντα ἀκριβῶς ἐξετάσαι τὰ πεπραγμένα αὐτῷ, πειθόντων πολλῶν λοχαγῶν αὐτόν τε συλλαβεῖν καὶ τοῖς βαρβάροις ἐπιθέμενον δίκην λαβεῖν τῶν ἀποθανόντων, οὐδαμῶς ἤθελεν. δεῖν γὰρ φίλον τινὰ προσθέσθαι τῶν αὐτόθεν ὥστε ῥῆον τὴν ἀποικίαν καταστήσαι, καὶ μὴ μάτην ἀκαίρῳ βία χρησαμένους καὶ ἀναγκάζοντας τοὺς βαρβάρους κοινῇ τι ἐπιβουλεύειν ἐν πολλῷ ἤδη κινδύνῳ γενέσθαι. ἀνωφελὲς γὰρ οἰόμενος δίκην λαβεῖν ὧν ἤδη ἔπαθεν, εὐλαβεῖτο μᾶλλον ὅπως τοῦ λοιποῦ μηδὲν ἔτι ἀδικήσεται, καὶ χωρίον ἐλόμενος ἐπιτηδειότερον καὶ ὑγιεινότερον τοῦ Νεοδανοῦ, ἐν μεγάλῳ καταστάς πεδίῳ παρὰ λιμένι οὐ μικρῷ τὸν τόπον ὡς ἐς πόλιν περιέγραφε, πάντας ἐργάζεσθαι ἀναγκάζων ὡς πᾶσιν ὁμοίως δέον ἀσφαλείας. καὶ οὐ διὰ πολλοῦ κοινῇ πονοῦντες τὰς τε οἰκίας καὶ τὰ τείχη ἐς τοῦτο ἐμετεώριζον ὥστε ἀσφαλῆ εἶναι καταφυγὴν.

CXLIV.

Ὁ δὲ οὐκ ἠγνόει ἐν οἴῳ δὴ κινδύνῳ ἐστὶ, γνοὺς καὶ πρότερον δι ἄγνοιαν καὶ φόβον δυσκολαίνοντας τοὺς ἄνδρας, καὶ φοβούμενος μὴ φανερώς μέλλουσιν ἀπειθεῖν. οὐδαμῶς μέντοι ἐταράχθη,

ἀλλὰ οὐδὲν προσεποιεῖτο συνιέναι ὧν ἐμηχανῶντο, τῇ μὲν διανοίᾳ θορυβούμενος τῇ δὲ ὄψει πάνυ εὐψυχος ὧν, ὡσπερὶ ἠδόμενός τε ἐφ' οἷς κατώρθωσε καὶ περιγενήσεται πεποισῶς. ἄλλοτε μὲν γὰρ πάσῃ τέχνῃ θωπεύων παρεμυθεῖτο, ἄλλοτε δὲ ἐπὶ τὸ μείζον διεξιῶν οἴου πλούτου τε καὶ δόξης μέλλουσι τυγχάνειν τοῖς τοιούτων ἐπιθυμοῦντας ἔπειθε· ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀνάγκάζειν ἐπειράτο τῷ λόγῳ, ἀπειλήσας οἷα τιμωρήσεται ὁ τύραννος, ἦν τόν τε θεὸν ἐπιχειρῶν μεγαλύνειν καὶ τὴν ἑαυτῶν δόξαν κρείσσω ἀπάντων ἀποδείξαι οὕτως μαλακισθέντων ἐκείνων σφαλῆσεται. τοιαῦτα δὲ λέξας οὐκ ὀλίγον τι ἔπειθεν αὐτοὺς καὶ ἀπέτρεπεν, καίπερ ναύτας ὄντας καὶ ἀτάκτους, ὥστε μὴ ὅτι ὧν βιάζεσθαι ἤμελλον ἀπείχοντο ἀλλὰ καὶ ὡς πρότερον αὐτῷ συνείποντο.

CXLV.

Καταγόμενος δὲ ἐς Δομιγγῶνα ὀκτωκαίδεκα ναῦς κατέλαβε γεμούσας ἤδη καὶ οἰκαδὲ μελλούσας ἀποπλεῖν, ὥστε τῷ ἄρχοντι εὐθύς ἐδήλωσεν ὅποι τε ὄρηται καὶ τὴν ξυμφορὰν δι' ἣν ἔδει ἄλλοσε τραπέσθαι. ἤτησε τοίνυν ἐξείναι ἐς τὸν λιμένα ἔσπλεῖν, ἵνα τὴν τε ναῦν μεταλλάξαι πειρῶτο, καὶ ἅμα ἀσφαλῆς εἴη, ὡς διὰ πολλὰ σημεῖα εἰδὼς (ξυνετὸς γὰρ ἦν καὶ ἔμπειρος τῶν τοιούτων) χαλεπὸν μέλλοντα χειμῶνα γενήσεται. δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο παρήγει ἡμέρας τινὰς περιμένειν πρὶν τῆς ναῦς ἐφ' Ἰσπανίας ἐκπέμψαι. ὁ δὲ οὔτε ἂ ἤτησεν εἶα οὔτε οἷς ξυνεβούλευσεν ἐπέθετο· ὥστε ὁ Κόλυμβος, καίπερ αὐτὸς εὐρών τε καὶ κτησάμενος τὴν χώραν, οὐδὲ ἐπιβῆναι ἠδύνατο, ἐν ᾧ πάντας ἂν ἔδει μηδὲ ξένον ἀπῶσαι. ὁ δὲ ἄρχων, ἐν καιρῷ δὴ νουθετούμενος, δέον ὡς μάλιστα προσσχέειν τὸν νοῦν, ὡς μαινομένου αὐτοῦ ὠλιγόρησεν, ὅστις ὑβρίζων δῆθεν προειπεῖν προσεποιεῖτο ἂ μηδεὶς δύναιτο ἀνθρώπων προορᾶν.

CXLVI.

Καὶ τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ γαλήνης οὐσῆς ὀλίγον τι προῖει, τῇ δὲ δευτεραίᾳ τὰς Χλωριάδας ἀποκρύψαντες πολλοὶ τῶν ναυτῶν

ἤδη καὶ πρότερον ἀθυμοῦντες καὶ ἐκπεπληγμένοι ἐφ' οἷφ δὴ ἐπιχειροῦσι, κοπτόμενοι καὶ δεδακρυμένοι οὐκέτι ἔφασαν τὴν γῆν ὄψεσθαι. ὁ δὲ παρεμυθεῖτο λέγων σαφῶς κατορθώσειν, καὶ ἐκείσε ἀφικομένους ἵναπερ ὄρμηται θαυμάσιον ὅσον τὸν πλοῦτον κτήσεσθαι. οὕτω δὲ διὰ βραχέος γνοὺς ἀθύμους ὄντας, ἦσθετο πολλαῖς δὴ ἀπορίαις περιπίπτων, οὐ μόνον ὅσα ἀνάγκη εἶη παθεῖν τοιαῦτα πειρωμένους, ἀλλὰ καὶ διότι ἀμαθεῖς εἰσὶ καὶ δειλοὶ οἱ συνεπόμενοι· ὥστε οὐχ ἦσσον ἔμπειρον δεῖ γενέσθαι τοῦ τῆς γνώμης ἄρχειν τῶν ἀνθρώπων ἢ ναυτικῆς τε τέχνης καὶ ἀρετῆς, εἴ γε ἂ διανοεῖται ἐξευρεῖν ἐκτελέσαι μέλλει.

PART IV.

(I.)—RHETORICAL.

CXLVII.

Καὶ ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες, πρὸς εὐψύχους τινὰς ἀμφισβητῶ οἷτινες οὐδὲν διὰ φόβον πράσσουσιν, ἀλλὰ καίπερ ἐγνωκότες τὸν κίνδυνον αἰσχροὺς ἡγοῦνται ὡς φοβουμένους εὐλαβεῖσθαι. φόβου δὲ δύο ἐστὶν εἶδη, τὸ μὲν λυμαινόμενον τὴν διάνοιαν καὶ γελοῖον ἀποφαίνειν τὸν ἔχοντα οὐδὲ ἱκανὸν ἔργου οὐδενὸς ἄρχειν· τὸ δὲ ἕτερον ἀλλοῖον· τούτῳ γὰρ προορῶν τις τὰ μέλλοντα κακὰ καὶ μετρήσας, οἶδε μεθ' ὅσης ἰσχύος ἐναντιώσεται, καὶ τὸ εἶκειν παραβάλλει τῷ ἀντιωτῆναι ἢ νικᾶσθαι, ὀπότερον πλείω ἔχει κακὰ, ὥστε, ἢν οἴηται τελευτῶν ἡσσήσασθαι, ἀσφάλειαν πιστὴν ἐν καιρῷ ζητεῖ παρασκευάζειν. τοιοῦτος δὲ φόβος ὡς ἐγὼ δοξάζω οὐδεμίαν δὴ αἰσχύνην ἐπιφέρει τῷ πειθομένῳ. εἰ δὲ τις περὶ τοιαῦτα μηδένα φησὶν ἄνδρα ἐς φόβον τρέπεσθαι, πῶς οὐ φενακίζει; οἷ τε γὰρ νῦν μηδὲν προσποιούμενοι δεδιέναι, ἐπειδὴν ἐν κινδύνῳ μέλλωσιν εἶναι πρῶτοι ἐκπλαγῆσονται, καὶ τοιαύτη ἀεὶ πέφυκεν ἢ διὰ μακροῦ ἀρετή. ὅσα γὰρ τοῖς Ἰβερνίοις συνεχωρήσαμεν σχεδὸν ἅπαντα διὰ φόβον πέπρακται.

CXLVIII.

Ἔτι δὲ ἐν τῇ νέῃ ἐκκλησίᾳ ἀπορίαν λέγουσιν ἕσασθαι τῶν συνετῶν καὶ φρονίμων ἀνδρῶν· πάντας γὰρ μετρίους καὶ φαύλους αἰρεθήσασθαι, ὥστε τὴν πολιτείαν αἰσχυρῆναι. τὸ δὲ δικαίως καὶ προθύμως καὶ ἀπὸ μετρίας δαπάνης πολιτεύεσθαι, αὕτη, ὦ ἄνδρες, ἢ ἀρίστη που σύνεσις, ἣς σαφῶς οἶδα τούτους οὐχ ἦσσαν

τῶν προτέρων εὐπορήσοντας. ἡ μὲν γὰρ ἐκκλησία οὐ ῥητορικῆς δημηγορίας ἐστὶν ἀγών, ἐφ' ὅνπερ ὄχλος συλλέγεται τῶν ῥητόρων ἀκροασόμενος ὥσπερ τῶν ἐν θεάτρῳ χόρων· εἰ δὲ μὴ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ ἐν δῆμῳ δεῖ δημηγορίαν εἶναι, ὡς κόσμον τινὰ ἐξ ἀνάγκης προσκείμενον, πῶς οὐκ αἰεὶ ἔν γε δῆμῳ εὐρήσομεν; πάντα γὰρ διῆ ἴσμεν τά τε σώματος πέρι καὶ τῆς διανοίας ὁμοίως ὅπου ἐπιτηδειότατα ἔχει ἐνταῦθα πλεῖστον γιγνόμενα· ὥσπερ γὰρ ἦν βαθεῖαν μὲν καὶ πυκνὴν γῆν εὐρύης ἐνταῦθα δρυὸς οἶδα αὐξανομένας, ἦν δὲ χθαμάλην καὶ ὑγρὰν, κλήθρας καὶ ἰτέας, οὕτω καὶ ἐν ἐλευθέρα πόλει καὶ δῆμῳ φύσει γίγνεται ἡ ῥητορικὴ, καὶ ἐνταῦθα αἰεὶ πλεῖστον καὶ ἀφθονώτατον αὐξήσεται.

CXLIX.

Νῦν δὴ, ὅτε παντόθεν καὶ ἐκ πάσης γῆς ὄλεθρος ἐκείνοις ἐπικρέμαται, οἵπερ μάτην τοῖς νεωτερίζουσιν ἐναντιοῦνται, ὅτε τῶν ἐν ἡπείρῳ τυραννίδων ἡ σεμνοτάτη σχεδὸν παρόντων ἡμῶν ἐξώλης γεγένηται, ὅτε ὁ τετταράκοντα βασιλέων τῶν ἐφεξῆς ἔκγονος φεύγων παρ' ἡμῖν ἐν τῷ βασιλείῳ ἀκλεῶς κέκευθεν, ὅτε πάντα τὰ ἀρχαῖα ὀρώμεν ἀνατρεπόμενα, καὶ μεγάλας πόλεις διολλυμένας, ὅτε ἡ ἡμετέρα πατρίς τὴν πάλαι ἀρετὴν ἔτι σώζει, καὶ φυλάσσουσιν ἔτι οἱ ἄνθρωποι τὰ πατρόθεν μνημεῖα μετὰ πόθου τινὸς ἰσχυροῦ ὃν οὐδεὶς οἶδε πόσον χρόνον ἔτι παραμενεῖ, νῦν ἄρα ἐν τῇδε τῇ ἀκμῇ καὶ καιρῷ τοῦ σώζεσθαι, σύμβουλα παρακαλεῖτε μὴ φθόνον καὶ στάσιν, μηδὲ τὸ μέγα φρονεῖν ἐπὶ τῷ ταῦτά αἰεὶ καὶ μάτην πολιτεύεσθαι, ἀλλὰ τὸ ξυνετόν, καὶ τὰ πάλαι πράγματα, καὶ τὴν τῶν προτέρων μνήμην, καὶ τὰ σημεῖα τοῦ θαυμασίου τούτου καὶ δεινοτάτου καιροῦ. καὶ ἀξίως ψηφίζεσθε ὧν τήνδε τὴν ἐκκλησίαν ὑμεῖς τε πρότερον ἠλπίζετε, καὶ οἱ ἔπειτα αἰεὶ μνημονεύσουσι, καὶ τὴν πόλιν δεινοῦ ἐφεστῶτος κινδύνου ἕως ἔτι ἔξεστιν ἀνορθοῦτε. εἴθε γάρ, ὦ Ζεῦ καὶ Θεοὶ, μηδεὶς τῶν τὸν νόμον τόνδε ἀποψηφιζομένων, ἦν ἄρα ἀποψηφίζησθε, μήποτε τὴν ψῆφον μάτην μεταγνοίη, τοὺς νόμους ἰδὼν λελυμένους, συγχεομένας τὰς τάξεις, συλῶμενα τὰ χρήματα, καὶ πάντα τὰ ἀνθρώπινα ἀνατετραμμένα.

CL.

Εἰ γὰρ μέγα τὸ ἀσφαλῶς ἂ τις ἔχει κεκτῆσθαι, εἰ διὰ τοῦτο πάντα τᾶλλα διώκῃται, καὶ ἐκ τούτου ἐπιστήμη τε πᾶσα ἐγένετο καὶ ἐμπορία, καὶ πάνθ' ὅσα ἐργάζονται ἢ ὠφελούνται οἱ ἄνθρωποι, πάνθ' ὅσα τῶν παρ' ὠκεάνῳ βαρβάρων διαφέρομεν, μαρτύρομαι μὴ δεῖν ὡς κτήματα ὄντα ἐκείνα σέβεσθαι ἢ οὐδὲ τὸ παράπαν κτήματά ἐστι. εἰ γὰρ τὰ ἀδίκως ἐν τῇ πόλει καθεστηκότα, ἵνα σώζητε ὥστε μὴ μισούμενα ὑπὸ τοῦ δήμου διαφθαρῆναι, διὰ τοῦτο ὡς κτήματα ὄντα ἀξιούτε διαφυλάξαι, πῶς οὐ προσδοκᾶν ἀνάγκη τὰ κτήματα οὐχ ἦσσον ἐκείνων μισεῖσθαι; τοὺς γὰρ τὰ διάφορα ὁμοῦ συμμιγνύντας, ἵνα συναμφότερα σώζηται, εὐλαβεῖσθαι δεῖ μὴ συναμφότερα διαφθαρῆ. λέγοντες γὰρ ὡς οὐδαμῶς ἀδικώτερον ἐστὶ μὴ ἔαν τοὺς πάνυ τῶν πολιτῶν τοὺς βουλευτὰς αἰρεῖσθαι, ἢ τὰ κτήματα ἀποστερηῆσαι, ὁρᾶτε μὴ τοὺς ἀμαθεῖς καὶ ἀβελτέρους πείθητε ὡς τοῦτο οὐχ ἦσσον ἐκείνου δίκαιον. ὅτι δὲ οὐ ψευδῶς προφασίζομαι τοῦτον λέγων τὸν κίνδυνον, σαφέστατα ἐδήλωσεν ὅσα οὗτοι νῦν δὴ ἐδημηγόρουν.

CLI.

Οὕτω διὰ τὸ ἐπιθυμῆναι τινὲς ἐξαπατῶνται, κἂν αὐτοὶ νεωστὶ παθόντες τάληθῆ ὡσι μεμαθηκότες.

ὧν γὰρ ἠξίωσεν οὔτε μεθέστηκεν ὁ δῆμος οὔτε μὴ μεταστῆ. πάντα γὰρ ἀκούσας ὅσα περὶ τούτου τινὲς ἐδημηγόρησαν, τοῦτο μόνον ἐνθυμούμαι, ὅτι οἱ τοιαῦτα τὸ δεύτερον θρυλοῦντες οὔτε τὸν καιρὸν συνιέουσιν ἐφ' ᾧ δεῖ πολιτεύεσθαι οὔτε τὸν δῆμον οὐδ' ἄρχειν ἀξιούσιν. ὥστε πάντα τὰ περὶ τούτου λεγόμενα καθ' ἓν τοῦτο ἐξηπατημένοι λέγουσι, νομίζοντες ὅσα κοινῇ περὶ τοῦ νόμου ἔθορύβει ὁ δῆμος παράνοιάν τινα εἶναι, καὶ ἐξαίφνης ὁπόθεν δήποτε γεγονότα αὐθις οὐ βραδύτερον ἀφανισθέντα ἀπολείσθαι. καὶ ταῦτα νομίζοντες προσδοκῶσι δῆθεν μεταστῆναι μέλλειν τὸν δῆμον, τοῦτο αἰεὶ τε ζητοῦντες καὶ εἴτε ὁρῶσί τι εἴτε ἀκούουσι

γενόμενον πάντα τούτου σημεῖα ὑπονοοῦντες. καὶ μὴν καὶ ἐκείνῳ μοι δοκοῦσιν ὅμοιοι εἶναι τῷ ὑπὸ Ὀρατίου λεγομένῳ, ὃς ἐπὶ ταῖς ὀχθαῖς κείμενος τοῦ ποταμοῦ ἀεὶ ποτε προσδοκᾷ τὸ ὕδωρ ἔλλιπὸν παραχωρήσειν, οὔτε ἄφθονον καὶ βαθεῖαν εἰδὼς οὔσαν τὴν κρήνην ὅθεν ἐξώρμηται, οὔτε ἀίδιον ῥέον καὶ ῥευσόμενον. οὕτω καὶ οἷδε ἐξαπατῶνται μυρίας δὴ μηχανὰς ἐξευρόντες.

CLII.

Ἐγὼ δὲ κατὰ γε τοῦτο οὐδὲν περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἀμφισβητῶ τῷ ἐξ ἐναντίου λέξαντι. ἐκείνος μὲν γὰρ οἶεται οὐ διὰ πολλοῦ εἰκὸς εἶναι καιρὸν παραγενήσεσθαι ὅτε βιαίως δεήσει τοὺς ἀτακτοῦντας κατασχεῖν, καὶ πάντας τοὺς τοῖς συμμαχοῖς εὖ φρονούντας ἀνάγκη ἔσται βοηθεῖν, ἐγὼ δὲ ἤδη νομίζω παρεῖναι. οὐ μὴν ἀλλὰ ἄδικα ἔπαθον οἱ σύμμαχοι, τοιαῦτα μὲν οὖν ὥστε ἐγὼ οὐκ ἂν τοῖς ἄρχουσι προσεχώρησα εἰ μὴ διανοομένους ἤδη τὸ ἄδικον ἀνορθῶσαι. τοιαῦτα δὲ ἐκείνων παθόντων καὶ δέον ἀνορθοῦν, διὰ ταῦτα οἶσθε δεῖν τὸ πάντων ἀδικώτατον μεθεῖναι, καὶ τοὺς μὲν νόμους περιορᾶν ὑπὸ βιαίου ὄχλου προπηλακισμένους, οἰκίας δηουμένας καὶ καιομένας, τοὺς ἡσυχάζοντας τῶν πολιτῶν σφαζομένους; ἀλλὰ νῆ Δία ἀδίκως διανέμεται τὰ ἱερά. τί δέ, ἦν κάγω ὁμολογῶ; πῶς ὠφέλιμόν ἐστι περὶ τῶν ἱερῶν τότε ἀμφισβητεῖν ὅτε οὐδὲ τῶν βεβήλων οὐδὲν ἀσφαλές; εἶτα δὲ φόβον πειρᾶσθε παρέχειν καὶ τοὺς φόνῳ καὶ ληστεία καὶ πυρὶ χρωμένους παῦσαι κωλύετε, ὡς ἦν βιάζεσθαι ἐπιχειρῶμεν στάσεως δὴ γενησομένης. ἡμεῖς δὲ ἐς τοῦτο ἤκομεν ὥστε τοῦ τοιούτου μηδὲν φροντίζειν.

CLIII.

Ἔστιν οὖν ἐμποδίζειν τὸ πρᾶγμα, ἔστι πρὸς βίαν πράξαι· ἔστι δὲ καὶ μετὰ φόνον, ὃ μὴ γένοιτο ὦ Ζεῦ καὶ θεοί· κωλύσαι δὲ οὐκ ἔστι. οὐ γὰρ μάτην ἐς τοσοῦτο τετάρακται ὁ δῆμος οὐδ' ἐπὶ

τοσοῦτον χρόνον, ὅσον ἐνταῦθα ἑώρακαμεν. εἴτε γὰρ εἰρήνην ἀγόντων εἴτε στασιαζόντων, εἴτε ἑῶντος τοῦ νόμου εἴτε καὶ οὐ, εἴτε πεισάντων τὴν ἐκκλησίαν εἴτε βιαζομένων, πανταχῆ γοῦν δεῖ γενέσθαι τὸ πρᾶγμα. ἄπερ οὖν οὐκ ἔστι κωλύσαι, ταῦτα θέλοιτ' ἂν ὅπως καλῶς ἔξει διατάσσειν, καὶ ὥσπερ ἐν πόλει τὰς πύλας ἀνοίξατε τοῖς ὑπὲρ τὰ τείχη μέλλουσιν ἐπεισπηδήσασθαι. ταῦτα δὲ ποιήσασι ὑμῖν ὡς τὸ πρόσθεν οὕτως ἔτι καὶ νῦν ἔσται τὴν πολιτείαν ἐπαινεῖν, ὡς, ὅσα μὲν ὑπὸ χρόνου καὶ τύχης ἔπαθεν ἅπαντα τὰ ἀνθρώπινα, κἂν σοφώτατα ἢ καὶ ἰσχυρότατα, τούτων οὐκ ἀξιοὶ ἀθῶως εἶναι, ὅθεν δὲ ἀπαλλαγῆσεται τοῦ κακοῦ αὐτὴ ἐξ ἑαυτῆς ποριεῖται. ὥστε πολλὰ ἤδη καὶ καλὰ εὐδοκιμήσασα ἢ πόλις καὶ τοῦτο ἔτι κάλλιον καὶ λαμπρότερον εὐδοκιμήσει, ὅτι ἅπαντα ὅσα βία χρώμενοι καὶ φόνῳ ζητοῦσιν οἱ ἄλλοι, ἔσθ' ὅτε καὶ μάτην ζητοῦντες, ταῦτα ἡμεῖς εὐρήκαμεν, μετ' εἰρήνης καὶ νόμων τὴν πολιτείαν ἐπανορθοῦντες.

CLIV.

Οἶομαι δὲ τοὺς σπουδαίους τῶν πολιτῶν, οὓς μόνους ἀξιῶ πείθειν, οὔτε εὐσεβῆ ταῦτα πράττειν οὔτε τῇ σοφίᾳ καὶ τῇ ἐμπειρίᾳ προσήκοντα, οἷτινες συμφέρειν μὲν ὡς μάλιστα ὁμολογοῦσι τῇ πόλει τὸ πᾶσιν ἐξεῖναι παρρησίᾳ χρῆσθαι, ὅταν δέ τινες ἀδίκως χρώνται, ἀγανακτοῦσι καὶ δεινὸν ποιοῦνται. ὅστις γὰρ ἐξ ὧν ἂν ἀνθρωποὶ γε κατασκευάζωσιν ἀπαξᾶπαντα ἐλπίζει ὠφελεῖσθαι, ἄλογα δὴ προσδοκῶν τοὺς θεοὺς τῷ ὄντι αἰτιᾶται τῇ κοινῇ πάντων τύχῃ μεμφόμενος. οὕτω δὲ καὶ οὗτοι, ἄπερ οὐκ εὖ ἔχειν οἴονται, ταῦτα ἢ αὐτοὶ ψευδῶς πλάσσουνσι ἢ μικρὰ ὄντα μέγала προσποιῶνται εἶναι. οἱ γὰρ ἡμέτεροι νόμοι εἴ τινες ἄλλοι σώξουσιν τοὺς πολίτας, οὐ μόνον τοὺς σώμασι καὶ χρήμασιν ἀδικουμένους, ἀλλὰ καὶ ἐάν τις λόγῳ παρ' ἑτέρων τι πάσχη. ὅστις γὰρ τὴν ἀξίωσιν ὑπ' ἄλλον ὑβρίζεται ἢ ἀδικεῖται, τούτῳ ἔξεστι δίκην λαμβάνειν· ἐὰν δὲ ὑπὸ ῥαθυμίας ἢ ἀμελείας ἢ κακῆς αἰσχύνῃς μὴ ἐθέλῃ τοῖς νόμοις σώζεσθαι, οὗτος οὔτε ἑαυτῷ τὰ δίκαια πράσσει

οὔτε τοῖς ἑτέροις τὰ δεόντα· εἰ δέ τινες ἀνόητοι ὄντες μὴ πιστοὺς νομίζουσι τοὺς δικαστὰς εἶναι καὶ τοῦ μὲν ὑπὸ τῶν ὁμοίων κριθῆναι ἀπεχόμενοι βιαιότερόν πως δίκην λαμβάνειν πειρῶνται, τούτους τίς ἂν ἀμφισβητοῖ μὴ οὐχ ἑαυτοῖς ἐχθίους εἶναι ἢ ἐκείνοις οὖς λοιδορίας γράφονται;

CLV.

Ἦν δὲ κατορθώσας καὶ πείσῃς ὥστε ἐκείνον φυγεῖν, ὅπερ συναινούσης τῆς βουλῆς ῥαδίως ἂν γένοιτο, πῶς ἐλπίζεις, τοσοῦτων ὑπολελειμμένων οἱ φίλοι ὄντες αἰεὶ πάντα διαπράξονται ὥστε κατελθεῖν, τοῦτο αὐτὸς κωλύσαι ἢ ἐμποδίζειν; ἀδύνατον μὲν οὖν ἔσται, οὐδὲ σπουδαζόντων οὕτω καὶ φιλούντων αὐτὸν ἀπάντων οὐδέποτε ἂν κατασχοίης. ἦν δὲ τῶν φανερώς αὐτῷ εὖ φρονούντων τοὺς μεγίστους πειρᾶ ἐκβάλλειν, ἄλλο τι πλείονας ἕξεις τοὺς δυσμενῶς ἔχοντας καὶ ἐναντιωμένους; κάτεισι γὰρ δήπου διὰ βραχείος, καὶ τοῦτο μόνον διαπράξει, ὥστε ἀγαθὸν ἐκβαλὼν κακὸν ἀνακομίσασθαι. πῶς γὰρ οὐκ εἰκὸς παροξυνθῆναι, ὑπὸ τῶν καταγόντων διεφθαρμένον τὴν φύσιν, καὶ τοῖς τοσαῦτα ὠφελήσασιν μὴ θέλειν, ἦν σωφρονῇ, ἐναντιοῦσθαι; εἰ δὲ νομίμως ἐπιβουλεύετε ἀποκτείνειν, ἐπαρκούντος τοῦ στρατηγοῦ, οὐδὲ τοῦτο οἶόν τε σωθήσεται γὰρ διὰ τὸ ὑμᾶς μὲν διεφθάρθαι αὐτὸς δὲ πλούσιος γεγενῆσθαι.

CLVI.

Ἐπεὶ δὲ ἐκείνοι μὲν ἐμοὶ ἠπίστον, δεὸν πιστεύειν, ἐγὼ δὲ σοὶ πάντα ἐπεποιθεῖν, διὰ ταῦτα αὐτός τε ἀπολόμενος καὶ τοὺς φίλους ἀπολέσας, μέμφομαι ὅμως παντὸς μᾶλλον ἑμαυτῷ, ὅστις ῥόμην σὲ ἐκ τῆς σαυτοῦ ἐκπεσόντα ἐμὲ ἂν δύνασθαι ἐν τῇ ἐμῇ σώσει. καὶ ἐγὼ μὲν ὡς ἀσαφῆς καὶ ἀστάθμητος ἢ τύχη ἄλις ἤδη μεμαθηκῶς οὔτε ὑβριζόν πω εὐτυχῶν οὔτε δυστυχῆσας ἀθυμήσω, εἰδὼς αὐτὴν ῥαδίως ἂν, ἦν θέλη, μεταβαλοῦσαν χαρίσασθαι· εἰ

δὲ μή, ἀλλὰ κακὴ οὔσα διατελεῖ, παρ' οὐδὲν δὴ νομιῶ, ὡς φαῦλόν τι ὄν ἐν τοιαύτῃ πόλει διάγειν ὅπου ἤττονος ποιοῦνται τοὺς νόμους ἢ ὧν ἂν ἐπιθυμῇ ὁ δεῖνα. εἰ γὰρ ἐλέσθαι ἐξείη, ἐκείνη μοι ἂν εἴη πατρίς, ὅπου ἀσφαλῶς δυναίμην τὰ τε χρήματα ἔχειν καὶ τοὺς φίλους, ἀλλ' οὐχ αὕτη, ἐν ἣ τὰ μὲν ῥαδίως ἀφαιρεῖται, οἱ δὲ τὰ ἑαυτῶν σώσοντες μάλιστα δεόμενοι ἐμὲ ἐγκαταλείπουσι. τοῖς γὰρ σοφοῖς τε καὶ ἀγαθοῖς ἤδιον αἰεὶ ἀποῦσιν ἀκούειν ὅσα πάσχει ἢ πόλις ἢ παροῦσιν εἰσορᾶν, καὶ κάλλιον ἐλευθέρως ἀποστῆναι ἢ δουλικῶς πολιτεύεσθαι.

CLVII.

Ταύτῃ δὲ, ὦ ἄνδρες, προσέχετε· ὄντος γὰρ περὶ Κλωδίου τοῦ ἀγῶνος τοῦδε, ἐπεὶ ἐλεύθερος ὁ θυμός, καὶ ἂ ἂν βούλησθε ἐνθυμείσθαι ἐγχωρεῖ ὥσπερ καὶ ὀρώσιν αἰσθάνεσθαι, οὕτω καὶ νῦν τῇ διανοίᾳ ἄπερ μέλλω λέγειν ἐννοεῖτε. τίθετε τοίνυν ἐμὲ ἀναπέιθοντα ὑμᾶς τουτοῖ ἀπολύσαι, ἐφ' ὧτε τὸν Κλώδιον ἀναβιῶναι. διὰ τί οὖν φανεροὶ ἐστε τῇ ὄψει δεδοικότες; ποῖα δὴ ζῶντος ἂν ἐκείνου ἐπάσχετε οἵτινες τεθνεῶτα τοσοῦτον δειμαίνετε, τῇ διανοίᾳ μόνον ἐνθυμούμενοι; καὶ μὲν δὴ εἰ αὐτὸς ὁ Πομπεῖος, ἀρετὴν τε καὶ τύχην τοιαύτην ἔχων ὥστε οἷς ἐπεχείρησε μηδένα ἄλλον τολμῆσαι, οὗτος εἰ ἐλέσθαι δύναιτο ἢ τὸν Κλώδιον ἐξετάζειν πῶς ἄρα ἀπώλετο, ἢ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστήσαι, πότερον ἂν οἴεσθε αἰρεῖσθαι; ἐγὼ μὲν οἶομαι, καίπερ θέλοντα κατὰ φιλίαν ἀναστήσαι, ἀλλὰ τῆς πατρίδος ὁμῶς ἂν φροντίζοντα ἀποκινήσαι. καθήσθε τοίνυν ἐκείνῳ τεθνεῶτι τιμωροῦντες, ὃν εἰ ἐξείη οὐκ ἂν ἐῴτε ἀναβιῶναι, καὶ νόμῳ τὸν φόνον τοιούτῳ ἐξετάζετε, ὃν εἰ ἐκείνον ἄμα ἔδει ζῶν γενέσθαι, οὐδ' ἂν ἐθέμεθα τὸ παράπαν.

CLVIII.

* Ἀρχοντος δὲ τοῦ Κλωδίου πολλὴν ἐνομίζετε ἀνάγκην εἶναι φοβεῖσθαι μή τι νεωτερισθῆ, ἢν μὴ ὑπατος γένηται ἐκείνος ὁ

μόνος οἶός τε ὦν ἀρετῇ τε καὶ δυνάμει κατασχεῖν. τῶν δ' ἐν τῇ πόλει πάντων ἐς τὸν Μίλωνα σκοπούντων, τίς οὐκ ἂν εὐθὺς ἐχειροτόνησεν, ὅστις οὕτω ἑαυτὸν τε φόβου ἂν ἀπέλυσε καὶ τὴν πόλιν τοῦ ἐσχάτου κινδύνου; νῦν δὲ ἐκείνου ἀπολομένου, οὗτος οὐδὲ μέγала πονῶν τῷ πρότερον ἴσος φαίνεται. πρότερον γὰρ θαυμασίως εὐδοκιμῶν, καὶ πλείον ἂν καθ' ἡμέραν ὄσφ τοῖς Κλωδιανοῖς ἐκώλυε τὴν ὕβριν, θανάτος τοῦ Κλωδίου ἐν οὐδενὶ ἔτι λόγῳ ὦν ἐφαίνετο. ὑμεῖς μὲν γὰρ τοσοῦτον ὠφελεῖσθε, ὥστε μηδένα ἔτι τῶν πολιτῶν φοβεῖσθαι, τῷ δὲ Μίλῳ τῷδὲ ἀπόλωλε καὶ καιρός τις τοῦ ἀγαθὸς φανῆναι, καὶ φίλοι οἱ σπουδάζοντες περὶ αὐτοῦ, καὶ ἀφορμὴ τοῦ διὰ παντὸς εὐκλεῖς γενέσθαι. ζῶντος μὲν οὖν τοῦ Κλωδίου, οὐδεὶς ἡμελλε τῷδε περὶ τῆς ἀρχῆς ἀμφισβητεῖν, νυνὶ δὲ τεθνηκότος ἀμφισβητοῦσιν· ὥστε ὁ Μίλων θανάτος τοῦ ἐχθροῦ μὴ ὅτι ὠφέληται ἀλλὰ ἀτεχνῶς κάκιον διάκειται τοῦ πρόσθεν.

CLIX.

Σκόπει δέ, ὦ Κατιλίνα, ὡς σιωπῶσι καὶ ἡσυχοί εἰσιν οἱ παρόντες. πότερον εἰς τις τῶν βουλευτῶν μὴ ὅτι ἀγανακτεῖ ἀλλὰ καὶ ὀτιοῦν λέγειν ἐθέλει; πότερον ἄπερ σιγῶντες διαρρηδὴν λέγουσι τῇ φωνῇ δεῖ ἔτι μᾶλλον δηλῶσαι; εἰ δὲ τοιαῦτα τῷ χρηστῷ νεανία εἶπον, τῷ Σεστῷ, ἢ τῷ ἀγαθῷ Μάρκῳ Μαρκέλλῳ, πάλαι δὴ ἐπαναστάντες ἂν ἐμοὶ οἱ βουλευταὶ βιαίως ἂν ἐχρῶντο τῷ ὑπάτῳ ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ νεῷ, καὶ δικαίως γε πρᾶσσοντες. περὶ δὲ σοῦ, ὦ Κατιλίνα, συναινοῦσί που σιγῶντες, ἡσυχάζοντες ψήφισμα ποιοῦνται, οὐδὲν λέγοντες συγχωρεῖν ὁμολογοῦσι. οὐδὲ μὴν οὗτοι μόνον, ὧν τὸ μὲν ἀξίωμα τιμῆσαι προσποιεῖ τῆς δὲ σωτηρίας ὀλιγωρεῖς, ἀλλὰ καὶ οἶδε οἱ ἀγαθοὶ καὶ σπουδαῖοι ἱππεῖς, καὶ ἄλλοι ἐλλόγιμοι πολῖται, οἵπερ τὴν ἔσοδον τῆς βουλῆς φυλάσσουσι· οὓς ἰδεῖν σοὶ ἐξῆν ὅσοι πάρεσι, καὶ εἰδέναι οἷα φρονοῦσι, καὶ μὴν καὶ ἀκούειν οὐ διὰ μακροῦ αὐτοὺς μέγα βωῶντας, πάλαι ὑπ' ἐμοῦ μόγις κωλυμένους μὴ ἐς χεῖρας σοὶ

ἐλθεῖν καὶ βία ἐπιθέσθαι. καίτοι τούτους ἅπαντας ἐγγυῶμαι ἢ μὴν ἐς αὐτὰς τὰς πύλας σὲ προπέμψειν, ἢν μόνον ἐθέλης ταύτης τῆς πόλεως ἐξιέναι ἢν τοσοῦτον ἤδη χρόνον ἐπιβουλεύεις ἀπολλύναι.

CLX.

Τῇ πόλει τοίνυν σεμνότατα τοῦτο μαρτυρομένη, καὶ πᾶσι τοῖς ταυτὰ μεμφομένοις, ἐν βραχεῖ οὕτως ἀποκρινοῦμαι, ὡς εἰ συμφέρειν μᾶλλον ὤομην ἐκείνον ἀποκτεῖναι, οὐδ' ἂν ἐλάχιστον χρόνον τὸν βίαιον ἄνδρα ἂν εἶσα περιγενέσθαι. εἰ γὰρ οἱ πρότερον εὐδόκιμοι ὄντες καὶ ἀξιώτατοι πολῖται, τὸν Σατυρνῖνον, τοὺς Γράκχους, τὸν Φλάκκον, πολλοὺς ἑτέρους ἀποκτινύντες, οὐχ ὅπως ἤσχυναν ἑαυτοὺς ἀλλὰ μέγιστον κλέος ἐκτήσαντο, οὐ δὴ μὴ ἐπίφθονος ἐγὼ τοῖς ἔπειτα γένωμαι τουτονὶ τὸν μαιΐφονον ἀποσφάζων. καίτοι εἰ σαφέστατα ἤμελλον, ἀλλ' αἰεὶ πέπεισμαι, ὡς ὅσα τις δι' ἀρετὴν φθονεῖται κλέος μᾶλλον ἢ φθόνον δεῖ ποιεῖσθαι. εἰσὶ δὲ καὶ τῶν βουλευτῶν ἔνιοι, οἵτινες τοὺς μέλλοντας κινδύνους ἢ οὐχ ὀρώσιν, ἢ ὀρῶντες οὐ δοκοῦσιν, ἀλλὰ δειλῶς ψηφίζόμενοι τούτῳ μὲν ἐλπίδα παρέχουσιν, τοῖς δὲ συνωμόταις ὀλιγωροῦντες τὴν δύναμιν αὐξάνουσιν. οὗτοι δὲ τῷ ἀξιώματι οὐ παρὰ τοῖς ἀδίκοις μόνον μέγα δύνανται, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς εὐήθεσιν, καὶ σαφῶς ἂν, εἰ παρ' ἐμοῦ οὐτοσὶ ἄξια ἔπαθεν ὧν ἔδρασεν, βίας καὶ ὑβρεως ἂν ἐμοῦ κατηγόρου.

CLXI.

Λέγουσι δέ τινες, ὧ ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ὅτι ἐγὼ δὴ τουτονὶ ἐξέβαλον· ἀλλὰ μὴν εἴ τι λόγῳ οἶός τ' εἴην, οὐκ ἂν ἀποκνοιήν μὴ οὐ καὶ τούτους ἐκβαλεῖν. ἀλλὰ νῆ Δία οὕτω φοβερός τις ἦν καὶ μέτριος, ὥστε λέγοντος τοῦ ὑπάτου οὐκ ἠνέσχετο· φεύγειν δὲ ἐμοῦ κελεύσαντος εὐθὺς πειθόμενος ἀπόσχετο. Ἐχθὲς δὲ ὅτε παρὰ τοσοῦτον ἦλθον μὴ οἴκοι ὑπὸ τούτων ἀποθανεῖν ἐς Διὸς συγκαλέσας τὴν

βουλὴν πάντα ἐμήνυσα· ἀφικόμενον δὲ τουτονὶ τίς προσεῖπε τῶν ἐκεῖ; τίς ἠσπάζετο; ὅλως δέ, πότερον πολίτην αὐτὸν ἀπονενοημένον ἐνόμιζον, καὶ οὐ μᾶλλον πολέμιον μιαρώτατον; ἐξέστησαν γοῦν οἱ ὑπατεύσαντες μὴ τοιούτῳ παρακαθῆσθαι, πᾶσαν τὴν ἐκείθεν ἔδραν ἐρημοῦντες. ἐνταῦθα δὲ ἐγώ, ὁ βίαιος ἄρχων, ὁ ἐνὶ δῆ λόγῳ τοὺς πολίτας ἐκβάλλων, ἠρόμην τουτόν, εἰ τοῖς νυκτὸς παρὰ Μάρκῳ συλληγεῖσι παρεγένετο. ἐπεὶ δὲ ὁ πάντων ἀνθρώπων ἀναιδέστατος ἐκπλαγεὶς τῷ τοιαῦτα ἑαυτῷ συνειδέναί οὐδὲν ἀντείπεν, τότε δὴ τοῖς βουλευταῖς ἕκαστα διηγησάμην· ὅσα τε ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπράχθη, καὶ ὅπου αὐτὸς ἦν, καὶ τί τῇ ὑστεραία μέλλει γενέσθαι, καὶ τὸν πάντα πόλεμον ὅπως διενεσθῆται ποιεῖσθαι.

CLXII.

Ἐξέπεσον οὖν, ὦ ἄνδρες, δεινοῦ ὄντος τοῦ καιροῦ καὶ ὧν ἐγὼ πολιτευόμενος μέμνημαι πάντων κακίστου· ἦν δὲ ποτε κατέλθωσι, δεινότερος ἔσται πολλῶ καὶ κακίων. κατίασι μὲν γὰρ ἐναντιομένης πάσης τῆς πόλεως, ὁμοφρονούσης ὡς οὐδεπώποτε πρότερον περὶ οὐδενὸς τῶν ἡμετέρων πραγμάτων, οὐδὲ τηνικαῦτα, ὅτε οἱ Ἰσπανοὶ ἐπέπλεον, ἢ ἐπὶ τῇ ἀντιπέραν ἀκτῇ ἐστρατοπέδευντο οἱ Γάλλοι. κατίασι δὲ ταῦτα κατέχειν βεβουλευμένοι, ἄπερ ὡς ἄδικα ὄντα ὁ δῆμος καθελεῖν ἐψήφισται. καὶ κατελθόντες οὕτω μόνον καθεστάναι δυηήσονται ἦν ὅσα πάντες ἐβουλεύσαμεν βιαίως καταπατῶσιν· σφαλέντες δέ, ἦν ἄρα σφαλῶσιν, πᾶσαν ἴσως τὴν πολιτείαν ἡμῶν συναπολοῦσιν. τοιοῦτον δὲ τὸν κίνδυνον, ἦν τῇ πόλει περιεστάναι φαίνεται, ἡμῖν καὶ δέον ἔσται καὶ προσῆκον τὸν φιλάνθρωπον ἡμῶν βασιλέα, ὅπως χρῆ ἀπαλλαγῆναι, νουθετῆσαι, καὶ ὅσα ἐνόμως ψηφιεῖται ὁ δῆμος τοῖς δικαίως ἄρχουσι κοινώσασθαι. κἄν γὰρ ἕτεροι φαῦλοι ὄντες καὶ ἀνόητοι ἄνθρωποι κάκιστα διαπρασσόμενοι τῇ πόλει λυμῆνωνται, ἀλλὰ ὑμᾶς ὁμως πέποιθα ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ καὶ συνέσει ἱκανοὺς ἐσομένους διασῶσαι.

(2.)—PLATONIC.

CLXIII.

Τὸν δὲ συγγραφέα δεῖ τῶν πολεμικῶν τι ἐπίστημονα ὄντα, τῶν ὄπλων τε καὶ μηχανῶν, καὶ πόλεμον συνεῖναι ὡς διατάττεται, ἀλλὰ μὴ τοιοῦτόν τινα εἶναι οἶος διὰ παντὸς οἰκουρῶν πάντα παρ' ἄλλων μαθεῖν. τὸ δὲ μέγιστον, ἐλεύθερος ἔστω τὴν διάνοιαν, μήτε ἐλπίζων μήτε φοβούμενος μηδένα, ἵνα μὴ ὅμοια πάθη τοῖς ἀδίκους δικασταῖς, οἵτινες πρὸς τὸ ἑαυτοῖς συμφέρον ἀπολύουσί τε καὶ κατακρίνουσιν· ἀλλὰ οὔτε τῶν πάνυ ἀνδρῶν οὐδένα χρή δεδίεναί οὔτ' οὖν τῶν δήμων, ἐπεὶ ἀμαθοῦς γε εἶναι, εἴ τι μὴ καλῶς ἀπέβη, τούτου τὸν ἐξηγούμενον ἐπαιτιάσθαι. ὅσοι γὰρ ναυμαχοῦντές πω εἴτε ἠττήθησαν εἴτε ἔφυγον, οὐ μέντοι οὗτος οὔτε κατέδυσσε τὰς ναῦς οὔτε ἐδίωκεν· εἰ γὰρ ἱκανός γε ἦν, ἐναντία τοῖς γενομένοις συγγράψας, καὶ ἐκεῖνα ἐπανορθοῦν, ῥαδίως που ἂν ὁ Θουκυδίδης τά τε τῶν Ἐπιπολῶν τειχίσματα τῇ γραφίδι μόνον χρησάμενος ἂν καθεῖλεν, καὶ πάσας ἂν τὰς Ἑρμοκράτους ναῦς ἠφάνισεν, καὶ μὴν καὶ τοὺς Ἀθηναίους περὶ πᾶσαν τὴν Σικελίαν πλείοντας ἂν προῆγεν ὥστε τὴν τε Ἰταλίαν ἅπασαν κατὰστρέψασθαι καὶ τὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐκτελέσαι· ἀλλ' ἐπεὶ οὐχ οἶός τ' ἐστὶ τὸν δαίμονα ἀναπέισαι ὥστε ἀναθέσθαι τὸ γενόμενον, μᾶλλον που προσήκει ἀκριβῶς τὰ συμβάντα διεξιέναι.

CLXIV.

Ἐγὼ δὲ ἀποικομένου τοῦ Ἀλκιβιάδου, πρότερον μὲν γὰρ ἦσχυ νόμῳ τι λέγειν, νῦν δὲ πρὸς τὸν Σωκράτη ὅσον οὐ κλαίων μεταστραφεῖς, ὡς δεινά, ἔφην, ὦ Σώκρατες, ταῦτα ἔλεξας· πῶς δ' οὐκ αἰσχύνει ἄνδρος οἷον ἐμοῦ οὕτω τῷ λόγῳ καταφρονῶν, κἂν σοῦ νεώτερος δὴ ὦ καὶ ἦσσον δεινὸς τῷ διαλέγεσθαι; ἐπεὶ οἶσθά γε

που ἐμὲ, ὡς ἐξόν μοι οἴκοι ἐν Ῥόδῳ πλουτήσαντι καὶ ἐμπορίου τοῦ ἐπὶ κληρον, ὡς ὁ πατήρ μοι διενοεῖτο, ἀγαγομένῳ, οὕτως ἀβροδιαίτως διαίγειν, ἀπὸ πολλῶν νεῶν τε καὶ ἐργαστηρίων τὰς προσόδους ἐκδεχομένῳ, ὅμως δὲ ἀντὶ τοῦ πλούτου τὴν ἀλήθειαν προειλόμην, οἰκόθεν δὲ ἐκδημήσας Ἀθήναζε ἀφικόμην ἐπὶ τὴν σοφίαν, τοῖς σοφισταῖς πάντα τὰ χρήματα ἐκάστω ἐφεξῆς ἀναλίσκων, ἀσπαζόμενος εἰ Ἰππίου τε καὶ Πώλου ἀκροώμην καὶ Γοργίου καὶ Πρωταγόρου, καὶ δὴ καὶ σοῦ τὸ τελευταῖον, ᾧ ἀναιδέστατε· οὐδενὸς γὰρ ἐκ νέου ἐπιθυμῶ καὶ ἐφίεμαι μᾶλλον ἢ τῆς ἀληθείας, οἷα τις τυγχάνει οὔσα, οὐδὲ γενναιότερον οὐδὲν ἠγοῦμαι τοῦ γνῶναι τὸ δίκαιον καὶ γνόντα ἀσκεῖν.

CLXV.

Διὰ δὲ τὸ ἐλπίζειν τοιαῦτά τε πάντα ὠφελούνται οἱ ἄνθρωποι καὶ οὐχ ἥκιστα τοῦτο, ὅτι ἰκανόν ἐστι κωλύειν μὴ τὰ παρόντα ἀγαθὰ περὶ πλείονος ποιῆσθαι. τίς γὰρ οὐκ ἀκήκοεν τὸν μέγαν Καίσαρα, ἐπεὶ πάντα τὰ ὄντα δωρεὰς διέδωκε τοῖς φίλοις, ἐρομένου του τί ἄρα ἑαυτῷ ὑπολείπει, ἀντειπεῖν ὅτι ἐλπίδα. φύσει γὰρ μεγαλόθυμος ὢν τὰ μὲν ἀσφαλῶς ὑπάρχοντα οὐδαμοῦ ἐνόμιζεν, παντὶ δὲ θυμῷ ἄλλον τινὸς ἐφίετο, ὢν ἑώρα τιμιωτέρου. ταῦτα δὲ ἀκούσαντες ἔσθ' ὅτι μαθεῖν που ἕκαστος ἐφ' ἑαυτοῦ δυνάμεθα, κἂν μὴ αὐτὸς νουθετήσω. ὅσα δὲ περὶ τοῦ τεύχους λέγεται τῆς Πανδώρας, ἅπερ ἐν τοῖς βαρβάροις, ὡς εἰκάζουσί τινες τῶν σοφῶν, ἐμυθολογοῦντο διαδεδεγμένοι τὸν περὶ τῶν πρώτων ἀνθρώπων λόγον, ὡς κατ' ἀρχὴν ἤμαρτον, ταῦτα οὖν λέγοντες ἐδήλωσαν ἀθλιώτατον ἠγοῦμενοι τὸν παρόντα βίον, ἢ μὴ ἐλπίς προσῆ. ὡς γὰρ τὰ ἔσχατα κακὰ ἀποσημαίνοντες, τῷ προγόνῳ φασὶ τὴν Πανδώραν, κατὰ γε τὸν τῶν πάλαι ἱερέων λόγον, μέγα τι τεῦχος δωρήσασθαι. τοῦ δὲ ἀνοίξαντος, ἐξελεθῆν εὐθύς πάντα τὰ πῆματα καὶ κακὰ τὰ ἀνθρώπινα, ἅτινα οὐδεὶς πω πρότερον ἔπαθε. τὴν δὲ ἐλπίδα τέως ἔνδον μετὰ τοσοῦτων τε καὶ τοιούτων ἐγκεκλεισμένην, τῶν ἐτέρων ἀποπτομένων οὐ συνακολουθηῖσαι, ἀλλὰ τῷ στόματι προσφῦσαν αὐθις κατακλεισθῆναι.

CLXVI.

Καὶ μὴν ἔτοιμός εἰμι, ἔφη ὁ βασιλεὺς· ὁρᾷς γάρ, ὡς ἀρμόττει καὶ ἅμα πρὸς τὸ ἔνοπτρον μετεστράφη, ὡσπερὶ τὴν ἐσθῆτα αὐθις διασκεψόμενος. οἱ δὲ θεράποντες οἷς εἶρητο σύρμα ἐνεγκεῖν ἐξαίρειν τι προσποιησάμενοι ἐκ τῆς γῆς ἐβάδιζον ὡς σύρμα μετέωρον φέροντες, οὐδὲ ἐτόλμων δὴ φανεροὶ εἶναι οὐδὲν πάνυ ὀρώντες. ἐπόμπευεν οὖν ὑπὸ καλλίστῳ στεγασματι ὁ βασιλεὺς· τὸ δὲ πλῆθος ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐπ' οἰκιῶν συνειλεγμένον ἐβόα ὅσῳ πάντων κάλλιστα φορεῖ τὰ ἱμάτια, τό τε σύρμα θαυμάζοντες καὶ τὸ ἀρμόττειν ὧδε ἅπαντα. τὸ δὲ μηδὲν ἰδεῖν τὸ παράπαν οὐδεὶς δὴ ὠμολόγει, ὡς ἢ ἀβέλτερος ἂν δόξας εἶναι ἢ περὶ τὴν τέχνην ἀχρεῖος, ὥστε μηδεπώποτε μᾶλλον ἐπαινέισθαι τῶν βασιλείων ἐσθημάτων μηδέν. τέλος δὲ παιδίον τι ἰδὼν Ἄλλὰ γυμνός, ἔφη, ἐκεῖνος· ὁ δὲ πατὴρ ὑπολαβὼν Ἀκούετε δὴ, ἔφη, φλυαροῦντος τοῦ νηπίου τουδί. ὑπειπόντες δὲ τῷ πλησίον ἕκαστος τὸ τοῦ παιδίου, τελευτῶντες ἐβόων ἅπαντες ὅτι Γυμνός ἐστι. ἐκπλαγεῖς δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς λέγοντων δὴ τι, ἐνεθυμεῖτο ὅμως ὅτι περαίνειν δεῖ τὰ τῆς πομπῆς· οἱ δὲ θεράποντες ἔτι σεμνότερον ἐβάδιζον τοῦ πρόσθεν, τὸ σύρμα τὸ μηδαμοῦ δὴ παρὸν βαστάζοντες.

CLXVII.

Ὁ δὲ λαβὼν καὶ τῷ ἐτέρῳ γέροντι δούς Ἰδοῦ, ἔφη, ταῦτα λαβὼν ἀποίχου, καὶ εὐτυχοίης· πάντα γὰρ ἔχεις. ὁ δὲ καὶ πῶς; ἔφη, τοῦτον γάρ τὸν κάλαμον δέκα δαρεικῶν φῆς ἄξιον εἶναι; Εἰ δὲ μή, ἀντεῖπεν ὁ ἄρχων, οὐδεὶς ἐμοῦ ἀναισθητότερος· γνώσεσθε γὰρ εἰ οὐχ ἱκανός εἰμι καὶ πάσαν ἣν δέη τὴν πολιτείαν διοικεῖν. εἰπὼν δέ, τὸν κάλαμον ἐκέλευσε παρόντων ἀπάντων διαθραῦσαι· τούτου δὲ γενομένου ἐξέπεσον δὴ οἱ δαρεικοί. θαυμάσαντες δὲ οἱ καθήμενοι, καὶ ὡς Σόλωνα τὸν ἄρχοντα ἐπαινούντες, ἐπήροντο πῶς ἄρα ἦκαζεν ἐνεῖναι τοὺς δαρεικοὺς τῷ καλάμῳ. ὁ δὲ κατανοῆσαι μὲν ἔφη ὅτι ἐκεῖνος ἠνίκα ὁμόσαι ἤμελλε τὸν κάλαμον τῷ διώκοντι

παρέδωκεν ἔχειν, καὶ ὁμόσας ἢ μὴν τὸ ἀργύριον ἐς τὰς χεῖρας ἀποδεδωκέναι αὐθις παρέλαβεν. τοῦτο δὲ γνόντι οἱ παραστήναι ὅτι ἐκέισε ἄρα ἔγκειται τὸ ἀργύριον. ἐκ δὲ τούτων δεῖ μαθεῖν περὶ τῶν ἀρχόντων, ὅτι ἐνιότε μὲν ἄφρονες πεφύκασι, πολλάκις δὲ ἡγουμένου τοῦ θεοῦ ὀρθῶς ἂν δικάζοιεν.

CLXVIII.

Προάγει δὲ ἄλλα τε πολλὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὥστε ταύταις προκόπτειν ταῖς τέχναις τε καὶ ἐπιστήμαις αὐτίνες μάλιστα παρ' αὐτοῖς εὐδοκιμοῦσιν, καὶ οὐχ ἥκιστα τὸ δόξης ἐφίεσθαι, φύσει ἅπασιν ἐγγενόμενον· ὅπερ τῇ μὲν ὑπερβολῇ μεμπτόν ἂν εἴη, ἀπλῶς δὲ οὐ δεῖ καταπαῦσαι. οἱ τε γὰρ πρότερον πλείστα ἐν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπαινούμενοι τοῦτο δοκοῦσι σφόδρα θεραπεύειν, καὶ ὁ Κικέρων, σοφώτατός τε ὢν καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τὴν πατρίδα ὠφελῶν, ὑπερφυῶς ὡς ἐπεθύμει τοῦ κλέους, καὶ τὸν Λυκκείον πολλῇ σπουδῇ αἰεὶ ἔπειθεν ὥστε τὰ τότε συγγράφοντα ἀκριβῶς σπουδάξειν περὶ τὰ ἑαυτῷ ἄρχοντι πεπραγμένα, καὶ μὴν καὶ διὰ τάχους περαίνειν ἵνα ζῶν ἔτι τῆς δόξης ἀπολαύσῃ τῆς ἔπειτα τεθνεῶτι μελλούσης γενέσθαι. καὶ τὸ μὲν τοιαῦτα φιλοτιμεῖσθαι μεγαλοθύμου δὴ ἔστι· τὸ δὲ ἄγαν μεμπτόν, ὅστις οὐδὲ ἀπόκνει μὴ οὐ πείθειν τὸν συγγράφοντα τὸ ἀκριβὲς ἀφέντα τῶν λεγομένων τῷ ἐπαίνῳ καὶ πέρα προβῆναι τοῦ ὄντος. τὸ αὐτὸ δὲ ἔπαθε δόξης πέρι Πλίνιος ὁ νεώτερος, σωφρονύνην μέντοι καὶ αἰδῶ πλείονα ἀποδειξάμενος.

CLXIX.

Οὐδεὶς ἡμφεσβήτησέ πω μὴ οὐ πάσιν ἐξεῖναι ληστὰς πολέμῳ ἐπελθεῖν κἂν μήτε παροικῶσι μήτε ἀδικῶσιν. πότερον διὰ τὸ μηδεμίαν αὐτοῖς καθεστάναι οἴκησιν; ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ τῷ πολέμῳ ᾧ Πομπείῳ τοὺς ληστὰς κατεστρέψατο, μέγιστον τοῦτο καὶ δικαιοτάτον εὐδοκιμήσας, πόλεις τε κατεῖχον οἱ λησταὶ καὶ ἐμπόρια οὐκ ὀλίγα καὶ τῆς Κιλικίας ἐπὶ πολὺ, ὥσπερ καὶ οἱ νῦν καταφυγὴν καὶ ἔδραν κατεσκευασμένοι εἰσὶ τὴν Ἀλγερίαν. οὐδὲ

γὰρ οἱ θῆρες ἦσσαν ἄγριοι εἰλεοὺς γε ἐνοικοῦντες. ἀλλὰ διὰ τοῦτ' ἴσως, ὅτι ὥσπερ νεφέλη ἐπικρέμαται ὁ κίνδυνος, ἄδηλος ὢν ὅπη ἐπισκῆψει, ὥστε πᾶσιν ὁμοίως προσήκειν; εὐλογόν γ' ἂν εἴη τοῦτο, ἐλλείπει μέντοι τι, οὐδὲ μὴν λέγουσι τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ· τὸ γὰρ ἀληθὲς καὶ πᾶσιν ὁμολογούμενον ἐκείνο οἶμαι εἶναι, ὅτι κοινῇ εἰσι πάντων πολέμιοι ἀνθρώπων, ὥστε πάντας ἐπιστρατεύειν δεῖ, οὐ κατὰ τὸ ἐκάστω μᾶλλον φοβερὸν ἢ κατὰ τὸ κοινῇ ἅπασι συμφέρον· ὥσπερ γὰρ εἰσι νόμῳ τινὲς σπονδαὶ γεγραμμέναι ἐπὶ τῷ ἐκάστῳ τοὺς ἑαυτῶν τιμωρεῖσθαι πολεμίους, οὕτω καὶ φύσει τις ἅπασι καθέστηκεν ἄγραπτος συνωμοσία ἐπὶ τοὺς κοινῇ πολεμίους συγκειμένη. πρὸς τούτους τοίνυν ὥσπερ οὐδὲν δεῖ πόλεμον διαρρήδην καταγγεῖλαι, οὕτως οὐδὲ ἔγκλημα ἐπιφέρειν τοὺς ἀδικουμένους· τὰ γὰρ τοιαῦτα πάντα φύσει ὑπάρχει πρὸς γε τοὺς ληστὰς.

CLXX.

Φ. Ἐπεὶ οὖν οὐχ ὁμοιοῦμεν, σκοπῶμεν ὅπως ἂν ἄριστα τοῦτο διεξιόιμεν. τὴν γὰρ ἀρχὴν πρὸς τοῦ ἀρχοντος φῆς εἶναι. ἢ οὐ;

Α. φημὶ γάρ.

Φ. καὶ κακοῦ ὄντος;

Α. πάνυ γε.

Φ. οἱ δὲ ἀρχόμενοι καὶ οὕτως ὀρθῶς ἂν ποιοῖεν πειθαρχοῦντες;

Α. θεῖον γὰρ τὸ κράτος.

Φ. οἱ πολλοὶ οὖν τοῦ ἐνὸς ἕνεκα κακοῦ ἀδικοῖντ' ἂν, οὗτος δὲ ἴσως μόνος ἂν ὠφελοῖτο, καὶ τοῦτο ἐπὶ φίλοις οὕσι τοῖς θεοῖς.

Α. πάνυ γε, ὡς τοῦ κράτους θεόθεν δοθέντος.

Φ. τῆδε δὲ σκόπει· Ἄρ' οἶόν τε ἀγαθοὺς ὄντας τοὺς θεοὺς ἐπιθυμῆν τὸν ἕνα κακὸν τοὺς πολλοὺς βλάψαι, εἴτε ἀγαθοὺς ὄντας εἴτε κακοὺς, καὶ τοῦτο χαίροντα;

Α. ἤκιστα· ἦν γὰρ τι φανῆ ἁμαρτῶν, ὁποῖον ἂν ἦ τὸ ἁμάρτημα, δίκην δώσει.

Φ. τοὺς μέντοι θεοὺς, εἴ γε ἀπέειπον μὴ ἀντιστῆναι, τοὺς πολλοὺς ἀδικεῖσθαι βούλεσθαι ἀνάγκη.

A. ἴσως.

Φ. οἶδε οὖν ἀγαθοὶ ὄντες τοὺς ἀγαθοὺς κακῶν τυχεῖν βούλονται· εἵνιοι γὰρ τῶν πολλῶν ἀγαθοί· τοῦτο δὲ ἄτοπον.

A. ἔοικε γάρ.

CLXXI.

Φασὶ τοίνυν Δία Μένιππον τὸν φιλόσοφον αὐθις ἐς οὐρανὸν ἀράμενον, ἵνα χαρίζοιτο αὐτῷ, θυρίδα παρὰ θρήναι κειμένην ἀνοῖξαι. ἀρθείσης δὲ ταύτης τοιοῦτον θόρυβον καὶ βοήν ἐξαναστήναι, ὥστε θαυμάσαντα ἐκείνον τί τοῦτο ἐστίν ἐρωτᾶν· τὸν δὲ ἀποκρίνασθαι τὰς εὐχὰς εἶναι τὰς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. τὸν δὲ Μένιππον, παντοίων ὁμοῦ φθογγῶν συμμεμιγμένων, ὥστε μόνου Διὸς ὄτα διακρῖναι, πολλοὺς ὁμῶς ἀκούσαι πλοῦτον καὶ τιμὴν καὶ μακρὸν βίον ἐτέρους ἐτέρα γλώσση καὶ φωνῇ ὀνομάζοντας. παυσάμενου δὲ τοῦ πρώτου θορύβου, ἀνεωγμένης ἔτι τῆς θυρίδος, ἔπειτα χωρὶς μᾶλλον καὶ διακεκριμένας ἐξελθεῖν τὰς φθογγάς. δεινὴν δὲ τιν' εἶναι ἣν πρώτην ἀκούσαι εὐχὴν, Ἀθήνηθεν ὡς Δία ἐξιεμένην, ὥστε μείζω γενέσθαι τῷ εὐχομένῳ καὶ τὴν σοφίαν καὶ τὸν πωγῶνα. ἀναγνόντα δὲ τὴν φωνὴν τὸν Μένιππον, τὸν φίλον εἶδέναι εὐξάμενον Λύκανδρον τὸν φιλόσοφον.

CLXXII.

Ἐπειτα δὲ ἄλλον τινὰ νεωστὶ ναῦν γεμίσαντα, τῷ Διὶ εὐχόμενον ὑποσχέσθαι, ἣν ἐπιμελούμενος πλοῦτον ἐμπλέαν καταγάγῃ, ἢ μὴν ἔκπωμα ἀργυροῦν ἀναθήσειν. τὸν δὲ οὐδεμίαν δὴ τῷδε χάριν εἰδότα, τὰ ὄτα ἐπιμελέστερον καθέντα φωνῆς ἀκούσαί τινος δεινὰ ποιουμένου οἶα ὑπ' Ἐφεσίας του χήρας πέπονθεν, καὶ οἶκτον ἐκείνη ἐνθῆναι αἰτοῦντος. τὸν δὲ φάσκειν σπουδαῖον εἶναι τὸν ἀνθρωπον, πολλὰ θυμιάματα δωρησάμενον· ἄνθ' ὧν εὖ φρονούντα αὐτῷ οὐχ ὑπακούσεσθαι. ὑπολαβεῖν δὲ ἐκ τούτου θαυμασίους ὄσους ἄνδρας, ὑπὲρ τυράννου παρόντος εὐχομένους ὥστε πάντ' ἀγαθὰ λαβεῖν. ταῦτα δὲ γλιωχρῶς καὶ λιπαρῶς προσαιτήσαντας,

αὔθις ψιθυρίσασσι σμικροῖς τοὺς αὐτοὺς χρησαμένους σχετλιάζειν τῷ Διὶ ἀγανακτοῦντας εἰ ἀργὸς κείται ὁ κεραυνὸς ὥστε τοιούτῳ ὄντι ζῆν ἔτι ἐξείναι· θαυμάζοντος δὲ τοῦ Μενίππου, οὕτω θυμοῦσθαι τὸν Δία ψευδομένοις τοῖς ἀνθρώποις ὥστε τὰ μὲν ἀποφυσῶντα τὰ ἕτερα ἀποδέξασθαι.

CLXXIII.

Οὐ μὴν τοὺς σοφοὺς μέμφομαι ὅτι τοὺς πλουσίους θωπεύουσι τε καὶ ὑπηρετεῖν προαιροῦνται. καλῶς γὰρ ὁ Διογένης ἐρωτῶντός ποτε καὶ σκώπτοντός τινος, Διὰ τί τοῖς πλουσίοις παρακολουθοῖεν οἱ φιλόσοφοι, ἀλλ' οὐ τοῖς φιλοσόφοις οἱ πλούσιοι, σωφρόνως ἀπεκρίνατο καὶ ἅμα δριμύως πως, ὅτι οἱ μὲν ἐπίστανται ὅτου δέονται, οἱ δὲ οὐ. ὡσαύτως δὲ ὁ Ἄντιππος, ἐπεὶ Διονύσιόν τι προσαιτῶν οὐδὲ λόγου τυχὼν προσέπεσε· ὁ δὲ ἐπισχῶν καὶ δούς λόγον ἐχαρίσατο· σπουδάζων δὲ τις περὶ φιλοσοφίας ἐπετίμησε τῷ Ἀριστίππῳ εἰ οὕτως ἦσχυνε τὴν φιλοσοφίαν ὥστε ἰδίᾳ τι αἰτῶν τυράννῳ προσκυνεῖν.

CLXXIV.

Φ. Ὁμολογεῖς οὖν ἀδύνατος εἶναι ὑπολαβεῖν ὅπως τῶν αἰσθητῶν τι ὑπάρχειν οἷόν τε, μὴ ἐν ψυχῇ ὄν. ἦ οὐ;

ΓΛ. ὁμολογῶ γάρ.

Φ. ὁμως δὲ ἄπερ οὐδὲ ὑπολαβεῖν οἷός τ' εἶ ταῦτα διῶσχυρίζει ἀληθῆ εἶναι.

ΓΛ. ἀλλ' οὖν ἀμηχανῶ τί δεῖ ἐννοεῖν· ἔστι δὲ ἃ ἐμποδῶν ἔτι μοι ὑπάρχει· ἄλλο τι τὰ πόρρω ἄποντα σαφῶς δύναμαι ὁρᾶν, οἷον τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα διὰ μακροῦ ὄντα αἰσθανόμεθα; τοῦτο δὲ τῇ αἰσθήσει που ἐμάθομεν.

Φ. οὐκ οὐν καὶ καθεύδων τοιαῦτα ὄναρ γιγνώσκεις;

ΓΛ. πάντῳ μὲν οὖν.

Φ. φαίνεται δὲ πάντα ὁμοίως πόρρω ἀπεῖναι, ἦ οὐ;

ΓΛ. φαίνεται γάρ.

Φ. οὐ μέντοι τὰ ὄναρ φανέντα διὰ τοῦτο νομίζεις χωρὶς εἶναι τῆς ψυχῆς.

ΓΛ. οὐδαμῶς.

Φ. οὐκ ἂν ὀρθῶς ἄρα ὑπολάβοις τὰ αἰσθητὰ ἔξω εἶναι τῆς ψυχῆς, κἂν τοιαῦτα δοκῇ εἶναι ἢ τῆδέ πως αἰσθώμεθα αὐτῶν.

ΓΛ. συγχωρεῖν ἀνάγκη.

CLXXV.

Σ. Φέρε νυν, πρὸς λόγον σὲ ἅττα ἔρωμαι· οἶδα γὰρ ἀποκρινοῦ-
μένον σε ῥαδίως καὶ εὐπροσηγόρως. Ἄλλο τι, ὦ Πεισιστρατε,
εὐδαιμονέστερον σεαυτῷ ἐδόκεις διακείσθαι, ὅποτε χάριν εἰδὼς τοῖς
θεοῖς πολὺ τι θύσας τυγχάνοις ;

Π. οὐ γὰρ ἀσεβῆς εἰμι, ὦ Σόλων, ἀλλὰ πολλὰ ἤδη τοιαῦτα
αὐτοῖς θύσας αἰεὶ εὐδαιμονέστερος ἐγενόμην.

Σ. πότερον δεομένοις τῆς θυσίας ;

Π. οὐδὲ γὰρ δῆπου τῶν γε βροτείων οὐδενός· διὰ δὲ τοῦτο ἦν
εὐδαίμων, ὅτι ἅπερ ἔμαθον δεῖν πράξαι, ταῦτα ἔπρασσον.

Σ. εὐσεβῶς γὰρ ἔλεξας, ὦ φίλε, καὶ σπουδαίως ἅμα καὶ εὐλόγως,
οὐ γὰρ ἐδέοντο τῆς θυσίας οἱ θεοί· πῶς γάρ, οἵτινες πάντα ἔδοσαν,
οἷτοι καὶ ὅπουοῦν ἂν δέοιντο ; δέονται δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀναγκαίως
τινὸς καὶ ἐνδεῶς πρὸς σοῦ ἔχοντες, αὐτοῦ δὴ τούτου λέγω ὅπερ σὺ
ἀφελὼν μετὰ οὐδεμίας δαπάνης ἂν ἀποδοίης. ὠμολόγεις γοῦν
εὐδαιμονέστερος αἰεὶ γενέσθαι, ὅποτε τοῖς θεοῖς τι ἀναθείης, ἔξ-
ὸν αὐτῷ κατ' οἰκίαν χρῆσθαι· ἴσθι τοίνυν μηδὲν ἦσσον τοιοῦτος
ἐσόμενος ἦν ἅπερ ἀπεστέρησας τοῖς πολίταις ἀποδοῖς, ὡς ἐκείνων
οὐ ταῦτα μόνον, ἦν καιρὸς ἦ, σαφέστατα μελλόντων ἀρπάζειν,
ἀλλὰ καὶ καὶ τὰ χρήματα συλῆσαι καὶ δὴ καὶ ἀποκτείνειν.

NOTES AND ALTERNATIVE VERSIONS AND CORRIGENDA.

PART I.

Ex. line

1. 9. ἀποτρέποιεν is oblique delib. § 10. The ordinary conditional ἀπ. ἄν might be used, but the other is more idiomatic.
11. ξυντακεῖν is governed by δεῖν, θανείσθαι orat. obliq.
15. πλείονα τὸν φόρον] Tertiary predicate, 'their tribute more,' lit.

2. 5. γέγραφε] Vivid, § 31. Comp. § 148.
11. ἀνοίξας] Literal word for 'opened:' perhaps better say ἀνε-λίξας, 'unrolled,' as a classical book was a roll.
14. τῷ Τίτῳ] Observe the reg. usage of *dative* after perf. pass.

4. 2. Read πρώος for πραῦς, which seems not to occur masc. sing.
15. ἄν ἔλεγον] 'I would have been saying' literally, because the supposition is excluded.

5. 1. ὀμός is a better word than νηλεής, which seems to be only poetical.
3. τῶν . . . φίλων] Observe the gen. of separation, used idiomatically after λελειμμένος.
7. τελευτῶν] § 156.

7. 2. οὐ φησι is found even after εἰ, the οὐ really belonging to the dependent verb, so that οὐ φησι = 'he denies.'
4. If πειρώμενοι . . . ψευδόμενος is felt to be too harsh, say τῷ ψεύδεσθαι ὑπερβαλεῖν.

10. 10. ἥσσω] Perhaps ἐλάσσω would be a better word, as ἥσσω rather means 'inferior.'

11. 3. ἐθαύμαζεν . . . εἰ] § 32.
7. μὴ . . . δέξασθαι] § 130.

12. 2. ἐπεὶ . . . δύνασθαι] Inf., because it is part of the pretence, and so oblique. See § 38.

Ex. line

15. 8. **παρὰ τῇ θεᾷ]** It would perhaps be rather neater to use the pregnant construction, *παρὰ τὴν θεάν*, implying *motion* to the temple.
18. 4. After **τὸν ἄρκτον** should be read *πλὴν τῶν χηλῶν*.
19. 4. **οὐ διὰ πολλοῦ]** Observe that adverbs of *time* tend to come *early* in the sentence.
8. *at Athens* must be translated by *to Athens*, since it must qualify the *verb* and not (as in English) the substantive.
22. 4. Perhaps *ὡς* instead of *οἷπερ* would be a little easier; and in that case it would be all *orat. obliq. afterwards*.
11. **ἦσαν]** For the facts exclude the supposition.
23. 1. **βασιλεύειν** is commoner, so that the statement about *ἀρχεσθαι* in § 168 is misleading.
25. 2. **κείται** is more usual than *τέθειται*.
29. 1. **τῷ Παδιῷ]** *Dat. acc.* to the regular usage of *ὁ αὐτός*.
33. 10. Observe **οὐ γὰρ νεῖν**; the *γὰρ* implies the answer, so that the point is capable of being delicately given in Greek.
34. 6. **ζῶν]** Observe the present participle, regularly used of past time (as the tense expresses only *extension*, and does not define the time) with an adverb (here *πρότερον*) to fix the period.
38. 12. **μὴ ψεύδεται]** The *pres. ind.* is much the most dramatic and vivid tense to use here, cf. § 192 (*a*).
40. 6. **μέλλειν** takes *pres. fut.* and *aorist inf.* equally.
8. **μὴ οὐ]** § 132.
42. 7. Before **μανθάνων** is omitted by an oversight *ἕνα ἐνιαυτόν*.

PART II.

58. 10. **εἰρημένον]** § 164.
59. **μεταγρόντα]** *Acc.*, because the verb understood is not 'he says that,' in which case, by *inf. attraction*, it would be *μεταγρούς*, but 'he bids me say that.'
60. 8. **περιμένοντες ἐς ὕλην]** Not *ἐν ὕλῃ*, for the construction is pregnant, 'going to a wood and waiting there.'
11. **πρὶν . . . ἔδησεν]** § 81.

Ex. line

66. 3. οὐδὲν ὄ,τι οὐκ] § 151.
67. 2. μᾶλλον] Usually where we say 'not so much,' the Greeks (with their wonted delicacy of statement) say οὐ μᾶλλον, 'not more.' So οὐχ ἤκιστα for 'principally,' etc.
72. 15. δῆθεν suggests that *they thought it was* poison.
74. 9. ἐξεπηδάτην . . . συνήλθον] The dual and plural are constantly found together : in fact, the dual is only a form of the plural, and a dual noun is found often with a plural verb.
75. 5. Perhaps it is better to say simply ἀριστον καὶ σοφώτατον εἶναι.
76. 5. ὀφείλοι] § 36.
83. 11. διαλιπόντα . . . ἔσεισθαι] This change to acc. inf. is common as the orat. obliq. proceeds, though usually after a full stop or colon. We might read διαλιπῶν . . . ἔτοιμος ἔσοιτο.
87. 5. ἦσθα, ἐδήλους] § 35 (3). Supposition excluded by facts.
90. 2. μηδενί] § 128.

PART III.

95. 5. 'To Fabius in Etruria' must be '. . . to Etruria,' as both clauses have to be grouped round the *verb*.
103. 6. ὄθεν by a not uncommon attraction for ἐκείθεν οὐ, which may be put instead if preferred.
104. 5. For ἔτι it might be a little clearer to read ἔτι μᾶλλον.
105. 10. οἶος ἄν τις] Of course the verb εἶη is readily understood from εἶναι.
106. 12. ὡς . . . ἀκολουθήσοντας] This idiomatic use of ὡς with the *acc.* (instead of gen. abs.) should be observed, which occurs when there is a notion of orat. obliq. (supposing, knowing, asserting).
107. 16. Perhaps for εὖ πρὸς β. διέκειτο use the simpler ὃν εὖνον ὄντα ἠπίσταντο τῷ βασιλεῖ.
108. 8. 'It was vain to argue.' This *means* 'they did argue . . . and the man did not listen,' and so I have translated.

Ex. line

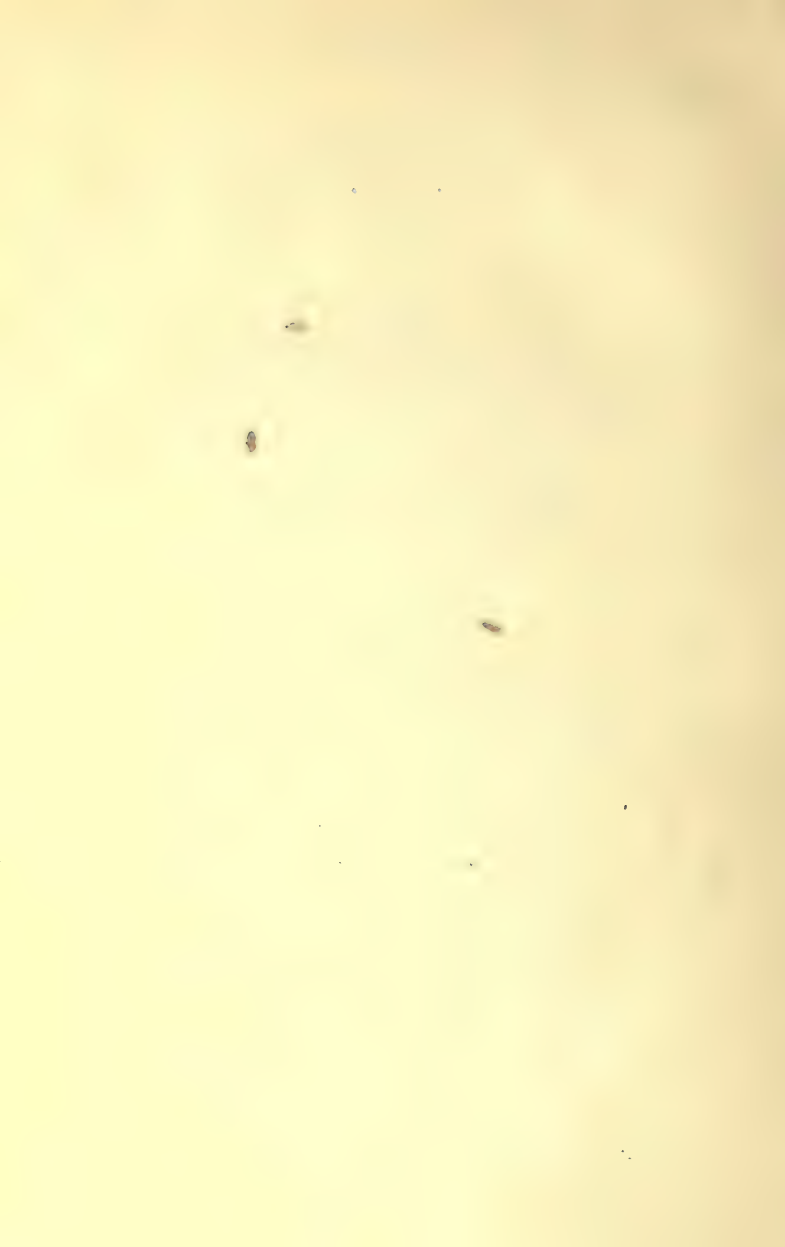
109. 4. ἀρχοντα] I mean 'before a general was proclaimed,' not 'before he was proclaimed general,' which would be ἀρχων. The other is a more delicate way of saying it.
10. ὡς . . . εἰσεσθαι] § 38.
110. 7. δεῖν τοῦ μῆ] The idiomatic redundant μῆ, in accordance with the principle of § 130.
113. 9. τὰ ἐκείσε] Observe this device.
116. The last sentence being so extremely idiomatic in the English is of necessity much recast.
117. The last word ἐπήεσαν I have ventured to insert for the sake of the directness so much desired in Greek.
118. 10. If this sudden oratio obliqua is thought harsh (though I believe it is natural) insert ἔφασκον after προσήκειν.
119. 5. ἐκ τῆς πόλεως] As so often where we say 'in the city.'
121. 'God bless you! God bless you!' The repetition is unnatural in Greek, and so is best given by οὐχ ἀπαξ, or some such turn.
124. 1. ἔφη is inserted to make clear the oratio obliqua.
127. 4. ὥστε σώζεσθαι . . .] Some such device as this is necessary, for the English idiom, 'fortunately,' 'unfortunately,' is entirely foreign to Greek.
128. 16. τοῦτον οὖν] οὖν is common in this *resumptive* usage.
130. 10. ἔμπλεως is given in Liddell and Scott as having two terminations, though πλέως makes πλέα in fem. Is this true? I have, however, assumed it.
11. τοῦ agrees with ἱεροῦ, as usual.
'respect or fear' has been accidentally omitted. Insert after παρεχώρουν, εἶτε ὑπ' αἰδοῦς εἶτε καὶ φοβούμενοι.
132. 5. ἀπόντες μὲν has no δέ to answer; but this is natural, as the μᾶλλον clause is substituted.
13. ἐδυσχέραινεν is strictly in agreement with ἔθνη: but really (being so far off) a Greek would probably have written the plural.

Ex. line

134. 9. **καὶ πρότερον ἄ.**] I have ventured to insert here 'the uneasy auditor,' as the more natural place. If this is thought harsh, insert in line 5, after *οὖν*, *δυσχεραίνοντος ὄμως ἐκείνου*.
135. 8. The second *ὥστε* sounds clumsy. Read *ἐπὶ τῷ*.
11. The note suggests *σπουδάξειν* for 'pursue.' But it is neater as done in the version.
136. 12. **ἀναθέσθαι**] Metaph. from draughts, 'to take back a move.'
139. 9. **παρὰ τοῦ βασιλέως**] *παρὰ*, 'from the side of,' 'from the house of,' gives the notion of *the court*, 'the king's surroundings.'
9. **ἐκπεσεῖν**] § 191.
16. **ἐξελευθεροῖ** is subj.
140. 3. **περὶ θανάτου**] I have put this rather than what the note recommends, to avoid repeating *ἀποκτεῖναι*.
144. 3. **μέλλουσιν**] § 192 (*a*).

PART IV.

163. 8. **εἶναι**] To express the oblique,—§ 38.
18. **ἀναθέσθαι**] See Ex. 136. Note.
164. 4. **ἀνδρὸς οὔου ἐμοῦ**] § 153.
165. 11. 'The tradition of the fall of man' is translated at some length ; but, not being a Greek idea, the technical theological terms have to be *interpreted*.
167. 5. **εἰ οὐχ ἰκανὸς εἰμι**] In spite of § 127, *εἰ* may have *οὐ* after it wherever the *εἰ* is not really conditional, but as here, *e.g.* = 'whether.'
13. **ἐκεῖσε ἔγκειται**] Pregn. constr., 'has been put into that.'
169. 8. **εἰλέος** seems the more accurate form.
172. 7. **ἀνθ' ὧν**, with inf.,—§ 38.

SCENES FROM GREEK PLAYS

RUGBY EDITION

Abridged and adapted for the use of Schools, by

ARTHUR SIDGWICK, M.A.

ASSISTANT-MASTER AT RUGBY SCHOOL, AND FORMERLY FELLOW OF
TRINITY COLLEGE, CAMBRIDGE.

Small 8vo. 1s. 6d. each.

ARISTOPHANES.

THE CLOUDS. THE FROGS. THE KNIGHTS. PLUTUS.

EURIPIDES.

IPHIGENIA IN TAURIS. THE CYCLOPS. ION.

ELECTRA. ALCESTIS. BACCHÆ. HECUBA.

Recommended in the *Guide to the Choice of Classical Books*, by J. B. Mayor, M.A., Professor of Classical Literature at King's College, late Fellow and Tutor of St. John's College, Cambridge.

A FIRST GREEK WRITER

BY THE SAME AUTHOR.

[In Preparation.]

RIVINGTONS, LONDON, OXFORD, AND CAMBRIDGE

CATENA CLASSICORUM.

A Series of Classical Authors. Edited by Members of both Universities, under the Direction of the Rev. ARTHUR HOLMES, M.A., late Senior Fellow and Dean of Clare College, Cambridge, and Preacher at the Chapel Royal, Whitehall; and the Rev. CHARLES BIGG, D.D., late Senior Student and Tutor of Christ Church, Oxford: Principal of Brighton College.

SOPHOCLIS TRAGOEDIAE.

THE ELECTRA, 3s. 6d. THE AJAX, 3s. 6d. Edited by R. C. JEBB, M.A., Professor of Greek at the University of Glasgow, late Fellow and Tutor of Trinity College, Cambridge.

JUVENALIS SATIRAE.

Edited by G. A. SIMCOX, M.A., Fellow and Classical Lecturer of Queen's College, Oxford. 5s.

THUCYDIDIS HISTORIA.

Edited by CHAS. BIGG, D.D., late Senior Student and Tutor of Christ Church, Oxford; Principal of Brighton College. Books I. and II., with Introductions. 6s.
Books III. and IV. Edited by G. A. SIMCOX, M.A. 6s.

DEMOSTHENIS ORATIONES PUBLICAE.

THE OLYNTHIACS, 2s. 6d. THE PHILIPPICS, 3s. DE FALSA LEGATIONE, 6s. Edited by G. H. HESLOP, M.A., late Fellow and Assistant Tutor of Queen's College, Oxford; Head Master of St. Bees.

ARISTOPHANIS COMOEDIAE.

THE ACHARNIANS and THE KNIGHTS, 4s. THE CLOUDS, 3s. 6d. THE WASPS, 3s. 6d. Edited by W. C. GREEN, M.A., late Fellow of King's College, Cambridge; Assistant Master at Rugby School.

An Edition of "THE ACHARNIANS and THE KNIGHTS," Revised and especially adapted for Use in Schools. 4s.

ISOCRATIS ORATIONES.

AD DEMONICUM ET PANEGYRICUS, 4s. 6d. Edited by JOHN EDWIN SANDYS, M.A., Fellow and Tutor of St. John's College, Cambridge, and Public Orator of the University.

PERSII SATIRAE.

Edited by A. PRETOR, M.A., Fellow of St. Catherine's College, Cambridge, Classical Lecturer of Trinity Hall. 3s. 6d.

HOMERI ILIAS.

Edited by S. H. REYNOLDS, M.A., late Fellow and Tutor of Brasenose College, Oxford. Books I. to XII. 6s.

TERENTI COMOEDIAE.

ANDRIA ET EUNUCHUS, 4s. 6d. ANDRIA, with Introduction on Prosody, 3s. 6d. Edited by T. L. PAPILLON, M.A., Fellow of New College, Oxford, late Fellow of Merton.

DEMOSTHENIS ORATIONES.

DE CORONA, 5s. Edited by the Rev. ARTHUR HOLMES, M.A., Senior Fellow and Dean of Clare College, Cambridge, and late Preacher at the Chapel Royal, Whitehall.

HERODOTI HISTORIA.

Edited by H. G. WOODS, M.A., Fellow and Tutor of Trinity College, Oxford.
Book I. 6s. Book II. 5s.

TACITI HISTORIA.

Edited by W. H. SIMCOX, M.A., Fellow of Queen's College, Oxford.
Books I. and II. 6s. Books III. IV. and V. 6s.

HORATI OPERA.

Edited by J. M. MARSHALL, M.A., Under Master of Dulwich College, late Fellow and Lecturer of Brasenose College, Oxford.

VOL. I. THE ODES, CARMEN SECULARE, AND EPODES. 7s. 6d.

RIVINGTONS

London, Oxford, and Cambridge.

Books for Schools and Colleges

PUBLISHED BY

MESSRS. RIVINGTON

HISTORY

English History for the Use of Public Schools.

By the Rev. J. FRANCK BRIGHT, M.A., *Fellow of University College, and Historical Lecturer at Balliol, New, and University Colleges, Oxford; late Master of the Modern School at Marlborough College.*

With numerous Maps and Plans. Crown 8vo.

This work is divided into three Periods of convenient and handy size, especially adapted for use in Schools, as well as for Students reading special portions of History for local and other Examinations.

Period I.—MEDIÆVAL MONARCHY: The departure of the Romans, to Richard III. From A.D. 449 to A.D. 1485. 4s. 6d.

Period II.—PERSONAL MONARCHY: Henry VII. to James II. From A.D. 1485 to A.D. 1688. 5s.

Period III.—CONSTITUTIONAL MONARCHY: William and Mary, to the present time. From A.D. 1688 to A.D. 1837. [Now Ready.]

"It is a relief to meet with a piece of sterling, careful work like this first instalment of Mr. Bright's English History. . . A careful examination of its pages can hardly fail to suggest that it has cost the compiler a great deal of trouble, and is likely, in consequence, to save both teacher and learner a proportionate amount. For the use for which it is especially designed—that of a text-book in our public schools—it is excellently adapted."—*Academy.*

"An air of good common sense pervades it; the style is entirely free from affectation or inflation, and is at the same time tolerably clear and easy to follow."

Athenæum.

"We do not know a book more suitable for school use, or one more likely to stimulate in boys an intelligent interest in constitutional and social history. We confess to having read the greater part of it with a very real pleasure."—*Educational Times.*

"It is written in a clear, straightforward, sensible way, and contains as much instruction as possible, put in a way that can be easily understood."—*Examiner.*

"It is a critical and thoughtful examination of the growth of this great nation; and

while the facts are given always with clearness and force, the student is led to understand and to reflect not merely upon the events themselves, but upon a number of interesting and important considerations arising out of these events."

School Board Chronicle.

"A model of what a clear, attractive, well-arranged, and trustworthy manual of historical information ought to be."

Glasgow Herald.

"We can speak with entire satisfaction of the style in which the work is done, Mr. Bright's is a lucid, steady, vigorous style, which leaves nothing in doubt, and is comprehensive and thoroughly practical."

Liverpool Albion.

"Admirably adapted for the purpose intended, and should rank high as a text-book in all educational establishments."

Civil Service Gazette.

"Mr. Bright has done his work, as it seems to us, in a very careful manner."

Scotsman.

"The narrative is clear and concise, and illustrated by useful plans and maps."

Notes and Queries.

(See Specimen Page, No. 1.)

LONDON, OXFORD, AND CAMBRIDGE.

HISTORICAL HANDBOOKS

Edited by

OSCAR BROWNING, M.A.,

FELLOW OF KING'S COLLEGE, CAMBRIDGE.

Crown 8vo.

(See Specimen Pages, Nos. 3 and 4.)

HISTORY OF THE ENGLISH INSTITUTIONS.

By PHILIP V. SMITH, M.A., *Barrister-at-Law; Fellow of King's College, Cambridge.* 3s. 6d.

CONTENTS.

Social and Local Development of the Constitution.

Origin of the English Institutions—The People—Local Government.

Constituents of the Central Authority.

The King—Parliament—The King's Council.

Central Government.

Legislation—Judicature—The Executive—Taxation—Chronological Table.
Index and Glossary.

ENGLISH HISTORY IN THE XIVTH CENTURY.

By CHARLES H. PEARSON, M.A., *Head Master of the Presbyterian Ladies' College, Melbourne, late Fellow of Oriel College, Oxford.*
3s. 6d.

CONTENTS.

Introduction—State of Scotland in the Thirteenth Century—Misgovernment of Edward II.—Death of Edward II.—First Years of Edward III.—The War with France—Subjugation of France—The Loss of the French Conquests—The Results of Foreign Aggression—The Minority of Richard II.—Richard's Government—Richard's Tyranny and Fall.

THE REIGN OF LEWIS XI.

By P. F. WILLERT, M.A., *Fellow of Exeter College, Oxford.*
With Map. 3s. 6d.

LONDON, OXFORD, AND CAMBRIDGE.

HISTORICAL HANDBOOKS—continued.

THE ROMAN EMPIRE. A.D. 395—800.

By A. M. CURTEIS, M.A., *Assistant-Master at Sherborne School, late Fellow of Trinity College, Oxford.*

With Maps. 3s. 6d.

CONTENTS.

Administrative and Legal Unity—The Christian Church in the First Four Centuries—The Barbarians on the Frontier—Century IV.—Church and State in Constantinople, Eutropius and Chrysostom—Chrysostom and the Empress Eudoxia—Alaric and the Visigoths, 396-419—Genseric and the Vandals, 423-533—Attila and the Huns, 435-453—The "Change of Government," commonly called the Fall of the Western Empire, 475-526—The Emperor Justinian, 527-565—The Empire in relation to the Barbarians of the East, 450-650—Mohammed and Mohammedanism, 622-711—The Popes and the Lombards in Italy, 540-740—The Franks and the Papacy, 500-800—Synopsis of Historical Events—Index.

MAPS.

Central Europe, about A.D. 400.—The Roman Empire at the beginning of the sixth Century.—Italy, 600-750.—Europe in the time of Charles the Great.

"We have very carefully examined the chapters on the 'Barbarians,' the Visigoths, the Vandals, and the Huns, and can pronounce them the best condensed account that we have read of the westerly migrations."—*Athenæum*.

"An admirable specimen of careful condensation and good arrangement, and as a school book it will assuredly possess a high value."—*Scotsman*.

"The period with which it deals is neglected in schools for want of text-books, but is full of most important historical

teaching. Mr. Curteis' little book is admirably written for teaching purposes; it is clear, definite, well-arranged, and interesting."—*Academy*.

"Appears to be a good school book for the higher forms."—*Westminster Review*.

"Will prove of great service to students, and we commend it to the notice of those who intend competing in the Civil Service Examinations. Mr. Curteis has executed his task with great care and judgment."

Civil Service Gazette.

HISTORY OF MODERN ENGLISH LAW.

By Sir ROLAND KNYVET WILSON, Bart., M.A., *Barrister-at-Law; late Fellow of King's College, Cambridge.*

3s. 6d.

CONTENTS.

The English Law in the Time of Blackstone.

The Form in which it was Enunciated—Property, Contract, and Absolute Duties—Wrongs and Remedies, Civil and Criminal—Procedure—Laws relating to Special Classes of Persons.

Life and Work of Bentham.

Biography—The Writings of Bentham—Early Attempts at Law Reform.

Legal Changes since 1825.

Changes as to the Form in which the Law is Enunciated—Changes in the Law of Property, Contract, and Absolute Duties—Changes in the Laws as to Wrongs and Remedies—Changes in the Laws relating to Procedure and Evidence—Changes in the Laws relating to Special Classes of Persons—Chronological Table of Cases and Statutes—Index.

HISTORICAL HANDBOOKS—continued.

HISTORY OF FRENCH LITERATURE.

Adapted from the French of M. DEMOGEOT, by C. BRIDGE.
3s. 6d.

"An excellent manual."—*Athenæum*.

"A clever adaptation."—*London Quarterly Review*.

"It is clear, idiomatic, and flowing, possessing all the characteristics of good English composition. Its perusal will furnish abundant evidence of the richness and variety of French literature, of which it is

a good and sufficient handbook."—*British Quarterly Review*.

"We cannot too highly commend this careful analysis of the characteristics of the great French writer."—*Standard*.

"Unlike most manuals, it is readable as well as accurate."—*Echo*.

THE GREAT REBELLION.

By the EDITOR.

HISTORY OF THE FRENCH REVOLUTION.

By the Rev. J. FRANCK BRIGHT, M.A., Fellow of University College, and Historical Lecturer at Balliol, New, and University Colleges, Oxford; late Master of the Modern School at Marlborough College.

THE AGE OF CHATHAM.

By Sir W. R. ANSON, Bart., M.A., Fellow of All Souls' College, and Vinerian Reader of Law, Oxford.

THE AGE OF PITT.

By the Same.

THE SUPREMACY OF ATHENS.

By R. C. JEBB, M.A. Cambridge, Professor of Greek at the University of Glasgow.

THE ROMAN REVOLUTION. From B.C. 133 to the

Battle of Actium.

By H. F. PELHAM, M.A., Fellow and Lecturer of Exeter College, Oxford.

HISTORY OF THE UNITED STATES.

By SIR GEORGE YOUNG, BART., M.A., late Fellow of Trinity College, Cambridge.

HISTORY OF ROMAN POLITICAL INSTITUTIONS.

By J. S. REID, M.L., Christ's College, Cambridge.

LONDON, OXFORD, AND CAMBRIDGE.

HISTORICAL BIOGRAPHIES

Edited by

THE REV. M. CREIGHTON, M.A.,

LATE FELLOW AND TUTOR OF MERTON COLLEGE, OXFORD.

With Maps and Plans. Small 8vo.

The most important and the most difficult point in Historical Teaching is to awaken a real interest in the minds of Beginners. For this purpose concise handbooks are seldom useful. General sketches, however accurate in their outlines of political or constitutional development, and however well adapted to dispel false ideas, still do not make history a living thing to the *young*. They are most valuable as maps on which to trace the route beforehand and show its direction, but they will seldom allure any one to take a walk.

The object of this series of Historical Biographies is to try and select from English History a few men whose lives were lived in stirring times. The intention is to treat their lives and times in some little detail, and to group round them the most distinctive features of the periods before and after those in which they lived.

It is hoped that in this way interest may be awakened without any sacrifice of accuracy, and that personal sympathies may be kindled without forgetfulness of the principles involved.

It may be added that round the lives of individuals it will be possible to bring together facts of social life in a clearer way, and to reproduce a more vivid picture of particular times than is possible in a historical handbook.

By reading short Biographies a few clear ideas may be formed in the pupil's mind, which may stimulate to further reading. A vivid impression of one period, however short, will carry the pupil onward and give more general histories an interest in their turn. Something, at least, will be gained if the pupil realises that men in past times lived and moved in the same sort of way as they do at present.

The following Biographies:—

Now ready, 2s. 6d. each.

1. SIMON DE MONTFORT.	2. THE BLACK PRINCE.

In preparation.

3. SIR WALTER RALEIGH.	4. OLIVER CROMWELL.
5. THE DUKE OF MARLBOROUGH.	6. THE DUKE OF WELLINGTON.

History of the Church under the Roman Empire, A.D. 30-476.

By the Rev. A. D. CRAKE, B.A., Chaplain of All Saints' School, Bloxham.

Crown 8vo. 7s. 6d.

A History of England for Children.

By GEORGE DAVYS, D.D., formerly Bishop of Peterborough.

New Edition. 18mo. 1s. 6d.

With twelve Coloured Illustrations. Square cr. 8vo. 3s. 6d.

LONDON, OXFORD, AND CAMBRIDGE.

ENGLISH

ENGLISH SCHOOL-CLASSICS

With Introductions, and Notes at the end of each Book.

Edited by FRANCIS STORR, B.A.,

CHIEF MASTER OF MODERN SUBJECTS AT MERCHANT TAYLORS' SCHOOL, LATE SCHOLAR OF TRINITY COLLEGE, CAMBRIDGE, AND BELL UNIVERSITY SCHOLAR.

Small 8vo.

THOMSON'S SEASONS: Winter.

With Introduction to the Series, by the Rev. J. FRANCK BRIGHT, M.A., Fellow of University College, and Historical Lecturer at Balliol, New, and University Colleges, Oxford; late Master of the Modern School at Marlborough College. 1s.

COWPER'S TASK.

By FRANCIS STORR, B.A., Chief Master of Modern Subjects at Merchant Taylors' School. 2s.

Part I. (Book I.—The Sofa; Book II.—The Timepiece) 9d. Part II. (Book III.—The Garden; Book IV.—The Winter Evening) 9d. Part III. (Book V.—The Winter Morning Walk; Book VI.—The Winter Walk at Noon) 9d.

SCOTT'S LAY OF THE LAST MINSTREL.

By J. SURTEES PHILLPOTTS, M.A., Head Master of Bedford School, formerly Fellow of New College, Oxford. 2s. 6d.

Part I. (Canto I., with Introduction, &c.) 9d. Part II. (Cantos II. and III.) 9d. Part III. (Cantos IV. and V.) 9d. Part IV. (Canto VI.) 9d.

SCOTT'S LADY OF THE LAKE.

By R. W. TAYLOR, M.A., Assistant-Master at Rugby School. 2s.

Part I. (Cantos I. and II.) 9d. Part II. (Cantos III. and IV.) 9d. Part III. (Cantos V. and VI.) 9d.

NOTES TO SCOTT'S WAVERLEY.

By H. W. EVE, M.A., Head-Master of University College School, London. 1s., or with the Text, 2s. 6d.

TWENTY OF BACON'S ESSAYS.

By FRANCIS STORR, B.A., Chief Master of Modern Subjects at Merchant Taylors' School. 1s.

SIMPLE POEMS.

Edited by W. E. MULLINS, M.A., Assistant-Master at Marlborough College. 8d.

SELECTIONS FROM WORDSWORTH'S POEMS.

By H. H. TURNER, B.A., late Scholar of Trinity College, Cambridge. 1s.

WORDSWORTH'S EXCURSION: The Wanderer.

By H. H. TURNER, B.A., late Scholar of Trinity College, Cambridge. 1s.

MILTON'S PARADISE LOST.

By FRANCIS STORR, B.A., Chief Master of Modern Subjects at Merchant Taylors' School.

Book I. 9d. Book II. 9d.

LONDON, OXFORD, AND CAMBRIDGE.

ENGLISH SCHOOL-CLASSICS—continued.

SELECTIONS FROM THE SPECTATOR.

By OSMUND AIRY, M.A., Assistant-Master at Wellington College. 1s.

BROWNE'S RELIGIO MEDICI.

By W. P. SMITH, M.A., Assistant-Master at Winchester College. 1s.

GOLDSMITH'S TRAVELLER AND DESERTED VILLAGE.

By C. SANKEY, M.A., Assistant-Master at Marlborough College. 1s.

EXTRACTS FROM GOLDSMITH'S VICAR OF WAKEFIELD.

By C. SANKEY, M.A., Assistant-Master at Marlborough College. 1s.

POEMS SELECTED FROM THE WORKS OF ROBERT BURNS.

By A. M. BELL, M.A., Balliol College, Oxford. 2s.

MACAULAY'S ESSAYS.

MOORE'S LIFE OF BYRON. By FRANCIS STORR, B.A. 9d.

BOSWELL'S LIFE OF JOHNSON. By FRANCIS STORR, B.A. 9d.

HALLAM'S CONSTITUTIONAL HISTORY. By H. F. BOYD, late Scholar of Brasenose College, Oxford. 1s.

SOUTHEY'S LIFE OF NELSON.

By W. E. MULLINS, M.A., Assistant-Master at Marlborough College.

* * *The General Introduction to the Series will be found in Thomson's WINTER.**(See Specimen Pages, Nos. 5 and 6.)*

OPINIONS OF TUTORS AND SCHOOLMASTERS.

"Nothing can be better than the idea and the execution of the English School-Classics, edited by Mr. Storr. Their cheapness and excellence encourage us to the hope that the study of our own language, too long neglected in our schools, may take its proper place in our curriculum, and may be the means of inspiring that taste for literature which it is one of the chief objects of education to give, and which is apt to be lost sight of in the modern style of teaching Greek and Latin Classics with a view to success in examinations."—*Oscar Browning, M.A., Fellow of King's College, Cambridge.*

"I think the plan of them is excellent; and those volumes which I have used I have found carefully and judiciously edited, neither passing over difficulties, nor preventing thought and work on the pupil's part by excessive annotation."—*Rev. C. B. Hutchinson, M.A., Assistant-Master at Rugby School.*

"I think that these books are likely to prove most valuable. There is great variety in the choice of authors. The notes seem sensible, as far as I have been able to examine them, and give just enough help, and not too much; and the size of each volume is so small, that in most cases it need not form more than one term's work.

Something of the kind was greatly wanted."
—*E. E. Bowen, M.A., Master of the Modern Side, Harrow School.*

"I have used some of the volumes of your English School-Classics for several months in my ordinary form work, and I have recommended others to be set as subjects for different examinations for which the boys have to prepare themselves. I shall certainly continue to use them, as I have found them to be very well suited to the wants of my form."—*C. M. Bull, M.A., Master of the Modern School at Marlborough College.*

"I have no hesitation in saying that the volumes of your Series which I have examined appear to me far better adapted for school use than any others which have come under my notice. The notes are sufficiently full to supply all the information which a boy needs to understand the text without superseding the necessity of his thinking. The occasional questions call the learner's attention to points which he can decide from his own resources. The general plan, and the execution of the volumes which have come before me, leave little to be desired in a School Edition of the English Classics."—*The Rev. Chas. Grant Chittenden, M.A., The Grange, Hoddesdon, Herts.*

SELECT PLAYS OF SHAKSPERE

RUGBY EDITION. OF THE

With Introduction and Notes to each Play.

Small 8vo.

AS YOU LIKE IT. 2s. HAMLET. 2s. 6d.

MACBETH. 2s. KING LEAR. 2s. 6d.

Edited by the Rev. CHARLES E. MOBERLY, M.A., Assistant-Master at Rugby School, and formerly Scholar of Balliol College, Oxford.

CORIOLANUS. 2s. 6d.

Edited by ROBERT WHITELAW, M.A., Assistant-Master at Rugby School, formerly Fellow of Trinity College, Cambridge.

THE TEMPEST.

Edited by J. SURTEES PHILLPOTTS, M.A., Head-Master of Bedford Grammar School, formerly Fellow of New College, Oxford.

With Notes at the end of the Volume. 2s.

THE MERCHANT OF VENICE.

Edited by R. W. TAYLOR, M.A., Assistant-Master at Rugby School.

With Notes at the end of the Volume.

[In preparation.]

Dictionary of the English Language.

By R. G. LATHAM, M.A., M.D., late Fellow of King's College, Cambridge.

Abridged from Dr. Latham's Edition of Johnson's English Dictionary. In 1 vol. medium 8vo. 24s.

The Rudiments of English Grammar and Composition.

By J. HAMBLIN SMITH, M.A., of Gonville and Caius College, and late Lecturer at St. Peter's College, Cambridge.

Crown 8vo. 2s. 6d.

LONDON, OXFORD, AND CAMBRIDGE.

MATHEMATICS

RIVINGTONS' MATHEMATICAL SERIES

The following Schools, amongst many others, use this Series:—Eton : Harrow : Rugby : Winchester : Charterhouse : Marlborough : Shrewsbury : Cheltenham : Clifton : City of London School : Haileybury : Tonbridge : Fettes College, Edinburgh : H.M.'s Dockyard Schools, Sheerness and Devonport : Hurstpierpoint : King William's College, Isle of Man : St. Peter's, Clifton, York : Birmingham : Bedford : Felsted : Christ's College, Finchley : Liverpool College : Windermere College : Eastbourne College : Competitive College, Bath : Brentwood : Perse School, Cambridge : Queen's College, Cork. Also in use in the Royal Naval College, Greenwich : H.M. Training Ships : the Owen's College, Manchester : Harvard College, U.S. : the Grammar and High Schools of Canada : Melbourne University, Australia : the other Colonies : and some of the Government Schools in India.

OPINIONS OF TUTORS AND SCHOOLMASTERS.

"A person who carefully studies these books will have a thorough and accurate knowledge of the subjects on which they treat."—*H. A. Morgan, M.A., Tutor of Jesus College, Cambridge.*

"We have for some time used your Mathematical books in our Lecture Room, and find them well arranged, and well calculated to clear up the difficulties of the subjects. The examples also are numerous and well-selected."—*N. M. Ferrers, M.A., Fellow and Tutor of Gonville and Caius College, Cambridge.*

"I have used in my Lecture Room Mr. Hamblin Smith's text-books with very great advantage."—*James Porter, M.A., Master of St. Peter's College, Cambridge.*

"For beginners there could be no better books, as I have found when examining different schools."—*A. W. W. Steel, M.A., Fellow and Assistant-Tutor of Gonville and Caius College, Cambridge.*

"I consider Mr. Hamblin Smith's Mathematical Works to be a very valuable series for beginners. His Algebra in particular I think is the best book of its kind for schools and for the ordinary course at Cambridge."

F. Patrick, M.A., Fellow and Tutor of Magdalen College, Cambridge.

"The series is a model of clearness and insight into possible difficulties."—*Rev. J. F. Blake, St. Peter's College, Clifton, York.*

"I can say with pleasure that I have used your books extensively in my work at Haileybury, and have found them on the

whole well adapted for boys."—*Thomas Pitts, M.A., Assistant Mathematical Master at Haileybury College.*

"I can strongly recommend them all."
W. Henry, M.A., Sub-Warden, Trinity College, Glensalmond.

"I consider Mr. Smith has supplied a great want, and cannot but think that his works must command extensive use in good schools."—*J. Henry, B.A., Head-Master, H.M. Dockyard School, Sheerness, and Instructor of Engineers, R.N.*

"We have used your Algebra and Trigonometry extensively at this School from the time they were first published, and I thoroughly agree with every mathematical teacher I have met, that, as school text-books, they have no equals. We are introducing your Euclid gradually into the School."—*Rev. B. Edwardes, sen., Mathematical Master at the College, Hurstpierpoint, Sussex.*

"I consider them to be the best books of their kind on the subject which I have yet seen."—*Joshua Jones, D.C.L., Head-Master, King William's College, Isle of Man.*

"I have very great pleasure in expressing an opinion as to the value of these books. I have used them under very different circumstances, and have always been satisfied with the results obtained."—*C. H. W. Biggs, Editor of the 'Educational Times,' and the 'Monthly Journal of Education.'*

RIVINGTONS' MATHEMATICAL SERIES—continued.

ELEMENTARY ALGEBRA.

By J. HAMBLIN SMITH, M.A., of *Gonville and Caius College*, and late Lecturer at *St. Peter's College, Cambridge*.

Small 8vo. 3s. Without Answers, 2s. 6d. A KEY. Crown 8vo. 9s.

EXERCISES ON ALGEBRA.

By J. HAMBLIN SMITH, M.A.

Small 8vo. 2s. 6d. (Copies may be had without the Answers.)

ALGEBRA. Part II.

By E. J. GROSS, M.A., *Fellow of Gonville and Caius College, Cambridge*, and *Secretary to the Oxford and Cambridge Schools Examination Board*.

Crown 8vo. 8s. 6d.

"We have to congratulate Mr. Gross on his excellent treatment of the more difficult chapters in Elementary Algebra. His work satisfies not only in every respect the requirements of a first-rate text-book on the subject, but is not open to the standing reproach of most English mathematical treatises for students, a minimum of teaching and a maximum of problems. The hard work and considerable thought which Mr. Gross has devoted to the book will be seen on every page by the experienced teacher; there is not a word too much, nor is the student left without genuine assistance where it is needful. The lan-

guage is precise, clear, and to the point. The problems are not too numerous, and selected with much tact and judgment. The range of the book has been very rightly somewhat extended beyond that assigned to simpler treatises, and it includes the elementary principles of Determinants. This chapter especially will be read with satisfaction by earnest students, and the mode of exposition will certainly have the approval of teachers. Altogether we think that this *Algebra* will soon become a general text-book, and will remain so for a long time to come."—*Westminster Review*.

KINEMATICS AND KINETICS.

By E. J. GROSS, M.A.

Crown 8vo. 5s. 6d.

A TREATISE ON ARITHMETIC.

By J. HAMBLIN SMITH, M.A.

Small 8vo. 3s. 6d. A KEY. Crown 8vo. 9s.

(See *Specimen Page, No. 7*.)

EXAMINATION FOR TEACHERS' CERTIFICATES: SUGGESTIONS FROM DR. McLELLAN.—"I therefore recommend all intending candidates to read carefully Hamblin Smith's Arithmetic. Some of this Author's works are already well and favourably known in Ontario; the Arithmetic is one of the most valuable of the series. It explains and illustrates the Unitary Method, showing how the elementary principles of pure science, without being disguised in multitudinous perplexing

'Rules,' can be applied to the solution of all classes of questions.

"If then candidates master (as they can easily do) the method of this book, and apply it to the excellent examples which the Author has supplied, and to those questions set from time to time by the Central Committee, there will be fewer failures at the next examination."—*Extract from Letter of Dr. J. A. McLellan, Senior High School Inspector for Canada, to the "Toronto Mail," November 22, 1876.*

RIVINGTONS' MATHEMATICAL SERIES—continued.

ELEMENTS OF GEOMETRY. Small 8vo. 3s. 6d.

By J. HAMBLIN SMITH, M.A.

Containing Books I to 6, and portions of Books II and 12, of EUCLID, with Exercises and Notes, arranged with the Abbreviations admitted in the Cambridge University and Local Examinations.

Part I., containing Books I and 2 of Euclid, limp cloth, 1s. 6d., may be had separately.

(See Specimen Page, No. 8.)

GEOMETRICAL CONIC SECTIONS. Crown 8vo. 4s. 6d.

By G. RICHARDSON, M.A., *Assistant-Master at Winchester College, and late Fellow of St. John's College, Cambridge.*

TRIGONOMETRY. Small 8vo. 4s. 6d. A KEY. Crown 8vo. 7s. 6d.

By J. HAMBLIN SMITH, M.A.

ELEMENTARY STATICS. Small 8vo. 3s.

By J. HAMBLIN SMITH, M.A.

ELEMENTARY HYDROSTATICS. Small 8vo. 3s.

By J. HAMBLIN SMITH, M.A.

BOOK OF ENUNCIATIONS FOR HAMBLIN SMITH'S
GEOMETRY, ALGEBRA, TRIGONOMETRY, STATICS, AND HYDRO-
STATICS. Small 8vo. 1s.

The Principles of Dynamics.

An Elementary Text-book for Science Students.

By R. WORMELL, D.Sc., M.A., *Head-Master of the City of London Middle-Class School.*

Crown 8vo. 6s.

Arithmetic, Theoretical and Practical.

By W. H. GIRDLESTONE, M.A., *of Christ's College, Cambridge, Principal of the Theological College, Gloucester.*

New Edition. Crown 8vo. 6s. 6d.

Also a School Edition. Small 8vo. 3s. 6d.

SCIENCE

Preparing for Publication,

SCIENCE CLASS-BOOKS

Edited by

The REV. ARTHUR RIGG, M.A.,
LATE PRINCIPAL OF THE COLLEGE, CHESTER.

These Volumes are designed expressly for School use, and by their especial reference to the requirements of a School Class-Book, aim at making Science-teaching a subject for regular and methodical study in Public and Private Schools.

AN ELEMENTARY CLASS-BOOK ON SOUND.

By GEORGE CAREY FOSTER, B.A., F.R.S., Fellow of, and Professor of Physics at, University College, London.

AN ELEMENTARY CLASS-BOOK ON ELECTRICITY.

By GEORGE CAREY FOSTER, B.A., F.R.S., Fellow of, and Professor of Physics at, University College, London.

BOTANY FOR CLASS-TEACHING.

With Exercises for Private Work.

By F. E. KITCHENER, M.A., F.L.S., Assistant-Master at Rugby School, and late Fellow of Trinity College, Cambridge.

ASTRONOMY FOR CLASS-TEACHING.

With Exercises for Private Work.

By WALLIS HAY LAVERTY, M.A., late Fellow of Queen's College, Oxford.

The knowledge of Mathematics assumed will be Euclid, Books I.-VI., and Quadratic Equations.

Other Works are in preparation.

LONDON, OXFORD, AND CAMBRIDGE.

A Year's Botany.

Adapted to Home and School Use.

By FRANCES ANNA KITCHENER.

Illustrated by the Author. Crown 8vo. 5s.

(See Specimen Page, No. 2.)

CONTENTS.

General Description of Flowers—Flowers with Simple Pistils—Flowers with Compound Pistils—Flowers with Apocarpous Fruits—Flowers with Syncarpous Fruits—Stamens and Morphology of Branches—Fertilisation—Seeds—Early Growth and Food of Plants—Wood, Stems, and Roots—Leaves—Classification—Umbellates, Composites, Spurges, and Pines—Some Monocotyledonous Families—Orchids—Appendix of Technical Terms—Index.

“One and only one English book do I know that might almost make a stupid man teach one science well; and that is Mrs. Kitchener's ‘A Year's Botany’ (Rivingtons). That happily does not teach

facts only; but is the expression of the method of a first-rate teacher in such a form as to enable any one to follow it.”—*J. M. Wilson, M.A., in “Nature” of April 13, 1876.*

An Easy Introduction to Chemistry.

For the use of Schools.

Edited by the Rev. ARTHUR RIGG, M.A., late Principal of The College, Chester, and WALTER T. GOOLDEN, B.A., late Science Scholar of Merton College, Oxford; and Lecturer in Natural Science at Tonbridge School.

New Edition, revised. With Illustrations. Crown 8vo. 2s. 6d.

(See Specimen Page, No. 9.)

Notes on Building Construction.

Arranged to meet the requirements of the syllabus of the Science and Art Department of the Committee of Council on Education, South Kensington Museum. Medium 8vo.

PART I.—FIRST STAGE, OR ELEMENTARY COURSE.

With 325 woodcuts, 10s. 6d.

PART II.—COMMENCEMENT OF SECOND STAGE, OR ADVANCED COURSE. With 277 woodcuts, 10s. 6d.

PART III.—ADVANCED COURSE.

[In the Press.]

REPORT ON THE EXAMINATION IN BUILDING CONSTRUCTION, HELD BY THE SCIENCE AND ART DEPARTMENT, SOUTH KENSINGTON, IN MAY, 1875.—“The want of a text-book in this subject, arranged in accordance with the published syllabus, and therefore limiting the students and teachers to the prescribed course, has lately been well met by a work published by Messrs. Rivingtons, entitled ‘Notes on Building Construction,’ arranged to meet the requirements of the Syllabus of the Science and Art Department of the Committee of Council on Education, South Kensington.”

June 18, 1875.

(Signed) H. C. SEDDON, Major, R.E.*

“Something of the sort was very much needed. The whole series when published will be a great boon to young students.”

Builder.

“The text is prepared in an extremely

simple and consecutive manner, advancing from rudimental and general statements to those which are comparatively advanced; it is a thoroughly coherent, self-sustained account.”—*Athenæum.*

LATIN

Easy Latin Stories for Beginners.

With Vocabulary and Notes. Forming a First Latin Reading Book for Junior Forms in Schools.

By G. L. BENNETT, M.A., *Assistant-Master at Rugby School; formerly Fellow of St. John's College, Cambridge.*

Crown 8vo. 2s. 6d.

Elementary Rules of Latin Pronunciation.

By ARTHUR HOLMES, M.A., *late Senior Fellow and Dean of Clare College, Cambridge.*

Crown 8vo. On a card, 9d.

Outlines of Latin Sentence Construction.

By E. D. MANSFIELD, B.A., *Assistant-Master at Clifton College.*

Demy 8vo. On a card, 1s.

Easy Exercises in Latin Prose.

By CHARLES BIGG, D.D., *Principal of Brighton College.*

Small 8vo. 1s. 4d.; sewed, 9d.

Latin Prose Exercises.

For Beginners, and Junior Forms of Schools.

By R. PROWDE SMITH, B.A., *Assist.-Master at Cheltenham College.*

New Edition. Crown 8vo. 2s. 6d.

An Elementary Latin Grammar.

By J. HAMBLIN SMITH, M.A., *of Gonville and Caius College, and late Lecturer at St. Peter's College, Cambridge.*

Small 8vo. 3s. 6d.

Henry's First Latin Book.

By THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A.

Twenty-third Edition. 12mo. 3s. TUTOR'S KEY, 1s.

Recommended in the *Guide to the Choice of Classical Books* by J. B. Mayor, M.A., Professor of Classical Literature at King's College, late Fellow and Tutor of St. John's College, Cambridge.

A Practical Introduction to Latin Prose Composition.

By THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A.

Seventeenth Edition. 8vo. 6s. 6d. TUTOR'S KEY, 1s. 6d.

Cornelius Nepos.

With Critical Questions and Answers, and an Imitative Exercise on each Chapter.

By THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A.

Fifth Edition. 12mo. 4s.

A First Verse Book.

Being an Easy Introduction to the Mechanism of the Latin Hexameter and Pentameter.

By THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A.

Eleventh Edition. 12mo. 2s. TUTOR'S KEY, 1s.

Progressive Exercises in Latin Elegiac Verse.

By C. G. GEPP, B.A., late Junior Student of Christ Church, Oxford, and formerly Assistant-Master at Tonbridge School.

Third Edition, Revised. Crown 8vo. 3s. 6d. TUTOR'S KEY, 5s.

Recommended in the *Guide to the Choice of Classical Books* by J. B. Mayor, M.A., Professor of Classical Literature at King's College, late Fellow and Tutor of St. John's College, Cambridge.

Selections from Livy, Books VIII. and IX.

With Notes and Map.

By E. CALVERT, LL.D., St. John's College, Cambridge; and R. SAWARD, M.A., Fellow of St. John's College, Cambridge; Assistant-Master at Shrewsbury School.

Small 8vo. 2s.

New Edition, re-arranged, with fresh Pieces and additional References.

Materials and Models for Latin Prose Composition.

Selected and arranged by J. Y. SARGENT, M.A., Fellow and Tutor of Magdalen College, Oxford; and T. F. DALLIN, M.A., Tutor, late Fellow, of Queen's College, Oxford.

Crown 8vo. 6s. 6d.

(See Specimen Page, No. 10.)

Latin Version of (60) Selected Pieces from Materials and Models.

By J. Y. SARGENT, M.A.

Crown 8vo. 5s.

May be had by Tutors only, on direct application to the Publishers.

Stories from Ovid in Elegiac Verse.

With Notes for School Use and Marginal References to the PUBLIC SCHOOL LATIN PRIMER.

By R. W. TAYLOR, M.A., Assistant-Master at Rugby School, late Fellow of St. John's College, Cambridge, and Head-Master elect of Kelly College, Tavistock.

Crown 8vo. 3s. 6d.

(See Specimen Pages, Nos. 11 and 12.)

The Æneid of Vergil.

Edited, with Notes at the end, by FRANCIS STORR, B.A., Chief Master of Modern Subjects at Merchant Taylors' School.

BOOKS XI and XII.

Crown 8vo. 2s. 6d.

(See Specimen Pages, Nos. 13 and 14.)

Classical Examination Papers.

Edited, with Notes and References, by P. J. F. GANTILLON, M.A., Classical Master at Cheltenham College.

Crown 8vo. 7s. 6d.

Or interleaved with writing-paper, half-bound, 10s. 6d.

Eclogæ Ovidianæ.

From the Elegiac Poems. With English Notes.

By THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A.

Fourteenth Edition, revised. 12mo. 2s. 6d.

Terenti Comoediae.

Edited by T. L. PAPILLON, M.A., Fellow of New College, and late Fellow of Merton, Oxford.

ANDRIA ET EUNUCHUS. 4s. 6d.

ANDRIA. New Edition, with Introduction on Prosody. 3s. 6d.
Crown 8vo.

Forming a Part of the "Catena Classicorum."

Juvenalis Satirae.

Edited by G. A. SIMCOX, M.A., Fellow of Queen's College, Oxford.

THIRTEEN SATIRES.

Second Edition, enlarged and revised. Crown 8vo. 5s.

Forming a Part of the "Catena Classicorum."

Persii Satirae.

Edited by A. PRETOR, M.A., of Trinity College, Cambridge, Classical Lecturer of Trinity Hall, Composition Lecturer of the Perse Grammar School, Cambridge.

Crown 8vo. 3s. 6d.

Forming a Part of the "Catena Classicorum."

Horati Opera.

By J. M. MARSHALL, M.A., Under-Master at Dulwich College.
VOL. I.—THE ODES, CARMEN SECULARE, AND EPODES.

Crown 8vo. 7s. 6d.

Forming a Part of the "Catena Classicorum."

Taciti Historiae. BOOKS I. and II.

Edited by W. H. SIMCOX, M.A., Fellow of Queen's College, Oxford.

Crown 8vo. 6s.

Forming a Part of the "Catena Classicorum."

Taciti Historiae. BOOKS III. IV. and V.

Edited by W. H. SIMCOX, M.A., Fellow of Queen's College, Oxford.

Crown 8vo. 6s.

Forming a Part of the "Catena Classicorum."

GREEK

A Primer of Greek Accidence for the Use of Schools.

By EVELYN ABBOTT, M.A., *Fellow and Tutor of Balliol College, Oxford*; and E. D. MANSFIELD, B.A., *Assistant-Master at Clifton College. With a Preface by JOHN PERCIVAL, M.A., LL.D., Head-Master of Clifton College, etc.*

Crown 8vo. 2s. 6d.

Elements of Greek Accidence.

By EVELYN ABBOTT, M.A., *Fellow and Tutor of Balliol College, Oxford, and late Assistant-Master at Clifton College.*

Crown 8vo. 4s. 6d.

"This is an excellent book. The compilers of elementary Greek Grammars have not before, so far as we are aware, made full use of the results obtained by the labours of philologists during the last twenty-five years. Mr. Abbott's great merit is that he has; and a comparison between his book and the *Rudimenta* of

the late Dr. Donaldson—a most excellent volume for the time at which it was published—will show how considerable the advance has been; while a comparison with the works in ordinary use, which have never attained anything like the standard reached by Dr. Donaldson, will really surprise the teacher."—*Athenæum*.

An Introduction to Greek Prose Composition, with Exercises.

By ARTHUR SIDGWICK, M.A., *Assistant-Master at Rugby School, and formerly Fellow of Trinity College, Cambridge.*

Crown 8vo. 5s. A KEY. [Nearly Ready.]

Zeugma; or, Greek Steps from Primer to Author.

By the Rev. LANCELOT SANDERSON, M.A., *Principal of Elstree School, late Scholar of Clare College, Cambridge*; and the Rev. F. B. FIRMAN, M.A., *Assistant-Master at Elstree School, late Scholar of Jesus College, Cambridge.*

Small 8vo. 1s. 6d.

A Table of Irregular Greek Verbs.

Classified according to the arrangement of Curtius's Greek Grammar.

By FRANCIS STORR, B.A., *Chief-Master of Modern Subjects at Merchant Taylors' School, late Scholar of Trinity College, Cambridge, and Bell University Scholar.*

On a Card. 1s.

Selections from Lucian.

With English Notes.

By EVELYN ABBOTT, M.A., *Fellow and Tutor of Balliol College, Oxford, and late Assistant-Master at Clifton College.*

Small 8vo. 3s. 6d.

Alexander the Great in the Punjaub.

Adapted from Arrian, Book V. An easy Greek Reading Book.

Edited, with Notes and a Map, by the Rev. CHARLES E. MOBERLY, M.A., Assistant-Master at Rugby School, and formerly Scholar of Balliol College, Oxford.

Small 8vo. 2s.

Stories from Herodotus.

The Tales of Rhampsinitus and Polycrates, and the Battle of Marathon and the Alcmaeonidae. *In Attic Greek.*

Edited by J. SURTEES PHILLPOTS, M.A., Head-Master of Bedford Grammar School; formerly Fellow of New College, Oxford.

Crown 8vo. 1s. 6d.

Iophon: an Introduction to the Art of Writing Greek Iambic Verses.

By the WRITER of "Nuces" and "Lucretilis."

Crown 8vo. 2s.

The First Greek Book.

On the plan of *Henry's First Latin Book.*

By THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A.

Sixth Edition. 12mo. 5s. TUTOR'S KEY, 1s. 6d.

A Practical Introduction to Greek Accidence.

By THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A.

Ninth Edition. 8vo. 5s. 6d.

A Practical Introduction to Greek Prose Composition.

By THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A.

Twelfth Edition. 8vo. 5s. 6d. TUTOR'S KEY, 1s. 6d.

SCENES FROM GREEK PLAYS

RUGBY EDITION

Abridged and adapted for the use of Schools, by

ARTHUR SIDGWICK, M.A.,

ASSISTANT-MASTER AT RUGBY SCHOOL, AND FORMERLY FELLOW OF
TRINITY COLLEGE, CAMBRIDGE.

Small 8vo. 1s. 6d. each.

ARISTOPHANES.

THE CLOUDS. THE FROGS. THE KNIGHTS. PLUTUS.

EURIPIDES.

IPHIGENIA IN TAURIS. THE CYCLOPS. ION.

ELECTRA. ALCESTIS. BACCHÆ. HECUBA.

Recommended in the *Guide to the Choice of Classical Books*, by J. B. Mayor, M.A., Professor of Classical Literature at King's College, late Fellow and Tutor of St. John's College, Cambridge.

Homer without a Lexicon, for Beginners.

ILIAD, Book VI.

Edited, with Notes giving the meanings of all the less common words, by J. SURTEES PHILLPOTS, M.A., Head Master of Bedford Grammar School, formerly Fellow of New College, Oxford.

Small 8vo, 2s.

Xenophon's Memorabilia.

Book I., with a few omissions. *Edited, with an Introduction and Notes, by the Rev. C. E. MOBERLY, Assistant-Master at Rugby School, and formerly Scholar of Balliol College, Oxford.*

Small 8vo. 2s.

LONDON, OXFORD, AND CAMBRIDGE.

The Anabasis of Xenophon.

Edited, with Introduction, Maps, Syntax Rules and Notes, by R. W. TAYLOR, M.A., Assistant-Master at Rugby School, late Fellow of St. John's College, Cambridge, and Head Master elect of Kelly College, Tavistock.

Books I. and II., forming one volume.

Books III. and IV., forming a second volume.

Crown 8vo.

[*In the Press.*]

Homer's Iliad.

Edited, with Notes at the end for the Use of Junior Students, by ARTHUR SIDGWICK, M.A., Assistant-Master at Rugby School, and formerly Fellow of Trinity College, Cambridge.

Books I. and II. forming one Volume, Books III. and IV. forming a second Volume. Crown 8vo.

[*In preparation.*]

Homer for Beginners.

ILIAD, Books I.—III. With English Notes.

By THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A.

Fifth Edition. 12mo. 3s. 6d.

The Iliad of Homer.

From the Text of Dindorf. With Preface and Notes.

By S. H. REYNOLDS, M.A., *Fellow and Tutor of Brasenose College, Oxford.*

Books I.—XII. Crown 8vo. 6s.

Forming a Part of the "Catena Classicorum."

The Iliad of Homer.

With English Notes and Grammatical References.

By THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A.

Fifth Edition. 12mo. Half-bound, 12s.

A Complete Greek and English Lexicon for the Poems of Homer and the Homeridæ.

By G. CH. CRUSIUS. *Translated from the German. Edited by T. K. ARNOLD, M.A.*

New Edition. 12mo. 9s.

Classical Examination Papers.

Edited, with Notes and References, by P. J. F. GANTILLON, M.A., sometime Scholar of St. John's College, Cambridge; Classical Master at Cheltenham College.

Crown 8vo. 7s. 6d.

Or interleaved with writing-paper, half-bound, 10s. 6d.

Recommended in the *Guide to the Choice of Classical Books*, by J. B. Mayor, M.A., Professor of Classical Literature at King's College, late Fellow and Tutor of St. John's College, Cambridge.

Demosthenes.

Edited, with English Notes and Grammatical References, by THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A.

12mo.

OLYNTHIAC ORATIONS. Third Edition. 3s.

PHILIPPIC ORATIONS. Third Edition. 4s.

ORATION ON THE CROWN. Second Edition. 4s. 6d.

Demosthenis Orationes Privatae.

Edited by ARTHUR HOLMES, M.A., late Senior Fellow and Dean of Clare College, Cambridge, and Preacher at the Chapel Royal, Whitehall.

Crown 8vo.

DE CORONA. 5s.

Forming a Part of the "Catena Classicorum."

Demosthenis Orationes Publicae.

Edited by G. H. HESLOP, M.A., late Fellow and Assistant-Tutor of Queen's College, Oxford; Head-Master of St. Bees.

Crown 8vo.

OLYNTHIACS, 2s. 6d.

PHILIPPICS, 3s.

DE FALSA LEGATIONE, 6s.

} or, in One Volume, 4s. 6d.

Forming Parts of the "Catena Classicorum."

Isocratis Orationes.

Edited by JOHN EDWIN SANDYS, M.A., Fellow and Tutor of St. John's College, Cambridge, and Public Orator of the University.

Crown 8vo.

AD DEMONICUM ET PANEGYRICUS. 4s. 6d.

Forming a Part of the "Catena Classicorum."

The Greek Testament.

With a Critically Revised Text ; a Digest of Various Readings ; Marginal References to Verbal and Idiomatic Usage ; Prolegomena ; and a Critical and Exegetical Commentary. For the use of Theological Students and Ministers.

By HENRY ALFORD, D.D., *late Dean of Canterbury.*

New Edition. 4 vols. 8vo. 102s.

The Volumes are sold separately, as follows :—

Vol. I.—THE FOUR GOSPELS. 28s.

Vol. II.—ACTS to 2 CORINTHIANS. 24s.

Vol. III.—GALATIANS to PHILEMON. 18s.

Vol. IV.—HEBREWS to REVELATION. 32s.

The Greek Testament.

With Notes, Introductions, and Index.

By CHR. WORDSWORTH, D.D., *Bishop of Lincoln.*

New Edition. 2 vols. Impl. 8vo. 60s.

The Parts may be had separately, as follows :—

The GOSPELS. 16s.

The ACTS. 8s.

St. Paul's EPISTLES. 23s.

GENERAL EPISTLES, REVELATION, and INDEX. 16s.

Notes on the Greek Testament.

By the Rev. ARTHUR CARR, M.A., *Assistant-Master at Wellington College, late Fellow of Oriel College, Oxford.*

THE GOSPEL ACCORDING TO S. LUKE.

Crown 8vo. 6s.

(See Specimen Page, No. 15.)

Madvig's Syntax of the Greek Language, especially of the Attic Dialect.

For the use of Schools.

Edited by THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A.

Second Edition. Imperial 16mo. 8s. 6d.

Recommended by the Cambridge Board of Classical Studies for the Classical Tripos.

Sophocles.

With English Notes from SCHNEIDEWIN.

Edited by T. K. ARNOLD, M.A., ARCHDEACON PAUL, and HENRY BROWNE, M.A.

12mo.

AJAX. 3s. PHILOCTETES. 3s. ŒDIPUS TYRANNUS. 4s. ŒDIPUS COLONEUS. 4s.

Sophoclis Tragoediae.

Edited by R. C. JEBB, M.A., Professor of Greek at the University of Glasgow, late Fellow and Assistant-Tutor of Trinity College, Cambridge.

Crown 8vo.

ELECTRA. Second Edition, revised. 3s. 6d.

AJAX. 3s. 6d.

Forming Parts of the "Catena Classicorum."

Aristophanis Comoediae.

Edited by W. C. GREEN, M.A., late Fellow of King's College, Cambridge; Assistant-Master at Rugby School.

Crown 8vo.

THE ACHARNIANS and THE KNIGHTS. 4s.

THE CLOUDS. 3s. 6d.

THE WASPS. 3s. 6d.

An Edition of "THE ACHARNIANS and THE KNIGHTS," revised and especially prepared for Schools. 4s.

Forming Parts of the "Catena Classicorum."

Herodoti Historia.

Edited by H. G. WOODS, M.A., Fellow and Tutor of Trinity College, Oxford.

Crown 8vo.

BOOK I. 6s. BOOK II. 5s.

Forming Parts of the "Catena Classicorum."

A Copious Phraseological English-Greek Lexicon.

Founded on a work prepared by J. W. FRÄDERSDORFF, Ph.D., late Professor of Modern Languages, Queen's College, Belfast.

Revised, Enlarged, and Improved by the late THOMAS KERCHEVER ARNOLD, M.A., and HENRY BROWNE, M.A.

Fifth Edition. 8vo. 21s.

Thucydidis Historia. Books I. and II.

Edited by CHARLES BIGG, D.D., late Senior Student and Tutor of Christ Church, Oxford; Principal of Brighton College.

Crown 8vo. 6s.

Forming a Part of the "Catena Classicorum."

Thucydidis Historia. Books III. and IV.

Edited by G. A. SIMCOX, M.A., Fellow of Queen's College, Oxford.

Crown 8vo. 6s.

Forming a Part of the "Catena Classicorum."

An Introduction to Aristotle's Ethics.

Books I.—IV. (Book X., c. vi.—ix. in an Appendix). With a Continuous Analysis and Notes. Intended for the use of Beginners and Junior Students.

By the Rev. EDWARD MOORE, B.D., Principal of S. Edmund Hall, and late Fellow and Tutor of Queen's College, Oxford.

Crown 8vo. 10s. 6d.

Aristotelis Ethica Nicomachea.

Edidit, emendavit, crebrisque locis parallelis e libro ipso, aliisque ejusdem Auctoris scriptis, illustravit JACOBUS E. T. ROGERS, A.M.

Small 8vo. 4s. 6d. Interleaved with writing-paper, half-bound. 6s.

CATENA CLASSICORUM

Crown 8vo.

- Sophoclis Tragoediae.* By R. C. JEBB, M.A.
THE ELECTRA. 3s. 6d. THE AJAX. 3s. 6d.
- Juvenalis Satirae.* By G. A. SIMCOX, M.A. 5s.
- Thucydidis Historia.—Books I. & II.*
By CHARLES BIGG, D.D. 6s.
- Thucydidis Historia.—Books III. & IV.*
By G. A. SIMCOX, M.A. 6s.
- Demosthenis Orationes Publicae.* By G. H. HESLOP, M.A.
THE OLYNTHIACS. 2s. 6d. } or, in One Volume, 4s. 6d.
THE PHILIPPICS. 3s. }
DE FALSA LEGATIONE. 6s.
- Demosthenis Orationes Privatae.*
By ARTHUR HOLMES, M.A.
DE CORONA. 5s.
- Aristophanis Comoediae.* By W. C. GREEN, M.A.
THE ACHARNIANS AND THE KNIGHTS. 4s.
THE WASPS. 3s. 6d. THE CLOUDS. 3s. 6d.
An Edition of THE ACHARNIANS AND THE KNIGHTS, revised and especially adapted
for use in Schools. 4s.
- Isocratis Orationes.* By JOHN EDWIN SANDYS, M.A.
AD DEMONICUM ET PANEGYRICUS. 4s. 6d.
- Persii Satirae.* By A. PRETOR, M.A. 3s. 6d.
- Homeri Ilias.* By S. H. REYNOLDS, M.A.
BOOKS I. TO XII. 6s.
- Terenti Comoediae.* By T. L. PAPILLON, M.A.
ANDRIA AND EUNUCHUS. 4s. 6d.
ANDRIA. New Edition, with Introduction on Prosody. 3s. 6d.
- Herodoti Historia.* By H. G. WOODS, M.A.
BOOK I., 6s. BOOK II., 5s.
- Horati Opera.* By J. M. MARSHALL, M.A.
VOL. I.—THE ODES, CARMEN SECULARE, AND EPODES. 7s. 6d.
- Taciti Historiae.* By W. H. SIMCOX, M.A.
BOOKS I. AND II. 6s. BOOKS III., IV., and V. 6s.

LONDON, OXFORD, AND CAMBRIDGE.

DIVINITY

MANUALS OF RELIGIOUS INSTRUCTION

Edited by

JOHN PILKINGTON NORRIS, B.D.,

CANON OF BRISTOL, AND EXAMINING CHAPLAIN TO THE BISHOP OF MANCHESTER.

Three Volumes. Small 8vo. 3s. 6d. each.

Or each Book in Five Parts. 1s. each Part.

“Contain the maximum of requisite information within a surprising minimum of space. They are the best and fullest and simplest compilation we have hitherto examined on the subject treated.”

Standard.

“Carefully prepared, and admirably suited for their purpose, they supply an acknowledged want in Primary Schools, and will doubtless be in great demand by the teachers for whom they are intended.”

Educational Times.

THE OLD TESTAMENT.

By the Rev. E. I. GREGORY, M.A., Vicar of Halberton.

PART I. The Creation to the Exodus. PART II. Joshua to the Death of Solomon. PART III. The Kingdoms of Judah and Israel. PART IV. Hebrew Poetry—The Psalms. PART V. The Prophets of the Captivity and of the Return—The Maccabees—Messianic Teaching of the Old Testament.

THE NEW TESTAMENT.

By C. T. WINTER.

PART I. St. Matthew's Gospel. PART II. St. Mark's Gospel. PART III. St. Luke's Gospel. PART IV. St. John's Gospel. PART V. The Acts of the Apostles.

THE PRAYER BOOK.

By JOHN PILKINGTON NORRIS, B.D., Canon of Bristol, &c.

PART I. The Catechism to the end of the Lord's Prayer—The Order for Morning and Evening Prayer. PART II. The Catechism, concluding portion—The Office of Holy Baptism—The Order of Confirmation. PART III. The Theology of the Catechism—The Litany—The Office of Holy Communion. PART IV. The Collects, Epistles, and Gospels, to be used throughout the year. PART V. The Thirty-Nine Articles.

LONDON, OXFORD, AND CAMBRIDGE.

Rudiments of Theology.

A First Book for Students.

By JOHN PILKINGTON NORRIS, B.D., *Canon of Bristol, and Examining Chaplain to the Bishop of Manchester.*

Crown 8vo. 7s. 6d.

"We can recommend this book to theological students as a useful and compendious manual. It is clear and well arranged. . . . We venture to believe that, on the whole, he is a very fair exponent of the teaching of the English Church, and that his book may be profit-

ably used by those for whom it is chiefly intended—that is, candidates for ordination."—*Spectator.*

"This is a work of real help to candidates for ordination, and to the general student of theology."—*Standard.*

A Manual of Devotion, chiefly for the use of School-boys.

By the Rev. WILLIAM BAKER, D.D., *Head-Master of Merchant Taylors' School.*

With Preface by J. R. WOODFORD, D.D., *Lord Bishop of Ely.*

Crown 16mo. 2s. 6d.

A Companion to the Old Testament.

Being a plain Commentary on Scripture History down to the Birth of our Lord.

Small 8vo. 3s. 6d.

Household Theology.

A Handbook of Religious Information respecting the Holy Bible, the Prayer Book, the Church, the Ministry, Divine Worship, the Creeds, &c., &c.

By the Rev. JOHN HENRY BLUNT, M.A.

New Edition. Small 8vo. 3s. 6d.

The Young Churchman's Companion to the Prayer Book.

By the Rev. J. W. GEDGE, M.A., *Diocesan Inspector of Schools for the Archdeaconry of Surrey.*

Part I.—Morning and Evening Prayer and Litany.

Part II.—Baptismal and Confirmation Services.

18mo. 1s. each, or in Paper Cover, 6d.

Recommended by the late and present LORD BISHOPS OF WINCHESTER.

Easy Lessons Addressed to Candidates for Confirmation.

By JOHN PILKINGTON NORRIS, B.D., *Canon of Bristol, and sometime Vicar of S. George's, Brendon Hill.*

Small 8vo. 1s. 6d.

A Manual of Confirmation.

With a Pastoral Letter instructing Catechumens how to prepare themselves for their First Communion.

By EDWARD MEYRICK GOULBURN, D.D., *Dean of Norwich.*

Ninth Edition. Small 8vo. 1s. 6d.

The Way of Life.

A Book of Prayers and Instruction for the Young at School. With a Preparation for Holy Communion.

Compiled by a Priest. Edited by the Rev. T. T. CARTER, M.A., Rector of Clewer, Berks.

Imperial 32mo, 1s. 6d.

Keys to Christian Knowledge.

Small 8vo. 2s. 6d. each.

"Of cheap and reliable text-books of this nature there has hitherto been a great want. We are often asked to recommend books for use in Church Sunday schools, and we therefore take this opportunity of saying that we know of none more likely to be of service both to teachers and scholars than these *Keys*." — *Churchman's Shilling Magazine.*

"Will be very useful for the higher classes in Sunday schools, or rather for the fuller instruction of the Sunday-school teachers themselves, where the parish Priest is wise enough to devote a certain time regularly to their preparation for their voluntary task." — *Union Review.*

By J. H. BLUNT, M.A., Editor of the *Annotated Book of Common Prayer.*

THE HOLY BIBLE.

THE BOOK OF COMMON PRAYER.

THE CHURCH CATECHISM.

CHURCH HISTORY, ANCIENT.

CHURCH HISTORY, MODERN.

By JOHN PILKINGTON NORRIS, B.D., *Canon of Bristol.*

THE FOUR GOSPELS.

THE ACTS OF THE APOSTLES.

MISCELLANEOUS

A German Accidence for the Use of Schools.

By J. W. J. VECQUERAY, *Assistant-Master at Rugby School.*

New Edition, revised. 4to. 3s. 6d.

First German Exercises.

Adapted to Vecqueray's "German Accidence for the Use of Schools."

By E. F. GRENFELL, M.A., *late Assistant-Master at Rugby School.*

Crown 8vo. 2s.

Le Maréchal de Villars, from Sainte-Beuve's "Causeries du Lundi."

Edited, with English Notes at the end, for use in Schools, by H. W. EVE, M.A., Head-Master of University College School, London.

[*In preparation.*]

The Campaigns of Napoleon.

The Text (in French) from M. THIERS' "Histoire de la Révolution Française," and "Histoire du Consulat et de l'Empire." Edited, with English Notes, for the use of Schools, by EDWARD E. BOWEN, M.A., Master of the Modern Side, Harrow School.

With Maps. Crown 8vo.

ARCOLA. 4s. 6d.

MARENGO. 4s. 6d.

JENA. 3s. 6d.

WATERLOO. 6s.

Selections from Modern French Authors.

Edited, with English Notes and Introductory Notice, by HENRI VAN LAUN, Translator of Taine's HISTORY OF ENGLISH LITERATURE.

Crown 8vo. 3s. 6d. each.

HONORÉ DE BALZAC.

H. A. TAINE.

Selections from La Fontaine's Fables.

Edited, with English Notes at the end, for use in Schools, by P. BOWDEN-SMITH, M.A., Assistant-Master at Rugby School.

[*In preparation.*]

The First French Book.

By T. K. ARNOLD, M.A.

Sixth Edition. 12mo. 5s. 6d. KEY, 2s. 6d.

The First German Book.

By T. K. ARNOLD, M.A., and J. W. FRÄDERSDORFF, Ph.D.

Seventh Edition. 12mo. 5s. 6d. KEY, 2s. 6d.

The First Hebrew Book.

By T. K. ARNOLD, M.A.

Fifth Edition. 12mo. 7s. 6d. KEY, 3s. 6d.

The Chorister's Guide.

By W. A. BARRETT, Mus. Bac., Oxon., of St. Paul's Cathedral, Author of "Flowers and Festivals," &c.

Second Edition. Crown 8vo. 2s. 6d.

these too far apart, and the intercourse of the defenders with an army of relief under the Count of Clermont at Blois was not broken off. Early in the following year, this army hoped to raise the siege by falling on a large body of provisions coming to the besiegers from Paris under Sir John Fastolf. The attack was made at Rouvray, but Fastolf had made careful preparations. The waggons were arranged in a square, and, with the stakes of the archers, formed a fortification on which the disorderly attack of the French made but little impression. Broken in the assault, they fell an easy prey to the English, as they advanced beyond their lines. The skirmish is known by the name of the Battle of the Herrings. This victory, which deprived the besieged of hope of external succour, seemed to render the capture of the city certain.

Already at the French King's court at Chinon there was talk of a hasty withdrawal to Dauphiné, Spain, or even Scotland; when suddenly there arose one of those strange effects of enthusiasm which sometimes set all calculation at defiance.

In Domrémi, a village belonging to the duchy of Bar, the inhabitants of which, though in the midst of Lorraine, a province under Burgundian influence, were of patriotic views, lived a village maiden called Joan of Arc. The period was one of great mental excitement; as in other times of wide prevailing misery, prophecies and mystical preachings were current. Joan of Arc's mind was particularly susceptible to such influences, and from the time she was thirteen years old, she had fancied that she heard voices, and had even seen forms, sometimes of the Archangel Michael, sometimes of St. Catherine and St. Margaret, who called her to the assistance of the Dauphin. She persuaded herself that she was destined to fulfil an old prophecy which said that the kingdom, destroyed by a woman—meaning, as she thought, Queen Isabella,—should be saved by a maiden of Lorraine. The burning of Domrémi in the summer of 1428 by a troop of Burgundians at length gave a practical form to her imaginations, and early in the following year she succeeded in persuading Robert of Baudricourt to send her, armed and accompanied by a herald, to Chinon. She there, as it is said by the wonderful knowledge she displayed, convinced the court of the truth of her mission. At all events, it was thought wise to take advantage of the infectious enthusiasm she displayed, and in April she was intrusted with an army of 6000 or 7000 men, which was to march up the river from Blois to the relief of Orleans. When she appeared upon the scene of war, she supplied exactly that element of success

of all of them open by two slits turned towards the centre of the flower. Their stalks have expanded and joined together, so as to form a thin sheath round the central column (fig. 12). The dust-

Fig. 12.

Dust-spikes of gorse (enlarged).

sprikes are so variable in length in this flower, that it may not be possible to see that one short one comes between two long ones, though this ought to be the case.

The *seed-organ* is in the form of a longish rounded pod, with a curved neck, stretching out beyond the dust-spikes. The top of it is sticky, and if you look at a bush of gorse, you will see it projecting beyond the keel in most of the fully-blown flowers, because the neck has become more curved than in fig. 12. Cut open the pod ; it contains only one cavity (not, as that of the wall-flower, two separated by a thin partition), and the grains

are suspended by short cords from the top (fig. 13). These grains may be plainly seen in the seed-organ of even a young flower. It is evident that they are the most important part

Fig. 13.

Split seed-pod of gorse.

of the plant, as upon them depends its diffusion and multiplication. We have already seen how carefully their well-being is considered in the matter of their perfection, how even insects are pressed into their service for this purpose ! Now let us glance again at our flower, and see how wonderfully contrivance is heaped upon contrivance for their protection !

First (see fig. 10, p. 14), we have the outer covering, so covered with hairs, that it is as good for keeping out rain as a waterproof cloak ; in the buttercup, when you pressed the bud, it separated into five leaves ; here there are five leaves, just the same, but they are so tightly joined that you may press till the whole bud is bent without making them separate at all, and when the bud is older, they only separate into two, and continue to enfold the flower to a certain extent till it fades. When the flower pushes back its waterproof cloak, it has the additional shelter of the big,

struction, and at last, after nearly twenty years of alternate hopes and fears, of tedious negotiations, official evasions, and sterile Parliamentary debates, it was effectually extinguished by the adverse report of a Parliamentary Committee, followed by the erection of the present Millbank Penitentiary at a vastly greater expense and on a totally different system.

Transportation.—In the meantime the common gaols were relieved in a makeshift fashion by working gangs of prisoners in hulks at the seaports; but the resource mainly relied on for getting rid of more dangerous criminals was the old one of transportation, Botany Bay having succeeded to America. As at first employed, there was no mistake as to the reality of the punishment; the misfortune was that the worst elements in the real were not so made known as to form any part of the apparent punishment. If the judge, in sentencing the convict, had thought fit to explain, for the warning of would-be offenders, exactly what was going to be done with their associate, the sentence would have been something of this sort: “You shall first be kept, for days or months as it may happen, in a common gaol, or in the hulks, in company with other criminals better or worse than yourself, with nothing to do, and every facility for mutual instruction in wickedness. You shall then be taken on board ship with similar associates of both sexes, crammed down between decks, under such circumstances that about one in ten of you will probably die in the course of the six months’ voyage. If you survive the voyage you will either be employed as a slave in some public works, or let out as a slave to some of the few free settlers whom we have induced to go out there. In either case you will be under very little regular inspection, and will have every opportunity of indulging those natural

Relation to the Barbarians of the East 203

wealth into the treasury. Churches remained open day and night, and frequent addresses kept up the enthusiasm to a high pitch. It was (for the moment) a genuine "revival" or reawakening of the whole Roman world. The occasion, too, appeared favourable. Italy was quiet, and the Exarchate at peace with its neighbours. Clotaire the Frank was no enemy to Heraclius, and in common with his clergy (being orthodox and not Arian) might be expected to sympathise in so holy a cause.

Treachery of the Avars—A.D. 616.—In one quarter only was there room for fear. The Avars were on the Danube, and the turbulence of the Avars was only equalled by their perfidy. Already, in A.D. 610, they had fallen suddenly on North Italy, and pillaged and harassed those same Lombards whom they had before helped to destroy the Gepidæ. Previous to an absence, therefore, of years from his capital, it was essential for the Emperor to sound their intentions, and, if possible, to secure their neutrality. His ambassadors were welcomed with apparent cordiality, and an interview was arranged between the Chagan and Heraclius. The place was to be Heraclea. At the appointed time the Emperor set out from Selymbria to meet the Khan, decked with Imperial crown and mantle to honour the occasion. The escort was a handful of soldiers; but there was an immense cortége of high officials and of the fashionable world of Constantinople, and the whole country side was there to see. Presently some terrified peasants were seen making their way hurriedly towards Heraclius. They urged him to flee for his life; for armed Avars had been seen in small bodies, and might even now be between him and the capital. Heraclius knew too much to hesitate. He threw off his robes and fled, and but just in time. The Chagan had laid a deep plot. A large mass of men had been told off in small detachments

I say the pulpit (in the sober use
 Of its legitimate peculiar pow'rs)
 Must stand acknowledg'd, while the world shall stand,
 The most important and effectual guard,
 Support and ornament of virtue's cause.
 There stands the messenger of truth: there stands
 The legate of the skies; his theme divine,
 His office sacred, his credentials clear.
 By him, the violated law speaks out 340
 Its thunders, and by him, in strains as sweet
 As angels use, the Gospel whispers peace.
 He establishes the strong, restores the weak,
 Reclaims the wand'rer, binds the broken heart,
 And, arm'd himself in panoply complete
 Of heav'nly temper, furnishes with arms
 Bright as his own, and trains, by ev'ry rule
 Of holy discipline, to glorious war,
 The sacramental host of God's elect.
 Are all such teachers? would to heav'n all were! 350
 But hark—the Doctor's voice—fast wedged between
 Two empirics he stands, and with swoln cheeks
 Inspires the news, his trumpet. Keener far
 Than aii invective is his bold harangue,
 While through that public organ of report
 He hails the clergy; and, defying shame,
 Announces to the world his own and theirs.
 He teaches those to read, whom schools dismiss'd,
 And colleges, untaught; sells accent, tone,
 And emphasis in score, and gives to pray'r 360
 Th' *adagio* and *andante* it demands.
 He grinds divinity of other days
 Down into modern use; transforms old print
 To zigzag manuscript, and cheats the eyes
 Of gall'ry critics by a thousand arts.—
 Are there who purchase of the Doctor's ware?
 Oh name it not in Gath!—it cannot be,
 That grave and learned Clerks should need such aid.
 He doubtless is in sport, and does but droll,
 Assuming thus a rank unknown before, 370
 Grand caterer and dry-nurse of the church.

I venerate the man whose heart is warm,
 Whose hands are pure, whose doctrine and whose life.

gether as with a close seal. . . . The flakes of his flesh are joined together: they are firm in themselves; they cannot be moved."

Hobbes, in his famous book to which he gave the title *Leviathan*, symbolised thereby the force of civil society, which he made the foundation of all right.

315-325 Cowper's limitation of the province of satire—that it is fitted to laugh at foibles, not to subdue vices—is on the whole well-founded. But we cannot forget Juvenal's famous "facit indignatio versum," or Pope's no less famous—

"Yes, I am proud: I must be proud to see
Men not afraid of God, afraid of me:
Safe from the bar, the pulpit, and the throne,
Yet touched and shamed by ridicule alone."

326-372 *The pulpit, not satire, is the proper corrector of sin. A description of the true preacher and his office, followed by one of the false preacher, "the reverend advertiser of engraved sermons."*

330 *Strutting and vapouring.* Cf. *Macbeth*, v. 5.

"Life's but a walking shadow, a poor player,
That struts and frets his hour upon the stage,
And then is heard no more; it is a tale
Told by an idiot, full of sound and fury,
Signifying nothing."

"And what in real value's wanting,
Supply with vapouring and ranting."—HUDIBRAS.

331 *Proselyte.* προσήλυτος, a new comer, a convert to Judaism.

338 *His theme divine.* Nominative absolute.

343 *Stablishes.* Notice the complete revolution the word has made—stabilire, établir, establish, stablish; cf. state, &c.

346 *Of heavenly temper.* Cf. *Par. Lost*, i. 284, "his ponderous shield ethereal temper." See note on *Winter Morning Walk*, l. 664.

349 *Sacramental.* Used in the Latin sense. Sacramentum was the oath of allegiance of a Roman soldier. The word in its Christian sense was first applied to baptism—the vow to serve faithfully under the banner of the cross. See *Browne on the Thirty-nine Articles*, p. 576.

350 *Would to heaven.* A confusion between "would God" and "I pray to heaven."

351 A picture from the life of a certain Dr Trusler, who seems to have combined the trades of preacher, teacher of elocution, writer of sermons, and literary hack.

352 *Empirics.* εμπειρικός, one who trusts solely to experience or practice instead of rule, hence a quack. The accent is the same as in Milton (an exception to the rule. See note on *Sofa*, l. 52).

thus: if the articles had cost £1 each, the total cost would have been £2478;

∴ as they cost $\frac{1}{3}$ of £1 each, the cost will be £ $\frac{2478}{3}$, or £413.

The process may be written thus:

$$\begin{array}{l} 3s. 4d. \text{ is } \frac{1}{3} \text{ of } \text{£}1 \quad | \quad \text{£}2478 = \text{cost of the articles at } \text{£}1 \text{ each.} \\ \text{£}413 = \text{cost } \dots\dots\dots \text{ at } 3s. 4d. \dots \end{array}$$

Ex. (2). Find the cost of 2897 articles at £2. 12s. 9d. each.

$$\begin{array}{l} \text{£}2 \text{ is } 2 \times \text{£}1 \quad | \quad 2897 \text{ . } 0 \text{ . } 0 = \text{cost at } \text{£}1 \text{ each.} \\ 10s. \text{ is } \frac{1}{2} \text{ of } \text{£}1 \quad | \quad 5794 \text{ . } 0 \text{ . } 0 = \dots\dots \text{£}2 \dots \\ 2s. \text{ is } \frac{1}{5} \text{ of } 10s. \quad | \quad 1448 \text{ . } 10 \text{ . } 0 = \dots\dots 10s. \dots \\ 8d. \text{ is } \frac{1}{3} \text{ of } 2s. \quad | \quad 289 \text{ . } 14 \text{ . } 0 = \dots\dots 2s. \dots \\ 1d. \text{ is } \frac{1}{8} \text{ of } 8d. \quad | \quad 96 \text{ . } 11 \text{ . } 4 = \dots\dots 8d. \dots \\ \quad \quad \quad \quad \quad | \quad 12 \text{ . } 1 \text{ . } 5 = \dots\dots 1d. \dots \\ \hline \text{£}7640 \text{ . } 16 \text{ . } 9 = \dots\dots \text{£}2. 12s. 9d. \text{ each.} \end{array}$$

NOTE.—A shorter method would be to take the parts thus:

$$10s. = \frac{1}{2} \text{ of } \text{£}1; \quad 2s. 6d. = \frac{1}{4} \text{ of } 10s.; \quad 3d. = \frac{1}{10} \text{ of } 2s. 6d.$$

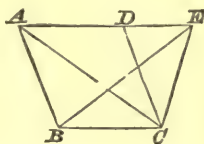
Ex. (3). Find the cost of 425 articles at £2. 18s. 4d. each.

Since £2. 18s. 4d. is the difference between £3 and 1s. 8d. (which is $\frac{1}{12}$ of £1), the shortest course is to find the cost at £3 each, and to *subtract from it* the cost at 1s. 8d. each, thus:

$$\begin{array}{l} \text{£}3 \text{ is } 3 \times \text{£}1 \quad | \quad \begin{array}{l} \text{£} \\ s. \\ d. \end{array} 425 \text{ . } 0 \text{ . } 0 = \text{cost at } \text{£}1 \text{ each.} \\ 1s. 8d. \text{ is } \frac{1}{12} \text{ of } \text{£}1 \quad | \quad 1275 \text{ . } 0 \text{ . } 0 = \dots\dots \text{£}3 \dots \\ \quad \quad \quad \quad \quad | \quad 35 \text{ . } 8 \text{ . } 4 = \dots\dots 1s. 8d. \text{ each.} \\ \hline \text{£}1239 \text{ . } 11 \text{ . } 8 = \dots\dots \text{£}2. 18s. 4d. \text{ each.} \end{array}$$

PROPOSITION XLII. THEOREM.

If a parallelogram and a triangle be upon the same base, and between the same parallels, the parallelogram is double of the triangle.

Let the $\square ABCD$ and the $\triangle EBC$ be on the same base BC and between the same \parallel s AE, BC .

Then must $\square ABCD$ be double of $\triangle EBC$.

Join AC .

Then $\triangle ABC = \triangle EBC$, \because they are on the same base and between the same \parallel s ; I. 37.

and $\square ABCD$ is double of $\triangle ABC$, $\because AC$ is a diagonal of $ABCD$; I. 34.

$\therefore \square ABCD$ is double of $\triangle EBC$.

Q. E. D.

Ex. 1. If from a point, without a parallelogram, there be drawn two straight lines to the extremities of the two opposite sides, between which, when produced, the point does not lie, the difference of the triangles thus formed is equal to half the parallelogram.

Ex. 2. The two triangles, formed by drawing straight lines from any point within a parallelogram to the extremities of its opposite sides, are together half of the parallelogram.

Sometimes carbonic anhydride is produced in wells, and, being so much heavier than air, it remains at the bottom. If a man goes down into such a well, he will have no difficulty at first, because the air is good; but when he is near the bottom, where the gas has accumulated, he will gasp for breath and fall; and if anyone, not understanding the cause of his trouble, goes down to assist him, he too will fall senseless, and both will quickly die. The way to ascertain whether carbonic anhydride has accumulated at the bottom of a well is to let a light down into it. If it goes out, or even burns very dimly, there is enough of the gas to make the descent perilous. A man going down a well should always take a candle with him, which he should hold a considerable distance below his mouth. If the light burns dimly, he should at once stop, before his mouth gets any lower and he takes some of the gas into his lungs.

When this gas is in a well or pit, of course it must be expelled before a man can descend. There are several expedients for doing this. One is to let a bucket down frequently, turning it upside down, away from the mouth of the well, every time it is brought up, a plan which will remind you of the experiment represented in Fig. 24.

But a better way is to let down a bundle of burning straw or shavings, so as to heat the gas. Now heated bodies expand, gases very much more than solids or liquids, and, in expanding, the weight of a certain volume, say of a gallon, becomes lessened. So that if we can heat the carbonic anhydride enough to make a gallon of it weigh less than a gallon of air, it will rise out of the well just as hydrogen gas would do. Fig. 25 shows how you may perform this experiment upon a small scale.

Fig. 25.

DISASTROUS RETREAT OF THE ENGLISH FROM CABUL.

IT took two days of disorder, suffering, and death to carry the army, now an army no more to the jaws of the fatal pass. Akbar Khan, who appeared like the Greeks' dread marshal from the spirit-land at intervals upon the route, here demanded four fresh hostages. The demand was acquiesced in. Madly along the narrow defile crowded the undistinguishable host, whose diminished numbers were still too numerous for speed: on every side rang the war-cry of the barbarians: on every side plundered and butchered the mountaineers: on every side, palsied with fatigue, terror, and cold, the soldiers dropped down to rise no more. The next day, in spite of all remonstrance, the general halted his army, expecting in vain provisions from Akbar Khan. That day the ladies, the children, and the married officers were given up. The march was resumed. By the following night not more than one-fourth of the original number survived. Even the haste which might once have saved now added nothing to the chances of life. In the middle of the pass a barrier was prepared. There twelve officers died sword in hand. A handful of the bravest or the strongest only reached the further side alive: as men hurry for life, they hurried on their way, but were surrounded and cut to pieces, all save a few that had yet escaped. Six officers better mounted or more fortunate than the rest, reached a spot within sixteen miles of the goal; but into the town itself rode painfully on a jaded steed, with the stump of a broken sword in his hand, but one.

LIVY, xxi. c. 25, § 7-10. xxxv. c. 30. xxiii. c. 24.

CÆSAR, *Bell. Gall.* v. c. 35-37.

DEFEAT OF CHARLES THE BOLD AND MASSACRE OF HIS TROOPS AT MORAT.

IN such a predicament braver soldiers might well have ceased to struggle. The poor wretches, Italians and Savoyards, six thousand or more in number, threw away their arms and made

[SARGENT AND DALLIN'S MATERIALS AND MODELS—See Page 16.]

II.

ARIADNE'S LAMENT.

Madam, 'twas Ariadne passioning
For Theseus' perjury and unjust flight.

TWO GENTLEMEN OF VERONA, IV. 4, 172.

ARGUMENT.

ARIADNE tells the story of her first waking, to find herself abandoned by Theseus and left on an unknown island, exposed to a host of dangers.—(HEROIDES, x.)

The story is beautifully told by Catullus, in the "Epithalamium Pelei et Thetidos;" it also forms one of the episodes in Chaucer's "Legende of Goode Women."

I woke before it was day to find myself alone, no trace of my companions to be seen. In vain I felt and called for Theseus; the echoes alone gave me answer.

	QUAE legis, ex illo, Theseu, tibi litore mitto,	
	Unde tuam sine me vela tulere ratem :	
	In quo me somnusque meus male prodidit et tu,	
	Per facinus somnis insidiate meis.	107
	Tempus erat, vitrea quo primum terra pruina	112
	Spargitur et tectae fronde queruntur aves :	
	Incertum vigilans, a somno languida, movi	97
	Thesea prensuras semisupina manus :	
	Nullus erat, referoque manus, iterumque retempto,	
10	Perque torum moveo brachia : nullus erat.	
	Excussere metus somnum : conterrita surgo,	
	Membraque sunt viduo praecipitata toro.	123
	Protinus adductis sonuerunt pectora palmis,	111
	Utque erat e somno turbida, rapta coma est.	
	Luna fuit : specto, siquid nisi litora cernam ;	
	Quod videant, oculi nil nisi litus habent.	150
	Nunc huc, nunc illuc, et utroque sine ordine curro ;	
	Alta puellares tardat arena pedes.	
	Interea toto clamanti litore "Theseu !"	121
20	Reddebant nomen concava saxa tuum,	
	Et quoties ego te, toties locus ipse vocabat :	
	Ipse locus miseræ ferre volebat opem.	1063

STORIES FROM OVID.

174. **Punica poma**, pomegranates.
178. **Taenarum**, at the southern extremity of Peloponnesus, was one of the numerous descents to Tartarus. Cf. Virgil, *Georg.* IV. 467:
Taenarias etiam fauces, alta ostia Ditis.
179. **Factura fuit**. This periphrasis for *fecisset* is to be noted; it is the one from which the oblique forms are all constructed, e.g., *facturam fuisse*, or *factura fuisset*.
183. **Cessatis**, one of a goodly number of intransitive verbs of the first conjugation which have a passive participle. Cf. *erratas*, above, 139, *clamata*, 35. So Horace, *regnata Phalanto rura* (*Odes*, II. 6, 12); *triumphatae gentes* (Virgil).

II.—IV.

ARIADNE.

THIS and the two following extracts, though taken from different works, form a definite sequence. Ariadne, daughter of Minos, king of Crete, has helped Theseus to conquer the Minotaur, by giving him a clew to the maze in which the monster was hid, and, being in love with him, has fled in his company. They put in for the night to the island of Dia, and Theseus on the next morning treacherously sails away, leaving the poor girl alone. The first extract is part of an epistle which she is supposed to write on the day when she discovers his perfidy.

The name Dia, which belonged properly to a small island off the north coast of Crete, was also a poetical name for Naxos, one of the largest of the Cyclades. It may have been this fact which led to the further legend which is recounted in the next extract, how Ariadne, lorn of Theseus, becomes the bride of Bacchus; for Naxos was the home of the Bacchic worship. As the completion of the legend she is raised to share in Bacchus' divine honours, and as the Cretan Crown becomes one of the signs of the heavens.

II.

ARIADNE'S LAMENT.

1. **Illo**, sc. *Diae*.
4. **Per facinus**, criminally.
5. Describing apparently the early dawn, or the hour that precedes it, when the night is at its coldest, and the birds, half-awake, begin to stir in their nests. **Fruina** hints that it is autumn.
7. A beautifully descriptive line—But half-awake, with all the languor of sleep still on me.
A somno = after, as the *result* of.
8. **Semisupina**, on my side, lit., half on my back, describes the motion of a person thus groping about on waking. Cf. Chaucer:

Ryght in the dawenyng awake the shee,
 And gropeth in the bed, and fonde ryghte noghte.

55 haec mea magna fides? at non, Euandre, pudendis
 vulneribus pulsum aspicias, nec sospite dirum
 optabis nato funus pater. ei mihi, quantum
 praesidium Ausonia, et quantum tu perdis, Iule!

Haec ubi deflevit, tolli miserabile corpus

60 imperat, et toto lectos ex agmine mittit
 mille viros, qui supremum comitentur honorem,
 intersintque patris lacrimis, solacia luctus
 exigua ingentis, misero set debita patri.
 haut segnes alii crates et molle feretrum

65 arbuteis texunt virgis et vimine querno,
 extractosque toros obtentu frondis inumbrant.
 hic iuvenem agresti sublimem stramine ponunt;
 qualem virgineo demessum pollice florem
 seu mollis violae, seu languentis hyacinthi,
 70 cui neque fulgor adhuc, nec dum sua forma recessit;
 non iam mater alit tellus, viresque ministrat.
 tunc geminas vestes auroque ostroque rigentis
 extulit Aeneas, quas illi laeta laborum
 ipsa suis quondam manibus Sidonia Dido

75 fecerat, et tenui telas discreverat auro.
 harum unam iuveni supremum maestus honorem
 induit, arsurasque comas obnubit amictu;
 multaque praeterea Laurentis praemia pugnae
 aggerat, et longo praedam iubet ordine duci.

80 addit equos et tela, quibus spoliaverat hostem.
 vinxerat et post terga manus, quos mitteret umbris
 inferias, caeso sparsuros sanguine flammam;
 indutosque iubet truncos hostilibus armis
 ipsos ferre duces, inimicaque nomina figi.

85 ducitur infelix aevo confectus Acoetes,
 pectora nunc foedans pugnis, nunc unguibus ora;
 sternitur et toto proiectus corpore terrae.

Comp. *Geor.* ii. 80, *Nec longum tempus et . . . exiit . . . arbos*, C. But as these are the only two instances of the construction adduced it is perhaps safer to take *et* = even.

51 *nil iam*, etc.] The father is making vows to heaven in his son's behalf, but the son is gone where vows are neither made nor paid.

55 *haec mea magna fides*] 'Is this the end of all my promises?' *Magna* may be taken as 'solemn,' or 'boastful.'

pudendis vulneribus] All his wounds are on his breast.

56 *dirum optabis funus = morti devovebis*. Compare the meaning of *dirae*, xii. 845.

59-99] A description of the funeral rites. Aeneas bids his last farewell.

59 *Haec ubi deflevit*] 'His moan thus made.' *De* in composition has two opposite meanings: (1) cessation from or removal of the fundamental ideas, as in *decreasco*, *dedoceo*, etc.; (2) (as here) in intensifying, as *debello*, *demirror*, *desaevio*.

61 *honorem*] *Honos* is used by V. for (1) a sacrifice, iii. 118; (2) a hymn, *Geor.* ii. 393; (3) beauty, *Aen.* x. 24; (4) the 'leafy honours' of trees, *Geor.* ii. 404; (5) funeral rites, vi. 333, and here. See below, *l.* 76.

63 *solatia*] In apposition to the whole sentence; whether it is nom. or acc. depends on how we resolve the principal sentence; here, though *solatia* applies to the whole sentence, its construction probably depends on the last clause, which we may paraphrase, *ut praesentes* (τὸ μετεῖναι) *sunt solatia*; therefore it is nom.

64 *crates et molle feretrum*] The bier of pliant osier: cf. *l.* 22.

66] Cf. Statius, *Theb.* vi. 55, *torus et puerile feretrum*.

obtentu frondis] 'A leafy canopy.' C. understands 'a layer of leaves.'

67 *agresti stramine*] 'The rude litter.'

68] Cf. ix. 435; *Il.* viii. 306,

μήκων δ' ὡς ἐτέρωσε κάρη βάλεν, ἦ ἔνι κήπη
καρπῷ βριθομένη νοτήσι τε εἰαρινῆσιν
ὡς ἐτέρωσ' ἤμυσε κάρη πῆληκι βαρυνθέν.

'Even as a flower,

Poppy or hyacinth, on its broken stem

Languidly raises its encumbered head.'—MILMAN.

69 *languentis hyacinthi*] The rhythm is Greek. The 'drooping hyacinth' is probably the *Lilium Martagon* or Turk's-cap lily, 'the sanguine flower inscribed with woe.'

70] 'That hath not yet lost its gloss nor all its native loveliness.' *Recessit* must apply to both clauses. 'If we suppose the two parts of the line to contain a contrast, the following line will lose much of its force,' C. Compare the well-known lines from the *Giaour*, 'He who hath bent him o'er the dead,' etc.

71] Contrast the force of *neque adhuc*, *nec dum*, and *non iam*: 'the brightness not all gone,' 'the lines where beauty lingers,' and 'the support and nurture of mother earth cut off once and for all.'

36. *ἵνα φάγη*] In modern Greek, which properly speaking has no infinitive, the sense of the infinitive is expressed by *νά* (*ἵνα*) with subjunctive (as in this passage), e.g. *ἐπιθυμῶ νά γράφῃ*, 'I wish him to write;' see Corfe's *Modern Greek Grammar*, p. 78. This extension of the force of *ἵνα* to oblique petition, and even to consecutive clauses, may be partly due to the influence of the Latin *ut*; cf. ch. xvi. 27, *ἐρωτῶ οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς*: see note on ch. iv. 3.

The following incident is recorded by St. Luke alone. Simon the Pharisee is not to be identified with Simon the leper, Matt. xxvi., Mark xiv. 3.

ἀνεκλίθη] The Jews had adopted the Roman, or rather Greek, fashion of reclining at meals—a sign of advancing luxury and of Hellenism, in which however even the Pharisee acquiesces.

37. *γυνή*] There is no proof that this woman was Mary Magdalene. But mediæval art has identified the two, and great pictures have almost disarmed argument in this as in other incidents of the gospel narrative.

38. *ἀλάβαστρον*] The neuter sing. is Hellenistic. The classical form is *ἀλάβαστρος* with a heteroclite plural *ἀλάβαστρα*, hence probably the late sing. *ἀλάβαστρον*. The grammarian stage of a language loves uniformity, Herod. iii. 20; Theocr. xv. 114:

Συρίω δὲ μύρω χρύσει' ἀλάβαστρα.

στάσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ] This would be possible from the arrangement of the triclinium.

39. *ἐγίνωσκεν ἄν*] 'Would (all the while) have been recognising.'

40. *χρεωφειλέται*] A late word; the form varies between *χρεωφειλέται* and *χρεοφειλέται*.

41. *δηνάρια*] The denarius was a silver coin originally containing ten ases (deni), afterwards, when the weight of the as was reduced, sixteen ases. Its equivalent modern value is reckoned at 7½d. But such calculations are misleading; it is more to the point to regard the denarius as an average day's pay for a labourer.

42. *μὴ ἐχόντων*] Because *he saw that they had not*.

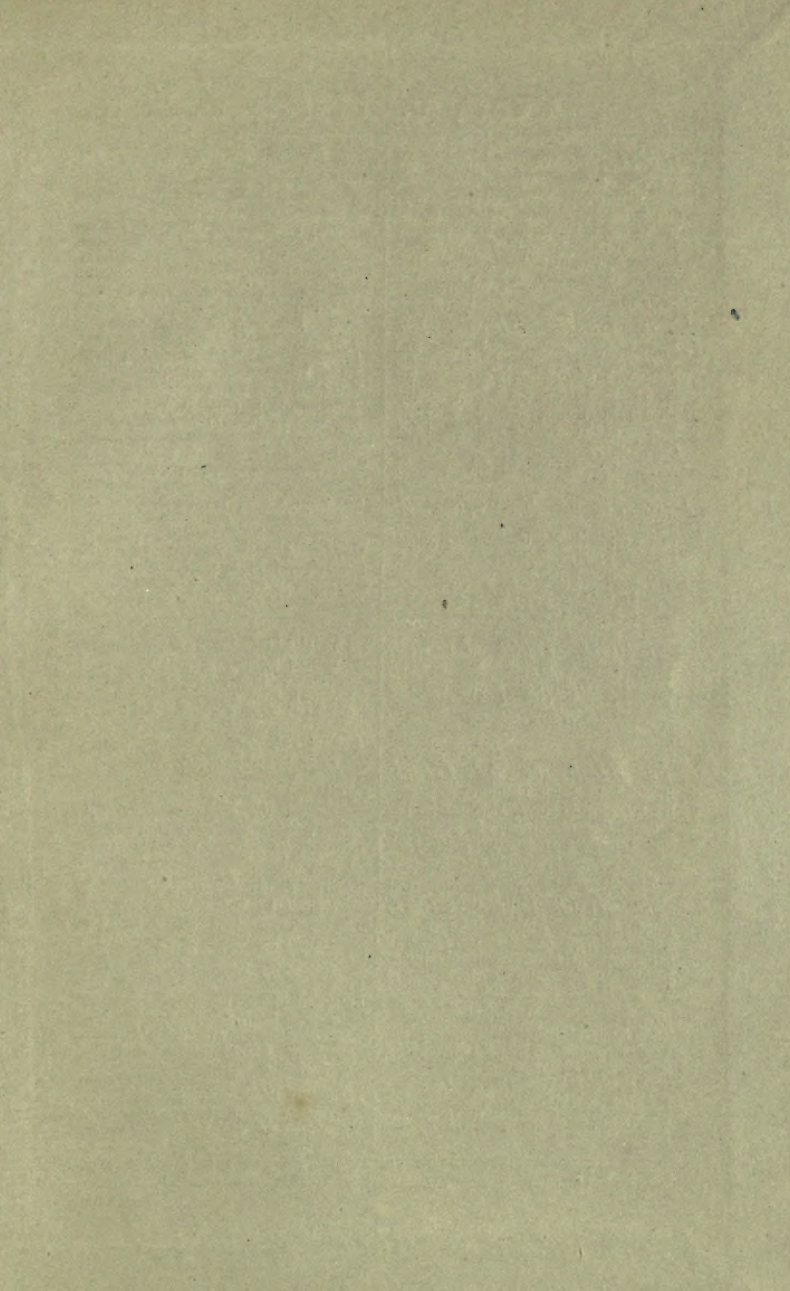
ἐχαρίσατο] Cf. v. 21.

INDEX

	PAGE		PAGE
HISTORY	1	LATIN	14
ENGLISH	6	GREEK	18
MATHEMATICS	9	CATENA CLASSICORUM	26
SCIENCE	12	DIVINITY	27
MISCELLANEOUS 30			
		PAGE	
ABBOTT (E.), Selections from Lucian	19	Crusius' Homeric Lexicon, by T. K. Arnold	21
— Elements of Greek Accidence	18	Curteis (A.M.), The Roman Empire	3
— and Mansfield's Primer of Greek Accidence	18	DAVYS (Bishop), Hist. of England	5
Alford (Dean), Greek Testament	23	Demosthenes, by T. K. Arnold	22
Anson (W. R.), Age of Chatham	4	— by G. H. Heslop	22, 26
— Age of Pitt	4	— by Arthur Holmes	22, 26
Aristophanes, by W. C. Green	24, 26	ENGLISH SCHOOL CLASSICS, edited by Francis Storr	6, 7
— Scenes from, by Arthur Sidgwick	20	Euclid, by J. Hamblin Smith	11
Aristotle's Ethics, by Edward Moore	25	Euripides, Scenes from, by Arthur Sidgwick	20
— by J. E. T. Rogers	25	FIRMAN (F. B.), and Sanderson (L.), Zeugma	18
Arnold (T. K.), Cornelius Nepos	15	Foster (George Carey), Electricity	12
— Crusius' Homeric Lexicon	21	— Sound	12
— Demosthenes	22	Frädersdorff (J. W.) English-Greek Lexicon	25
— Eclogæ Ovidianæ	16	GANTILLON (P. G. F.), Classical Examination Papers	16, 22
— English-Greek Lexicon	25	Gedge (J. W.), Young Churchman's Companion to the Prayer Book	28
— First French Book	31	Gepp (C. G.), Latin Elegiac Verse	15
— First German Book	31	Girdlestone (W. H.), Arithmetic	11
— First Greek Book	19	Goolden (W. T.), and Rigg (A.), Chemistry	13
— First Hebrew Book	31	Goulburn (Dean), Manual of Confirmation	29
— First Verse Book	15	Greek Testament, by Dean Alford	23
— Greek Accidence	19	— by Chr. Wordsworth	23
— Greek Prose Composition	19	Green (W. C.), Aristophanes	24, 26
— Henry's First Latin Book	15	Grenfell's (E. F.) First German Exercises	30
— Homer for Beginners	21	Gross (E. J.), Algebra, Part II.	10
— Homer's Iliad	21	— Kinematics and Kinetics	10
— Latin Prose Composition	15	HERODOTUS (Stories from), by J. Surtees Phillpotts	19
— Madvig's Greek Syntax	23	— by H. G. Woods	24, 26
— Sophocles	24	Heslop (G. H.), Demosthenes	22, 26
BAKER'S (W.) Manual of Devotion for School-boys	28	Historical Biographies, edited by M. Creighton	5
Barrett (W. A.), Chorister's Guide	31	Historical Handbooks, edited by Oscar Browning	2-4
Bennett (G. L.), Easy Latin Stories	14	Holmes (Arthur), Demosthenes	22, 26
Bigg (Ch.), Exercises in Latin Prose	14	— Rules for Latin Pronunciation	14
— Thucydides	25, 26	Homer for Beginners, by T. K. Arnold	21
Blunt (J. H.), Household Theology	28	Homer's Iliad, by T. K. Arnold	21
— Keys to Christian Knowledge: The Holy Bible, The Prayer Book, Church History (Ancient and Modern), Church Catechism	29	— by S. H. Reynolds	21, 26
Bowen (E.), Napoleon's Campaigns	30	— Books I.-IV., by A. Sidgwick	21
Bridge (C.), French Literature	4	— Book VI., by J. S. Phillpotts	20
Bright (J. Franck), English History	1	Horace, by J. M. Marshall	17, 26
— Hist. of French Revolution	4		
Browning (Oscar), Great Rebellion	4		
— Historical Handbooks	2-4		
Building Construction, Notes on	13		
CALVERT (E.), Selections from Livy	15		
Carr (A.), Notes on Greek Testament Companion to the Old Testament	28		
Cornelius Nepos, by T. K. Arnold	15		
Crake (A. D.), History of the Church	5		
Creighton (M.), Historical Biographies	5		

INDEX.

	PAGE		PAGE
IOPHON	19	Sargent (J. Y.) Latin Version of (60)	
Isocrates, by J. E. Sandys	22, 26	Selected Pieces	16
JEBB (R. C.), Sophocles	24, 26	Saward (R.), Selections from Livy	15
Supremacy of Athens	4	Science Class Books	12
Juvenal, by G. A. Simcox	17, 26	Shakspere's As You Like It, Macbeth, Hamlet, and King Lear, by C. E. Moberly	8
KEYS TO CHRISTIAN KNOWLEDGE	29	Coriolanus, by R. Whitelaw	8
Kitchener (F. E.), Botany for Class Teaching	12	Tempest, by J. S. Phillpotts	8
(F. A.), a Year's Botany	13	Merchant of Venice, by R. W. Taylor	8
LA FONTAINE'S FABLES, by P. Bowden-Smith	30	Sidgwick (Arthur), Scenes from Greek Plays	20
Latham (R. G.) Dictionary of the English Language	8	Greek Prose Composition	18
Laun (Henri Van), French Selections	31	Homer's Iliad, Books I.-IV.	21
Laverty's (W. H.), Astronomy	12	Simcox (G. A.), Juvenal	17, 26
Livy, Selections from, by R. Saward and E. Calvert	15	Thucydides	25, 26
Lucian, by Evelyn Abbott	19	Simcox (W. H.), Tacitus	17, 26
MADVIG'S GREEK SYNTAX, by T. K. Arnold	23	Smith (J. H.), Arithmetic	10
Mansfield (E. D.), Latin Sentence Construction	14	Key to Arithmetic	10
Manuals of Religious Instruction	27	Elementary Algebra	10
Marshall (J. M.) Horace	17, 26	Key to Algebra	10
Moberly (Charles E.), Shakspere	8	Enunciations	11
Arrian's Alexander the Great in the Punjab	19	Exercises on Algebra	10
Xenophon's Memorabilia, Book I.	20	Hydrostatics	11
Moore (Edward), Aristotle's Ethics	25	Geometry	11
NORRIS (J. P.), Key to the Gospels to the Acts	29	Statics	11
Manuals of Religious Instruction	27	Trigonometry	11
Rudiments of Theology	28	Key to Trigonometry	11
Easy Lessons to Candidates for Confirmation	29	Latin Grammar	14
OVID, Stories from, by R. W. Taylor	16	English Grammar	8
Ovidianæ Eclogæ, by T. K. Arnold	16	(P. Bowden), La Fontaine's Fables	31
PAPILLON (T. L.), Terence	17, 26	(Philip V.), History of English Institutions	2
Pearson (Charles), English History in the XIVth Century	2	(R. Prowde), Latin Prose Exercises	14
Pelham (H. F.), The Roman Revolution	4	Sophocles, by T. K. Arnold	24
Phillpotts (J. Surtees), Stories from Herodotus	19	by R. C. Jebb	24, 26
Shakspere's Tempest	8	Storr (F.), English School Classics	6, 7
Homer's Iliad, Book VI.	20	Greek Verbs	18
Pretor (A.), Persii Satiræ	17, 26	Vergil's Aeneid, Books XI. XII.	16
REID (J. S.), History of Roman Political Institutions	4	TACITUS, by W. H. Simcox	17, 26
Reynolds (S. H.), Homer's Iliad	21, 26	Taylor (R. W.), Stories from Ovid	16
Richardson (G.), Conic Sections	11	Merchant of Venice	8
Rigg (A.), and Gooden (W. T.), Introduction to Chemistry	13	Anabasis of Xenophon	21
Science Class-books	12	Terence, by T. L. Papillon	17, 26
Rivington's Mathematical Series	9	Thiers' Campaigns of Napoleon, by E. E. Bowen	30
Rogers (J. E. T.), Aristotle's Ethics	25	Thucydides, by C. Bigg	25, 26
STE. BRUVE'S Maréchal de Villars, by H. W. Eve	30	by G. A. Simcox	25, 26
Sanderson (L.), and Firman (F. B.), Zeugma	18	VECQUERAY (J. W. J.), First German Accidence	30
Sandys (J. E.), Isocrates	22, 26	Vergil's Aeneid, Books XI. XII., by F. Storr	16
Sargent (J. Y.) and Dallin (T. F.), Materials and Models, &c.	16	WAY OF LIFE	29
		Whitelaw (Robert), Coriolanus	8
		Willert (F.), Reign of Lewis XI.	2
		Wilson (R. K.), History of Modern English Law	3
		Woods (H. G.), Herodotus	24, 26
		Wordsworth (Bp.), Greek Testament	23
		Wormell (R.), Dynamics	11
		XENOPHON'S Memorabilia, Book I., by C. E. Moberly	20
		YOUNG (Sir G.), History of the United States	4

Educational Works.

Stories from Ovid in Elegiac Verse. With Notes for School use, and Marginal References to the Public School Primer. By R. W. TAYLOR, M.A., late Fellow of St. John's College, Cambridge; Assistant-Master in Rugby School.

Crown 8vo. 3s. 6d.

Easy Latin Stories for Beginners. With Vocabulary and Notes. Forming a First Latin Reading Book for Junior Forms in Schools. By G. L. BENNETT, M.A., Assistant-Master at Rugby School; formerly Fellow of St. John's College, Cambridge.

Crown 8vo. 2s. 6d.

Progressive Exercises in Latin Elegiac Verse. By C. G. GRPP, B.A., late Junior Student of Christ Church, Oxford.

Third Edition, Revised. Crown 8vo. 3s. 6d. Tutor's Key, 5s.

Selections from Lucian. With English Notes. By EVELYN ABBOTT, M.A., Fellow and Tutor of Balliol College, Oxford.

Small 8vo. 3s. 6d.

The Elements of Greek Accidence. With Philological Notes. By EVELYN ABBOTT, M.A., of Balliol College, Oxford, Author of "Selections from Lucian, with English Notes."

Crown 8vo. 4s. 6d.

Scenes from Greek Plays.

Rugby Edition. Abridged and adapted for the use of Schools, by ARTHUR SIDGWICK, M.A., Assistant-Master at Rugby School, and formerly Fellow of Trinity College, Cambridge.

Small 8vo. 1s. 6d. each.

ARISTOPHANES.
THE CLOUDS. THE FROGS. THE KNIGHTS. PLUTUS.

EURIPIDES.
IPHIGENIA IN TAURIS. THE CYCLOPS.
ION. ELECTRA. ALCESTIS. BACCHÆ.
HECUBA.

An Introduction to Greek Prose Composition. By ARTHUR SIDGWICK, M.A., Assistant-Master at Rugby School, and formerly Fellow of Trinity College, Cambridge.

Crown 8vo. 5s.

The Campaigns of Napoleon. The Text (in French) from M. THIERS' "Histoire du Consulat et de l'Empire," and "Histoire de la Révolution Française." Edited, with English Notes, for the use of Schools, by EDWARD E. BOWEN, M.A., Master of the Modern Side, Harrow School.

With Maps. Crown 8vo.

ARCOLA. 4s. 6d. MARENGO. 4s. 6d.

JENA. 3s. 6d. WATERLOO. 6s.

Select Plays of Shakspeare.

Rugby Edition. With an Introduction and Notes to each Play.

Small 8vo.

AS YOU LIKE IT. 2s.

Edited by the Rev CHARLES E. MOBERLY, M.A., Assistant-Master in Rugby School, and formerly Scholar of Balliol College, Oxford.

MACBETH. 2s.

Edited by the Same.

CORIOLANUS. 2s. 6d.

Edited by ROBERT WHITELAW, M.A., Assistant-Master in Rugby School, formerly Fellow of Trinity College, Cambridge.

HAMLET. 2s. 6d.

Edited by the Rev. CHARLES E. MOBERLY, M.A.

KING LEAR. 2s. 6d.

Edited by the same.

THE TEMPEST. 2s.

Edited by J. S. PHILLPOTTS, M.A., Head-Master of Bedford School, formerly Fellow of New College, Oxford.

THE MERCHANT OF VENICE.

Edited by R. W. TAYLOR, M.A., Assistant-Master at Rugby School.

Catena Classicorum

A Series of Classical Authors. Edited by Members of both Universities, under the Direction of the Rev. Arthur Holmwood, D.D., late Senior Student and Tutor of Brighton College.

Sophoclis Tragoediae.

THE ELECTRA, 3s. 6d. TH
Edited by R. C. Jebb, M.A., Felle

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

A 000 135 878 7

University of California
SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY
Return this material to the library
from which it was borrowed.

QL RECEIVED
OCT 07 1991

JUN 14 1991
FEB 01 1994

MAY 1994

MAY 09 1994

AC MAY 03 2004

Unive
Sou
Li